НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМ. В.І. ВЕРНАДСЬКОГО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Актуальні проблеми інтелектуальної власності в інформаційній сфері

Інформаційно-аналітичний дайджест

№ 6 (червень)

Київ 2025

Заснований Відділом з охорони інтелектуальної власності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського у 2016 р. Видається щомісяця. Відповідальний редактор Л. Литвинова. Упорядник: Л. Литвинова. Дизайн обкладинки О. Саприкін. Адреса редакції: НБУВ, просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна. Тел. (044) 524-19-92. E-mail: nbuvdpip@ukr.net.

Аналітичний дайджест покликаний надати інформацію про проблеми інтелектуальної власності, що є надзвичайно актуальними в контексті інтеграції України в Європейське співтовариство. Призначення дайджесту – ознайомлення широкого кола фахівців у сфері інтелектуальної власності, а також і всіх користувачів, які цікавляться цією проблематикою, з інформаційними джерелами мережі Інтернет та новими надходженнями до фондів НБУВ (монографії, автореферати дисертацій, підручники, збірники наукових праць, матеріали міжнародних конференцій, статті з періодичних видань), що висвітлюють сучасні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та за кордоном.

Ознайомитися з літературою із фондів НБУВ та онлайновими інформаційними ресурсами можна за адресою: проспект Голосіївський, 3, м. Київ.

Публікується на умовах ліцензії Creative Commons «Attribution» («Атрибуція – Із Зазначенням Авторства») 4.0.

© Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2025

ЗМІСТ

Інтелектуальна власність за кордоном 2

Всесвітня організація інтелектуальної власності.....82

Інтелектуальна власність в Україні 85

Інтелектуальна власність в мережі Інтернет 91

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту.....114

Наука у сфері інтелектуальної власності.....152

Законодавство з інтелектуальної власності.....174

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності.....193

Сучасний стан авторського права в Україні та світі.....230

Підсумки наукових конференцій, нарад та інших організаційних заходів.....255

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2025

Інтелектуальна власність за кордоном

«Міні- та мікросередовища - це нова галузь досліджень, до якої зростає промисловий інтерес, особливо в Німеччині та Європі, що має на меті підвищити стійкість виробництва акумуляторних елементів. Ці концепції пропонують багатообіцяючу альтернативу великим, енергоємним чистим і сухим приміщенням за рахунок точного контролю забруднення, температури і вологості в локальних виробничих зонах. Такий локальний контроль створює ідеальні умови для чутливих виробничих етапів, значно зменшуючи загальне споживання енергії та забезпечуючи високу продуктивність клітин…

Структура галузі міні- та мікросередовищ ще не сформована, натомість вона перетинається з існуючими секторами, такими як чисті приміщення, сухі приміщення, бардачки, сушіння та технології автоматизації. Компанії, що працюють у цих суміжних галузях, розподілені по всьому світу в таких регіонах, як США, Європа та Східна Азія. Хоча багато з них заявляють про свою причетність до виробництва акумуляторних елементів, важко перевірити їхній конкретний зв'язок з гігафабриками. Варто зазначити, що більшість компаній, які явно зосереджуються на міні- та мікросередовищах для акумуляторних елементів, розташовані в Німеччині, хоча їхня готовність до гігамасштабного виробництва все ще оцінюється. Аналіз патентної активності та ключових гравців виявляє конкретні дослідницькі та географічні "гарячі точки" для цієї інноваційної технології, що розвивається…» ***(Claresta Rugerri, Christoph Neef. Mini- and Microenvironments in Battery Cell Production: Players, Patents and Potential // Batteries News (https://batteriesnews.com/mini-and-microenvironments-in-battery-cell-production-players-patents-and-potential/). 02.06.2025).***

***

«У сучасній високотехнологічній економіці інтелектуальна власність (ІВ) перетворилася з простого захисного механізму на основний бізнес-актив, який є ключовим фактором у злиттях і поглинаннях (M&A). Покупці переслідують компанії не лише заради частки ринку, але й для того, щоб отримати їхні цінні патенти, торгові марки та комерційні таємниці, які можуть прискорити інновації та встановити лідерство на ринку…

Це стратегічне значення ілюструється кількома знаковими угодами. Придбання компанією Google компанії Motorola Mobility було мотивоване її великим патентним портфелем для захисту екосистеми Android. Apple придбала компанію AuthenTec, щоб швидко інтегрувати технологію відбитків пальців (Touch ID) у свої продукти, прискоривши час їх виходу на ринок. ІВ також може слугувати мостом до нових галузей, як це сталося, коли компанія Meta (тоді ще Facebook) придбала Oculus VR, щоб увійти у сферу віртуальної реальності. Визначення цінної ІВ також розширилося: придбання компанією

Microsoft LinkedIn підкреслило цінність даних та алгоритмів як стратегічних активів, а придбання компанією IBM Red Hat продемонструвало, що програмне забезпечення з відкритим вихідним кодом може забезпечити значну конкурентну перевагу…

Для того, щоб інтелектуальна власність приносила справжню цінність в угодах зі злиття та поглинання, вона повинна пройти комплексну юридичну перевірку для підтвердження права власності, оцінки її міцності та виявлення судових ризиків. Після придбання успішна інтеграція та управління об'єднаними портфелями ІВ мають вирішальне значення для максимізації їхньої вартості. Зрештою, компанії, які стратегічно оцінюють та використовують ІВ у своїх угодах зі злиття та поглинання, мають кращі можливості для стимулювання інновацій, отримання ринкових переваг та створення довгострокової вартості…» ***(Dina Biagio. From patents to paydays: the strategic role of IP in high-stakes M&A // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2evqtb61ty8di14lp4o3k/sponsored-content/from-patents-to-paydays-the-strategic-role-of-ip-in-high-stakes-m-a). 02.06.2025).***

***

«Створення окремої IP-холдингової компанії (IPCo) може бути ефективним способом управління та монетизації активів інтелектуальної власності, але він не завжди підходить для кожного бізнесу. Передаючи патенти, торгові марки, авторські права та комерційні таємниці спеціальній дочірній компанії, група отримує централізований контроль над своїм портфелем, захищає активи від судових позовів щодо відповідальності за продукцію або операційної компанії, відкриває можливості транскордонного податкового планування за допомогою внутрішньогрупового ліцензування та представляє "чисту" інтелектуальну власність, яка легко оцінюється, інвесторам, ліцензіатам або покупцям. Така структурна ясність часто спрощує ліцензійні угоди і може підвищити загальну оцінку компанії - перевага, яка стає критично важливою для швидкозростаючих компаній, що готуються до поглинання або IPO.

Однак ця модель передбачає певні компроміси. Створення та управління IPCo тягне за собою додаткові юридичні, бухгалтерські та адміністративні витрати, які може бути важко виправдати для стартапів зі скромними портфелями. Ліцензування в різних юрисдикціях може створити пастки подвійного оподаткування, а кожен клас ІВ (патент, торгова марка, авторське право, комерційна таємниця) має свої нюанси ліцензування та дотримання законодавства. Найважливіше те, що якщо ланцюжки прав власності, ліцензії або положення про контроль якості розроблені погано, діючий бізнес може втратити можливість повною мірою захистити свої права, що потенційно може підірвати вимоги про відшкодування збитків у позовах про порушення прав інтелектуальної власності…

Отже, перш ніж створювати IPCo, компаніям слід зважити розмір і різноманітність своїх об'єктів інтелектуальної власності, плани зростання та податковий тягар, а також переконатися, що будь-які угоди про передачу або ліцензії ретельно структуровані таким чином, щоб зберегти стратегічний контроль і водночас максимізувати фінансові та захисні переваги окремої холдингової компанії…» ***(Marguerite McConihe, Michael J. McNamara, Alexander G. Roan, Christina Scott. Should Your Company Use an IP Holding Company? Here's What You Need to Know // Mintz, Levin, Cohn, Ferris, Glovsky and Popeo, P.C. (https://www.mintz.com/insights-center/viewpoints/2231/2025-06-05-should-your-company-use-ip-holding-company-heres-what). 05.06.2025).***

***

«…Готуючись до Чемпіонату світу з футболу серед чоловіків 2026 року в Північній Америці, організації повинні врахувати кілька ключових правових, етичних і логістичних аспектів, щоб забезпечити успішне проведення заходу та дотримання вимог. З огляду на уроки минулих турнірів, дуже важливо укласти чіткі контракти з усіма партнерами, які мають юридичну силу, захистити права інтелектуальної власності, зокрема торгові марки, і розробити надійні плани кризового управління на випадок непередбачуваних ситуацій. Щоб знизити рівень корупції, організації повинні проводити ретельну оцінку ризиків, впроваджувати ефективні комплаєнс-програми відповідно до міжнародних стандартів і тісно співпрацювати з місцевими правоохоронними органами. Крім того, орієнтація в складному трудовому ландшафті вимагає глибокого розуміння відмінностей у законодавстві щодо заробітної плати та робочого часу в трьох приймаючих країнах, розробки стратегій для подолання потенційного дефіциту робочої сили, а також проактивного управління імміграційними та візовими вимогами для міжнародного персоналу, щоб забезпечити безперешкодне та незабутнє проведення Чемпіонату світу з футболу…» ***(Nicole A. Buffalano, Douglas E. Kingston, Daniel A. Losk. One Year Out from World Cup 2026: Key Considerations // Morgan, Lewis & Bockius LLP. (https://www.morganlewis.com/pubs/2025/06/one-year-out-from-world-cup-2026-key-considerations). 06.06.2025).***

***

«Захист інтелектуальної власності (ІВ) має вирішальне значення для уникнення дорогих судових процесів, що стає все більш актуальним в умовах складного та швидкозмінного ландшафту ІВ. Аудит ІВ - це проактивний процес, а не просто перевірка на відповідність, який допомагає бізнесу зрозуміти, зменшити ризики та ефективно використовувати свої активи ІВ. Він включає три ключові етапи: збір даних (визначення активів ІВ, їх правового статусу та комерційної цінності); аналіз (оцінка надійності захисту та

ефективності стратегії у сфері ІВ); планування дій (розробка заходів для усунення виявлених ризиків та використання можливостей)…

Регулярний аудит ІВ необхідний для стартапів, під час зміни бізнес-стратегії, щорічно, а також перед великими подіями, такими як запуск нового продукту або укладання угод. Комплексний аудит охоплює такі сфери, як інвентаризація ІВ, правовий статус, перевірка прав власності, аналіз контрактів та захист конфіденційної інформації. Проактивно вирішуючи потенційні проблеми, виявлені під час аудиту, такі як неналежна реєстрація, потенційні ризики порушення прав або слабкі місця в практиці дотримання конфіденційності, підприємства можуть уникнути судових позовів, зміцнити свої позиції на ринку та підвищити загальну оцінку своєї діяльності. Ігнорування аудиту ІВ може призвести до серйозних ризиків, включно з дорогими судовими процесами та втратою репутації, що підкреслює важливість інтеграції аспектів ІВ у загальну бізнес-стратегію. Зрештою, якісно проведений аудит ІВ забезпечує душевний спокій та конкурентну перевагу на сучасному ринку, що ґрунтується на ІВ…» ***(Andrew Mullane, Michael Pasquale. How IP Audits Can Become a General Counsel's Secret Weapon // Wrays (https://wrays.com.au/insights/litigate-less-protect-more/). 04.06.2025).***

***

«Зміна назви компанії, чи то у зв'язку з виходом на новий ринок, злиттям, поглинанням або позовами про порушення прав інтелектуальної власності, створює значні труднощі у впровадженні нового фірмового стилю в різних бізнес-функціях. Цей процес, який може бути складним для команд з маркетингу та ІВ, включає візуальне оновлення логотипів, дизайну, реклами, соціальних мереж, упаковки та вивісок, а також оновлення існуючих реєстрацій ІВ та потенційну подачу заявок на нові права ІВ, що вимагає значного часу та точності…

Першим важливим кроком є перевірка доступності обраної нової назви шляхом проведення ретельного пошуку торговельних марок, особливо якщо юридична назва також слугуватиме назвою бренду; залучення фахівця з реєстрації торговельних марок може бути корисним для економічно ефективного пошуку в цільових регіонах. Після того, як ім'я буде зареєстровано, на другому етапі необхідно забезпечити його захист і просування в усіх відповідних онлайн і офлайн-каналах. Це включає реєстрацію доменних імен, створення профілів у соціальних мережах, ребрендинг цифрових маркетингових активів (логотипів, зображень, документів, оголошень, підписів електронної пошти) та оновлення опису компанії на веб-сайтах і зовнішніх платформах. В офлайні зміни мають бути відображені на фізичних вивісках, маркуванні продукції, транспортних засобів та вітринах для клієнтів. Тісна співпраця між юридичною та маркетинговою командами має важливе значення для забезпечення точності та ефективності ребрендингу…

Третім кроком є оновлення записів про ІВ, що означає внесення змін до інформації про права власності на всі об'єкти ІВ, якими володіє підприємство, у тому числі зареєстровані в інших країнах, відповідно до нової назви юридичної особи, що забезпечить точне відображення прав і переваг, пов'язаних з володінням ІВ, у всьому світі. Щоб розпочати цей процес, найважливішою першою дією є проведення пошуку торговельних марок, щоб переконатися, що нова назва доступна для реєстрації і як назва компанії, і як торговельна марка, що може вимагати подачі окремих заявок на декілька ринків. Після належного захисту нової назви життєво важливо постійно оновлювати її в усіх активах і каналах, щоб уникнути плутанини серед клієнтів, партнерів і зацікавлених сторін, а також захистити бізнес від недоброзичливців під час перехідного періоду…» ***(How to Manage Intellectual Property After a Change to Your Company Name // Questel (https://www.questel.com/resourcehub/how-to-manage-intellectual-property-when-changing-your-company-name/). 09.06.2025).***

***

«Підробка товарів є поширеною глобальною проблемою, яку називають "другою найстарішою професією у світі", що коштує світовій економіці трильйони доларів щорічно і призводить до значних людських жертв, включаючи понад 70 смертей і 350 000 серйозних травм щороку. Проблема загострюється тарифною політикою, яка збільшує вартість легальних імпортних брендових товарів, тим самим роблячи дешевші контрафактні альтернативи більш привабливими для споживачів. Хоча значна частина контрафактної продукції, переважно китайського походження, свідомо чи несвідомо купується американськими споживачами, вона часто ввозиться в обхід тарифів у невеликих посилках безпосередньо споживачам, які підпадають під мінімальний поріг безмитного ввезення…

Масштаби цієї незаконної торгівлі величезні: у 2021 році світова торгівля підробленими товарами оцінювалася приблизно в $467 млрд, що становить 2,3% від загального обсягу світового імпорту. Найчастіше підробляють товари високого попиту, такі як одяг, взуття, годинники та електроніка. Окрім економічних втрат для бізнесу, ці підробки становлять серйозні ризики для безпеки, оскільки вони часто виготовляються з дешевих токсичних матеріалів і не відповідають стандартам безпеки, що призводить до потенційних травм або смерті від несправної електроніки, неефективних фармацевтичних препаратів або небезпечної косметики.

Для боротьби з цією складною проблемою потрібен багатогранний підхід, що передбачає використання як технологій, так і експертного аналізу. Виробники впроваджують у свою продукцію передові засоби захисту від підробок, такі як RFID-мітки та унікальні фотолюмінесцентні барвники, які дозволяють органам влади легко перевіряти автентичність продукції. Водночас, технічні експерти та криміналісти відіграють вирішальну роль, виявляючи складні підробки, відстежуючи заплутані міжнародні ланцюги поставок і

відстежуючи рух грошей через підставні компанії та складні фінансові транзакції. Ці зусилля підкріплюються державно-приватним партнерством і міжнародним співробітництвом, які мають важливе значення для вирішення юрисдикційних проблем і ефективного переслідування складних мереж, що стоять за торгівлею. Зрештою, компанії повинні поєднувати високотехнологічну автентифікацію продукції зі спеціалізованими навичками судових експертів, щоб пом'якшити зростаючі ризики, пов'язані з перетином тарифів і підробками…» ***(David Fraser, James E. Malackowski, Matthew Brown. The Impact of Counterfeit Goods in Global Commerce // Ocean Tomo, J.S. Held (https://oceantomo.com/insights/the-impact-of-counterfeit-goods-in-global-commerce/). 03.06.2025).***

***

«…Оскільки космічна галузь зазнає швидкої комерціалізації, захист значних інвестицій у нові технології за допомогою патентів стає все більш важливим. Однак це є унікальним правовим викликом, оскільки космічний простір не підпадає під суверенітет жодної країни, що ускладнює пряме забезпечення дотримання патентних прав. Щоб подолати цю проблему, компанії захищають свої права інтелектуальної власності, демонструючи, що порушення відбулося на землі в межах певної юрисдикції до того, як технологія була розгорнута в космосі…

Цей підхід проілюстровано у великих судових справах, таких як успішний позов компанії Boeing проти NASA, який призвів до виплати 28,3 млн доларів за несанкціоноване використання запатентованого в США процесу виробництва сплаву. Аналогічно, спір між компаніями ViaSat і Loral щодо супутникової технології висвітлив дев'ятизначні фінансові ставки порушення, що завершився врегулюванням у розмірі 100 мільйонів доларів США. Окрім судових процесів, стратегічні ліцензійні угоди пропонують ще один шлях вирішення спорів, про що свідчить багатомільйонна глобальна патентна угода між компаніями Ericsson і Apple, яка вирішила їхні юридичні конфлікти і сприяла співпраці. Оскільки комерціалізація космосу прискорюється, здатність захищати патенти, чи то через судові позови, чи то через ліцензування, має важливе значення для захисту інновацій, розбудови довіри і забезпечення сталого зростання в цій мінливій сфері…» ***(Edward Belknap. Navigating and Enforcing Patent Protection in the Space Industry // Keltie LLP (https://www.keltie.com/knowledge/navigating-and-enforcing-patent-protection-in-the-space-industry). 03.06.2025).***

***

«У травні був опублікований звіт Комісії ЄС "Оглядовий список контрафактної та піратської продукції за 2025 рік"...

У звіті зазначається, що Південно-Східна Азія продовжує стикатися з проблемами підробок та онлайн-піратства, як через фізичні торговельні

майданчики, так і через цифрові платформи. Регіон називають слабким правоохоронним органом, наявністю великомасштабних фізичних ринків, що торгують контрафактними товарами, та недостатньою відповідальністю посередників. Країни відрізняються за можливостями правоохоронних органів та розвитком політики, причому в деяких країнах спостерігається помітне покращення (наприклад, Таїланд, Індонезія), а в інших (наприклад, В'єтнам, Камбоджа) проблеми постійно зростають…

Таїланд

Таїланд відомий позитивними зрушеннями з часу публікації Звіту за 2022 рік, зокрема, у посиленні правоохоронних заходів в Інтернеті та впровадженні заходів блокування сайтів. Однак контрафактні товари залишаються широко поширеними в торговому центрі MBK Centre, на ринку Platinum Market та нічному ринку Патпонг у Бангкоку, де відкрито продаються такі товари, як одяг, взуття та сумки... Незважаючи на часті рейди, інформаційні кампанії та офіційні попередження, зусилля правоохоронних органів часто є неефективними через попередні витоки інформації та неможливість вжити правових заходів проти операторів ринку.

Індонезія

Ринок Мангга Дуа та ринок Танах Абанг у Джакарті залишаються основними центрами роздрібного та оптового продажу підроблених товарів, а рейди правоохоронних органів, як повідомляється, неефективні. Подібні проблеми зберігаються в інших регіонах, включаючи Бантен та Балі, де ринки продовжують пропонувати великі обсяги підроблених товарів, особливо для туристів. Ці занепокоєння неодноразово піднімалися в попередніх списках спостереження, що підкреслювало поточні проблеми правоохоронних органів.

В'єтнам

Незважаючи на регулярні рейди правоохоронних органів, В'єтнам продовжує стикатися з масштабною діяльністю з контрафактної продукції на основних фізичних ринках. Торговий центр Saigon Square Plaza та ринок Ben Thanh у Хошиміні, а також ринок Dong Xuan у Ханої залишаються основними центрами торгівлі, де низькі штрафи, як повідомляється, мають слабкий стримуючий ефект. Інші ринки, включаючи Ninh Hiep, Cho Troi, Kim Bien та Dan Sinh, також відзначаються високим рівнем контрафактних товарів, що свідчить про системний характер проблеми по всій країні.

Малайзія

Незважаючи на деякі рейди правовласників, ключові ринки Куала-Лумпуру, такі як Петалінг-стріт, Плаза ТАР та Берджая Таймс-сквер, продовжують пропонувати великі обсяги контрафактних товарів. Повідомляється, що місцева влада не реагує на скарги правовласників, і лише кілька разів було вжито заходів щодо забезпечення дотримання правил, що пояснюється нібито нестачею персоналу в правоохоронних органах…» ***(Khanh Nguyen. EU's stance on brand protection in Southeast Asia // Rouse International***

Limited (https://rouse.com/insights/news/2025/eu-s-stance-on-brand-protection-in-southeast-asia). 05.06.2025).

***

«Злиття та поглинання (M&A) пов'язані зі значними проблемами, пов'язаними з інтелектуальною власністю (ІВ), оскільки вартість цих активів може бути вирішальним фактором в угоді. Щоб оптимізувати процес, і покупці, і продавці повинні підготуватися до потенційних проблем з ІВ, які зазвичай виникають через відсутність документації або помилки в даних про право власності, що може ускладнити угоду і знизити вартість портфеля ІВ…

Найчастіше виникають чотири основні проблеми. По-перше, пошук і підготовка вичерпної документації на всі активи ІВ, включаючи патенти, торговельні марки та контракти, є критично важливою і часто трудомісткою частиною комплексної юридичної перевірки. По-друге, перевірка права власності на об'єкти ІВ є дуже важливою, оскільки такі проблеми, як спотворення інформації, застарілі записи або права третіх осіб, можуть призвести до значних зобов'язань, що вимагають укладення остаточних угод для захисту обох сторін. По-третє, будь-які відкриті або потенційні спори щодо ІВ становлять значний фінансовий ризик, який необхідно ретельно оцінювати, оскільки вони можуть суттєво вплинути на вартість придбання і можуть вимагати фінансових гарантій, таких як зниження ціни або умовне депонування коштів. Нарешті, управління фактичною передачею активів ІВ є складним через різні міжнародні закони, строки та вимоги до документації, що вимагає ретельного планування та управління витратами, щоб уникнути дорогих ускладнень або потенційної втрати прав ІВ…» ***(4 Major Intellectual Property Issues in Mergers and Acquisitions // Questel (https://www.questel.com/resourcehub/4-major-intellectual-property-issues-in-mergers-and-acquisitions/). 11.06.2025).***

***

«Багато стартапів у сфері харчових технологій часто недооцінюють важливість інтелектуальної власності (ІВ), але вона має вирішальне значення з кількох ключових причин. По-перше, ІВ захищає інновації та рецепти, не дозволяючи конкурентам копіювати або переробляти унікальні інгредієнти, формули або процеси, такі як запатентовані методи екструзії рослинних білків. Стартапи, які покладаються на комерційну таємницю, повинні зберігати конфіденційність за допомогою таких заходів, як NDA та обмежений доступ. По-друге, потужний портфель об'єктів ІВ приваблює інвесторів та стратегічних партнерів, демонструючи обороноздатність та технологічні переваги, підвищуючи оцінку компанії та важелі впливу в переговорах. По-третє, ІВ створює можливості для ліцензування та отримання доходів, дозволяючи стартапам ліцензувати основні технології іншим

учасникам ланцюжка створення вартості, генеруючи потоки доходів без розмивання. По-четверте, забезпечення свободи діяльності (FTO) шляхом ретельного пошуку та моніторингу ІВ допомагає уникнути ризиків порушення прав інтелектуальної власності та дорогих судових спорів. Нарешті, сильна позиція ІВ підвищує цінність при злитті, поглинанні та виході з бізнесу, роблячи стартапи більш привабливими об'єктами, пропонуючи ексклюзивність та довгострокову конкурентну перевагу. У таких швидкозростаючих галузях, як вирощування м'яса та прецизійна ферментація, сила власної ІВ часто визначає успішне поглинання» ***(Nick Sutcliffe. 5 reasons intellectual property is important for food-tech start-ups // Mewburn Ellis (https://www.mewburn.com/news-insights/5-reasons-intellectual-property-is-important-for-food-tech-start-ups). 11.06.2025).***

***

«…Пандемія COVID-19 висвітлила кричущу нерівність у глобальному доступі до вакцин, спричинивши інтенсивні дебати щодо ролі прав інтелектуальної власності (ІВ). Цей конфлікт зіштовхнув прихильників, як правило, багатші країни, такі як США та ЄС, які стверджують, що патенти стимулюють інновації, що рятують життя, з критиками, часто з країн з низьким і середнім рівнем доходу, які стверджують, що правила ІВ створюють несправедливі бар'єри для доступу до основних лікарських засобів. Хоча ці дебати призвели до суперечливого і широко розкритикованого компромісу щодо тимчасової відмови від прав інтелектуальної власності в рамках Світової організації торгівлі (СОТ), ця угода була визнана недостатньою і не усунула інші критичні перешкоди, такі як виробничі потужності та передача знань…

У звіті це питання аналізується через концепцію "режимного комплексу" - фрагментованої системи управління, що включає СОТ, Всесвітню організацію охорони здоров'я (ВООЗ) та Всесвітню організацію інтелектуальної власності (ВОІВ). У звіті зроблено висновок, що така інституційна складність, як правило, є згубною. Ключовою моделлю є "пошук зручного форуму", коли країни з високим рівнем доходу перенаправляють широкі дискусії з питань громадського здоров'я з ВООЗ на вужчі, зосереджені на питаннях ІВ майданчики СОТ та ВОІВ, таким чином надаючи пріоритетність комерційним інтересам. Незважаючи на значні суперечки, автори звіту роблять висновок, що ця роздроблена система, ймовірно, залишиться стабільною, хоча існують потенційні шляхи для пом'якшення її проблем і вирішення постійної напруги між охороною здоров'я та захистом інтелектуальної власності…» ***(Óscar Fernández, Mirko Heinzel. The Intellectual Property and Public Health Regime Complex: Considerations on Vaccine Access and Equity // Global Public Policy Institute (https://gppi.net/2025/06/11/the-intellectual-property-and-public-health-regime-complex-considerations-on-vaccine-access-and-equity). 11.06.2025).***

***

«Ефективне управління інтелектуальною власністю (ІВ) має вирішальне значення для інновацій, розширення частки ринку та захисту конкурентних переваг бізнесу. Щоб досягти цього, багато компаній звертаються до системи управління інтелектуальною власністю (IPMS), яка впорядковує та контролює складний процес управління активами ІВ. Без спеціального цифрового рішення відстеження патентних заявок, поновлення торговельних марок та дотримання місцевих правил може стати неефективним і призвести до додаткових ризиків. IPMS слугує централізованою платформою для управління портфелем об'єктів інтелектуальної власності, забезпечуючи співпрацю, дотримання вимог та документування…

Щоб обрати правильну IPMS, важливо розуміти потреби вашого бізнесу та стратегію в галузі ІВ. Це передбачає аналіз розміру вашої компанії, галузі, клієнтської бази та присутності на ринку, щоб визначити, як активи ІВ вписуються у вашу загальну структуру. Вам також слід обміркувати свої цілі у сфері ІВ, враховуючи такі фактори, як кількість торговельних марок і патентів, юрисдикції, в яких ви маєте права ІВ, та поточні витрати на ІВ. Таким чином, ви отримаєте чітке розуміння ваших поточних управлінських потреб і майбутніх міркувань…

Отримавши чітке уявлення про свої потреби в сфері ІВ, ви можете дослідити та порівняти пропозиції IPMS за такими ключовими категоріями, як документація, візуалізація, співпраця та відповідність вимогам. Надійна IPMS повинна мати такі функції, як ведення обліку, інтеграція, зв'язок між цифровими активами та розширені можливості пошуку для спрощення пошуку та нагляду. Вона також повинна надавати засоби візуалізації, такі як карти світу, щоб допомогти мінімізувати ризик людських помилок і пов'язаних з ними затримок. Крім того, IPMS повинна забезпечувати співпрацю завдяки таким функціям, як нагляд за виконанням завдань, створення списків справ і відстеження дедлайнів, а також автоматизація для оптимізації процесів…

Порівнюючи варіанти IPMS, важливо також оцінити їхні інструменти дотримання законодавства, оскільки закони, періоди поновлення та типи доступних реєстрацій відрізняються в різних юрисдикціях. Найефективніше програмне забезпечення має відстежувати закони в сотнях юрисдикцій і тисячі правил обчислення строків. Зрештою, правильна IPMS повинна приносити постійну користь, підтримуючи довгострокове зростання та безпеку. Ретельно оцінивши варіанти IPMS на основі цих факторів, ви зможете прийняти обґрунтоване рішення та інвестувати в систему, яка відповідатиме потребам вашого бізнесу та допоможе вам досягти цілей у сфері інтелектуальної власності…» ***(IP Management Systems: choosing the best software for your organization // Dennemeyer – The IP Group (https://www.dennemeyer.com/ip-blog/news/ip-management-systems-choosing-the-best-software-solution-for-your-business/). 13.06.2025).***

***

«З 1 березня 2025 року Африканська регіональна організація інтелектуальної власності (ARIPO) внесла суттєві зміни до Харарського протоколу, який регулює процедури охорони патентів та промислових зразків серед її держав-членів. Ці реформи, про які раніше оголосив генеральний директор ARIPO Беманья Твебазе, стосуються експертизи по суті, адміністративних процесів та структури офіційних зборів, що відображає зростаючу роль ARIPO як ключової платформи для захисту інтелектуальної власності в Африці.

Важлива процедурна зміна дозволяє подавати патентні заявки з різними наборами пунктів формули винаходу у визначених державах, що дає змогу заявникам відповідати на заперечення конкретної країни, не ставлячи під загрозу захист в інших країнах. Така гнучкість узгоджує ARIPO з міжнародними системами, такими як Європейська патентна конвенція, і приносить користь транснаціональним компаніям та регіональним інноваторам, які орієнтуються в різноманітних національних законодавствах. Крім того, переглянуті та стандартизовані строки надання відповіді покращують ясність та зменшують ризики втрачених можливостей під час судового переслідування, підвищуючи прозорість та планування для заявників та спеціалістів-практиків.

Структура зборів зазнала значних змін, деякі з них зросли більш ніж на 50%, а також з'явилися нові збори, такі як збори за внесення змін до формули заявки та за клопотання про продовження строку дії. Ці зміни спрямовані на забезпечення фінансової стійкості ARIPO в умовах інфляції та операційного зростання, але можуть покласти більший фінансовий тягар на стартапи, академічні установи та індивідуальних винахідників, які не мають можливості зменшити розмір зборів. Більшим організаціям необхідно буде переглянути свої стратегії подання заявок, щоб зберегти рентабельність, а деякі фахівці у сфері ІВ радять подавати заявки завчасно, до того, як нові збори набудуть чинності…

У сукупності поправки 2025 року перетворюють ARIPO на більш досконалий та адаптивний регіональний орган ІВ. Незважаючи на те, що збільшення витрат створює певні труднощі, процедурна гнучкість та адміністративна модернізація пропонують значні переваги. Заявникам рекомендується визначити стратегічні пріоритети ринків, оновити практику подання заявок і тісно співпрацювати з регіональними агентами, щоб ефективно орієнтуватися в новій структурі. Загалом, ці реформи дають змогу АРОІВ краще підтримувати інноваційну екосистему Африки, що розвивається, підкреслюючи необхідність гнучкості та стратегічного планування в управлінні правами інтелектуальної власності…» ***(Inês Sequeira. ARIPO 2025: Key changes to patents and designs // Inventa (https://inventa.com/en/news/article/1124/aripo-2025-key-changes-to-patents-and-designs). 03.06.2025).***

***

«Цього тижня розпочинається Тиждень чоловічого здоров'я - щорічна кампанія, що проводиться напередодні Дня батька з метою

привернення уваги до проблем чоловічого здоров'я. Патентні публікації слугують ключовими індикаторами майбутніх тенденцій у цьому секторі, підкреслюючи їхню вирішальну роль у забезпеченні комерціалізації винаходів, особливо в медичній та фармацевтичній галузях, де значні витрати на НДДКР вимагають високої рентабельності інвестицій. Надійний патентний портфель допомагає компаніям залучати інвестиції, захищати свої конкурентні переваги та швидше надавати пацієнтам інноваційні методи лікування та діагностики.

Хоча рак передміхурової залози залишається в центрі уваги Тижня чоловічого здоров'я, ініціатива розширилася і охоплює питання психічного здоров'я, ризику суїциду, травматизму на робочому місці та ролі чоловіків у здоров'ї сім'ї. Зростають інвестиції та увага до таких методів лікування, як замісна терапія тестостероном (TRT) та сучасні урологічні методи лікування, які спрямовані як на лікування гострих станів, таких як еректильна дисфункція та рак простати, так і на вирішення хронічних проблем, таких як гормональний спад та розлади сечовипускання. Гіпогонадизм (низький рівень тестостерону) і поширені урологічні захворювання, такі як доброякісна гіперплазія передміхурової залози (BPH), є сферами, що отримують особливу увагу. Інновації в галузі TRT включають нові методи доставки, такі як пластирі та гелі, що знайшло відображення у збільшенні кількості відповідних патентних заявок з приблизно 4500 у 2011 році до понад 6000 у 2022 році. Аналогічним чином, в урологічній терапії спостерігаються активні інновації з неінвазивними методами лікування, роботизованими операціями та інтеграцією ШІ для покращення діагностики та підтримки прийняття рішень, про що свідчить збільшення кількості заявок на патенти в галузі урології з приблизно 2500 у 2011 році до приблизно 4000 у 2022 році. Чоловіче здоров'я розглядається як багатогранна сфера, що розвивається, зі значними інноваціями в урології, гормональній терапії та діагностиці на основі ШІ, які підтримуються стратегічними дослідженнями і патентуванням, спрямованими на поліпшення результатів лікування пацієнтів…» ***(Tim Higginbotham. Men's Health in the Spotlight: What Patent Data Reveals About the Future // Reddie & Grose LLP (https://www.reddie.co.uk/2025/06/12/mens-health-in-the-spotlight-what-patent-data-reveals-about-the-future/). 12.06.2025).***

***

«Пандемія COVID-19 висвітлила серйозні проблеми зі справедливим доступом до товарів медичного призначення та розширенням виробництва в країнах з низьким і середнім рівнем доходу, частково через відмову виробників ділитися інтелектуальною власністю та ноу-хау. Такі зусилля, як CTAP (COVID-19 Technology Access Pool - Пул доступу до технологій проти COVID-19) WHO (World Health Organization - Всесвітня організація охорони здоров'я), зазнали невдачі, оскільки країни з високим рівнем доходу закупили більшість ранніх доз вакцин, що призвело до вкрай нерівномірного глобального розподілу. У відповідь Індія та Південна Африка запропонували WTO (World

Trade Organization - Світова організація торгівлі) тимчасову відмову від TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights - Торговельні аспекти прав інтелектуальної власності), яка після тривалого обговорення призвела до прийняття у 2022 році рішення, яке в першу чергу підтвердило існуючі права на примусове ліцензування вакцин, але виключило терапевтичні препарати і не вирішило питання передачі критично важливих ноу-хау. Цей досвід зробив передачу технологій центральним спірним питанням у подальших переговорах щодо Угоди WHO про боротьбу з пандемією, ухваленої в травні 2025 року.

Ключовим моментом конфлікту стало питання про те, чи слід визначати передачу технологій як суто "добровільну і на взаємно узгоджених умовах", на чому наполягали деякі сторони, такі як ЄС і Німеччина. Країни, що розвиваються, виступили проти цього, вимагаючи більш жорстких зобов'язань і бажаючи зберегти існуючі права за міжнародним правом на примусовий доступ до технологій і ноу-хау. Компроміс був досягнутий шляхом вилучення слова "добровільний" і визначення "за взаємною згодою" у виносці 8 як добровільно здійсненого, але без шкоди для існуючих прав і зобов'язань сторін за іншими міжнародними угодами. Цей компроміс розглядається як збереження здатності урядів вживати недобровільних заходів, якщо добровільний обмін не вдасться…

Основні положення щодо передачі технологій містяться в статті 11 Угоди, яка заохочує передачу "за взаємною згодою" та обмін інформацією, сприяє ліцензуванню (особливо для інновацій, що фінансуються державою, та заохочує приватних власників), а також підтримує регіональні центри. Однак спроби запровадити примусовий транскордонний доступ до комерційної таємниці не увінчалися успіхом, що призвело лише до заохочення приватного обміну інформацією. Угода також містить розпливчасті посилання на обмежені в часі заходи, узгоджені на інших форумах (наприклад, винятки WTO), і підтверджує право сторін використовувати гнучкі можливості TRIPS, такі як примусове ліцензування, включаючи "мирне застереження" щодо їх послідовного використання. Хоча стаття 11 торкається важливих питань і заохочує зміцнення національного законодавства для імплементації, багато положень сформульовані з застереженнями, не містять чітких зобов'язань і можуть бути розпливчастими, що потенційно обмежує їхній вплив на зміну статус-кво. Незважаючи на ці обмеження, значним досягненням є створення багатостороннього механізму для постійної взаємодії, співпраці та перегляду заходів реагування на пандемію…» ***(Ellen 't Hoen. Transfer of technology and know-how for the production of pandemic-related health products in the WHO Pandemic Agreement: The proverbial half glass // Medicines Law & Policy (https://medicineslawandpolicy.org/2025/06/transfer-of-technology-and-know-how-for-the-production-of-pandemic-related-health-products-in-the-who-pandemic-agreement-the-proverbial-half-glass/). 16.06.2025).***

***

«…Оцінюючи активи інтелектуальної власності (ІВ) продавця під час поглинання, покупець повинен виявити потенційні "червоні прапорці", що вказують на проблеми з активами або управлінням ними. Серед ключових аспектів, які слід ретельно перевірити, - підтвердження того, що всі необхідні платежі за обслуговування, поновлення та подачу заявок на патенти, торгові марки та авторські права були виконані. Важливо також перевірити ланцюжок прав власності через дійсні переуступки від первинних винахідників, авторів або попередніх власників до продавця, що забезпечить чітке право власності, вільне від обтяжень, які можуть завадити покупцеві використовувати об'єкт за призначенням. Найбільше занепокоєння викликає відсутність договорів про передачу прав та конфіденційності з працівниками та підрядниками, оскільки без них інтелектуальна власність, створена під час роботи, може не належати продавцю. Покупці також повинні переглянути політику та процедури поводження з комерційною таємницею, щоб забезпечити її захист. Існуючі ліцензійні угоди з третіми сторонами, надані продавцем, повинні бути перевірені на предмет можливості їх переуступки, а також на предмет того, що їхній обсяг не завадить планам покупця. Необхідно з'ясувати будь-які минулі або поточні спори щодо права власності або порушення прав на активи ІВ продавця або третіх осіб, оскільки вони можуть вплинути на права на використання. Нарешті, будь-які активи ІВ, що перебувають у спільній власності, потребують чіткої письмової угоди, що визначає права, обов'язки та розподіл доходу, щоб запобігти майбутнім конфліктам. Виявлення цих "червоних прапорців" має вирішальне значення для проведення ретельної юридичної перевірки ІВ…» ***(Armand J. (A.J.) Zottola, Channing D. Gatewood. Intellectual Property Due Diligence "Red Flags" // Venable LLP (https://www.venable.com/insights/publications/ip-quick-bytes/intellectual-property-due-diligence-red-flags). 17.06.2025).***

***

«…Управління портфелем об'єктів інтелектуальної власності (ІВ) є складним і відповідальним завданням, тому багато компаній та юридичних фірм передають ці обов'язки на аутсорсинг перевіреним стороннім постачальникам. Основними перевагами аутсорсингу є значна економія часу, коштів та зусиль, а також отримання доступу до спеціалізованої експертизи, глобальних мереж та передових технологій, які дорого підтримувати власними силами. Делегуючи адміністративні функції, такі як пошук, міжнародні заявки та поновлення, внутрішня команда компанії звільняється від обтяжливої роботи і може зосередитися на ключових стратегічних завданнях, таких як інновації. Спеціалізовані провайдери ІВ пропонують великий досвід роботи в різних галузях, забезпечуючи високий рівень послуг і допомагаючи клієнтам створити більш конкурентоспроможне портфоліо. При виборі партнера рекомендується обирати постачальника, який пропонує інтегровані, комплексні послуги, а не використовувати

фрагментарний підхід з кількома постачальниками. Єдиний, цілісний партнер забезпечує єдину точку контакту, економію за рахунок масштабу та більш згуртовану стратегію управління. Зрештою, аутсорсинг рутинних завдань у сфері ІВ дозволяє організаціям мінімізувати адміністративні вимоги, знизити ризики та зосередитися на максимізації стратегічної цінності своєї інтелектуальної власності…» ***(Should You Outsource Intellectual Property Management Services? // Questel (https://www.questel.com/resourcehub/should-you-outsource-intellectual-property-management-services/). 13.06.2025).***

***

«Індустрія моди процвітає завдяки оригінальності, але постійно перебуває під загрозою імітації, що робить захист інтелектуальної власності (ІВ) надзвичайно важливим. Сильна торговельна марка перетворює одяг на символ ідентичності, а покупці, які прагнуть статусу, інвестують не стільки в тканину чи строчку, скільки в емоційну обіцянку, яку дає бренд. Такі потужні бренди, як Louis Vuitton, Nike, Chanel і Hermès, створили свою репутацію завдяки незмінній якості, розумному маркетингу, стратегічній дистрибуції та невпинним інноваціям. Проте мода - це не лише естетика: такі дизайнери, як Сальваторе Феррагамо, демонструють її технічний бік, отримавши сотні патентів на підбори на танкетці та безпечну для дітей підошву, тоді як розкішні будинки, такі як Gucci, регулярно реєструють дизайни сумок, годинників і ременів, щоб утримати на відстані копіювальників і забезпечити прибуткові ліцензійні угоди…

У цифрову епоху межі інтелектуальної власності поширюються на віртуальну сферу. Знакова справа Hermès проти Ротшильда "MetaBirkins" підтвердила, що права на торговельну марку поширюються на NFT та мистецтво блокчейну, оскільки присяжні вирішили, що цифрові карикатури на бренд Birkin вводили в оману споживачів. Тим часом вибух електронної комерції прискорив торгівлю контрафактною продукцією на таких платформах, як eBay, Amazon і на вітринах магазинів у соціальних мережах. У відповідь на це eBay категорично забороняє несанкціоновані копії, а Реєстр брендів Amazon надає правовласникам інструменти пошуку за текстом і зображеннями, а також "предиктивний захист" на основі машинного навчання для блокування підробок ще до того, як вони потраплять до споживачів…

У майбутньому межа ІВ у сфері моди охоплює як передові технічні інновації - тканини, стійкі до зморшок, технології, що носяться, - так і рішучий захист торговельних марок від подіуму до метапростору. Говорячи сучасною мовою ІВ, сучасні кутюр'є можуть захистити свою творчість, забезпечити дотримання своїх ексклюзивних прав і бути на крок попереду цифрових халявщиків та підроблювачів…» ***(Dina Biagio. Fashion and IP: The Fight Against Fakes // Spoor & Fisher (https://spoor.com/fashion-and-ip/). 20.06.2025).***

***

«…Відповідно до принципу «заміщення» Мадридського протоколу, міжнародна реєстрація (IR), яка позначає країну або регіон, може автоматично замінити будь-яку попередню відповідну національну або регіональну реєстрацію торгової марки, за умови дотримання всіх умов статті 4bis. На практиці це означає, що знаки та власники повинні бути ідентичними; позначення IR повинно охоплювати точно ту саму територію та бути пізнішим за національну реєстрацію; попередня реєстрація повинна бути чинною на момент позначення IR; а переліки товарів або послуг повинні збігатися або перетинатися. Після заміни обидві реєстрації співіснують — національні відомства не можуть відмовити в МР на підставі попереднього знака, і обидві реєстрації залишаються поновлюваними…

Щоб оптимізувати портфель, власники можуть дозволити національній реєстрації втратити чинність, але спочатку доцільно подати «Запит на взяття до відома» до національного відомства. Це відомство зробить відповідну позначку в реєстрі торговельних марок та повідомить Міжнародне бюро BOIB, яке, в свою чергу, зафіксує заміну в сертифікаті IR, зберігши дату пріоритету IR та надавши чіткі докази захисту. Однак перед тим, як дозволити закінчитися терміну дії будь-якої національної реєстрації, власники повинні підтвердити, що IR залишається в межах п'ятирічного періоду залежності, порівняти витрати на поновлення та перепризначення, а також перевірити, чи приймає юрисдикція такі примітки або дозволяє часткову заміну…» ***(The principle of replacement // Schoenherr (https://www.schoenherr.eu/content/the-principle-of-replacement). 18.06.2025).***

***

«…За прогнозами, до 2050 року населення світу досягне 9,7 мільярдів, що створить попит на 56% більше продовольства, ніж було вироблено у 2013 році, але скорочення сільськогосподарських угідь через розширення міст створює значні проблеми. Традиційні методи підвищення врожайності за допомогою добрив та пестицидів досягають своїх меж, спричиняючи деградацію ґрунтів, забруднення води та ризики для здоров'я…

Кількість міжнародних патентних сімейств у сфері агротехнологій неухильно зростає, сягнувши до 2021 року близько 25 000 щороку із середньорічним темпом приросту в 6,9% у період з 2015 по 2021 рік, з помітним зростанням в Індії та Китаї. Провідні виробники сільськогосподарської техніки, такі як Deere та CNH Industrial, домінують у подачі заявок, але технологічні гіганти, такі як Alphabet та LG Electronics, також беруть участь, особливо у сфері даних, датчиків та автоматизації. Такі підгалузі, як робототехніка і безпілотники, картографія та візуалізація (~15% середньорічних темпів зростання), а також точне землеробство і автоматизація (~12% середньорічних темпів зростання) переживають бурхливе зростання, зумовлене інтересом до "розумного" землеробства та рішень Інтернету речей…

Помітною тенденцією є зростання кількості автономних пристроїв у точному землеробстві (10,4% середньорічних темпів зростання з 2017 року), що становить значну частину міжнародних заявок таких великих гравців, як Deere (50%) і Kubota (75%). Примітно, що системи для контролю неелектричних змінних, таких як вологість і температура, що мають вирішальне значення для точного автоматизованого зрошення і внесення добрив, продемонстрували 37,6% середньорічних темпів приросту в період з 2017 по 2021 рік, що свідчить про ефективність і стійкість, а також про те, що вони потенційно можуть стати "коронними об'єктами інтелектуальної власності" в цьому секторі…

Ця швидка еволюція створює можливості та виклики для патентних повірених, вимагаючи міждисциплінарного підходу та ретельної юрисдикційної стратегії, особливо на швидкозростаючих ринках, таких як Китай та Індія, поряд зі складним аналізом свободи діяльності через конкуренцію між традиційними компаніями, що виробляють сільськогосподарську техніку, та великими технологічними компаніями. Агротехнології зараз є глобальним інноваційним двигуном, що відповідає нагальній потребі прогодувати більше людей, використовуючи менше ресурсів, а інтелектуальна власність відіграє вирішальну роль у зростанні цих інновацій…» ***(Jonathan Jackson. Agritech innovation: how IP is cultivating the farms of the future // D Young & Co LLP (https://www.dyoung.com/en/knowledgebank/articles/agritech-innovation-patents-farms). 16.06.2025).***

***

«…Права інтелектуальної власності (ІВ) мають вирішальне значення для дизайнерів, щоб зберегти контроль над своїми творчими ідеями, хоча цей захист не завжди є автоматичним або простим, а розуміння юридичних деталей і документування роботи є важливим, щоб уникнути втрати права власності. ІВ охоплює різні види правового захисту: авторське право автоматично захищає художні твори, такі як ілюстрації та логотипи, після їх створення; торговельні марки охоплюють ідентифікатори бренду, такі як назви та слогани, що використовуються в комерції; патенти захищають нові винаходи або інноваційні процеси дизайну шляхом офіційної заявки; а комерційна таємниця захищає конфіденційну ділову інформацію. Дизайнери часто припускаються помилок, наприклад, не реєструють промислові зразки чи торгові марки, ігнорують письмові угоди про співпрацю, вважають, що роботодавці відмовляються від претензій без контрактів, або діляться неопублікованими концепціями без угод про нерозголошення (NDA), і все це може призвести до втрати прав. У разі порушення прав на твір необхідно зібрати докази права власності, надіслати листа з вимогою припинити порушення, проконсультуватися з юристом у сфері інтелектуальної власності та розглянути альтернативні способи вирішення спорів…

Співпраця вимагає чітких письмових угод, що визначають право власності, зарахування, компенсацію, права на майбутнє використання та умови

розірвання договору, щоб запобігти виникненню суперечок. Практичні інструменти захисту промислових зразків включають реєстрацію ІВ, використання водяних знаків, укладення письмових угод і договорів про нерозголошення, а також створення резервних копій оригінальних файлів з позначкою часу. Зрештою, розуміння та проактивне управління правами ІВ за допомогою документації, контрактів та правових інструментів є життєво важливою інвестицією у творче майбутнє дизайнера, забезпечуючи контроль над його роботою, запобігаючи дорогим помилкам та сприяючи зміцненню довіри з клієнтами та партнерами…» ***(What Every Designer Needs to Know About Intellectual Property Rights // Kreafolk (https://kreafolk.com/blogs/news/what-every-designer-needs-to-know-about-intellectual-property-rights). 19.06.2025).***

***

«…Добре структурований франчайзинговий договір ґрунтується на належному ліцензуванні об'єктів інтелектуальної власності (ІВ), які є наріжним каменем бізнес-моделі. Для того, щоб система франчайзингу була юридично захищеною, договір повинен бути ретельно розроблений, починаючи з точної ідентифікації всієї ліцензованої ІВ, включаючи торгові марки, фірмові найменування, дизайни, комерційні таємниці та рекламні матеріали, разом з реєстраційними даними, де це можливо…

Угода повинна чітко визначати характер та обсяг ліцензії - чи є вона ексклюзивною, чи може бути передана, чи субліцензована - і вказувати її географічні та часові межі. Щоб захистити ділову репутацію бренду та забезпечити послідовність, договір повинен передбачати суворі стандарти якості та правила належного використання ІВ, включаючи механізми нагляду та чіткі наслідки за неправомірне використання. Важливо також чітко зазначити, що франчайзер зберігає всі права власності на ІВ, зобов'язуючи франчайзі співпрацювати з ним у захисті від порушень…

Нарешті, у договорі мають бути визначені наслідки розірвання договору, що забезпечують негайне припинення використання ІВ та повернення або знищення конфіденційних матеріалів. Хоча це не завжди є обов'язковим, для посилення правової визначеності настійно рекомендується реєструвати ліцензію у відомстві з питань інтелектуальної власності. По суті, захист нематеріальних активів франшизи шляхом укладення всеосяжного та детального договору є першим важливим кроком на шляху до побудови успішної та юридично обґрунтованої системи франчайзингу…» ***(Darliss Gordon. Intellectual Property license in franchise agreements // consortium legal (https://consortiumlegal.com/en/2025/06/20/intellectual-property-license-in-franchise-agreements/). 20.06.2025).***

***

Австралійський Союз

«…На сучасному ринку, орієнтованому на споживача, термін "підробка" означає продукт, поширений у сфері краси та моди, який за зовнішнім виглядом і відчуттями нагадує товар високого класу за нижчою ціною, але, що важливо, уникає прямого копіювання зареєстрованих торговельних марок або логотипів, як це відбувається у випадку з підробкою. Хоча підробки роблять тренди більш доступними, вони створюють значні юридичні проблеми згідно з австралійським законодавством, розмиваючи межу між чесною конкуренцією та порушенням прав інтелектуальної власності. Компанії ризикують бути притягнутими до відповідальності за порушення прав на торговельну марку, якщо їхній продукт є "ідентичним або схожим до ступеня змішування" із зареєстрованим знаком, або за "підробку" та введення в оману, якщо загальна упаковка та презентація створюють хибну асоціацію з оригінальним брендом…

Для компаній, які стикаються з імітацією, варіанти правозастосування включають направлення листа з вимогою припинити порушення, ініціювання судового розгляду для отримання таких засобів правового захисту, як судові заборони та відшкодування збитків, а також активний моніторинг онлайн-платформ для видалення списків, що порушують права. І навпаки, компанії, які створюють підробки, повинні ретельно уникати використання торговельних марок та упаковки інших брендів, натомість зосередитися на оригінальних назвах та маркетингу, щоб створити власну ідентичність. Для обох сторін важливим є звернення за порадою до юриста у сфері інтелектуальної власності; це дозволяє творцям проактивно перевіряти свою продукцію на наявність правових ризиків перед запуском, а тим, хто отримує юридичне повідомлення, допомагає серйозно і стратегічно реагувати на нього…» ***(Siminee Campbell. From Chic to Copycat: What Trade Mark Law Has to Say About "Dupes" // MBIP (https://www.mbip.com.au/what-trade-mark-law-has-to-say-about-dupes/). 04.06.2025).***

***

«…Для австралійського бізнесу захист унікальних ідей та брендингу через інтелектуальну власність (ІВ) має важливе значення для зростання та уникнення таких ризиків, як крадіжка ІВ, судові спори та шкода для репутації. Австралія пропонує кілька форм захисту ІВ: авторське право автоматично поширюється на оригінальні твори, такі як текст і зображення, після їх створення, тоді як торгові марки для назв брендів, патенти на винаходи та зареєстровані промислові зразки для зовнішнього вигляду продукту вимагають офіційної реєстрації в державному органі, IP Australia. Крім того, конфіденційна ділова інформація може бути захищена як комерційна таємниця за допомогою юридичних угод…

Надійна стратегія захисту ІВ передбачає кілька кроків. Перед публічним розкриттям ідеї слід зберігати в таємниці, часто використовуючи угоди про нерозголошення (NDA) при обміні з партнерами або розробниками. Підприємствам слід завчасно здійснювати офіційну реєстрацію торгових марок, патентів чи промислових зразків, щоб захистити ексклюзивні права на національному рівні. Окрім реєстрації, важливу роль у захисті відіграють надійні юридичні документи, зокрема трудові договори, які визначають право власності на ІВ, та договори про передачу прав на ІВ за роботу, виконану підрядниками. У разі порушення прав інтелектуальної власності, реєстрація ІВ спрощує захист, який зазвичай передбачає надсилання листа з вимогою припинити порушення та, за необхідності, подання судового позову. Зрештою, австралійському бізнесу рекомендується діяти на випередження, оскільки поєднання офіційної реєстрації та надійних юридичних контрактів є найефективнішим способом захистити цінні інновації та побудувати безпечне підприємство…» ***(Alex Solo. Intellectual Property Protection in Australia: Essential Business Guide // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/intellectual-property-protection-in-australia-essential-business-guide/). 14.06.2025).***

***

«…Побудова сильного, впізнаваного бізнесу виходить за рамки наявності чудового продукту або послуги - вона вимагає міцної ідентичності бренду. Захист цієї ідентичності має вирішальне значення, особливо в Австралії, де реєстрація торговельної марки є найкращим способом захистити ексклюзивні права на назву, логотип чи слоган вашого бізнесу. Торгова марка надає юридичний контроль над конкретними словами, фразами або дизайном, не дозволяючи іншим використовувати подібний брендинг у вашій галузі…

Хоча реєстрація назви компанії в Австралійська комісія з цінних паперів та інвестицій (ASIC) дозволяє вам працювати на законних підставах, вона не надає прав власності - такі права має лише торговельна марка. Щоб відповідати вимогам, ваша назва повинна бути розрізняльною (наприклад, "Пекарня хмарних крихт", а не загальний термін на кшталт "пекарня"). Процес реєстрації включає в себе визначення того, що саме потрібно запатентувати (назва, логотип, слоган), вибір відповідних класів товарів/послуг, пошук існуючих торгових марок і подання заявки до Відомства інтелектуальної власності Австралії. Після експертизи та двомісячного періоду подання заперечень, успішні заявки отримують захист на 10 років з можливістю подальшого продовження…

Реєстрація торговельної марки не є обов'язковою, але життєво необхідна для бізнесу, який планує розширюватися, працювати за франшизою або захищатися від підробок. Вона також додає вартості, якщо ви продаєте свій бізнес. Окрім торгових марок, враховуйте й інші юридичні аспекти, такі як

реєстрація ASIC, дотримання австралійського законодавства про захист прав споживачів, авторські права на оригінальні дизайни та основні документи (Умови та положення, Політика конфіденційності, Трудові угоди). Консультація юридичного експерта забезпечить належний захист і дотримання вимог законодавства в міру розвитку вашого бренду…» ***(Alex Solo. How to Register a Business Trademark in Australia // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/how-to-register-a-business-trademark-in-australia/). 14.06.2025).***

***

«…Захист інноваційних ідей в Австралії часто передбачає отримання патентів - потужного інструменту для підтримки конкурентної переваги. Австралійське патентне законодавство, яке регулюється Законом про патенти 1990 року (Cth) і адмініструється IP Australia, пропонує два основних типи патентів: стандартні патенти (до 20 років) на нові, винахідницькі та корисні винаходи, а також інноваційні патенти (більше не приймаються для нових заявок). Для отримання стандартного патенту винахід повинен бути новим, винахідницьким, корисним і мати "спосіб виробництва". Хоча не кожен бізнес потребує патенту - комерційні таємниці, авторські права та торгові марки можуть бути достатніми - патенти забезпечують надійний захист для дійсно нових продуктів або процесів, особливо для підприємств, які планують ліцензувати, продавати або масштабувати свою діяльність на міжнародному рівні…

Процес отримання патенту включає оцінку патентоспроможності, підготовку детальної заявки з формулою винаходу та супровідною документацією, її подання до Відомства інтелектуальної власності Австралії, проходження експертизи та, в разі успіху, сплату зборів за підтримання чинності патенту. Виданий патент надає виключні права на виробництво, використання, продаж та надання дозволу іншим особам на використання винаходу, а також дозволяє подавати позови до суду проти порушників. Патентні права є територіальними і вимагають подання окремих заявок для захисту в інших країнах…

Окрім технічних вимог, підприємства повинні дотримуватися австралійського законодавства про захист прав споживачів, антимонопольного законодавства, зобов'язань щодо дотримання конфіденційності, трудового законодавства та законодавства про захист персональних даних. Основними юридичними документами для захисту патентів є NDA, угоди про передачу прав інтелектуальної власності, патентні ліцензійні угоди та трудові угоди з пунктами про інтелектуальну власність. Підтримання патенту в силі передбачає сплату зборів за його продовження та моніторинг порушень. Альтернативами патентам є торгові марки, авторське право та комерційна таємниця. Найкращі практики включають уникнення публічного розголошення до подання заявки, завчасне звернення до спеціалізованої юридичної консультації, ретельне

документування розробки винаходу та завчасний розгляд питання про міжнародну охорону. Цілісна стратегія ІВ, що поєднує патенти з іншими засобами захисту, має вирішальне значення для захисту інновацій та цінності бізнесу…» ***(Alex Solo. Patent Law in Australia: Essential Guide for Businesses // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/patent-law-in-australia-essential-guide-for-businesses/). 13.06.2025).***

***

«…Багато нових компаній спрямовують свою енергію на розробку продуктів, зростання та маркетинг, але часто не помічають, що захист торговельних марок на ранніх стадіях та стратегія розвитку бренду відіграють вирішальну роль у забезпеченні їхнього майбутнього. Поширеною помилкою є думка, що захист комерційного найменування або доменного імені автоматично надає ексклюзивні права на цей бренд. Насправді ці реєстрації слугують лише адміністративним цілям або цілям онлайн-адреси; лише офіційно зареєстрована торгова марка дає вам законну можливість перешкоджати іншим використовувати схожу до ступеня змішування назву або логотип у вашій сфері.

Не менш важливим є вибір назви бренду, яка є розпізнавальною, а не просто описовою. Написи на кшталт "Melbourne Juice Co" або "Pet Food Warehouse" можуть з першого погляду сказати клієнтам, чим ви займаєтеся, але вони є слабкими кандидатами на реєстрацію торговельної марки, і їх легко імітувати конкурентам. Винахідливі, сугестивні назви, такі як Uber®, Google® або Spotify®, виділяються і є набагато більш захищеними…

Перш ніж закохатися в назву, завжди проводьте ретельний пошук, а не просто швидку перевірку в Google®, щоб виявити будь-які існуючі реєстрації в Австралійському реєстрі торговельних марок (і в міжнародних базах даних, якщо ви плануєте вийти на міжнародний ринок). Пам'ятайте, що в Австралії пріоритет має той, хто подає заявку першим, а не обов'язково той, хто використовує знак першим, тому зволікання з подачею заявки може зробити вас вразливими до заперечень або навіть призвести до повної втрати вашого бренду…

Більше того, охорона торговельної марки обмежується класами товарів і послуг, які ви вказуєте у своїй заявці, тому якщо ви працюєте у сфері роздрібної торгівлі, консалтингу та продуктових лінійок (або маєте відмітний логотип чи слоган), вам може знадобитися кілька реєстрацій, щоб охопити всі сфери. А якщо ви плануєте вийти на міжнародний ринок, особливо в юрисдикціях, які є першими, розгляньте можливість використання Мадридського протоколу для спрощеної подачі заявок у декілька країн…

Нарешті, реєстрація - це лише початок. Ви повинні активно моніторити ринок на предмет наявності знаків, що порушують права або схожих до ступеня змішування, і бути готовими захищати свої права шляхом офіційних заперечень, листів із вимогою припинити порушення або врегулювання шляхом

переговорів. Співпраця з юристом з питань торговельних марок з самого початку гарантує, що ви побудуєте надійну, масштабовану стратегію ІВ, яка захистить важко завойовану репутацію вашого бренду на кожному етапі його зростання» ***(Fabiola Dos Santos. Avoiding common trade mark and branding pitfalls: practical advice for startups and SMEs // Madderns (https://madderns.com.au/avoiding-common-trade-mark-and-branding-pitfalls-practical-advice-for-startups-and-smes/). 16.06.2025).***

***

«Незважаючи на те, що фармацевтична продукція є значною статтею австралійського експорту до США (1,35 млрд доларів США у 2024 році проти 2,38 млрд доларів США в імпорті з США), існує основна проблема, пов'язана з патентною стратегією та доступом до лікарських засобів. Фармацевтична регуляторна система Австралії, зокрема Програма фармацевтичних пільг (Pharmaceutical Benefits Scheme, PBS), яка субсидує ліки, вже давно зазнає критики з боку США за надання пріоритету рівному доступу, що постійно піднімається у Спеціальному звіті 301 Офісу торгового представника США з моменту підписання Угоди про вільну торгівлю між Австралією та США (AUSFTA) у 2005 році. У минулому США висловлювали занепокоєння щодо адекватності захисту прав інтелектуальної власності, потенціалу передчасної конкуренції генериків та затримок у затвердженні нових лікарських засобів, а зараз основна увага приділяється виконанню Австралією процедури повідомлення про вихід на ринок, що вимагається статтею 17.10.4(b) Угоди про вільну торгівлю між Австралією та США (AUSFTA)…

Австралійська система, що регулюється Розділом 26B Закону про терапевтичні товари, вимагає від заявників генеричних лікарських засобів повідомляти власника оригінального патенту про свій намір вийти на ринок. Однак таке повідомлення часто надходить на дуже пізньому етапі процесу регуляторного погодження. Таке запізніле повідомлення дає власникам патентів дуже короткий час для юридичного захисту своїх патентів до того, як на ринок вийде конкурент, що, на думку США, є недостатнім захистом. Хоча Австралія навряд чи буде вносити радикальні зміни в систему, яка, на її думку, слугує інтересам охорони здоров'я, складність процесу повідомлення робить надійну стратегію захисту прав інтелектуальної власності критично важливою як для власників оригінальних патентів, які прагнуть захистити свій ринок, так і для компаній-генериків, які планують вийти на ринок Австралії…» ***(Karen Sinclair. Tariffs, Patents and Pills: Australia's Pharma Dilemma // Griffith Hack (https://www.griffithhack.com/insights/publications/tariffs-patents-and-pills-australias-pharma-dilemma/). 16.06.2025).***

***

«Європейське патентне відомство (ЕРО) нещодавно оновило свою інформаційну панель якості, оприлюднивши ключові показники ефективності (KPI) за перший квартал 2025 року та результати роботи Апеляційних рад за 2024 рік. Якість пошуку залишається високою: 92,9% перевірених заявок не мають проблем, пов'язаних з новизною, винахідницьким рівнем або додатковим об'єктом. Якість експертизи також покращилася: кількість неправильних оцінок новизни та винахідницького рівня у виданих патентах стабільно зменшується з 7,9% у 2023 році до 6,5% у першому кварталі 2025 року. У справах заперечень, розглянутих Апеляційною палатою у 2024 році, найпоширенішою причиною для скасування рішення та анулювання патенту було різне тлумачення винахідницького рівня. Щоб вирішити цю проблему, у Плані дій ЕРО з якості на 2025 рік буде зроблено акцент на гармонізації застосування підходу "від проблеми до рішення"…» ***(Quality dashboard: quarterly update of quality audit and annual update of Boards of Appeal outcomes // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/quality-dashboard-quarterly-update-quality-audit-and-annual-update-boards-appeal). 03.06.2025).***

***

«Патенти та технологічні стандарти відіграють ключову роль у цифровому розвитку Європи. Про це свідчить нещодавнє дослідження, проведене Європейським патентним відомством (ЕРО). На основі понад 5,5 мільйонів документів організацій з розробки стандартів (SDO) ЕРО змогло встановити чіткий зв'язок між патентами та стандартами. Новий набір даних ЄПВ пов'язує 170 000 документів ОРС з патентами і показує, що джерела SDO тепер цитуються в 37 відсотках патентів, оголошених суттєвими для стандартів (SEP).

SEP слугують основою для центральних стандартів, які часто використовуються у високошвидкісному мобільному зв'язку, пристроях для розумного дому та потокового мовлення, серед іншого. Технології, захищені SEP, створюють ринки для технологій, які суттєво впливають на наше повсякденне життя сьогодні…

Дослідження ЕРО також підкреслює важливість Єдиного патентного суду (UPC), який з моменту відкриття своїх дверей 1 червня 2023 року зарекомендував себе як найкраще місце для розгляду спорів щодо SEP. За даними ЕРО, 23 справи, пов'язані з SEP, були розглянуті UPC протягом 19 місяців - це більше третини всіх таких справ, розглянутих в Європі з моменту заснування суду. Центр патентної медіації та арбітражу, відкриття якого заплановане на кінець 2025 року, також має на меті сприяти позасудовому врегулюванню глобальних спорів щодо SEP…» **(Gottfried Schüll. EPO study finds technology standards secure economic growth // COHAUSZ & FLORACK**

(https://www.cohausz-florack.de/en/blog/article/epa-studie-technologiestandards-sichern-wirtschaftswachstum/). 03.06.2025).

***

«…Боротьба з підробками в ЄС ведеться головним чином за допомогою законодавства про торговельні марки, закріпленого в статті 8(1)(b) Регламенту ЄС про торговельні марки (EUTMR), який забороняє реєстрацію, а отже, і використання знаків, схожість яких з існуючими знаками може ввести в оману споживачів. Це правило лежить в основі позовів про визнання знаків недійсними, на які розраховують контрафактні виробники, усуваючи легальний фасад. Галузеве законодавство визначає, як ці норми щодо боротьби з підробками застосовуються до чутливих продуктів: Директива 2001/83/ЄС регулює фармацевтичні препарати, а Регламент 1223/2009 - косметичні засоби. Оскільки багато засобів по догляду за шкірою та волоссям балансують між "лікарськими" та "косметичними", прецедентне право EUIPO зазвичай оцінює схожість їхніх торговельних марок як низьку або помірну, що вимагає ретельного аналізу складу продукту, терапевтичного призначення, каналу збуту та цільового споживача, коли власники брендів переслідують контрафактні товари…

Захист торговельних марок - це лише один з рівнів реагування ЄС. Регламент 608/2013 надає митникам право затримувати підозрілі товари на кордоні, що є важливою лінією фронту проти підроблених ліків чи кремів, які загрожують здоров'ю та безпеці. Після виявлення контрафактної продукції власники брендів можуть подавати цивільні або кримінальні позови, вимагаючи тимчасових судових заборон, знищення товарів та відшкодування грошових збитків; нещодавні судові рішення чітко вказують на те, що успіх залежить від переконливих доказів схожості продукції, ймовірності введення споживача в оману та комерційних намірів підроблювача. Разом ця мережа правил щодо торговельних марок, галузевих директив, митних повноважень та засобів судового захисту становить скоординовану європейську систему для утримання контрафактних фармацевтичних та косметичних препаратів поза ринком - там, де розмитість продукції та загроза здоров'ю населення є дуже великими…» ***(New counterfeiting study published on May 6, 2025: Legal insights and EU framework for combating counterfeiting // Dreyfus (https://www.dreyfus.fr/en/2025/06/04/new-counterfeiting-study-published-on-may-6-2025-legal-insights-and-eu-framework-for-combating-counterfeiting/). 04.06.2025).***

***

«…IP Box - це французький податковий режим, що дозволяє інноваційним компаніям скористатися зниженою ставкою корпоративного податку в розмірі 10% замість стандартних 25% на дохід, отриманий від патентів, захищеного авторським правом програмного забезпечення та

сертифікатів на сорти рослин, як це передбачено статтею 238 Загального податкового кодексу. Для цього компанії повинні володіти цими об'єктами інтелектуальної власності, отримувати дохід від їх продажу або ліцензування, сплачувати корпоративний податок і продемонструвати, що ці об'єкти є результатом їх досліджень і розробок (R&D), обґрунтувавши відповідні витрати суворою документацією. Ця ініціатива OECD спрямована на боротьбу зі шкідливими податковими практиками шляхом винагороди суб'єктів господарювання, які співвідносять свої інвестиції в R&D з отриманим доходом від ІВ, ефективно стимулюючи R&D у Франції; її положення залишаються незмінними у фінансовому законі 2025 року. Механізм IP Box передбачає спеціальний розрахунок, що інтегрує чистий дохід від відповідних нематеріальних активів та витрати на R&D, і в кінцевому підсумку застосовує "коефіцієнт зв'язку", який відображає частку власних зусиль компанії у сфері R&D для визначення кінцевого доходу, що підлягає оподаткуванню за пільговою ставкою. Ця система не є автоматичною; компанії повинні зареєструватися для кожного активу або групи активів і підготувати детальну супровідну документацію, включаючи додаток до податкової декларації, який повинен бути представлений під час податкового аудиту. IP Box забезпечує значну податкову економію, підвищує цінність нематеріальних активів, що знаходяться у Франції, зміцнює національні науково-дослідні розробки та сумісний з податковим кредитом на дослідження (CIR), який допомагає зменшити витрати на дослідження…» ***(Marc LEVIEILS. L'IP Box : Un dispositif pour réduire le taux d'impôt sur les revenus générés par la propriété industrielle // REGIMBEAU (https://regimbeau.eu/insight/lip-box-un-dispositif-pour-reduire-le-taux-dimpot-sur-les-revenus-generes-par-la-propriete-industrielle/). 10.06.2025).***

***

«Спортивний жест визначається як ефективний фізичний і технічний рух, спрямований на перемогу, причому багато знакових спортсменів стали асоціюватися з фірмовими рухами, деякі з них навіть були названі на їхню честь, як, наприклад, підкат Рабаха Маджера, пенальті Антоніна Паненки, ефектний удар скорпіона Рене Ігіти або революційна техніка стрибків у висоту Діка Фосбері. Окрім технічної майстерності, імідж спортсменів також формують фірмові жести, такі як поза Усейна Болта чи "siiuuu" Кріштіану Роналду, а популяризація такого жесту, прикладом якого є "vitch" (створений тенісистом Круном, популяризований Віландером, а згодом суперечливо комерціалізований на футболках Г'юіттом), підкреслює інтерес до юридичного захисту цих фірмових жестів, щоб контролювати їхню комерційну експлуатацію, а не обмежувати саму спортивну практику…

Існує кілька правових способів захисту цих жестів. Авторське право найбільше застосовується до "хореографічних" видів спорту, таких як фігурне катання або синхронне плавання, де художнє вираження є невід'ємною складовою. Однак у більшості видів спорту авторське право важко застосувати

до технічних жестів через їхню функціональну природу, дотримання правил і часто спонтанне, коротке виконання; Суд ЄС вказав, що спортивним заходам, які регулюються правилами, бракує творчої свободи, притаманної творам, що охороняються авторським правом. Хоча технічні спортивні жести навряд чи підпадають під авторське право, оригінальні та нефункціональні святкування можуть бути захищеними авторським правом, за умови, що вони не є банальними…

Законодавство про торговельні марки пропонує більш надійний захист, особливо для комерційної валоризації. Зображувальні знаки можуть захищати статичні пози, такі як знакове святкування Кайліана Мбаппе або логотип Майкла Джордана "Jumpman", що полегшує їх використання на товарах. Рухові та мультимедійні торговельні марки можуть додатково захищати динамічні жести або повторювані святкування, уможливлюючи ліцензування відеоігор (наприклад, FIFA або Fortnite) або реклами. Це дозволяє спортсменам підвищити впізнаваність, контролювати свій імідж і отримувати дохід, оскільки реєстрація торговельної марки надає монополію на експлуатацію та основу для захисту від несанкціонованого комерційного використання. Однак, для того, щоб жест став торговельною маркою, він повинен бути відмінним, а не просто описувати товари чи послуги, пов'язані зі спортом, і існує думка, що споживачі ще не сприймають нетипові знаки, такі як знаки рухів, як індикатори походження.

Нарешті, невзаємозамінні токени (NFT) пропонують спосіб оцінити спортивні жести, створюючи цифровий дефіцит, як це видно на прикладі відеороликів "NBA Top Shot". Однак самі по собі NFT не надають прав інтелектуальної власності, тому все ж доцільно забезпечити захист торгової марки для будь-яких візуальних матеріалів, інкапсульованих у NFT» ***(Paul Ancejo. Protéger un geste sportif / une célébration iconique // MIIP MADE IN IP (https://ip-talk.com/2025/06/10/proteger-un-geste-sportif-une-celebration-iconique/#page=1). 10.06.2025).***

***

«…На висококонкурентному ринку фітнес-трекерів, що розвивається, де такі компанії, як Whoop, Apple та Oura, використовують схожі базові сенсорні технології, для захисту інновацій необхідна комплексна стратегія інтелектуальної власності "full-stack". Цей підхід передбачає забезпечення захисту на кожному рівні технології…

На апаратному рівні, хоча патентування основних датчиків є складним через великий рівень техніки, компанії можуть захистити унікальне внутрішнє розташування компонентів, супутні аксесуари, такі як спеціальний одяг, а також зовнішній вигляд пристрою за допомогою прав на промисловий зразок. Окрім фізичного пристрою, патенти можуть охоплювати програмне забезпечення для керування пристроєм, створюючи диференціацію завдяки інноваціям у таких сферах, як керування живленням або активація датчиків…

Однак найбільш значущою сферою для захисту часто є обробка даних. Компанії можуть патентувати власні алгоритми, що використовуються для аналізу даних з датчиків, як на пристрої, так і віддалено. Сюди входять методи генерування унікальних оцінок користувачів, підвищення точності даних або прогнозування стану здоров'я. Стратегічно розподіляючи патенти та права на промислові зразки між апаратним, програмним забезпеченням та обробкою даних, компанія може створити надійний портфель ІВ, який захистить її комерційні інтереси, навіть якщо технологія, що лежить в основі, є широкодоступною…» ***(Thomas Nichols, Ben Husband. Wearable tech: fit to be patented // Carpmaels & Ransford LLP (https://www.carpmaels.com/wearable-tech-fit-to-be-patented/). 06.06.2025).***

***

«Торгові марки ЄС (EUTM) є унітарними правами: єдина реєстрація, що має силу в усіх 27 країнах-членах ЄС. Така структура забезпечує значну економію коштів та адміністративну ефективність, але вона також означає, що відмова або анулювання реєстрації навіть в одній країні-члені ЄС робить недійсною торговельну марку ЄС всюди. Щоб запобігти повній втраті прав, Регламент ЄС про торговельні марки дозволяє заявнику "конвертувати" відкликану або анульовану EUTM в окремі національні заявки, кожна з яких зберігає дату подання оригінальної EUTM…

Однак конвертація заборонена в будь-якій державі, де в EUTM було відмовлено, відкликано або визнано недійсним "рішенням Відомства або національного суду", згідно зі статтею 139(2)(b) EUTMR (Регламент ЄС про торговельні марки). Протягом багатьох років практика Відомства інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) передбачала, що рішення стає "остаточним" з моменту його винесення, навіть до закриття двомісячного строку на оскарження. Це змушувало заявників подавати безглузді апеляції лише для того, щоб зберегти можливість конвертації в кожній країні…

У 2022 році Четверта Апеляційна палата EUIPO відхилила цей підхід у справі "Nightwatch", постановивши, що рішення відомства є остаточним лише після закінчення строку подання апеляції. Таким чином, заявник, який відкликає свою EUTM до закінчення строку подання апеляції, все ще може подати заявку в усі національні відомства - навіть у тих країнах, де йому спочатку було відмовлено у реєстрації знака. Щоб вирішити суперечку, Виконавчий директор EUIPO виніс це питання на розгляд Великої Апеляційної палати, яка в жовтні 2024 року одноголосно підтримала " Nightwatch". Вона постановила, що стаття 139(2)(b) блокує конвертацію лише тоді, коли відмова стала остаточною - тобто після закінчення періоду апеляції. Рішення Судів ЄС залишаються остаточними в день їх винесення, але відмови національних відомств можна обійти, якщо вчасно відкликати заяву.

Як наслідок, власникам торговельних марок більше не потрібно подавати непотрібні апеляції лише для того, щоб зберегти свої права на конвертацію, що призводить до значної економії коштів. EUIPO оновило свої офіційні інструкції, щоб відобразити цей роз'яснювальний висновок Великої ради, але заявники все одно повинні пам'ятати про відкликання відмовлених EUTM протягом двомісячного терміну подання апеляції і дотримуватися строгого терміну подачі національних запитів на перетворення…» ***(David Birchall, Gloria Parmesan. Grand Board of Appeal clarifies correct practice regarding conversion of an EUTM into national applications // Venner Shipley (https://www.vennershipley.com/insights-events/grand-board-of-appeal-clarifies-correct-practice-regarding-conversion-of-an-eutm-into-national-applications/). 17.06.2025).***

***

«…Коли малі та середні підприємства оборонної промисловості змагаються за державний контракт, вибір способу захисту ключових інновацій - патентування, тримання їх у таємниці чи публікація - може підвищити або знищити їхню конкурентоспроможність. Хоча секретність здається природною в оборонній сфері, патентування має очевидні переваги: воно перешкоджає конкурентам копіювати ключові рішення і водночас дозволяє контролювати обмін технологіями з потенційними клієнтами і партнерами. У великих багатосторонніх проектах МСП, озброєні патентами, можуть брати участь більш відкрито - замість того, щоб покладатися лише на обмежені угоди про нерозголошення, - визначаючи внесок кожного учасника, спрощуючи переговори щодо ліцензування та документуючи, кому належать винаходи. Аналогічно, при подачі заявок генеральним підрядникам або командам державних закупівель подання патентних заявок до розкриття інформації зміцнює довіру з обох сторін і захищає від звинувачень у незаконному привласненні. Патенти також підвищують привабливість МСП для закупівельників, які не схильні до ризику: вони сигналізують про технічну досконалість, застерігають від конкурентів-порушників і допомагають обґрунтувати присудження контракту не лише за критерієм "найнижчої ціни". Важливо, що надійний портфель об'єктів ІВ дозволяє МСП відрізняти свою фонову ІВ (існуючу технологію, яку він зберігає) від передової ІВ (нових винаходів, що з'являються в ході проекту), уникаючи післяпроектних суперечок щодо права власності. Стратегічно патентуючи свої інновації, МСП не лише вирівнює умови конкуренції з великими компаніями, але й полегшує співпрацю, забезпечує довіру з боку постачальників та зберігає свої основні ноу-хау для майбутніх можливостей - модель, яка однаково актуальна для багатьох інноваційних секторів…» ***(Gary Whiting. How and why defence industry SMEs should use the patent system // Venner Shipley (https://www.vennershipley.com/insights-events/how-and-why-defence-industry-smes-should-use-the-patent-system/). 17.06.2025).***

«…Сектор наук про життя переживає глибоку цифрову трансформацію, в якій обчислювальні досягнення - програмні платформи, інфраструктура даних та інструменти відкриття на основі штучного інтелекту - стають настільки ж важливими для інновацій, як і традиційні біологічні прориви. Патентні портфелі, які колись були зосереджені майже виключно на молекулах ліків і біологічних препаратів, тепер повинні розширюватися, щоб охопити програмні системи, які підтримують скринінг молекул, оптимізацію випробувань, гармонізацію даних і автоматизовані робочі процеси в лабораторіях. Цей зсув зумовлений розширенням кола гравців - від давно існуючих фармацевтичних і біотехнологічних компаній до "техбіо" стартапів, які використовують власний штучний інтелект для ідентифікації мішеней, і великих технологічних фірм, що пропонують хмарні науково-дослідницькі платформи. Згідно з даними Європейського патентного відомства за 2024 рік, кількість заявок на біотехнології зросла більш ніж на 5%, тоді як кількість заявок на фармацевтику скоротилася на 13,2%, а кількість заявок на комп'ютерні технології, пов'язані зі штучним інтелектом і машинним навчанням, тепер конкурує із загальним обсягом заявок на біотехнології та фармацевтику…

Співпраця лежить в основі цієї нової екосистеми: партнерства між розробниками ліків та цифровими спеціалістами, що охоплюють хмарних провайдерів, постачальників біоінформатики та інноваторів у галузі штучного інтелекту, структурують спільний доступ до моделей, даних та конвеєрів відкриттів, а міркування щодо інтелектуальної власності з самого початку закладені в комерційні угоди. Такі галузеві заходи, як Bio-IT World 2025, підкреслили конвергенцію біології та обчислювальної техніки, продемонструвавши гібридні патентні портфелі, що поєднують терапевтичні формули з цифровими компонентами та компонентами, що базуються на даних. Як наслідок, стратегії ІВ у сфері медико-біологічних наук розвиваються, щоб узгодити рішення щодо патентування з широкими комерційними цілями: деякі компанії зосереджуються на захисті прав на нові ліки-кандидати, інші - на захисті патентних заявок на власні платформи та механізми відкриттів, а багато хто переслідує обидві цілі. Хоча патентування програмного забезпечення пов'язане з унікальними юридичними та комерційними проблемами - від незнайомих заперечень до необхідності нового мислення щодо цифрових інновацій - ці бар'єри можна подолати, особливо з огляду на високу стратегічну цінність програмного забезпечення в сучасних дослідженнях і розробках. Зрештою, найнадійніші портфелі ІВ у сфері цифрових наук про життя відображатимуть усю складність сектору, захищаючи інновації, що охоплюють біологію, науку про дані та все, що знаходиться між цими галузями…» ***(Laura Johnson. Digital Life Sciences: Mapping a Shifting IP Landscape // Carpmaels & Ransford LLP (https://www.carpmaels.com/digital-life-sciences-mapping-a-shifting-ip-landscape/). 10.06.2025).***

***

«У сучасній цифровій економіці ті самі платформи, які можуть за одну ніч зробити молодий бізнес зіркою, також наражають його на небезпеку швидкої імітації з боку недобросовісних гравців, які прагнуть скористатися вірусним успіхом. Коли попит, продажі та впізнаваність бренду стрімко зростають, вікно для захисту прав інтелектуальної власності (ІВ) може зачинитися майже так само швидко, залишаючи молоді компанії вразливими до дешевих підробок, які розмивають частку ринку та підривають зростання. Дані Відомства інтелектуальної власності Європейського Союзу підкреслюють масштаб загрози - щорічні збитки в галузі одягу становлять майже 12 мільярдів євро, косметики - 3 мільярди євро, а іграшок - 1 мільярд євро, що робить завчасний захист прав інтелектуальної власності не просто юридичною формальністю, а критично важливим бізнес-імперативом…

Стартапи, які з першого дня надають пріоритет реєстрації патентів, торговельних марок та промислових зразків, не лише захищаються від опортуністичних копіювальників, а й демонструють інвесторам та партнерам свою легітимність та стратегічну далекоглядність. Візьмемо, наприклад, Scrub Daddy: винахідник Аарон Краузе інвестував $150 000 у патент на свою губку з усміхненим обличчям перед запуском, а потім зміцнив свої позиції за допомогою торгових марок, що охоплюють суббренди, логотипи, торгові назви і навіть відмінну форму продукту. Ці кроки дозволили Scrub Daddy дати відсіч імітаторам, побудувати бренд вартістю 200 мільйонів доларів і продемонструвати фінансистам, що його інновації можна захистити і масштабувати. Зрештою, завчасне врахування питань інтелектуальної власності перетворює нематеріальні активи на потужні важелі для залучення фінансування, поглинання та створення довгострокової цінності, гарантуючи, що вірусний успіх стане основою для сталого зростання, а не швидкоплинним моментом можливостей…» ***(Sam Collins. From Trend to Target: Protecting Start-ups from Copycats // entrepreneur handbook (https://entrepreneurhandbook.co.uk/from-trend-to-target-protecting-start-ups-from-copycats/). 04.06.2025).***

***

«Звуки є потужним маркетинговим інструментом, який може виходити за межі мови, але лише ті з них, які функціонують як відмітний ідентифікатор товарів чи послуг бізнесу, можуть бути зареєстровані як торговельні марки. В Європейському Союзі зростає інтерес до звукових торговельних марок: Відомство інтелектуальної власності ЄС (EUIPO) розглядає понад 500 справ, хоча суворі критерії розрізняльної здатності також призвели до значної кількості відмов і прострочених реєстрацій…

З технічної точки зору, процес подання заявок еволюціонував і тепер вимагає або аудіофайл для конкретного захисту, або нотний запис для ширшого охоплення. Однак головною проблемою залишається доведення розрізняльної здатності звуку, яка оцінюється в кожному конкретному випадку з особливим

акцентом на сприйнятті споживачем. Занадто прості, занадто довгі, загальнодоступні або функціонально загальні звуки (наприклад, звук відкривання консервної банки) зазвичай відхиляються, оскільки вони не сприймаються як такі, що вказують на унікальне комерційне походження. І навпаки, звуки, що запам'ятовуються і не є надто простими, можуть бути прийняті, а бренди також можуть довести розрізняльну здатність, набуту через використання…

Відносна новизна звукових торговельних марок означає, що існує обмежена кількість правових прецедентів щодо оскарження, хоча в ЄС тривають зусилля з гармонізації, спрямовані на створення більш послідовних стандартів. Зрештою, метою звукової торговельної марки є не захист самого звуку чи музики, а скоріше її функція як унікального комерційного знаку, що вирізняє компанію на ринку…» ***(Joana Fialho Pinto. Hitting the right note: Sound trademarks at the EUIPO // Inventa (https://inventa.com/en/news/article/1101/hitting-the-right-note-sound-trademarks-at-the-euipo). 10.06.2025).***

***

«Рада Європейського Союзу оприлюднила пріоритети Європейської міждисциплінарної платформи протидії кримінальним загрозам (EMPACT) на наступний цикл 2026-2029 років, визначивши "Злочинність у сфері інтелектуальної власності (ІВ), включаючи підробку товарів і валют" як підпріоритетний напрямок у рамках більш широкого напряму "Економічні та фінансові злочини". Це рішення підкреслює визнання ЄС злочинів у сфері ІВ як критичної загрози внутрішній безпеці та свідчить про стратегічне зобов'язання активізувати зусилля проти організованих злочинних мереж, які експлуатують інтелектуальну власність у цифрову епоху. Для Відомства інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) це рішення стало важливою віхою, що відображає багаторічну спільну адвокаційну діяльність спільноти ІВ, спрямовану на те, щоб зробити захист прав ІВ наріжним каменем політики безпеки ЄС…

EMPACT, заснована в 2010 році як постійна ініціатива ЄС, працює в рамках чотирирічних циклів для виявлення загроз, координації стратегій і вимірювання прогресу. Вона мобілізує правоохоронні та митні органи, а також такі установи, як Європол та EUIPO, на боротьбу з транснаціональною злочинністю. У циклі 2026-2029 років пріоритетними будуть скоординовані дії, спрямовані на подолання нових викликів, пов'язаних зі злочинами у сфері ІВ, таких як цифрове піратство та транскордонна контрафакція, а також на усунення системних бар'єрів, таких як юрисдикційна фрагментація. Цей оновлений фокус спрямований на посилення правозастосовчої спроможності, сприяння міжнародному співробітництву та забезпечення стійкості до загроз, що підривають економічну цілісність та громадську безпеку ЄС» ***(Intellectual Property crime prioritised under the new EMPACT cycle 2026-2029 // European***

Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/news/intellectual-property-crime-prioritised-under-the-new-empact-cycle-2026-2029). 13.06.2025).

***

«Відомство інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) розпочало кампанію #WhatsOnYourTableEU у всіх 27 країнах-членах ЄС з метою підвищення обізнаності про небезпеку підроблених продуктів харчування та напоїв, закликаючи споживачів бути пильними щодо підроблених продуктів, які загрожують здоров'ю населення, економічній стабільності та кулінарній спадщині Європи. Ця ініціатива з'явилася після тривожних повідомлень про зростаючі масштаби шахрайства з харчовими продуктами, коли підроблені продукти, зокрема печиво, макарони, чіпси та солодощі, посіли друге місце за кількістю затримань на зовнішніх кордонах ЄС у 2020 році, після предметів розкоші…

Оцінка загрози серйозної та організованої злочинності в Європейському Союзі 2025 року (SOCTA) підкреслює, що електронна комерція дозволила фальсифікаторам використовувати нові канали дистрибуції, застосовуючи оманливі тактики, такі як фальсифіковані етикетки, змінена упаковка та незаконні виробничі процеси, щоб націлитися на продукти харчування, які мають високу цінність. Правоохоронні операції, включаючи щорічну ініціативу Європолу та Інтерполу OPSON, лише у 2024 році вилучили контрафактних та неякісних харчових продуктів на суму 91 мільйон євро. Ризики для здоров'я є серйозними, оскільки шахрайські товари часто містять небезпечні речовини, такі як метанол, ртуть, фіпроніл та пестициди, як підкреслюється у Звіті SOCTA за 2021 рік…

В економічному плані підробка завдає значної шкоди. У період з 2013 по 2017 рік лише сектор вин та спиртних напоїв щорічно втрачав 2,28 млрд євро, що ставило під загрозу майже 5700 робочих місць щороку і позбавляло скарбницю ЄС 2 млрд євро незібраних податків. Для боротьби з цим, EUIPO радить споживачам купувати продукцію в офіційних роздрібних торговців, перевіряти етикетки та походження продукції, перевіряти наявність сертифікатів географічних зазначень (GI) ЄС (наприклад, PDO, PGI), ретельно перевіряти упаковку на наявність дефектів та використовувати інструменти автентифікації, такі як QR-коди та голограми.

Кампанія узгоджується з більш широкими зусиллями ЄС, такими як ініціатива #EUvsFakeMedicines та співпраця з Європолом у боротьбі з підробленими автомобільними запчастинами та шахрайством у сфері інтелектуальної власності, пов'язаним зі спортом, що посилює прихильність блоку до захисту споживачів, законного бізнесу та громадської безпеки від далекосяжної шкоди, яку завдають злочини у сфері інтелектуальної власності…» ***(The "What's on your table?" campaign tackles counterfeit food and beverages // European Union Intellectual Property Office***

(https://www.euipo.europa.eu/en/news/the-what-s-on-your-table-campaign-tackles-counterfeit-food-and-beverages). 11.06.2025).

***

«…У квітні 2025 року зовнішні аудитори ISO провели повний сертифікаційний аудит систем управління Європейського патентного відомства (EPO).

EPO …успішно підтвердило свої сертифікати ISO щодо якості (ISO 9001), охорони здоров'я та безпеки праці (ISO 45001) та інформаційної безпеки (ISO 27001). Вперше ЄПВ також отримало сертифікацію за стандартом ISO 14001, міжнародним стандартом для систем екологічного менеджменту, який допомагає організаціям проактивно мінімізувати свій вплив на навколишнє середовище…» ***(ISO audit reaffirms EPO's commitment to excellence // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/iso-audit-reaffirms-epos-commitment-excellence). 05.06.2025).***

***

«…Deep Tech Finder (DTF) Європейського патентного відомства тепер доступний у вигляді мобільного додатку для iOS та Android, що розширює доступ до цього інструменту, який допомагає зв'язати інвесторів з найбільш інноваційними, патентно-активними стартапами Європи. З моменту свого нещодавнього запуску веб-версія полегшила майже 50 000 пошуків стартапів, інвесторів та дослідницьких університетів у європейській екосистемі високих технологій. Мобільний додаток має такий самий повний функціонал, як і веб-версія, дозволяючи користувачам отримувати доступ до цінної патентної інформації з будь-якого місця. DTF підкреслює інвестиційний потенціал стартапів, що володіють патентами, які мають до десяти разів більше шансів отримати фінансування, оскільки патенти сигналізують про захищені позиції для проривних технологій. Інструмент поєднує технічну та юридичну патентну інформацію з фінансовими даними компаній, що дозволяє користувачам дослідити понад 10 000 стартапів, які подали європейські патентні заявки або отримали патенти, знайти понад 1000 університетів, що займаються патентами, зосередитися на десятках технологічних галузей і секторів промисловості, а також відфільтрувати стартапи за назвою, місцезнаходженням, стадією зростання та раундами фінансування. Користувачі також можуть отримати доступ до відповідних патентних документів через Espacenet та переглянути інформацію про правовий статус через Європейський патентний реєстр. DTF приносить європейський інноваційний ландшафт у різних галузях, таких як онкологія, зберігання водню та квантові обчислення, безпосередньо на ноутбуки, планшети чи смартфони користувачів…» ***(New mobile app connects startups, investors and research universities // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/new-mobile-app-connects-startups-investors-and-research-universities). 11.06.2025).***

«…3 червня Європейське патентне відомство (EPO) зустрілося з Робочою групою з якості (WP/Q) SACEPO, ключовим глобальним форумом для діалогу з користувачами, щоб обговорити якість у процесі видачі патентів. EPO підкреслило, що багато його ініціатив у сфері якості безпосередньо випливають з відгуків користувачів…

Під час конструктивної зустрічі представники користувачів надали позитивні відгуки про дії EPO у сфері якості до 2024 року, зокрема, високо оцінивши покращення узгодження з боку Відділів активного пошуку та прогрес у гармонізації практик. Дивлячись у майбутнє, учасники підтримали План дій з якості на 2025 рік, який зосереджується на підвищенні якості патентів шляхом інвестування в навички персоналу, передові інструменти та кращу узгодженість на винахідницьких етапах. Однак учасники відзначили, що є можливості для вдосконалення поправок, які вносяться на етапі видачі грантів, і EPO підтвердило свої зусилля щодо проведення консультацій із заявниками з цього питання…

Обговорення також охопило цифрову трансформацію EPO, і учасники привітали оновлення інструментів для класифікації, пошуку та перекладу, що підтримуються штучним інтелектом. Вони рішуче підтримали підхід EPO, орієнтований на людину, який гарантує, що всі остаточні рішення залишаються під контролем людини. Нарешті, EPO оголосило про значне розширення своїх Панелей із забезпечення якості зацікавлених сторін (SQAP) до 2025 року, які тепер вперше включатимуть спеціальну сесію з розгляду заперечень, на додаток до стандартних експертиз звітів про пошуки та грантів, що є зміною, зумовленою пропозиціями користувачів…» ***(SACEPO Working Party on Quality continues open dialogue to enhance quality and services // European Patent Office (EPO) (https://www.epo.org/en/news-events/news/sacepo-working-party-quality-continues-open-dialogue-enhance-quality-and-services). 11.06.2025).***

***

«При поданні заявки на патентну охорону винаходів у сфері азартних ігор на реальні гроші (RMG) до Європейського патентного відомства (EPO) заявники стикаються з труднощами, оскільки EPO вимагає, щоб винаходи надавали технічне рішення технічної проблеми, і вважає комп'ютерні програми та правила гри нетехнічними відповідно до статті 52 Європейської патентної конвенції (EPC)…

Однак винаходи RMG з чітким технічним внеском, як-от покращена безпека, новаторська апаратна взаємодія або оптимізована генерація випадкових чисел, мають більше шансів на успіх. Апаратні винаходи, такі як ігровий автомат з інтегрованою бездротовою зарядкою (EP3424127B1), зазвичай розглядаються як такі, що мають чіткий технічний ефект. Що стосується винаходів на основі програмного забезпечення, то покладання на правила гри або функції, спрямовані виключно на суб'єктивне залучення гравця (наприклад, динамічне регулювання шансів для азарту, T 1497/19, T 0042/10),

навряд чи матиме успіх, оскільки покращення розваг не вважається технічною проблемою. Кращий підхід - зосередитися на технічній реалізації ігрових функцій. Безпечні системи є сильною сферою для патентування; наприклад, способи безпечного управління перевіркою даних в офлайн-іграх (T 0683/11) або визначення пріоритетності автентифікації критично важливих даних в ігровому автоматі (T 1937/07) були запатентовані на основі їхнього внеску в технічну безпеку. Технічні реалізації генерації випадкових чисел, особливо ті, що оптимізують технічну роботу самого генератора (EP2951797), також можуть бути патентоспроможними. Відображення інформації зазвичай не є технічним (T 1704/06), якщо тільки воно не вирішує технічну проблему, пов'язану з відображенням або управлінням грою, наприклад, управління суперечливими графічними вимогами (T 0928/03 - Konami). Централізовані системи, які спрощують технічну взаємодію між ігровими модулями, наприклад, управління виграшами в декількох іграх (EP4213953), також можуть бути визнані технічними. Важливо, щоб формула винаходу була ретельно сформульована; широкі формули, які можуть мати нетехнічне тлумачення, швидше за все, не будуть прийняті. Обмеження формули винаходу конкретними технічними реалізаціями та використання функціональної мови, яка описує технічний ефект ознак, є життєво важливим. Під час складання формули винаходу найкраще формулювати винахід як удосконалення технічної системи, наголошуючи на технічних ефектах, таких як безпека, ефективність або оптимізація апаратного забезпечення, а не зосереджуватися на самих правилах гри. Чітко визначивши і описавши технічну проблему і рішення, а також зосередивши формулу винаходу на технічних аспектах, заявники можуть значно підвищити свої шанси на отримання патентного захисту для винаходів у сфері RMG в EPO…» ***(Pete Sadler. Tips for patenting gambling machines in Europe //*** **Reddie & Grose LLP** ***(https://www.reddie.co.uk/2025/06/10/tips-for-patenting-gambling-machines-in-europe/). 10.06.2025).***

***

«У своєму важливому рішенні (G1/24) Розширена колегія Апеляційної палати підтвердила, що для тлумачення формули винаходу при оцінці новизни та винахідливості необхідно завжди звертатися до опису та креслень патентної заявки. Це рішення усуває давню невідповідність, коли опис часто використовувався для тлумачення лише тоді, коли самі пункти формули вважалися неясними або двозначними. Колегія відкинула це розмежування, заявивши, що визначення ясності формули винаходу саме по собі є актом тлумачення, тим самим уніфікувавши підхід до всіх пунктів формули винаходу…

Це рішення узгоджує практику Європейського патентного відомства (EPO) з практикою Єдиного патентного суду (UPC) та національних судів, забезпечуючи більшу правову визначеність для користувачів європейської патентної системи та підвищуючи здатність EPO видавати більш надійні

патенти. Хоча ця зміна широко вітається, вона також слугує застереженням для заявників щодо забезпечення повної узгодженості формули винаходу, опису та креслень, щоб уникнути небажаних тлумачень, які можуть негативно вплинути на обсяг або патентоспроможність їхнього винаходу…» ***(Sarah Turp. New EPO ruling on claim interpretation: description and figures must be consulted // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/new-epo-ruling-on-claim-interpretation-description-and-figures-must-be-consulted/). 18.06.2025).***

***

Канада

«…У Канаді підприємства можуть захистити естетичний вигляд продукту шляхом реєстрації промислового зразка, яка надає власнику виключні права на виробництво, продаж або імпорт промислового зразка протягом десяти років. Для отримання такого захисту, яким керує Канадське відомство інтелектуальної власності (CIPO), промисловий зразок повинен бути новим і суттєво відрізнятися від існуючих, що робить вчасну подачу заявки критично важливою, незважаючи на 12-місячний пільговий період після публічного розкриття інформації. Хоча така охорона є цінною на національному рівні, підприємства можуть спростити міжнародну охорону, скориставшись Гаазькою системою, що адмініструється Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ). Ця система дозволяє заявникам подавати одну міжнародну заявку для отримання охорони промислових зразків у декількох країнах-членах, що зменшує адміністративний тягар і витрати, пов'язані з подачею окремих заявок. Використання Гаазької системи є особливо вигідним для індустрій, орієнтованих на естетику, таких як електроніка та мода, оскільки дозволяє більш ефективно виходити на міжнародний ринок та захищати права на промислові зразки. Однак для забезпечення комплексного захисту рекомендується проконсультуватися з фахівцями у сфері інтелектуальної власності, щоб зорієнтуватися в специфічних правових нюансах і вимогах кожної з юрисдикцій…» ***(Richard Mar. Industrial designs – A lesser-known form of IP protection // DLA Piper (https://www.dlapiper.com/en-ro/insights/publications/2025/06/industrial-designs-ip-protection-in-canada). 03.06.2025).***

***

«Річний звіт Канадського відомства інтелектуальної власності (CIPO) за 2023-2024 роки був представлений у парламенті 13 червня 2025 року. У звіті висвітлено досягнення ВОІВ за 2023-2024 фінансовий рік.

У 2023-2024 роках CIPO досягла значних успіхів у рамках своєї бізнес-стратегії на 2023-2028 роки, зокрема подвоїла свої потужності з експертизи торговельних марок, щоб задовольнити попит і скоротити кількість

нерозглянутих заявок, а також покращила просвітницьку діяльність у сфері інтелектуальної власності (ІВ), особливо для недостатньо представлених груп. Крім того, завдяки міжнародному співробітництву ВОІВ зміцнила позиції Канади в глобальній системі ІВ. ВОІВ продовжує надавати пріоритет справедливості, різноманітності та інклюзивності, забезпечуючи збереження кваліфікованої та репрезентативної робочої сили…» ***(CIPO Unveils 2023-2024 Annual Report // Mirage.News (https://www.miragenews.com/cipo-unveils-2023-2024-annual-report-1478762/). 17.06.2025).***

***

«Проводячи паралель між історичним суперництвом Тесли та Едісона, можна стверджувати, що Канада, як і геніальний винахідник Нікола Тесла, багата на інновації, але не може скористатися їхньою економічною цінністю, оскільки нехтує контролем над інтелектуальною власністю (ІВ) - стратегією, яку Томас Едісон використовував для досягнення комерційного домінування. Основна проблема полягає в тому, що канадська політика застрягла в застарілому, цегляному мисленні, вкладаючи значні кошти в матеріальні активи для іноземних компаній, тоді як понад 90% сучасної економічної цінності зараз перебуває в нематеріальних активах, таких як патенти, дані та програмне забезпечення. Це призводить до економіки "дірявого відра", коли державні кошти субсидують іноземні фірми, а створена в Канаді інтелектуальна власність продається задешево, особливо в США…

Щоб переломити цю тенденцію і зупинити відтік талантів та інтелектуальної власності, Канада повинна докорінно змінити свій підхід. Це починається з підвищення грамотності у сфері ІВ серед політиків та засновників компаній, щоб вони розуміли, що контроль над нематеріальними активами є ключем до економічної могутності. Рішення вимагає стратегічного перенаправлення державного фінансування на підтримку канадських фірм, які створюють і зберігають власну ІВ, особливо у швидкозростаючих галузях. Подальші рекомендації включають створення патентних і інформаційних колективів, щоб надати меншим канадським фірмам можливість конкурувати на глобальному рівні, розширення успішних програм підтримки, таких як Колектив інноваційних активів, а також реформування університетів, щоб включити комерціалізацію ІВ і національний економічний розвиток до їхнього основного мандату. Зрештою, в тексті робиться висновок, що для процвітання Канада повинна припинити просто створювати ідеї і почати володіти ними, трансформуючи свою економіку, визнавши, що майбутнє процвітання будується не з цегли, а з інтелектуальної власності…» ***(Jim Hinton. Keep Canada's IP in Canada // Maclean's, Inc. (https://macleans.ca/society/keep-canadas-ip-in-canada/). 11.06.2025).***

***

«Після нещодавніх змін до Закону про конкуренцію, 5 червня 2025 року Канадське бюро з питань конкуренції оприлюднило оновлені рекомендації щодо боротьби з "зеленим відмиванням" (greenwashing), роз'яснивши, як бізнес повинен обґрунтовувати свої екологічні заяви. Нова законодавча база запроваджує дві ключові заборони: заяви про екологічні переваги продукту, наприклад, про його "вуглецеву нейтральність", відтепер вимагають попереднього належного тестування, тоді як ширші заяви про бізнес або його діяльність, наприклад, про наявність "зеленого ланцюга постачання", повинні бути підкріплені обґрунтуванням, яке відповідає міжнародно визнаній методології…

Щоб забезпечити дотримання вимог, Бюро радить, щоб усі заяви були правдивими як у буквальному значенні, так і за загальним враженням, яке вони справляють, уникаючи розпливчастих або перебільшених формулювань. Бажані цілі, такі як майбутні цілі "чистого нуля", повинні бути підкріплені конкретним планом реалізації, який можна перевірити. Невиконання може призвести до суворих санкцій, включаючи штрафи до 10 мільйонів доларів США або 3% річного світового доходу компанії. Важливо, що з 20 червня 2025 року приватні особи, такі як конкуренти та групи споживачів, також можуть подавати позови проти компаній за оманливий маркетинг. Компаніям рекомендується ретельно оцінити свій екологічний брендинг, щоб переконатися, що всі претензії є конкретними, чітко сформульованими та підкріпленими вагомими доказами, оскільки демонстрація належної обачності може слугувати захистом…» ***(Catherine Lovrics, Anna Morrish. Canada's Competition Bureau issues updated guidelines to environmental claims: what brand owners need to know to avoid "greenwashing" // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102kfko-canada-s-competition-bureau-issues-new-environmental-claims-what-brand-owners-need-to-know-to-avoid-greenwashing/). 12.06.2025).***

***

«Відповідно до Канадського закону про торговельні марки, будь-яка зареєстрована торговельна марка, яка не використовується в Канаді протягом трьох років поспіль, може бути анульована в судовому порядку або "вилучена". Донедавна лише треті особи могли ініціювати процедуру відповідно до Розділу 45, звернувшись до Реєстратора торговельних марок з проханням видати повідомлення з вимогою до власника торговельної марки довести її використання; однак з січня 2025 року Реєстратор також може самостійно ініціювати вибіркові перевірки на предмет спрощеного анулювання…

Після публікації Повідомлення за Розділом 45 власник повинен подати докази під присягою, які підтверджують, що протягом трьох років, які передували публікації, знак дійсно використовувався в Канаді для кожного класу товарів або послуг, на які подається заявка. Якщо використання не може

бути доведено, власник може послатися на вузько визначені "особливі обставини", щоб виправдати невикористання, але вони рідко задовольняються.

Демонстрація використання відрізняється для товарів і послуг. Для товарів знак повинен бути нанесений на товар або його упаковку і продаватися або передаватися в ході звичайної торгівлі в Канаді. Символічні або мінімальні "пробні" продажі не будуть достатніми без пояснення того, що вони відображають звичайні обсяги торгівлі. Якщо продажі відбуваються через посередників, докази повинні свідчити про те, що хоча б якась ланка в ланцюжку поставок відбулася на канадській території…

Для послуг використання встановлюється шляхом відображення знака під час надання послуги або в рекламі послуги. Канадські суди тлумачать поняття "послуги" широко, тому нематеріальні пропозиції, особливо онлайн або платформи електронної комерції, можуть підпадати під цю категорію. Веб-сайт, доступний і використовуваний канадцями, який надає інтерактивні функції або переваги, подібні до особистого обслуговування (наприклад, інструменти для вибору товарів, інтерфейси для замовлення або меню), може зберегти реєстрацію, навіть якщо фізичні продажі не відбуваються в Канаді…

Якщо ви отримали Повідомлення за Розділом 45, спочатку визначте, які товари та послуги ви можете підтвердити прямими продажами в Канаді або документально підтвердженими посередницькими продажами. Потім оцініть будь-яку діяльність в Інтернеті або іншу діяльність, пов'язану з наданням послуг, яка демонструє вигоду для канадського споживача, наприклад, інтерактивні веб-функції або таргетовану цифрову рекламу. Зберіть рахунки-фактури, транспортні документи, аналітику веб-сайтів та маркетингові матеріали у вичерпну письмову заяву під присягою або декларацію, передбачену законом. Якщо справжнє використання певних товарів чи послуг неможливо довести, будьте готові до того, що доведеться доводити особливі обставини або ризикувати виключенням цих товарів чи послуг з реєстру.

Завдяки веденню чітких, добре організованих записів про діяльність, пов'язану з продажами та послугами в Канаді, а також завдяки розумінню вимог щодо використання товарів і послуг, власники торговельних марок можуть ефективно реагувати на процедури, передбачені Розділом 45, та захищати свої реєстрації від оскаржень, як з боку конкурентів, так і з боку Реєстратора…» ***(James Buchan, Charlotte McDonald, Kristen Kilroy. Random trademark summary cancellation proceedings in Canada: What you need to know // Gowling WLG (https://gowlingwlg.com/en/insights-resources/articles/2025/random-tm-summary-cancellation-proceedings-canada). 16.06.2025).***

***

Королівство Нова Зеландія

«Аерокосмічна історія Нової Зеландії, що простягається від небесної навігації ранніх дослідників маорі до сучасних компаній, таких як Rocket

Lab, пропонує важливі уроки про стратегічну важливість інтелектуальної власності (ІВ). Подорож починається з полінезійських мореплавців, чиї витончені знання про зірки та течії (матауранга маорі) демонструють, що цінна ІВ може існувати як збережене "ноу-хау" без офіційної реєстрації. Це контрастує з повчальною історією винахідника початку 20-го століття Річарда Пірса, який, незважаючи на те, що запатентував свій інноваційний літальний апарат, не зміг досягти впливу через відсутність комерційної та комунікаційної стратегії, доводячи, що захист винаходу - це лише частина його шляху до успіху. Пізніше керівництво Білла Пікерінга в Лабораторії реактивного руху НАСА під час космічних перегонів призвело до появи численних "побічних" технологій, таких як піна з пам'яттю, що ілюструє, як інновації, розроблені для однієї мети, можуть мати непередбачуване застосування, і підкреслює силу гнучкої стратегії ІВ, яка поєднує відкриту науку з вибірковим комерційним захистом. Сьогодні такі компанії, як Rocket Lab, Dawn Aerospace та Merlin Labs, є прикладом сучасної формули успіху, інтегруючи передові технології з надійними портфелями об'єктів інтелектуальної власності, включаючи патенти, торгові марки та комерційні таємниці, та використовуючи сприятливе регуляторне середовище Нової Зеландії для досягнення глобального лідерства. Зрештою, ця історія показує, що, хоча винахідливість є основою, продуманий і стратегічний підхід до інтелектуальної власності - це те, що перетворює інноваційні ідеї на впливові та комерційно життєздатні результати…» ***(Jonathan Lucas and Hemi Jones. Navigating the New Frontiers: Lessons in Intellectual Property from New Zealand's Aerospace Innovation History // James & Wells (https://www.jamesandwells.com/nz/navigating-the-new-frontiers-lessons-in-intellectual-property-from-new-zealands-aerospace-innovation-history/). 13.06.2025).***

***

Королівство Таїланд

«…У Таїланді, де система реєстрації торговельних марок жорстко регулюється, знаки, які могли б пройти реєстрацію в інших країнах - наприклад, натякаючі або стилізовані назви на кшталт FIELDBOX для програмного забезпечення, GLOWCODE для косметики або MATHNASIUM для освіти - часто відхиляються як такі, що мають лише описовий характер або не мають розрізняльної здатності. Відомство Таїланду з питань торговельних марок застосовує суворо буквальний підхід, спираючись на словникові визначення і рідко зважуючи на те, як знак функціонує на ринку; апеляції до Ради з питань торговельних марок рідко бувають успішними, якщо тільки помилка не є кричущою…

Проте за межами адміністративного процесу Центральний суд Таїланду з питань інтелектуальної власності та міжнародної торгівлі (Суд з питань інтелектуальної власності) і, зрештою, Верховний суд пропонують більш

збалансовану, міжнародно обґрунтовану перспективу. Хоча Закон про торговельні марки проголошує рішення Комісії остаточним, Верховний суд роз'яснив, що лише "обґрунтовані" рішення є чинними: якщо Комісія неправильно тлумачить закон або не бере до уваги ключові аргументи, судовий розгляд може скасувати її рішення…

Успішне оскарження в суді вимагає більше, ніж повторення невдалих аргументів. Вони вимагають дотримання формальної структури судового процесу - позовної заяви, письмових свідчень або показань свідків - і творчого правового позиціонування, яке може спиратися на іноземні реєстрації, порівняльне прецедентне право або докази використання на ринку, щоб продемонструвати розрізняльну здатність. Урок для власників брендів очевидний: хоча реєстрація знака з низьким ступенем розрізняльної здатності в Таїланді є складним і процедурно трудомістким процесом, стратегічне, добре обґрунтоване звернення до суду - під керівництвом адвоката, який має досвід як у місцевій практиці, так і в міжнародних стандартах, - може прорватися туди, куди не вдасться звернутися в офіс реєстратора…» ***(Manoon Changchumni. Strategies Required for Overcoming Trade Mark Registration Challenges // Rouse International Limited (https://rouse.com/insights/news/2025/strategies-required-for-overcoming-trade-mark-registration-challenges). 18.06.2025).***

***

Республіка Ємен

«Відомства з питань торговельних марок Ємену в Сані та Адені запровадили нову обов'язкову вимогу для всіх дій, пов'язаних з торговельними марками: Засвідчення довіреностей Міністерством закордонних справ (РОА). Це означає, що будь-яка довіреність, яка зазвичай спочатку легалізується посольством Ємену за кордоном, якщо довіритель знаходиться за межами Ємену, тепер повинна бути офіційно засвідчена печаткою та завірена РОА Ємену в Ємені, перш ніж подавати заявку на реєстрацію торговельної марки або здійснювати післяреєстраційні дії. Цей процес, покликаний забезпечити дійсність і юридичну обов'язковість доручення та підтвердити повноваження представника, тепер стандартизує практику між двома відомствами з питань торговельних марок. Однак такі експерти, як Джехад Алі Хасан, попереджають, що цей додатковий рівень легалізації створює значні практичні проблеми. Багатоетапний процес збільшує адміністративний тягар, подовжує час обробки через додаткову тривалість кожного етапу атестації і, зрештою, призводить до вищих операційних витрат, що потенційно перешкоджає ефективній охороні інтелектуальної власності в Ємені. Важливо, що доручення повинні бути засвідчені РОА протягом одного року з моменту їх первинної легалізації посольством Ємену, інакше вони будуть відхилені, що вимагатиме видачі нового доручення РОА…» ***(Excel V. Dyquiangco. Yemen now requires MoFA attestation for all powers of attorney //***

Asia IP ***(https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/yemen-now-requires-mofa-attestation-for-all-powers-of-attorney). 06.06.2025).***

***

Республіка Індія

«Охорона промислових зразків має вирішальне значення для захисту творчих галузей, що швидко розвиваються, таких як виробництво продуктів, графічний дизайн та мода. В Індії Закон про дизайн від 2000 року та правила 2001 року забезпечують правову основу для захисту унікальних та оригінальних дизайнів, надаючи власникам права інтелектуальної власності від несанкціонованого копіювання…

Щоб отримати охорону за законодавством Індії, промисловий зразок повинен бути оригінальним, промислово придатним для одного або декількох виробів і не порушувати суспільну мораль. Процес реєстрації включає проведення ретельного пошуку промислового зразка, підготовку та подання заявки до Генерального контролера з питань патентів, промислових зразків і торговельних марок, після чого відбувається експертиза і, зрештою, реєстрація. Після реєстрації промисловий зразок отримує охорону на початковий період у десять років від дати подання заявки з можливістю продовження на п'ять років, але не більше ніж на 15 років. Така реєстрація надає власникам право запобігати несанкціонованому використанню, копіюванню чи відтворенню їхніх промислових зразків, а також подавати позови проти порушників з метою відшкодування збитків, судових заборон чи відшкодування упущеної вигоди. Вони також отримують право ліцензувати або передавати свої права на промислові зразки за роялті або одноразові платежі…

Для незареєстрованих промислових зразків існує обмежена альтернативна охорона, передбачена Законом Індії про авторське право для оригінальних художніх творів, хоча вона надає менше прав, ніж офіційна реєстрація промислового зразка. Крім того, закон про "передачу" може забезпечити комерційну охорону загальновизнаних промислових зразків, запобігаючи їхньому неправомірному використанню іншими особами.

Зрештою, реєстрація промислового зразка за законодавством Індії необхідна авторам для забезпечення ексклюзивних прав, максимізації комерційних вигод шляхом ліцензування та продажу, а також ефективної боротьби з несанкціонованим використанням, тим самим захищаючи їхню інтелектуальну власність і комерційні інтереси в динамічній творчій індустрії» ***(Bhumi Raj. Protection of Design in India: A Complete Guide to Design Registration and Legal Rights // Khurana And Khurana (https://www.khuranaandkhurana.com/2025/06/03/design-registration-in-india/). 03.06.2025).***

***

«Хоча патентування харчових продуктів може здатися малоймовірним, багато відомих продуктів і способів їх виробництва дійсно патентуються, якщо вони відповідають певним критеріям. Будь-який винахід має бути інноваційним, придатним для комерційного використання та належати до визнаних патентоспроможних об'єктів з повним розкриттям у заявці.

В Індії харчові продукти, як правило, не підлягають патентному захисту, якщо вони є лише "способами приготування", які включають очевидні комбінації, нові форми відомих речовин або прості суміші компонентів. Однак харчові продукти можуть бути запатентовані, якщо вони є "новим і корисним продуктом", "композицією" або новим "методом, що використовується для їх виробництва", і відповідають основним вимогам новизни та винахідливості.

Сюди відносяться інноваційні харчові продукти або нові компоненти, які мають виразні переваги для здоров'я або смакові якості, наприклад, функціональні харчові композиції для покращеного засвоєння кальцію або синергетичні продукти зі зниженим глікемічним індексом. Патенти також можуть захищати нові харчові інгредієнти або комбінації, які створюють унікальні характеристики, такі як покращений термін зберігання, смак, текстура, поживний профіль або біодоступність. Прикладами можуть слугувати рецептури на основі молока, продукти, що зберігаються протягом тривалого часу, або методи створення суперпродуктів. Крім того, можна запатентувати функціональні харчові композиції, що мають такі переваги, як поліпшення здоров'я кишечника або підвищення імунітету, а також ті, що містять нові або запатентовані інгредієнти з унікальних сортів рослин або мікроорганізмів (наприклад, напій на основі чаю з мікрофібрилами целюлози)…

Зрештою, патентоспроможними є харчові продукти з унікальними характеристиками, що відрізняють їх від існуючих, такими як збільшений термін зберігання, підвищена біодоступність або особлива поживна цінність. Оскільки харчова промисловість стрімко розвивається в таких галузях, як біотехнології, рослинні альтернативи та екологічні варіанти, очікується, що попит на посилення патентного захисту харчових продуктів зростатиме» ***(Manisha Singh. Patents Give Rise To Food For Thought // Conventus Law (https://conventuslaw.com/report/india-patents-give-rise-to-food-for-thought/). 11.06.2025).***

***

«…Міністр торгівлі та промисловості Індії Піюш Гойал (Piyush Goyal) категорично спростував звинувачення в тому, що індійські фармацевтичні фірми копіюють продукцію швейцарських компаній, назвавши це твердження "давнім міфом". Він заявив, що швейцарські фірми не змогли довести жодного випадку незаконного копіювання, і підкреслив, що Індія поважає права інтелектуальної власності і не краде технології…

Гойал пояснив, що проблема полягає в суворій політиці Індії проти "вічного озеленення" патентів - стратегії, коли компанії вносять незначні зміни в ліки, щоб продовжити свою патентну монополію. Він стверджує, що така практика позбавляє громадян у всьому світі доступної охорони здоров'я після того, як новатор вже відшкодував витрати на дослідження і розробки - позиція, кодифікована в індійському патентному законодавстві, зокрема, в розділі 3(d), який вимагає нових формул, що демонструють вищу ефективність…

Гойал зазначив, що швейцарські фармацевтичні компанії насправді глибоко розуміють і підтримують торговельну угоду між Індією та Європейською асоціацією вільної торгівлі (EFTA). Він позиціонує Індію як цінного партнера, який пропонує свій величезний ринок і вдосконалені, швидші процеси захисту прав інтелектуальної власності іноземним фірмам, які можуть співпрацювати для виробництва доступної продукції, описуючи це як вигідну можливість і "послугу для людства"…» ***(Rajesh Rai. India Respects IP Rights, Rejects Pharma Copying Claims // Rediff (https://money.rediff.com/news/market/india-respects-ip-rights-rejects-pharma-copying-claims/28322920250610). 10.06.2025).***

***

«…Географічні зазначення (GI) є життєво важливими для збереження унікальних, локальних продуктів, позначаючи товари, характеристики або репутація яких нерозривно пов'язані з їхнім географічним походженням, наприклад, чаппали колхапурі або рис басматі. Закон Індії про географічні зазначення 1999 року спрямований на збереження цих культурних цінностей, захист місцевих виробників, просування традиційних продуктів на світовому ринку та запобігання підробкам. Однак, незважаючи на потенціал збереження культурної спадщини, сприяння розвитку сільських територій, диференціації ринків і стимулювання експорту, індійська система географічних зазначень наразі не виконує покладених на неї зобов'язань…

Система має суттєві недоліки, включаючи поширену необізнаність виробників, особливо в сільській місцевості та племінних територіях, що заважає їм користуватися захистом географічних зазначень. Процес реєстрації є адміністративно обтяжливим, часто відкидаючи законні традиційні продукти через недостатню письмову документацію. Крім того, невизначеність щодо права власності на географічні зазначення, коли багато первинних заявок на географічні зазначення подаються державними відомствами, а не групами виробників, викликає занепокоєння з приводу неефективності та підзвітності. Як наслідок, місцеві виробники часто не отримують відчутної вигоди, а посередники та великі компанії отримують вигоду. Масштабні порушення є поширеним явищем, а підробка таких продуктів, як шовк Банарасі та чай Дарджилінг, руйнує цілісність брендів. Нарешті, режим здебільшого зосереджується на реєстрації, не надаючи важливої післяреєстраційної

підтримки для маркетингу, контролю якості, брендингу чи правозастосування, що робить географічні зазначення вразливими та недостатньо ефективними. Це різко контрастує з успішними моделями, такими як італійська пармська шинка, де спеціальний консорціум забезпечує контроль якості, маркетинг та захист - екосистема, якої немає в Індії…

Щоб виправити ці системні проблеми, Індія потребує докорінних змін. Це включає підвищення обізнаності населення через кампанії місцевими мовами, прийняття гнучких вимог до документації, які визнають усні традиції, роз'яснення прав власності на географічні зазначення для розширення можливостей груп виробників, а також інвестиції в ефективні маркетингові та брендингові стратегії, що потенційно пов'язують географічні зазначення з туризмом. Впровадження суворих заходів контролю якості, надання фінансової підтримки асоціаціям виробників та сувора боротьба з контрафактною продукцією є не менш важливими. Лише визнавши географічні зазначення потужним економічним і культурним активом, а не просто марнославним проектом, і надавши пріоритет ефективній післяреєстраційній підтримці, просуванню та правозастосуванню, Індія зможе по-справжньому використати свою багату культурну спадщину для піднесення сільських районів і отримання конкурентних переваг на світових ринках…» ***(Saaksshi Singh. India's GI Conundrum: Saving Heritage or a Paper Label? // IP & Legal Filings (IPLF) (https://www.ipandlegalfilings.com/indias-gi-conundrum-saving-heritage-or-a-paper-label/). 10.06.2025).***

***

«Індустрія моди значно еволюціонувала з часом, перетворившись з простої необхідності на форму самовираження. Як наслідок, мода стала серйозним бізнесом, а світова індустрія моди оцінюється приблизно в 1,7 трильйона доларів. Модні бренди сприяють зміні тенденцій в індустрії своїми креативними розробками, які захищені законами про інтелектуальну власність, головним чином, правами на дизайн, авторськими правами та захистом торговельних марок. Однак обмежена сфера дії законів про інтелектуальну власність робить багато брендів вразливими до "крадіжок" з боку інших, зокрема роздрібних мереж швидкого продажу модного одягу…

Фаст-фешн (Fast fashion) - це швидке виробництво та розповсюдження модних товарів, часто на шкоду якості та оригінальності. Ритейлери швидкої моди, такі як Zara, H&M і Shein, швидко випускають нові колекції, часто копіюючи дизайни подіумів або трендові стилі за мінімальних витрат. Хоча черпати натхнення в інших є поширеним і заохочуваним явищем, ритейлери швидкої моди часто переходять межу модного плагіату, копіюючи характерні елементи оригінального дизайну без дозволу або вказівки на авторство…

Модний плагіат може порушувати права інтелектуальної власності оригінальних дизайнерів, завдаючи їм емоційної та фінансової шкоди. Законодавство про інтелектуальну власність забезпечує основу для захисту

робіт модельєрів, включаючи Закон про промислові зразки 2000 року, Закон про авторське право 1957 року та Закон про торговельні марки 1999 року. Закон про промислові зразки забезпечує найсильніший захист від ритейлерів швидкого продажу одягу, дозволяючи модним брендам реєструвати свої зразки та захищати їхній естетичний вигляд. Закон про авторське право захищає оригінальні роботи, такі як ілюстрації, принти та візерунки тканин, тоді як Закон про торговельні марки захищає ідентичність бренду та комерційну розрізнювальну здатність…

Однак нинішній режим ІВ має обмеження, і бренди повинні вживати заходів, щоб захистити себе. Поінформованість є ключовим фактором, і дизайнери повинні стратегічно обирати тип захисту, який найкраще підходить для їхніх розробок. Бренди можуть реєструвати свої зареєстровані права інтелектуальної власності в митних органах, використовувати специфічні для платформи інструменти для вилучення контрафактної продукції, а також користуватися засобами правового захисту - від повідомлень про припинення та утримання до цивільних позовів про судову заборону або відшкодування збитків. Соціальні мережі також можуть бути ефективним інструментом для привернення уваги брендів швидкої моди до неетичних практик, часто змушуючи їх реагувати під тиском громадськості.

Зрештою, захист модного бізнесу має вирішальне значення, оскільки він заохочує чесну конкуренцію та гарантує, що творчість, інновації та самовираження будуть належним чином винагороджені. Розуміючи складнощі законодавства у сфері інтелектуальної власності та вживаючи проактивних заходів для захисту своїх дизайнів, модні бренди можуть захистити свої засоби до існування та сприяти розвитку більш стійкої та справедливої індустрії моди…» ***(Nisha Purushan. When Fashion Moves too Fast: Impact on IP Protection of the Fashion Industry // IP & Legal Filings (IPLF) (https://www.ipandlegalfilings.com/when-fashion-moves-too-fast-impact-on-ip-protection-of-the-fashion-industry/). 12.06.2025).***

***

«Торговельні марки слугують важливими ринковими ідентифікаторами, розрізняючи товари та послуги, захищаючи при цьому ідентичність бренду та забезпечуючи чесну конкуренцію. Описові торговельні марки, які по суті описують характеристики продукту (наприклад, "Sugar Free"), стикаються зі значними труднощами в отриманні правової охорони. Це пов'язано з тим, що надання виключних прав на такі загальні терміни може придушити конкуренцію, не дозволяючи іншим компаніям точно описувати свої пропозиції. Таким чином, законодавство про торговельні марки шукає тонкий баланс між захистом інтересів бренду та підтриманням конкурентного ринку…

Відповідно до Закону Індії "Про торговельні марки" від 1999 року, описові позначення, як правило, не підлягають реєстрації, якщо вони не

набувають "вторинного значення", тобто споживачі асоціюють цей термін з певним джерелом завдяки широкому використанню на ринку. Судові прецеденти, такі як Cadila Healthcare, ілюструють, що навіть у разі досягнення розрізняльної здатності, захист може бути обмежений конкретними товарами, щоб запобігти монополізації описового позначення. І навпаки, справи Godfrey Philips та Metropolitan Trading Company показують, як тривале використання може створити розрізняльну здатність, тоді як рішення у справах Institute of Directors та Nandhini Deluxe підкреслюють, що загальні терміни не можуть бути присвоєні виключно, запобігаючи монополізації загальної мови. Міжнародні угоди, такі як TRIPS, також впливають на світові стандарти захисту торговельних марок, часто вимагаючи реєстрації описових позначень, якщо вони стають розрізняльними…

Щоб запобігти надмірному захисту торговельних марок, доктрина добросовісного використання відіграє вирішальну роль. "Класичне добросовісне використання" дозволяє іншим використовувати захищений торговельною маркою описовий термін у його звичайному, не пов'язаному з торговельною маркою значенні (наприклад, продавець фруктів називає продукцію "свіжою", навіть якщо "Fresh Foods" є торговельною маркою), гарантуючи, що загальна описова мова залишається доступною. "Номінативне добросовісне використання" дозволяє використовувати торговельну марку для позначення товарів чи послуг власника марки, коли це необхідно для ясності (наприклад, в огляді товару), за умови, що використовуються лише суттєві частини марки і не мається на увазі її схвалення. Ці доктрини діють як життєво важливі гарантії, сприяючи конкуренції та споживчому вибору, дозволяючи використання описових термінів і торговельних марок, що не вводять в оману…

Зрештою, основна проблема полягає в тому, щоб збалансувати захист бренду із запобіганням монополізації загальновживаних термінів. Суди використовують тести на кшталт "ймовірності сплутування" та враховують розвиток "вторинного значення", щоб визначити, чи заслуговує описовий знак на охорону. Ця роль судів має вирішальне значення для забезпечення справедливого ринку, який сприяє інноваціям, одночасно захищаючи інтереси брендів та довіру споживачів…» ***(Utkarsh Shukla. The Non-Monopolizability of Descriptive Trademarks: Balancing Fair Use and Brand Protection // IP & Legal Filings (IPLF) (https://www.ipandlegalfilings.com/the-non-monopolizability-of-descriptive-trademarks-balancing-fair-use-and-brand-protection/). 11.06.2025).***

***

"Операція Синдор" (Operation Sindoor) - це кодова назва ракетних ударів Індії 7 травня 2025 року по таборах терористичних угруповань, що базуються в Пакистані. Ці дії були помстою за напад на туристів у Пахалгамі 22 квітня 2025 року, коли п'ятеро озброєних терористів, ідентифікованих Фронтом опору - ймовірним відгалуженням Лашкар-е-Таїба (LeT), метою якого

є об'єднання Пакистану з усім регіоном Кашмір - вбили 26 цивільних осіб, переважно індуїстських туристів, поблизу міста Пахалгам в індійському штаті Джамму і Кашмір.

Несподіваною подією в цьому контексті стало те, що співробітник Jio Studios, розважальної дочірньої компанії Reliance Industries Мукеша Амбані, подав несанкціоновану заявку на торговельну марку "Operation Sindoor". Це викликало значний суспільний резонанс у соціальних мережах, що призвело до подальшого відкликання заявки…

Експерт з правових питань Дейзі Банакхеде (Daisy Banakhede) зазначила, що, хоча спочатку це може здатися помилковим корпоративним брендингом, це свідчить про небезпечне розмивання кордонів між націоналізмом і комерціалізацією. Вона стверджує, що індійський Закон про торгові марки 1999 року покликаний захищати символи емоційного, історичного чи національного значення і запобігати плутанині. "Operation Sindoor", як загальний ідентифікатор урядового акту, не має комерційної виразності, а спроба зареєструвати її як торгову марку неявно вказувала на роль приватного конгломерату у військовій операції, що, на думку Банакхеде, вводить в оману і суперечить закону. Крім того, вона процитувала Закон про емблеми та назви (запобігання неналежному використанню) 1950 року, який забороняє використання назв, пов'язаних з індійським штатом, для отримання приватної вигоди.

Банакхеде підкреслила, що основне питання полягає в тому, чи повинна правова інфраструктура стати інструментом приватизації суспільної пам'яті, особливо в Індії, де символи мають величезну історичну та емоційну вагу. Вона описала спробу привласнити назву національної операції для корпоративної ідентичності як небезпечну тенденцію сучасного капіталізму. Відкликання заявки на торговельну марку, на думку Банакхеде, було більше, ніж просто контролем над збитками; це було мовчазне визнання того, що певні межі не можна перетинати, демонструючи, що реакція громадськості, заснована на правовій і моральній ясності, може відновити рівновагу. Однак вона також поставила критичне питання про те, чи вдалося б таке привласнення здійснити непомітно, якби не правовий контроль і громадська пильність. Банахеде підсумувала, що цей інцидент підкреслив культурну напругу, нагадавши всім, що не все можна або потрібно комерціалізувати, оскільки деякі імена є зобов'язаннями, що належать до суспільної пам'яті, а не до реєстрів інтелектуальної власності…» ***(Espie Angelica A. de Leon. Trademark application for India military codename 'Operation Sindoor' filed, then withdrawn //* Asia IP *(https://asiaiplaw.com/section/news-analysis/trademark-application-for-india-military-codename-operation-sindoor-filed-then-withdrawn). 04.06.2025).***

***

«Індія переживає стрімкий сплеск інновацій, рушійною силою якого є молода і динамічна робоча сила, що трансформує різні галузі. Ці інновації

стосуються не лише кількості, але й означають фундаментальний перехід від ролі споживача інновацій до їх виробника, з проривами у відновлюваній енергетиці, фармацевтиці, технологіях та інших галузях. Індія також відстоює ідею конкурентоспроможності та сталого економічного зростання, що підтримується футуристичною політикою, динамічною екосистемою стартапів та прагненням покладатися на власні сили. Країна поступово стає світовим лідером у сфері творчості та інновацій, демонструючи прогресивний спосіб життя та прокладаючи шлях до більш сталого майбутнього. Патенти відіграють вирішальну роль у розвитку інноваційних технологій, проведенні нових досліджень та стимулюванні економічного зростання в Індії.

У фінансовому році2024 Індія видала найбільшу кількість патентів - 1 03 057, що стало важливою віхою на її інноваційному шляху. Це в 17 разів більше, ніж 5 978 патентів, виданих у 2015 фінансовому році, що свідчить про проактивний підхід та стійку динаміку. Лідером став штат Тамілнад, на який припадає 9,3% від загальної кількості патентних заявок у 23 фінансовому році, випередивши штат Махараштра. Ключовими факторами успіху штату Тамілнад є державні субсидії на реєстрацію об'єктів інтелектуальної власності, центри сприяння, потужна науково-дослідницька екосистема, високий рівень грамотності та збільшення кількості науковців з докторським ступенем.

Уряд Індії відіграв важливу роль у цьому прогресі, запровадивши ініціативи, спрямовані на розширення прав і можливостей молоді та створення можливостей для інновацій і захисту інтелектуальної власності. Це призвело до виняткових результатів, що відповідають швидкому зростанню індійської стартап-екосистеми. Станом на березень 2024 року в країні налічувалося понад 1,25 тис. визнаних стартапів, 45% з яких походять з міст 2-го та 3-го рівнів, що є лідерами в різних технологічних сферах…

Уряд Індії запровадив різні ініціативи для підтримки інновацій та захисту інтелектуальної власності. Центр передового досвіду в галузі інтелектуальної власності (CoE-IP) сприяє інноваторам та стартапам в отриманні необхідних послуг для захисту інтелектуальної власності. Схема підтримки міжнародного патентного захисту в галузі електроніки та інформаційних технологій (SIP-EIT) пропонує фінансову підтримку для подачі міжнародних патентних заявок, підвищуючи глобальну конкурентоспроможність стартапів. Крім того, Програма захисту інтелектуальної власності для стартапів (SIPP) сприяє підвищенню обізнаності в галузі ІВ та співпраці з освітніми установами.

Індія перебуває у вирішальному моменті на шляху до того, щоб стати світовим інноваційним лідером. Збільшення кількості патентних заявок, грантів та міжнародних рейтингів відображає увагу до розвитку інновацій, захисту інтелектуальної власності та зростання економіки. Завдяки потужній екосистемі стартапів та урядовим ініціативам Індія створює основу для сталого розвитку інновацій. Наратив інновацій в Індії формується завдяки появі стартапів 2-го та 3-го рівнів, жінок-інноваторів, подачі заявок від резидентів та інших рушійних сил, які демонструють розвиток ІВ та самодостатності. Зростання Індії у

світових патентних рейтингах свідчить про її готовність до лідерства в таких галузях, як штучний інтелект, відновлювані джерела енергії та високі технології, чому сприяють такі реформи, як оцифрована подача заявок та скорочення термінів розгляду…» ***(Harnessing Innovation: How Patent Filings in India Fuel Economic Growth and Global Competitiveness // India Brand Equity Foundation (https://www.ibef.org/blogs/harnessing-innovation-how-patent-filings-in-india-fuel-economic-growth-and-global-competitiveness). 20.06.2025).***

***

Республіка Філіппіни

«У відповідь на нагальну потребу у вирішенні проблеми зміни клімату, Відомство інтелектуальної власності Філіппін («IPOPHL») запустило Програму стимулювання зелених технологій («Програма стимулювання GreenTech») для патентів, корисних моделей («UM») та промислових зразків («ID») через Меморандум IPOPHL № 2024-037. За допомогою цієї ініціативи IPOPHL прагне заохотити місцевих винахідників до розробки зелених та стійких технологій, скасувавши певні збори за подання заявок на патенти, корисні моделі (UM) та промислові зразки на користь винахідників, які відповідають вимогам.

Програмою стимулювання GreenTech можуть скористатися кваліфіковані заявники до 1 листопада 2025 року або доки на тридцять (30) винаходів, шістдесят (60) корисних моделей та (60) промислових зразків не будуть кваліфіковані та подані заявки. Станом на 3 червня 2025 року IPOPHL все ще приймає заявки в рамках цієї програми…

Згідно з програмою, кваліфіковані заявники можуть скористатися пріоритетним розглядом, що потенційно скорочує час, необхідний для отримання гранту або реєстрації…» ***(Eriz A. Dimaliwat. IPOPHL Incentivizes Inventors of Green Technologies // Cruz Marcelo & Tenefrancia (https://cruzmarcelo.com/ipophl-incentivizes-inventors-of-green-technologies/). 04.06.2025).***

***

Сирійська Арабська Республіка

«Після тривалого періоду регуляторної невизначеності та обмеженої активності в Сирії нинішня ситуація поступово змінюється, що вимагає нової уваги з боку правовласників. Зокрема, ЄС і США офіційно скасували економічні санкції проти Сирії, а інші юрисдикції, включаючи Великобританію і Японію, послабили або скасували свої санкції, що свідчить про більш широку міжнародну тенденцію до обережного відновлення участі. Ці нові умови створюють більш стабільну основу для переоцінки виходу на ринок і посилення

стратегій захисту інтелектуальної власності з більшою впевненістю і готовністю.

У зв'язку з останніми подіями правовласникам наполегливо рекомендується переоцінити свою позицію в Сирії. Цей момент являє собою більше, ніж просто процедурне відновлення - це стратегічна можливість переглянути існуючі засоби захисту, усунути будь-які прогалини та вжити перспективних заходів для забезпечення подальшої міцності та захищеності їхніх брендів.

З точки зору торговельних марок, правовласникам слід почати з підтвердження того, що їхні основні та фірмові знаки залишаються дійсними та захищеними відповідно до чинного правового режиму. Не меншу увагу слід приділити виявленню будь-яких заявок від третіх осіб, які можуть становити ризик плутанини та розмивання. Ця перевірка повинна поширюватися на суббренди та транслітерації, щоб переконатися, що вони належним чином зареєстровані та стратегічно інтегровані в ширшу архітектуру бренду. Що стосується правозастосування, то слід розробити надійний план для ефективної боротьби з підробками, несанкціонованим використанням та порушенням прав, зокрема, за допомогою наявних судових механізмів.

З патентної точки зору, подача заявки в Сирії дає можливість забезпечити пріоритет на ринку, який готується до довгострокового відновлення та реконструкції. Такі сектори, як будівництво, телекомунікації та відновлювані джерела енергії, ймовірно, значно розширяться в міру відновлення інфраструктури. Захист інновацій у цих галузях зараз може принести значні переваги, коли сирійський ринок стабілізується і стане більш відкритим для іноземних інвестицій. Заявники також повинні розглянути можливість використання національної фази заявки PCT для того, щоб визначити час виходу на ринок залежно від економічного чи політичного розвитку. Крім того, патентний захист може покращити перспективи правозастосування в перехідному правовому середовищі. Таким чином, для компаній з довгостроковою стратегічною перспективою подача патентів у Сирії зараз може запропонувати переваги першопрохідця, ширше охоплення портфоліо об'єктів інтелектуальної власності та ранній захист прав на ринку, який потенційно може відродитися. Чинні правовласники повинні подбати про те, щоб усі основні патенти залишалися чинними, а також про своєчасну виплату ануїтетних платежів…» ***(Syria Reopens — Reassessing IP Strategy in a Reshaped Legal Landscape // Saba IP (https://www.sabaip.com/syria-reopens-reassessing-ip-strategy-in-a-reshaped-legal-landscape/). 16.06.2025).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«В'єтнамський режим першочергової реєстрації торговельних марок вже давно заохочує недобросовісну реєстрацію, і хоча змінений Закон про

інтелектуальну власність, який набув чинності 1 січня 2023 року, нарешті визначив "недобросовісність" як самостійну підставу для відмови або визнання реєстрації недійсною (ст. 96.1(a) та 117.1(b)), практичний вплив цього закону все ще обмежений. Циркуляр 23 (чинний з 30 листопада 2023 року) говорить, що оскаржувач повинен довести, що заявник знав про репутацію попереднього знака у В'єтнамі або за кордоном і подав заявку з недобросовісними намірами, проте IP В'єтнам не опублікував жодних детальних інструкцій, і жодного рішення за новими правилами не було ухвалено; процедури оскарження та визнання недійсності все ще можуть затягнутися на три-п'ять років. Попередні справи - SNAPCHAT та HYUNDAI - продемонстрували готовність регуляторів та судів припинити явне безкарне використання, але в рішеннях ніколи не згадувалося про "недобросовісність", а нещодавні суперечки (MD DERMATICS; ILLY проти LILY) ілюструють, що аргументи про недобросовісність самі по собі рідко переважають без вичерпного доказу популярності та наміру. Система також залишає прогалини: знаки, які мало використовуються у В'єтнамі, настирливі заявки, що мають на меті лише переслідування, захоплення дистриб'юторів та захисні повторні заявки з метою уникнення скасування реєстрації через невикористання не розглядаються, а тягар доказування майже повністю покладається на законного власника…

Тому правовласникам потрібна проактивна стратегія: визначати пріоритетність заявок на ключових виробничих, транзитних і споживчих ринках; стежити за Національним вісником В'єтнаму на предмет нових заявок; збирати надійні докази репутації та попереднього використання; документувати будь-яку модель поведінки скваттера (численні заявки, вимоги викупу, вимагання припинити і утриматися); працювати через досвідчених місцевих агентів як для боротьби з конкретними випадками, так і для тиску на Відомство інтелектуальної власності В'єтнаму з метою отримання чіткіших і швидших вказівок. До появи більш рішучих прецедентів успіх у боротьбі з недобросовісними заявками на торговельні марки у В'єтнамі залежатиме від раннього моніторингу, ретельних доказів та наполегливої адвокації…» (***Tue Do, Van Anh Hoang. Vietnam needs clearer parameters regarding bad-faith filings // Rouse International Limited (https://rouse.com/insights/news/2025/vietnam-needs-clearer-parameters-regarding-bad-faith-filings). 05.06.2025).***

***

«У В'єтнамі торгівля підробленими товарами та продукцією, що порушує права інтелектуальної власності (ІВ), стає дедалі складнішою через поглиблення міжнародної економічної інтеграції та стрімкий розвиток електронної комерції, що спонукає державні органи посилити перевірки та правозастосування з метою захисту споживачів, законного бізнесу та сприяння здоровому комерційному середовищу. Ця витончена незаконна торгівля, якій часто сприяють соціальні мережі та складно

контрольовані ланцюги поставок, включає організовані, транскордонні та технологічно просунуті порушення, що завдають серйозної шкоди правам споживачів, інвестиційному клімату та міжнародній репутації В'єтнаму…

Юридично В'єтнам реагує на ці порушення за допомогою адміністративних, цивільних та кримінальних санкцій. Відповідно до цивільного законодавства, зокрема Закону про інтелектуальну власність від 2022 року, органи влади можуть застосовувати тимчасові надзвичайні заходи, а власники прав інтелектуальної власності можуть вимагати від порушників припинити порушення, принести публічні вибачення та відшкодувати збитки, особливо за такі дії, як порушення прав на торговельну марку. В адміністративному порядку Урядовий декрет № 99/2013/ND-CP передбачає значні штрафи (до 250 млн донгів для фізичних осіб та 500 млн донгів для організацій), а також такі санкції, як конфіскація та знищення товарів, що порушують права інтелектуальної власності. У більш серйозних випадках стаття 226 Кримінального кодексу 2015 року (зі змінами, внесеними у 2017 році) передбачає кримінальну відповідальність за умисне порушення прав на торговельні марки або географічні зазначення в комерційних масштабах або з отриманням значних незаконних прибутків чи збитків, з покаранням у вигляді штрафів до 500 млн донгів або реформування, не пов'язане з позбавленням волі…

Ці суворі санкції підкреслюють відданість В'єтнаму захисту прав ІВ, які мають вирішальне значення для його економіки, що базується на знаннях, та міжнародної інтеграції, спрямованої на підвищення довіри інвесторів. У майбутньому В'єтнам планує не лише посилити ринкові перевірки та правозастосування, особливо щодо підроблених харчових продуктів, а й посилити кампанії з підвищення обізнаності громадян та підприємств, особливо операторів онлайн-бізнесу, щодо законодавства у сфері ІВ. Такий комбінований підхід до правозастосування та освіти має на меті створити стійку основу для запобігання виробництву та торгівлі підробленими товарами, тим самим покращуючи репутацію В'єтнаму в глобальному ланцюгу поставок та залучаючи високоякісні інвестиції» ***(Vietnam Steps Up Crackdown on Counterfeit Goods and Intellectual Property Infringements // ASL Law Firm (https://aslgate.com/vietnam-steps-up-crackdown-on-counterfeit-goods-and-intellectual-property-infringements/). 02.06.2025).***

***

«Тривимірні (3D) торговельні марки - знаки, виражені в довжині, ширині та висоті - все частіше використовуються в усьому світі для розрізнення брендів за формою продукту, його упаковки або навіть за загальним "вбранням" сервісного середовища. Серед знакових прикладів - контур пляшки Coca-Cola, форма запальнички Zippo або архітектурне рішення ресторану McDonald's. На відміну від традиційних двовимірних знаків (слів,

логотипів або зображень на плоскій площині), тривимірні торговельні марки покладаються на фізичну форму як ідентифікатор джерела…

Щоб отримати правову охорону, 3D-знак повинен відповідати двом основним вимогам. По-перше, розрізняльна здатність: форма повинна бути достатньо незвичною або набути вторинного значення, щоб споживачі одразу розпізнали, що вона походить від певного бренду. В ЄС для отримання розрізняльної здатності потрібен дизайн, який "суттєво відрізняється від норм або звичаїв" галузі, тоді як у США нерозрізняльні форми можуть бути зареєстровані після надання доказів набутої розрізняльної здатності шляхом тривалого використання, реклами або опитувань споживачів. По-друге, нефункціональність: форма не може бути продиктована виключно технічною необхідністю, а її ексклюзивне використання одним брендом не може ставити конкурентів у суттєво невигідне становище. Ця "доктрина функціональності" гарантує, що законодавство про торговельні марки не поширює вічні монополії на корисні властивості продукту, які краще захищати патентами або промисловими зразками.

В'єтнамське законодавство також визнає 3D торговельні марки відповідно до статей 72-74 Закону про інтелектуальну власність, але на практиці експерти часто відхиляють заявки через відсутність розрізняльної здатності або через те, що форма додає товару значної цінності чи перетинається із захищеними промисловими зразками. Щоб подолати ці перешкоди, заявники повинні (1) надати фотографії або креслення з різних ракурсів, що демонструють кожен аспект форми; (2) описати унікальні структурні деталі, такі як незвичайні співвідношення, тиснення або заглиблення, які демонструють нефункціональність; (3) надати докази набутої розрізняльної здатності через цифри продажів, дані про обізнаність споживачів або маркетингові матеріали; і (4) навести приклади успішних іноземних реєстрацій або звіти про експертизу в таких юрисдикціях, як ЄС, Японія або Корея. Як стратегічна альтернатива, інноваційні форми можна спочатку захистити як промислові зразки на строк до 15 років, щоб здобути визнання на ринку, перш ніж звертатися за захистом торговельної марки на підставі вторинного значення…

Розуміючи глобальні та місцеві правові стандарти - розрізняльну здатність, нефункціональність та належну презентацію - власники брендів можуть використовувати 3D-знаки для захисту відмітних форм продуктів та середовища обслуговування, перетворюючи тривимірний дизайн на потужний елемент сучасної ідентичності бренду» ***(Phan Thanh Van and Duong Gia Thuc. 3D Trademark Protection - Strategies to Improve The Registrability of 3D Marks // Russin & Vecchi (https://www.russinvecchi.com.vn/publication/3d-trademark-protection-strategies-to-improve-the-registrability-of-3d-marks/). 19.06.2025).***

***

«У міру модернізації економіки В'єтнаму його режим інтелектуальної власності перетворився на надійну, узгоджену з міжнародними нормами

систему, яку іноземні інноватори повинні розуміти, щоб захистити та використати свої винаходи на одному з найбільш швидкозростаючих ринків Південно-Східної Азії. В'єтнам є членом СОТ і дотримується угоди ТРІПС, а також приєднався до Паризької конвенції та Договору про патентну кооперацію (PCT). Внутрішнє патентне право регулюється Законом про інтелектуальну власність (зі змінами до 2022 року) і адмініструється Національним відомством інтелектуальної власності (IP Vietnam) при Міністерстві науки і технологій, з регіональними відділеннями в Хошиміні та Дананг…

Щоб бути патентоспроможним у В'єтнамі, винахід повинен відповідати класичній трійці: новизна, винахідницький рівень і промислова придатність, і не може підпадати під виключені об'єкти, такі як абстрактні ідеї або суто естетичні творіння (хоча рішення, пов'язані з програмним забезпеченням, які мають технічний ефект, можуть бути кваліфіковані). Заявники можуть подавати заявки безпосередньо в'єтнамською мовою з описом, формулою винаходу, рефератом і будь-якими кресленнями; заявки публікуються через 18 місяців після подання або дати пріоритету, а експертиза по суті повинна бути запитана протягом 42 місяців, інакше заявка втрачає чинність. Видані патенти діють протягом 20 років від дати подання заявки, за умови сплати щорічних зборів за підтримання чинності. Іноземні заявники можуть альтернативно вступити на національну фазу PCT у В'єтнамі протягом 31 місяця від дати пріоритету, подавши в'єтнамський переклад і сплативши національні мита, щоб запустити той самий процес експертизи…

Захист патентних прав у В'єтнамі здійснюється за допомогою адміністративних заходів - митних конфіскацій, ринкових перевірок, цивільних позовів щодо судових заборон та відшкодування збитків, і навіть кримінального переслідування у кричущих випадках. Незважаючи на те, що проблеми залишаються, включаючи випадкові судові затримки та прогалини в технічній експертизі, В'єтнам неухильно посилює правозастосування у партнерстві з міжнародними організаціями. Щоб досягти успіху, компаніям слід застосовувати проактивну патентну стратегію: завчасно подавати заявки на ключові інновації, забезпечувати бездоганний переклад і формальну відповідність, а також укладати ліцензійні угоди або угоди про передачу технологій, які визнаються і виконуються в'єтнамським законодавством. Таким чином, правовласники можуть захистити свої інновації та отримати конкурентну перевагу у в'єтнамській економіці, яка дедалі більше орієнтується на інновації…» ***(Filing A Patent in Vietnam: Strategic Insight For International Clients // Russin & Vecchi (https://www.russinvecchi.com.vn/publication/filing-a-patent-in-vietnam-strategic-insight-for-international-clients/). 12.06.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Із завершенням одного футбольного сезону та початком планування наступного клуби повинні приділяти першочергову увагу стратегічному управлінню своїми активами інтелектуальної власності (ІВ), щоб уникнути значних фінансових втрат та репутаційних збитків. Ключовими аспектами ІВ для англійських футбольних клубів є надійний захист брендів і торговельних марок, забезпечення реєстрації назв, гербів, кольорів і слоганів клубу у відповідних класах і на відповідних територіях, особливо в умовах зростаючої глобальної фан-бази або участі в європейських змаганнях, а також активний моніторинг контрафактної продукції та несанкціонованого використання як в Інтернеті, так і в офлайні за допомогою таких заходів, як листи з вимогою припинити порушення або судові позови…

По-друге, клуби повинні ретельно управляти своїми ліцензійними та спонсорськими угодами, які є основними джерелами доходу, пов'язаними з активами ІВ. Це передбачає перевірку не лише самих об'єктів ІВ, а й угод, за якими вони використовуються, приділяючи особливу увагу видаленню будь-яких сторонніх логотипів або брендів для використання на наборах, щоб уникнути проблем з порушенням авторських прав. По-третє, авторське право на контент має вирішальне значення, оскільки клуби створюють величезні обсяги захищених авторським правом матеріалів, таких як відеозаписи матчів, онлайн-контент і маркетингові матеріали; розуміння права власності на авторські права і наявність відповідних угод з творцями контенту, а також застосування технологічних заходів проти піратства, є важливими.

По-четверте, права на бази даних і дані про вболівальників є цінними активами, оскільки клуби збирають велику кількість інформації про вболівальників і продаж квитків. Захист цих колекцій даних за допомогою прав на бази даних, в які було зроблено значні інвестиції, та забезпечення дотримання законів про захист даних, таких як GDPR, є життєво важливим для зміцнення відносин з уболівальниками та максимізації комерційних можливостей. Нарешті, права на дизайн стадіонів є новою сферою для комерціалізації, оскільки дизайн стадіонів та їхні особливості потенційно можуть бути захищені правами на дизайн або авторським правом, що дозволяє клубам комерціалізувати ці дизайни та обмежувати несанкціоновану сувенірну продукцію. Проактивно вирішуючи ці п'ять питань ІВ, футбольні клуби можуть захистити свої активи, максимізувати доходи та забезпечити довгостроковий успіх…» ***(Luke Jackson. Kicking Off Success: Top 5 IP Issues for Football Clubs Ahead of Next Season // Walker Morris LLP (https://www.walkermorris.co.uk/comment-opinion/kicking-off-success-top-5-ip-issues-for-football-clubs-ahead-of-next-season/). 06.06.2025).***

***

«…Якщо вас звинувачують у копіюванні зареєстрованого промислового зразка або торговельної марки, законодавство Великої Британії пропонує захист на підставі "попереднього використання", який захищає вас, якщо ви можете довести, що ви створили і використовували промисловий зразок до того, як інша сторона зареєструвала його. Ключовим моментом є збір чітких, датованих доказів для встановлення часових рамок, таких як рахунки-фактури, ескізи дизайну, пости в соціальних мережах або архіви веб-сайтів. Сучасним підходом до захисту цих доказів є маркування часу на блокчейні, яке створює безпечний, захищений від підробки цифровий сертифікат, що підтверджує дату створення вашого дизайну…

Розуміння правового контексту також є життєво важливим. Зареєстровані промислові зразки надають офіційні ексклюзивні права і їх легше захистити, тоді як незареєстровані зразки забезпечують більш обмежений автоматичний захист від прямого копіювання. У справі про порушення прав на зареєстрований промисловий зразок тягар доказування лежить на власнику зареєстрованого зразка, який повинен продемонструвати, що обвинувачуваний продукт є схожим на нього за загальним враженням. Якщо ви отримали офіційне повідомлення, вам слід діяти швидко, зібравши докази попереднього використання та звернувшись за юридичною консультацією, оскільки переконливі докази можуть призвести до визнання реєстрації іншої сторони недійсною…» ***(Vladyslav Krupskyi. Mastering Defending Registered Design: A Comprehensive Guide // Lawdit ® Solicitors (https://lawdit.co.uk/readingroom/mastering-defending-registered-design). 03.06.2025).***

***

«…Після Brexit реєстрації торговельних марок ЄС перестали діяти у Великій Британії після 31 грудня 2020 року. Щоб забезпечити безперервний захист, Відомство інтелектуальної власності Великої Британії автоматично створило аналогічні "клоновані" реєстрації у Великій Британії для всіх існуючих торговельних марок ЄС. Таке розділення юрисдикцій означає, що тепер власники торговельних марок повинні доводити використання своїх знаків окремо у Великій Британії та ЄС, щоб зберегти свої права, оскільки використання на одній території більше не підтримує реєстрацію на іншій…

Наближається критичний термін - 31 грудня 2025 року, коли виповнюється п'ять років з моменту створення цих клонованих реєстрацій у Великій Британії. Відповідно до законодавства Великобританії, торговельна марка повинна використовуватися протягом п'яти років, щоб бути захищеною від анулювання за невикористання. Отже, будь-які клоновані британські торгові марки, які не були дійсно використані у Великій Британії до цієї дати, ризикують бути анульованими. Крім того, після цієї дати власники більше не зможуть покладатися на використання їхніх торговельних марок в ЄС для захисту своїх прав у Великій Британії в судових спорах, наприклад, при

розгляді заперечень проти реєстрації…» ***(Gary Johnston, Rebecca Tew and Harry Rowe. Trade Mark Protection in a Post-Brexit Era // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/trade-mark-protection-in-a-post-brexit-era/). 03.06.2025).***

***

«У відповідь на зростаючу увагу до циркулярної економіки ЄС та Велика Британія впроваджують законодавство "Право на ремонт", щоб гарантувати, що споживчі товари будуть ремонтопридатними, а не одноразовими. Нещодавні нормативні акти, такі як британські правила щодо побутової техніки від 2021 року та директиви ЄС від 2024 року, зобов'язують компанії надавати доступ до запасних частин і технічної інформації. Наприклад, одне з ключових правил ЄС, починаючи з 2027 року, вимагатиме, щоб портативні акумулятори в пристроях можна було легко замінити для кінцевих користувачів…

Цей рух створює як можливості, так і значні виклики для інтелектуальної власності (ІВ). З одного боку, він відкриває нові шляхи для інновацій та патентного захисту в таких сферах, як легке розбирання виробів, збереження гідроізоляції після ремонту та створення засобів безпеки для ремонту під керівництвом користувача. З іншого боку, це створює прямий конфлікт з існуючими правами інтелектуальної власності, зокрема патентами. Хоча продаж запатентованого продукту зазвичай "вичерпує" право власника контролювати його перепродаж, закон повинен розрізняти допустимий ремонт і реконструкцію запатентованого об'єкта, що порушує права інтелектуальної власності.

Суди Німеччини та Великої Британії розробили критерії для розмежування цих двох випадків, зазвичай зосереджуючись на тому, чи є замінена деталь допоміжним компонентом, чи втілює вона основну винахідницьку концепцію патенту. Однак виникають нові складнощі, оскільки запасні частини сторонніх виробників можуть самі порушувати патенти, або основні функції безпеки можуть бути захищені патентами, що перешкоджає досягненню мети ремонтопридатності. Це зіткнення між регуляторними вимогами та правом інтелектуальної власності створює турбулентний ландшафт для бізнесу…

Враховуючи цю складну ситуацію, яка може призвести до гармонізації світових промислових зразків із суворими правилами ЄС, компаніям рекомендується бути в курсі регуляторних змін. Проактивне подання заявок на охорону прав інтелектуальної власності на власні інновації, орієнтовані на ремонт, є важливою стратегією для подолання невизначеності, забезпечення конкурентних переваг та отримання вигоди від переходу до більш стійкого та ремонтопридатного майбутнього…» ***(Harriet Boswell. Right or wrong to repair: an IP perspective // Venner Shipley (https://www.vennershipley.com/insights-events/right-or-wrong-to-repair-an-ip-perspective/). 03.06.2025).***

«Глобальна охорона торговельних марок створює значні проблеми на сучасному міжнародному ринку, особливо в процедурах заперечення або анулювання, через різні правові ландшафти та процедурні відмінності. Після Brexit ці проблеми ще більше загострилися через розбіжності в системах Великої Британії, Європейського Союзу та окремих європейських країн, що призводить до паралельних проваджень, різної судової практики та відмінностей у процесуальних нормах…

Універсального підходу тут недостатньо; глибоке розуміння нюансів кожної юрисдикції, таких як місцеві вимоги до доказів, процесуальна тактика і навіть культурні підходи, має вирішальне значення для досягнення успіху. Це стосується, наприклад, дійсності торговельної марки (Великобританія: дата подання заявки; EUIPO: дата прийняття рішення) та характеру слухань і доказів. Усні слухання та перехресні допити є більш поширеними у Великій Британії, тоді як в EUIPO зовнішні докази є більш важливими, а свідки не піддаються перехресному допиту. Ці відмінності можна використовувати в стратегічних цілях, наприклад, більш рішуче оскаржуючи докази у Великій Британії, що є неможливим у контексті ЄС…

Отже, успішний транскордонний захист брендів вимагає індивідуального, скоординованого підходу. Це включає розуміння місцевих процедурних нюансів, залучення місцевих експертів, координацію міжнародних дій для послідовної комунікації, постійне перебування в курсі законодавчих змін (наприклад, після Brexit) та використання технологій для оптимізації та прийняття рішень. Таким чином, місцеві реалії можна ефективно узгодити з глобальними цілями захисту бренду» ***(Aaron Wood. Toolkit voor merkbescherming: Lokale expertise ondersteund met geavanceerde technologie // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/nl/visie/toolkit-voor-merkbescherming-lokale-expertise-ondersteund-met-geavanceerde-technologie). 03.06.2025).***

***

«…Захист інтелектуальної власності (ІВ) під час розробки нових продуктів набуває все більшого значення, оскільки поява "підробок" і нещодавні судові рішення підбадьорюють бренди у відстоюванні своїх прав…

Перш ніж запускати новий продукт, компанія повинна провести пошук на предмет наявності прав на торговельну марку, щоб переконатися, що її брендинг не порушує чиїхось прав, і таким чином уникнути марних інвестицій та потенційних юридичних проблем. Після створення унікального бренду його слід захистити за допомогою портфеля прав інтелектуальної власності. Зареєстрована торгова марка може захистити ідентифікатори бренду, такі як слова, логотипи, форми та кольори, допомагаючи споживачам відрізнити продукт від копій. Аналогічно, права на промислові зразки можуть захищати зовнішній вигляд продукту або його упаковки, що часто є вирішальним для ідентифікації бренду та споживчого вибору…

Що стосується самої інновації, то патент може захистити новий або інноваційний процес, тоді як комерційна таємниця може захистити конфіденційну інформацію, таку як рецепт, на невизначений термін, доки вона залишається конфіденційною. Захист також поширюється на маркетингові матеріали, де авторське право може забезпечити ексклюзивні права на рекламу, хоча підприємства повинні гарантувати, що вони отримують право власності на цю роботу, особливо при використанні сторонніх агентств. Зрештою, створення широкого портфеля об'єктів інтелектуальної власності з різними типами захисту є найбільш ефективною стратегією, оскільки вона забезпечує кілька способів захисту вашого продукту від порушень…» ***(Alan Harper. The importance of IP for new product development // Walker Morris LLP (https://www.walkermorris.co.uk/comment-opinion/the-importance-of-ip-for-new-product-development/). 03.06.2025).***

***

«…На конкурентному споживчому ринку великі бренди інвестують значні кошти в захист своєї інтелектуальної власності та репутації, проте бюджетні супермаркети, такі як Aldi та Lidl, успішно продають продукцію власних торгових марок, яка дуже схожа на товари-лідери ринку. Вони орієнтуються в складному правовому полі, уникаючи прямого порушення зареєстрованих торговельних марок або загального права на введення в оману. Замість того, щоб незаконно копіювати захищені елементи, такі як логотипи чи торгові марки, ці ритейлери вдаються до "майстерної мімікрії", використовуючи схожі кольорові схеми, форми упаковки та зображення, щоб викликати відчуття знайомства, не вводячи при цьому споживача в оману…

Ця стратегія використовує правові "сірі зони", оскільки функціональні або описові особливості упаковки важко захистити, якщо вони не набули унікального характеру, що тісно асоціюється з одним брендом. Крім того, дискаунтери підривають позови про обман, виставляючи на видному місці власні логотипи і знижуючи ціни - суди визнали цю тактику, зазначивши, що покупці таких магазинів, які орієнтуються в цінах, розбірливі і навряд чи будуть введені в оману. Судова практика ілюструє цю тонку грань: позов проти печива "Puffin" компанії "Asda" був задоволений, оскільки загальна схожість з батончиками "Penguin" створювала асоціацію, тоді як аналогічний позов проти "Miracle Oil" компанії "Aldi" зазнав невдачі, оскільки однієї лише візуальної схожості не було достатньо, щоб довести введення споживача в оману…

Ця практика процвітає завдяки використанню психології споживачів; знайомі візуальні ознаки створюють ілюзію надійності, позиціонуючи продукцію як економічно вигідну альтернативу, а не як копію. Хоча це приносить користь чутливим до ціни споживачам, це піднімає етичні питання щодо імітації брендів, розмиваючи ідентичність відомих брендів і потенційно спричиняючи розчарування споживачів. Зрештою, імітація брендів досягає успіху завдяки ретельному використанню правових лазівок, використовуючи

впізнаваність бренду, щоб привабити покупців, які надають перевагу цінності, а не лояльності до бренду…» ***(Lora Krasteva. The Impact of Brand Imitation in Supermarket Shopping // Lawdit ® Solicitors (https://lawdit.co.uk/readingroom/brand-imitation-in-supermarkets). 03.06.2025).***

***

«…Коли Велика Британія вийшла з ЄС 31 грудня 2020 року, кожна зареєстрована в ЄС торговельна марка була автоматично "клонована" у відповідну реєстрацію у Великій Британії, яку можна ідентифікувати за префіксом 008 або 009, з тими самими датами подання, поновлення, пріоритету та старшинства, але в інших відношеннях вона залишається самостійною. Щоб полегшити перехідний період, використання в ЄС до цього "Дня завершення реєстрації ІВ" зараховується як дійсне використання у Великій Британії для цілей відкликання реєстрації за невикористання та створення репутації. Однак цей п'ятирічний пільговий період закінчується 31 грудня 2025 року. Починаючи з 1 січня 2026 року, посилання на використання в ЄС до Брекзиту більше не буде достатнім: Клоновані знаки, які не можуть довести справжнє використання у Великій Британії, стануть вразливими до анулювання через невикористання, а на використання в ЄС не можна буде посилатися в опозиції до Великої Британії для доказу репутації…

З практичної точки зору, власники брендів з Великої Британії та ЄС повинні діяти негайно, щоб захистити свої клоновані реєстрації у Великій Британії. Почніть з аудиту свого портфоліо, щоб виявити всі клоновані знаки та підтвердити, чи дійсно вони використовуються у Великій Британії. Для кожного знака переконайтеся, що опис товарів і послуг залишається точним, зберіть конкретні докази справжнього використання у Великій Британії - наприклад, дані про продажі, упаковку або рекламу - і, за необхідності, розпочніть або збільште комерційне використання до встановленого терміну. Будь-які прогалини у використанні можна усунути, лише довівши справжнє використання у Великій Британії, а не посилаючись на поточну діяльність ЄС…

Не менш важливо забезпечити наявність місцевого представника: оскільки UKIPO тепер вимагає для надання послуг британську адресу, призначте єдиного агента у Великій Британії для управління всім вашим британським портфелем торговельних марок. Досвідчений місцевий адвокат не лише вчасно отримуватиме офіційну кореспонденцію та відповідатиме на неї, але й допоможе вам розібратися з нюансами поновлення, доказів використання та проблем, пов'язаних з невикористанням торговельних марок після виходу Великої Британії з ЄС, що допоможе вам уникнути ненавмисної втрати прав після закінчення пільгового періоду для клонованих торговельних марок…» ***(Charlene Nelson. The Clone Race - The final sprint for EU brand owners to protect their cloned UK trade marks // Foot Anstey LLP (https://www.footanstey.com/our-insights/articles-news/the-clone-race-the-final-sprint-for-eu-brand-owners-to-protect-their-cloned-uk-trade-marks/). 17.06.2025).***

«…Звіт Королівського товариства "Космос: 2075" передбачає майбутнє з такими трансформаційними розробками, як променева сонячна енергія, орбітальне виробництво та видобуток корисних копалин на астероїдах, що провіщає нову революцію на рівні з індустріальною або цифровою епохою. Однак, оскільки космос стає все більш комерціалізованим, цей прогрес піднімає критичне питання про те, чи є нинішня патентна система адекватною для захисту інновацій за межами Землі…

Проблема полягає у протиріччі між усталеними територіальними патентними законами на Землі та старими "космічними" угодами 1960-70-х років. Ці угоди були розроблені для запобігання національному привласненню небесних тіл і є неоднозначними щодо інтелектуальної власності. Хоча деякі конкретні угоди, наприклад, щодо Міжнародної космічної станції, стосуються ІВ, універсального "космічного патенту" не існує, і країни мають непослідовні закони; наприклад, США поширили своє патентне законодавство на космос, а Велика Британія - ні…

Наразі найефективнішою стратегією захисту космічних інновацій, як це не парадоксально, є зосередження на наземному захисті шляхом патентування діяльності або продуктів, які використовуються або повертаються на Землю. Це вимагає комплексного аналізу місць запуску та реєстрацій конкурентів. Поки що цього може бути достатньо, але прискорення розвитку космічної галузі неминуче вимагатиме суттєвого перегляду міжнародного патентного права, щоб забезпечити правову ясність, необхідну для залучення інвестицій та сприяння інноваціям…» ***(Richard Jaszek. The Space Race: Can Patent Law Keep Up? // Mathys & Squire LLP (https://www.mathys-squire.com/insights-and-events/news/the-space-race-can-patent-law-keep-up/). 16.06.2025).***

***

«…Дивовижні 100% малих підприємств з оборотом до 5 мільйонів фунтів стерлінгів не вважають, що британське законодавство у сфері інтелектуальної власності (ІВ) поширюється на них, незважаючи на те, що у 2020 році британські компанії інвестували 134,5 мільярда фунтів стерлінгів у нематеріальні активи ІВ, що майже дорівнює інвестиціям у матеріальні активи. Такий недогляд означає, що багато малих підприємств втрачають важливі можливості для зростання та інвестицій, не захищаючи такі цінні активи, як торгові марки, дизайн продукції та інноваційні рішення. Розуміння та захист цих "творінь розуму" є життєво важливим…

ІВ пропонує значні переваги для малого бізнесу, включаючи фінансові вигоди, такі як монетизація через ліцензування, використання в якості застави та потенційне зниження податків через схему Patent Box. Вона забезпечує ринкову перевагу, запобігаючи копіюванню, диференціюючи продукти та уможливлюючи міжнародну експансію. Потужні портфелі ІВ також приваблюють інвестиції, про що свідчать значні інвестиції Великої Британії в нематеріальні активи. Зареєстрована ІВ забезпечує сильніший правовий захист

від порушень, хоча багато підприємств, що володіють ІВ, не реєструють її через дорожнечу та брак досвіду. Для малих підприємств ІВ є стратегічним активом для зростання, ринкової позиції та довіри, дозволяючи їм пропонувати унікальні продукти, отримувати дохід від ліцензування, підвищувати оцінку бізнесу, покращувати репутацію, захищати онлайн-активи та посилювати свою позицію на переговорах…

Щоб визначити, чи потребує бізнес захисту ІВ, необхідно провести аудит ІВ для виявлення таких активів, як елементи бренду (назви, логотипи, веб-сайти), технічні активи (патенти, програмне забезпечення, комерційні таємниці) та творчі роботи (маркетингові матеріали, дизайн). Комерційна цінність ІВ залежить від її здатності генерувати економічні вигоди, що оцінюється за поточними ринковими показниками, потенційним майбутнім доходом (чистою приведеною вартістю) та факторами ризику, такими як надійність правового захисту та ринкові зміни. Охорону слід шукати на етапах зростання бізнесу (нові ринки, запуск продуктів, НДДКР, попереднє розкриття), стратегічних подій (злиття, інвестиційні раунди, міжнародна експансія), а також для активів, що приносять прямий дохід або підтримують конкурентну перевагу, пам'ятаючи, що деякі права, такі як патенти, втрачають чинність у разі попереднього публічного розкриття інформації.

Реєстрація торговельних марок у Великій Британії включає попереднє дослідження, подання заявки (170 фунтів стерлінгів онлайн за один клас, 50 фунтів стерлінгів за кожен додатковий), експертизу у Відомстві (протягом 12 тижнів), двомісячний період публікації заперечень та остаточну реєстрацію, яка надає права на 10 років від дати подання заявки. Поширеними помилками є недостатнє дослідження, погана специфікація товарів/послуг, плутанина з правом власності, помилки у визначенні часу, неправильна класифікація та неточне представлення знака. Захист промислових зразків передбачає вибір між зареєстрованими правами на промисловий зразок (найсильніший захист, до 25 років, охоплює зовнішній вигляд і надає монополію) та незареєстрованими правами на промисловий зразок (автоматичний, захищає тривимірну форму або 2D/3D зовнішній вигляд протягом коротшого періоду). Процес подання заявки на зареєстрований промисловий зразок вимагає нового та індивідуального характеру, детальних ілюстрацій та подання онлайн/поштою, з можливістю відстрочки реєстрації та подачі декількох заявок на промисловий зразок…

Захист авторських прав на літературні, творчі та ділові матеріали настає автоматично після їх створення і триває 70 років після смерті автора. Доведення права власності передбачає ведення записів, оригінальних файлів і документування розробки за допомогою таких методів, як використання символу ©, запис доставки або електронні часові мітки. Що стосується ІВ працівників, то трудові договори повинні чітко визначати право власності, особливо на роботу, створену під час виконання трудових обов'язків. Закон про патенти 1977 року, як правило, надає роботодавцям право власності на винаходи, зроблені під час виконання звичайних або спеціальних обов'язків,

хоча працівники можуть вимагати компенсації, якщо патенти приносять суттєві, неочікувані вигоди. Захист секретів компанії передбачає класифікацію інформації (комерційна таємниця проти конфіденційної інформації) та впровадження таких заходів, як навчання, протоколи безпеки, контроль доступу та надійні процедури виходу з компанії, що особливо важливо при віддаленій роботі…

Захист цифрової ІВ вимагає захисту контенту веб-сайтів за допомогою технічних заходів, таких як водяні знаки та інструменти моніторингу, чіткої політики використання з повідомленнями про авторські права, а також захисту цифрових активів, таких як доменні імена та вихідний код. Соціальні мережі створюють ризики для ІВ через політику платформи (яка може надавати платформи права на використання контенту), проблеми власності на контент та можливість швидкого порушення прав. Компанії повинні розуміти умови платформи, коригувати налаштування конфіденційності, відстежувати порушення за допомогою сповіщень та спеціалізованих інструментів, розробляти стратегії швидкого реагування, такі як повідомлення про видалення, навчати команди практикам ІВ та використовувати чіткі угоди щодо спільного контенту, щоб зберегти цілісність бренду та контроль над своїми цифровими активами…» ***(Mark Hodgson. Your intellectual property rights as a small business owner // Staple Media Ltd. (https://gosmallbusiness.co.uk/your-intellectual-property-rights-as-a-small-business-owner/). 17.06.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«**Відомство США з питань патентів і торговельних марок (USPTO) нещодавно оголосило результати п'ятирічного дослідження (проведеного в період з листопада 2021 року по травень 2025 року) патентних заявок з "великими патентними сім'ями" - заявок, пов'язаних між собою продовженням реєстрації, які генерують численні патенти на споріднені пункти формули, що викликає занепокоєння щодо потенційних таємних післяекспертних втручань.** Дослідження, презентоване під час "Години USPTO" Кассандрою Спіру, директором Відділу забезпечення якості патентів (OPQA), мало на меті відповісти на критику громадськості, зокрема на занепокоєння обох партій щодо "патентних заростей" у фармацевтичній галузі, де компанії нібито використовують надмірну кількість патентів на продовження терміну дії для розширення ринкової ексклюзивності і перешкоджання конкуренції…

Дослідження було зосереджене на дозволених заявках з великими патентними родинами і показало, що експерти потенційно пропустили відхилення подвійного патентування у 22% розглянутих випадків. Хоча більшість великих патентних сімейств були знайдені в електротехніці, а не в фармацевтиці, результати дослідження спонукали OPQA співпрацювати з

експертами для виправлення упущень, що призвело до кінцевих застережень (60%) або змін у формулі винаходу (30%). Спайроу підкреслив прихильність USPTO до забезпечення обґрунтованих відхилень і належних дозволів, хоча виникли питання щодо нерозкритих переглядів після надання дозволу, коли експерти, як повідомлялося, змінювали рішення, не інформуючи заявників - процес, який критикували за те, що він нагадує суперечливу історичну практику…

Цей таємний процес розгляду перегукується з минулими програмами, такими як Система попередження про чутливі заявки (SAWS, 1994-2015), яка піддавала певні заявки негласній перевірці, а також з політикою "другої пари очей" на початку 2000-х років, яка затримувала видачу патентів на комп'ютерні технології до отримання схвалення подвійного експерта. Обидві ініціативи викликали критику за непрозорість і процедурні затримки. Нинішні звинувачення свідчать про те, що USPTO може повторювати подібну практику під виглядом забезпечення якості, незважаючи на рекомендації MPEP (Посібник з проведення патентної експертизи), що вимагають повторного розгляду справи - і повідомлення заявника - у разі виявлення помилок.

Дослідження стало результатом постійного тиску з боку Конгресу: у двопартійному листі Сенату від 2022 року наголошувалося на зловживаннях фармацевтичними патентами та закликалося до реформ, а в листі Конгресу від 2023 року йшлося про вплив на ціни на ліки, пов'язаний із "патентними заростями", і наводилися такі приклади, як два майже ідентичні патенти на ліки проти ревматоїдного артриту. Цим висновкам передував запит USPTO у жовтні 2022 року на отримання зворотного зв'язку від громадськості щодо боротьби з патентними заростями.

Хоча зараз USPTO обіцяє прозорість і "двосторонню комунікацію" щодо ініціатив із забезпечення якості, критики ставлять під сумнів те, що приховані втручання після видачі дозволу підривають справедливість і належну правову процедуру. Протиріччя між забезпеченням якості та процедурною відкритістю залишається невирішеним, оскільки зацікавлені сторони очікують конкретних реформ, спрямованих на обмеження антиконкурентної патентної практики без шкоди для стимулювання інновацій» ***(Eileen McDermott & Gene Quinn. USPTO Study into Applications with Large Patent Families Raises Questions // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/06/04/us-patent-trademark-office-uspto-held-uspto-hour-wednesday-announced-results-study-apparently-conducted-last-five-years/). 04.06.2025).***

***

«Федеральна торгова комісія (FTC) посилює свою кампанію проти фармацевтичних виробників за неналежне, на її думку, внесення патентів до "Помаранчевої книги" FDA, що може незаконно затримати вихід на ринок більш доступних генеричних препаратів. FTC стверджує, що вносячи патенти на пристрої доставки - такі як інгалятори від астми або ручки від

діабету - а не на активний інгредієнт ліків, компанії-бренди запускають автоматичну 30-місячну затримку в затвердженні генеричних препаратів, що потенційно є недобросовісним методом конкурентної боротьби. Позиція комісії була значно посилена нещодавнім рішенням Федерального окружного суду у справі Teva проти Amneal, який роз'яснив, що для того, щоб потрапити до списку, патент повинен містити діючу речовину лікарського засобу, а не лише компоненти системи його доставки. У відповідь на це FTC неодноразово надсилала попереджувальні листи великим фармацевтичним компаніям, що змусило деякі з них добровільно вилучити патенти з переліку. Хоча FTC ще не подала офіційного позову про примусове виконання, приватні особи починають подавати власні антимонопольні позови щодо цих переліків. Як наслідок, виробники брендових ліків стикаються зі зростаючим тиском як з боку уряду, так і з боку приватних позивачів, які вимагають переглянути їхні списки в "Помаранчевій книзі" та виключити з них патенти, які не відповідають встановленим судом критеріям…» ***(Matthew Becker, Ross Blau, Neelesh Moorthy. FTC Peeling Back the Layers of the Orange Book // Axinn Veltrop & Harkrider LLP (https://www.axinn.com/en/insights/axinn-viewpoints/ftc-peeling-back-the-layers-of-the-orange-book?id=102kcso). 02.06.2025).***

***

«…Іноземні підставні фірми, що діють як суб'єкти патентного права, використовують унікальні повноваження Комісії з міжнародної торгівлі США (ITC) видавати заборони на імпорт, використовуючи слабкі або застарілі патенти, щоб загрожувати повним виключенням з ринку і примушувати продуктивних американських виробників до швидкого врегулювання суперечок. Оскільки ITC може видавати лише накази про виключення, а не збалансовані грошові відшкодування, такі компанії, як дублінська Longitude Licensing (за підтримки Vector Capital) та Arigna Technology (фінансується хедж-фондом Magnetar Capital) подають позови до ITC проти таких гігантів, як Apple, Qualcomm та TSMC, розраховуючи на те, що ці фірми скоріше заплатять, аніж ризикнуть втратити доступ до американського ринку смартфонів, планшетних комп'ютерів, ноутбуків та критично важливих напівпровідникових комплектуючих. Така тактика призводить до зростання споживчих цін, стримує інновації та обтяжує платників податків витратами на дублювання розслідувань І ITC, і все це в той час, як агентство, яке спочатку було уповноважене Законом про тарифи 1930 року захищати добросовісну вітчизняну промисловість, заплющує очі на іноземні підставні компанії та їхніх фінансистів з глибокими кишенями. Щоб зупинити ці грабіжницькі судові процеси, Конгрес закликають відновити і прийняти двопартійне законодавство про реформування ITC, яке вимагатиме ретельного аналізу суспільних інтересів і доказів справжнього зв'язку між спірними патентами і реальною галуззю промисловості США, тим самим захистивши американське виробництво і споживачів від зловживань з боку

патентних тролів…» ***(Gerry Scimeca. Foreign Patent Trolls Wreak Havoc at the U.S. International Trade Commission // RealClearPolicy, LLC (https://www.realclearpolicy.com/articles/2025/06/03/foreign_patent_trolls_wreak_havoc_at_the_us_international_trade_commission_1114207.html). 03.06.2025).***

***

«Спільне володіння патентами може розблокувати спільну цінність досліджень і розробок, але воно також створює юридичні та операційні мінні поля, якщо співвласники не пропишуть правила у своїй угоді. Належне положення про спільне володіння починається з визначення того, що кожен з партнерів може робити з патентом: чи може кожна зі сторін застосовувати винахід на практиці, ліцензувати його в односторонньому порядку, чи всі ліцензії та переуступки повинні затверджуватися колективно? У ньому також визначено, як будуть прийматися стратегічні рішення - консенсусом, переважною більшістю голосів або провідним партнером - і як будуть розподілятися судові збори, ануїтети та будь-які витрати, пов'язані з правозастосуванням. Потоки роялті та інші потоки доходів повинні бути пов'язані з чіткою оцінкою або відсотковим розподілом, з вбудованими обов'язками з бухгалтерського обліку та правами на аудит.

Оскільки ліцензування є основною причиною більшості суперечок, у контракті має бути зазначено, чи дозволяється субліцензування, на яких територіях чи сферах використання і на яких умовах розподілу доходів; попередньо узгоджені формули ціноутворення або оцінки допомагають запобігти подальшим суперечкам. Положення про правозастосування повинні визначати, хто може подавати до суду на порушників, хто фінансує позов, як розподіляються відшкодування і що відбувається, якщо один із власників відмовляється приєднатися до позову. Детальні процедури комунікації та ескалації конфлікту - регулярні координаційні наради, вимоги щодо повідомлення, рівні медіації або арбітражу - забезпечують узгодженість дій партнерів і слугують запобіжним клапаном до того, як розбіжності дійдуть до суду…

Нарешті, угода повинна визнавати, що незалежні бізнес-цілі кожного власника можуть з часом розходитися. Положення про вихід і переуступку прав, опціони на викуп і механізми внесення змін до угоди дозволяють розвивати відносини, не паралізуючи при цьому використання патенту. Охоплюючи права на використання, ліцензування, розподіл витрат, правозастосування, прийняття рішень і вирішення спорів в одній узгодженій структурі, спільні власники можуть максимізувати цінність патенту, мінімізуючи при цьому конфлікти і невизначеність…» ***(Aaron Hall. Coordinating Joint Ownership Clauses in Patent Deals // Aaron Hall (https://aaronhall.com/coordinating-joint-ownership-clauses-in-patent-deals/). 08.06.2025).***

***

«…Власникам торговельних марок слід остерігатися шахрайства, пов'язаного з офіційними листами та електронними повідомленнями, які створюють відчуття терміновості, щоб змусити вас заплатити за торговельну марку або за непотрібні додаткові послуги. Шахраї часто виглядають законними, використовуючи офіційні назви компаній і посилаючись на точні публічні дані з USPTO, наприклад, наближення кінцевого терміну подачі заявки. Однак послуги, які вони пропонують, не є обов'язковими для реєстрації…

Вкрай важливо не оплачувати ці шахрайські рахунки. Якщо ви найняли адвоката, він буде вашою офіційною контактною особою з відомством з питань торговельних марок, і всі збори сплачуватимуться через його фірму. Тому будь-яка пряма кореспонденція, яку ви отримуєте з проханням про гроші, швидше за все, є шахрайством. Ви можете ідентифікувати офіційне повідомлення від USPTO для знаків США, тому що фізична пошта надходить зі штаб-квартири в Олександрії, штат Вірджинія, а всі електронні листи надходять з домену "@uspto.gov". USPTO ніколи не виставляє рахунків і не просить сплачувати збори електронною поштою або телефоном…» ***(Ronald S. Bienstock, Libby Babu Varghese. Beware of Scammers - Don't Fall for These Trademark Scams // Scarinci Hollenbeck (https://scarincihollenbeck.com/client-alert/trademark-scams-avoid-fraud). 17.06.2025).***

***

«Суперечки щодо права власності на інтелектуальну власність між співавторами часто виникають через нечіткі угоди та неоднозначне визнання індивідуального внеску. Правові рамки вимагають точної ідентифікації винахідників і чітко визначених прав для підтримання чинності патенту. Такі конфлікти порушують бізнес-операції, затримуючи розвиток і збільшуючи ризики, включаючи дорогі судові процеси та втрату довіри інвесторів. Щоб запобігти цим проблемам, детальні угоди, що мають юридичну силу, повинні визначати частки власності, внески та механізми вирішення спорів, підкріплені проактивною комунікацією та ретельним документуванням…

Спільне винахідництво вимагає, щоб кожен співавтор зробив значний, оригінальний внесок принаймні в один пункт формули винаходу в патенті, при цьому всі винахідники повинні бути чітко ідентифіковані в заявці. Співвинахідники, як правило, мають неподільні інтереси, що дозволяє незалежну експлуатацію, якщо не узгоджено інше, але це може призвести до конфліктів щодо ліцензування, правозастосування та розподілу витрат. Юрисдикційні відмінності ще більше ускладнюють управління, підкреслюючи необхідність чіткості та координації для захисту комерційної цінності патенту.

Суперечки щодо права власності можуть серйозно зашкодити діяльності, зупиняючи проекти, нераціонально розподіляючи ресурси та завдаючи шкоди співпраці, що, зрештою, підриває конкурентоспроможність. З фінансової точки

зору, невирішені конфлікти наражають бізнес на юридичні зобов'язання, судові витрати, втрату доходів і зниження довіри інвесторів. Ефективне запобігання залежить від чітких угод і протоколів комунікації, які визначають ролі співвинахідників, відсотки власності, права на майбутні розробки та методи вирішення розбіжностей. Ведення повного обліку внесків також сприяє вирішенню спорів…

Коли виникають конфлікти, медіація пропонує конфіденційний, економічно ефективний спосіб ведення переговорів про врегулювання та збереження професійних відносин, тоді як судовий розгляд слугує останнім засобом для прийняття остаточних рішень, що підлягають виконанню, на основі доказів винахідництва та угод. Найкращі практики складання угод зі співавторами наголошують на чітких положеннях, що деталізують внески, розподіл прав власності, повноваження щодо подання заявок на патенти, ліцензійні права, розподіл доходів, конфіденційність та вирішення спорів. Така ясність сприяє ефективному управлінню, справедливому розподілу вигод і безперешкодній комерціалізації, що, зрештою, захищає інновації та стабільність бізнесу в умовах співпраці…» ***(Aaron Hall. Disputed IP Ownership Among Co-Inventors in Business // Aaron Hall (https://aaronhall.com/disputed-ip-ownership-among-co-inventors-in-business/). 08.06.2025).***

***

«…Технології подвійного призначення, які мають як цивільне, так і військове застосування, включають такі інновації, як передові напівпровідники, штучний інтелект (ШІ), програмне забезпечення для шифрування, 3D-друк та хімічні/біологічні матеріали. Хоча ці технології сприяють економічному зростанню і суспільному прогресу, їхній потенціал для військового використання створює складні патентні проблеми. Основна суперечність виникає між вимогою патентної системи щодо публічного розкриття інформації для забезпечення ексклюзивних прав і необхідністю захисту конфіденційної інформації від ризиків для національної безпеки, як це спостерігається у випадках, коли накази про засекречування перешкоджають публікації або обмежують іноземні заявки. Правила експортного контролю ще більше ускладнюють патентування, оскільки обмін технічними даними з іноземними суб'єктами може вимагати ліцензій, що збільшує юридичні та фінансові ризики. Міжнародні угоди, такі як Wassenaar домовленості та Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, також накладають обмеження, вимагаючи координації між патентними відомствами та оборонними відомствами, що може призвести до затримок у розгляді та затвердженні заявок. Ці заходи часто перешкоджають комерціалізації, оскільки накази про засекречування або експортні обмеження можуть затримувати видачу патентів, обмежувати можливості ліцензування або стримувати інвестиції - прикладом можуть слугувати патенти на криптографію, які роками залишалися в таємниці. Крім того, процедурні складнощі, пов'язані з визначенням ризиків для безпеки,

дотриманням вимог законодавства та структуруванням патентних стратегій, вимагають спеціалізованої юридичної експертизи, що впливає на те, де і як винахідники шукатимуть захисту. Щоб пом'якшити ці виклики, проактивні кроки, такі як ранні внутрішні перевірки, консультації з юридичними експертами та стратегічне розмежування чутливих і нечутливих технологій, є критично важливими. Компанії також можуть запровадити договірні гарантії та плани на випадок надзвичайних ситуацій для управління ризиками, забезпечуючи дотримання вимог законодавства і водночас максимізуючи комерційну та стратегічну цінність інновацій подвійного призначення. Зрештою, балансування між поширенням суспільних знань і міркуваннями безпеки залишається делікатним завданням у патентному ландшафті, що постійно змінюється…» ***(John Lanza. Patents Under Lock and Key: Managing Dual Use Technology in a Globalized World // Foley Hoag LLP (https://www.foleyhoag.com/news-and-insights/publications/alerts-and-updates/2025/may/patents-under-lock-and-key-managing-dual-use-technology-in-a-globalized-world/). 02.06.2025).***

***

«…Багато знакових брендів, таких як Ford, Harley-Davidson та JC Penney, використовують прізвища своїх засновників, які часто передають автентичність та спадщину. Однак захист прізвища як торговельної марки в США стикається з унікальними юридичними проблемами відповідно до розділу 2(e)(4) Закону Ланхема, який дозволяє Відомству США з патентів і торговельних марок (USPTO) відмовити в реєстрації, якщо знак вважається "в першу чергу просто прізвищем", що має на меті запобігти монополізації загальновідомих імен окремими особами. USPTO оцінює такі фактори, як рідкість прізвища, його зв'язок із заявником, потенційні альтернативні значення та сприйняття споживачами. У разі відмови заявники все одно можуть зареєструвати знак відповідно до розділу 2(f) Закону Ланхема, продемонструвавши, що прізвище набуло розрізняльної здатності завдяки тривалому використанню, рекламі та визнанню споживачами. Якщо розрізняльна здатність ще не встановлена, знак може бути внесений до Додаткового реєстру, який надає обмежену охорону. Судові спори щодо прізвищ є поширеним явищем, як у випадку з такими брендами, як Gucci або прізвище Trump, де існуючі торговельні марки або поляризаційні асоціації можуть заблокувати їхнє використання. Також виникають репутаційні ризики, оскільки прізвища, пов'язані з негативними конотаціями, такі як "Ponzi" або "Madoff", можуть зашкодити іміджу бренду. Підприємці, які розглядають можливість брендингу на основі прізвища, повинні провести пошук дозвільних документів, побудувати впізнаваність бренду і звернутися за юридичною консультацією, щоб подолати ці перешкоди, балансуючи між особистим характером прізвища і складнощами законодавства про торговельні марки та сприйняттям громадськості. Хоча прізвища можуть додавати довіри, вони

вимагають ретельної стратегії, щоб уникнути юридичних конфліктів і гарантувати, що прізвище сприймається як бренд, а не просто як звичайне ім'я…» ***(Nate Garhart. What's In a Name?: The Legal Landscape of Choosing Surnames as Trademarks // Farella Braun + Martel LL (https://perspectives.fbm.com/post/102kd8i/whats-in-a-name-the-legal-landscape-of-choosing-surnames-as-trademarks). 04.06.2025).***

***

«…Хоча для американських платників податків може здатися нелогічним підтримувати патентні заявки федеральних агентств лише для того, щоб побачити, як ці ж агентства забороняють іншим використовувати їхні власні винаходи, такий режим патентування в державному секторі насправді приносить довгострокові вигоди. Забезпечуючи патентування інновацій, що фінансуються платниками податків, відомства використовують створену науково-дослідницьку інфраструктуру та регуляторну експертизу для визначення комерційно життєздатних технологій, а потім через свої офіси трансферу технологій (ТТО) ліцензують ці винаходи виробникам, які можуть вивести їх на ринок. Роялті від таких ліцензій повертаються до дослідницьких бюджетів агентств, створюючи самопідсилюючий цикл інновацій та подальшого розкриття інформації. Більше того, Закон Байя-Доула (Bayh–Dole) 1980 року стимулює саме таку форму комерціалізації технологій, гарантуючи, що прориви, які фінансуються з федерального бюджету, роблять більше, ніж просто лежать на полиці в лабораторії…

Плоди цього підходу є повсюди в нашому повсякденному житті. Завдяки роботі NASA на Місяці з'явилися акумуляторні електроінструменти, піна з ефектом пам'яті та покриття, стійкі до подряпин; дослідження в галузі безпеки призвели до створення сучасних детекторів диму. Федеральні лабораторії та університети створюють ліцензійні портфоліо, що охоплюють космічні датчики, вакцини для худоби, антимікробні волокна, методи виробництва та багато іншого - контент, який можна вільно переглядати на порталах NASA, USDA та NIST. У сфері охорони здоров'я фінансовані платниками податків пристрої, які колись використовувались для моніторингу стану астронавтів, тепер лежать в основі інсулінових насосів і портативних апаратів для діалізу. Інвестиції в оборону дали нам GPS, що трансформує розваги, навігацію та громадську безпеку. Навіть повсякденні споживчі товари - інфрачервоні термометри, поглинаючі підгузки, тканина без зморшок і заморожений концентрований апельсиновий сік - беруть свій початок у федеральних лабораторіях…

Хоча державні витрати можуть іноді піддаватися критиці, патентування та ліцензування винаходів, що фінансуються з федерального бюджету, наочно збільшує віддачу від кожного долара, витраченого на наукові дослідження. Перетворюючи фінансовані державою відкриття на продукти приватного

сектору, федеральні патенти гарантують, що платники податків не лише підтримують інновації, але й пожинають їхні плоди у вигляді нових галузей, повсякденних зручностей і, зрештою, сталого економічного та суспільного зростання…» ***(Craig C. Scheuern. Innovation for All: The Surprising Public Dividends of Federal Patent Ownership // Quinn IP Law (https://www.quinniplaw.com/innovation-for-all-the-surprising-public-dividends-of-federal-patent-ownership/). 06.2025).***

***

«Відомство США з питань патентів і торговельних марок (USPTO) розпочало набір патентних експертів та патентних повірених, розмістивши вакансії на сайті USAJobs.gov. Цей крок примітний тим, що вимагав спеціального дозволу, отриманого після чотирьох місяців зусиль, щоб обійти заморожування найму на роботу в уряді, запроваджене адміністрацією Трампа, яке раніше змусило відомство відкликати 600 пропозицій про роботу…

Ініціатива з найму має на меті вирішити проблему історичного патентного відставання та збільшення часу очікування на розгляд заявок. Хоча USPTO вже скоротило кількість нерозглянутих заявок на 32 000, очікується, що ці заходи допоможуть досягти мети скорочення загальної кількості нерозглянутих заявок до 500 000. Оскільки USPTO на 100% фінансується за рахунок зборів користувачів і не використовує кошти платників податків, воно має унікальну можливість наймати найкращі та найяскравіші науково-технічні таланти, в тому числі професіоналів, на яких вплинуло заморожування інших федеральних відомств…» ***(Gene Quinn. USPTO Hiring Freeze Ends, Patent Examiners Wanted // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/06/13/uspto-hiring-freeze-ends-patent-examiners-wanted/id=189630/). 13.06.2025).***

***

«Джон Сквайрс (John Squires), кандидат президента Дональда Трампа на посаду голови Відомства США з питань патентів і торговельних марок (USPTO), успішно пройшов судовий комітет Сенату з перевагою у 20 голосів проти 2. Тепер його кандидатуру буде винесено на розгляд повного складу Сенату, де, як очікується, вона буде затверджена…

Сквайрс, який зараз очолює практику в Dilworth Paxson, а в минулому був головним юрисконсультом з питань інтелектуальної власності в Goldman Sachs, підкреслив, що його основною метою є зміцнення патентів на етапі первинної експертизи. Він прагне забезпечити, щоб патенти "народжувалися сильними", щоб зменшити потребу в подальших оскарженнях, таких як перегляди inter partes (IPR), і запобігти помилковому відхиленню обґрунтованих формул винаходів.

Його зв'язок з міністром торгівлі Говардом Лютніком і нинішнім виконуючим обов'язки директора свідчить про те, що адміністрація буде дотримуватися проінноваційного та пропатентного порядку денного. Ранній час

його номінації в березні також вважається важливим, оскільки це може призвести до його затвердження влітку цього року, що є набагато швидшим, ніж зазвичай для цієї посади…» ***(Eileen McDermott. Judiciary Committee Votes Squires Through 20-2 // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/06/12/judiciary-committee-votes-squires-20-2/id=189599/). 12.06.2025).***

***

«…Для зростаючого бізнесу з доходом від 2 до 100 мільйонів доларів інтелектуальна власність (ІВ) може бути складним, але критично важливим активом. Патенти, зокрема, пропонують стратегічні переваги - захищають інновації, створюють конкурентні бар'єри, залучають інвесторів та відкривають можливості для ліцензування. Однак, щоб зрозуміти їхню цінність та орієнтуватися в цьому процесі, необхідно мати чітке уявлення про те, що таке патенти, їхні обмеження та як їх ефективно використовувати.

Патент надає 20-річне виключне право забороняти іншим особам робити, використовувати або продавати винахід, хоча він не дає автоматичного дозволу на практичне застосування винаходу (наприклад, якщо він порушує чинний патент іншої особи). Це право стає особливо важливим, коли конкуренти змушені отримувати ліцензію на використання запатентованої технології, навіть якщо вони незалежно розробили подібне рішення. Існує три основні типи патентів: патенти на функціональні винаходи (процеси, машини, композиції), патенти на промислові зразки (орнаменти) та патенти на сорти рослин (нові сорти рослин). Винахід має бути новим, неочевидним і корисним.

Патентний процес починається з детального розкриття винаходу, де винахідник пояснює компоненти, функціональність і цінність винаходу. Чітка документація - діаграми, блок-схеми або описи - має важливе значення, оскільки фахівці з патентування покладаються на неї при складанні заявок. Далі, пошук на предмет патентоспроможності оцінює, чи є винахід новим і чи відповідає він критеріям охорони, тоді як пошук на предмет свободи використання перевіряє, чи не порушує він вже існуючі патенти. Слід зазначити, що пошук на патентоспроможність не є вичерпним через затримки в публічному доступі до заявок (наприклад, заявки в США залишаються конфіденційними протягом 18 місяців), тому він надає загальний огляд, а не абсолютні гарантії.

Подання попередньої патентної заявки (PPA) дозволяє компаніям швидко отримати ранню дату подання, що має вирішальне значення в рамках системи "першим подав". Сама по собі PPA не може стати патентом, але встановлює пріоритет для наступної не попередньої заявки (NPA), яка проходить формальну експертизу. Співпраця з патентним повіреним є життєво важливою: винахідники повинні чітко висловлювати свої ідеї, а юридичні експерти перетворюють їх на юридично обґрунтовані заявки. Детальне початкове

розкриття інформації покращує результати, оскільки нечіткі концепції заважають процесу розробки.

Після подання заявки винахід перебуває в стані "очікування патенту", але охорона поширюється лише на розкриті, нові елементи. Співпраця з кваліфікованим фахівцем з патентного права забезпечує ясність, дозволяє вносити зміни та максимізує шанси на отримання сильних, захищених прав інтелектуальної власності. Демістифікуючи процес та узгоджуючи патентні стратегії з бізнес-цілями, компанії можуть використовувати патенти як інструменти для зростання, інновацій та довгострокових конкурентних переваг…» ***(Catherine Cavella. Patents 101: What Growing Businesses Need to Know // IP Works Law (https://ipworkslaw.com/patents-101-what-growing-businesses-need-to-know/). 09.06.2025).***

***

«Захист інтелектуальної власності (ІВ) в легальній конопляній індустрії, що розвивається, представляє унікальні виклики через чинну федеральну заборону, проте і патенти, і торгові марки пропонують шляхи для захисту…

Що стосується патентів, які захищають нові та неочевидні винаходи, такі як сорти рослин, методи вирощування та способи екстракції, то компанії не можуть безпосередньо патентувати "наркоатрибутику". Однак можна отримати захист для продуктів, призначених переважно для легального використання (наприклад, тютюнових аксесуарів), навіть якщо вони мають відношення до канабісу. Широко сформульовані патенти, які охоплюють законну на федеральному рівні діяльність, наприклад, видобування олії з "рослин взагалі", а не конкретно з конопель, також можуть бути захищені. Крім того, патенти можуть охоплювати генетично модифіковані рослини канабісу та нові хімічні сполуки на основі канабіноїдів, пропонуючи надійний захист від несанкціонованого розмноження.

Торгові марки, які ідентифікують товари чи послуги, є прямим бар'єром для заборонених на федеральному рівні продуктів з канабісу, що містять дельта-9-тетрагідроканабінол (THC). Подібно до патентів, федеральні торгові марки можна отримати для торгових марок, пов'язаних з продуктами, які зазвичай використовуються разом з тютюном (наприклад, рулонний папір), навіть якщо вони мають відношення до канабісу. Компанії також можуть отримати торгові марки для надання інформації, пов'язаної з канабісом, наприклад, для веб-сайтів і посібників для споживачів. Хоча пряма федеральна реєстрація торгових марок для майбутніх продуктів з канабісу наразі неможлива, компаніям слід підготуватися до негайної подачі заявок, якщо федеральна заборона закінчиться. Тим часом компанії можуть захистити свої бренди, зареєструвавши їх на федеральному рівні (назви, логотипи, слогани), а також подавши заявки на торговельні марки на рівні штатів у юрисдикціях, де

їхня діяльність є законною, що забезпечить прямий захист продуктів і послуг у цих обмежених сферах…

З огляду на цей складний ландшафт, компаніям, що займаються коноплярством, рекомендується стратегічно розглянути наявні засоби захисту інтелектуальної власності та проконсультуватися з юристами, щоб захистити свої інвестиції…» ***(Jake Webb, Paul Rivard, Christian Wolfgram. IP in the Weeds: Navigating Cannabis Patents and Trademarks // Incunabulum LLC (https://mgmagazine.com/business/legal-politics/ip-in-the-weeds-navigating-cannabis-patents-and-trademarks/). 13.06.2025).***

***

«Компанія DTTM Operations LLC, яка управляє торговими марками від імені президента Дональда Трампа, подала заявку на використання його імені та терміну T1 для телекомунікаційних послуг.

Заявки стосуються мобільних телефонів, чохлів, зарядних пристроїв і бездротового телефонного зв'язку, а також потенційно роздрібних магазинів. Заявки до Відомства з патентів і торгових марок США були подані в четвер, згідно з публічною базою даних.

…подані заявки свідчать про плани щодо створення мобільного телефону або послуги під брендом Трампа, які конкуруватимуть з Verizon Communications Inc., AT&T Inc. і T-Mobile US Inc…» ***(Kelcee Griffis. Trump Seeks to Register His Name for Mobile Phone Service // Bloomberg L.P (https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-06-13/trump-seeks-to-register-his-name-for-mobile-phone-service). 13.06.2025).***

***

«Інститут інженерів з електротехніки та електроніки (IEEE) нещодавно опублікував свій "Патентний рейтинг 2025", в якому проаналізував і склав рейтинг компаній з великими патентними портфелями в різних галузях, включаючи аерокосмічну.

У дослідженні проаналізовано патенти кожної компанії в США та виміряно чотири додаткові показники. IEEE пояснює: Загальна кількість патентів, створених організацією, помножена на її зростання, вплив, оригінальність та загальність, визначає "потужність конвеєра" (Pipeline Power). У патентній оціночній картці організації ранжуються за їхньою потужністю, яка враховує як якість, так і кількість їхніх патентів.

IEEE також пояснює, що "в аерокосмічному секторі відбулася драматична консолідація, і RTX (колишня Raytheon) тепер охоплює кілька дочірніх компаній, які відображаються окремо на нашій таблиці показників".

RTX посіла перше місце в аерокосмічній галузі з показником "патентної потужності" понад 1 600 балів. Наступні за рейтингом організації - United Technologies (частина RTX), GE Aerospace та Boeing. Загалом, аерокосмічна галузь посіла 11 місце серед 14 категорій, які проаналізував IEEE…» ***(Nicholas***

Zovko. Patent Scorecard – Ranking Patent Portfolios in the Aerospace Industry // Knobbe Martens (https://www.knobbe.com/blog/patent-scorecard-ranking-patent-portfolios-in-the-aerospace-industry/). 12.06.2025).

***

«У звіті Відомства США з патентів і торговельних марок (USPTO) за 2025 рік підкреслюється значне зростання кількості патентів на космічні технології, зумовлене приватними інноваціями та державною підтримкою.

Згідно зі звітом, у 2022 році товари та послуги, пов'язані з космосом, склали 131,8 мільярда доларів США у валовому внутрішньому продукті (ВВП) США і забезпечили 347 000 робочих місць у приватному секторі. Приватний сектор відіграє все більшу роль у космічній економіці США, на нього припадає 77% ВВП США, що становить 100,6 мільярда доларів.

Звіт виявив, що кількість патентних заявок, які розкривають космічні технології, зростала значно швидше, ніж усі патентні заявки. У період з 2003 по 2023 рік кількість заявок зросла на 144%, тоді як загальна кількість заявок, поданих до USPTO, зросла на 37% за той самий період.

У звіті USPTO космічні технології поділено на 4 сфери: (1) космічний транспорт і житло, (2) наземне застосування космічних технологій, (3) дослідження космосу та (4) космічні технології та операції. Згідно зі звітом, найбільша кількість патентних заявок, опублікованих у 2023 році, відноситься до категорії "Космічні технології та операції", яка включає в себе управління супутниками, видалення космічного сміття, терморегуляцію, механізми розгортання тощо, що свідчить про широкий спектр технологічних розробок та інновацій, спрямованих на підтримку космічних досліджень…» ***(Michael E. Salamy. USPTO Report: Privatizing the Space Economy // Knobbe Martens (https://www.knobbe.com/blog/privatizing-the-space-economy/). 03.06.2025).***

***

«…У відповідь на дискусії про можливе скасування закону про інтелектуальну власність (ІВ) підкреслюється важливість ІВ для власників бізнесу, оскільки вона має вирішальне значення для оцінки та захисту інформації та технологій, що є власністю компанії. ІВ охоплює юридичні права, що захищають такі об'єкти, як винаходи, промислові зразки та бренди, і слугує життєво важливим активом для забезпечення конкурентних переваг та довгострокового успіху. Належний захист ІВ перешкоджає конкурентам легко копіювати ідеї, зберігаючи унікальну цінність бізнесу та залучаючи інвесторів, особливо в технологічно орієнтованих компаніях. Торговельні марки в системі ІВ є ключем до формування ідентичності бренду та довіри споживачів. Крім того, законодавство у сфері ІВ створює економічні стимули для інновацій, захищаючи ідеї, а його послаблення може стримувати інвестиції та економічне зростання. Важливо, що сильне законодавство у сфері ІВ забезпечує необхідний правовий захист від порушень та крадіжок,

дозволяючи власникам бізнесу контролювати свої ідеї та вживати заходів проти несанкціонованого використання, таким чином запобігаючи експлуатації, особливо для малих підприємств. Таким чином, захист ІВ має фундаментальне значення для безперервних інновацій, збереження довіри споживачів і забезпечення унікальної ідентичності бізнесу, і повинен бути невід'ємним правовим аспектом будь-якої бізнес-стратегії, що не підлягає обговоренню…» ***(William S. Barrett. Why IP Law Matters for Your Business // Mandelbaum Barrett PC (https://mblawfirm.com/insights/why-ip-law-matters-for-your-business/). 07.06.2025).***

***

"Підробки", або дешевші продукти, натхненні розкішними брендами, в культурному плані перейшли від стигматизації до відкритого прославляння, значною мірою завдяки соціальним мережам. На відміну від підробок, справжні дублі мають на меті запропонувати доступну альтернативу, не вводячи споживача в оману. Ця зростаюча популярність створює можливості для інвесторів у бізнес, заснований на підробках, але також створює ризики для відомих розкішних брендів, що вимагає ретельного юридичного розгляду…

З юридичної точки зору, підробки існують у широкому спектрі. Альтернативи, що не порушують права інтелектуальної власності, такі як магазинні бренди, не використовують захищену інтелектуальну власність (ІВ) і не вводять споживача в оману. І навпаки, відверті порушення, такі як підробки, незаконно використовують торгові марки або промислові зразки для обману споживачів і не є життєздатними інвестиціями. Багато підприємств, що займаються підробками, працюють у "сірій зоні", де імітація може викликати питання щодо незареєстрованого порушення прав на торговельну марку, що створює як юридичні ризики, так і економічні можливості…

Для інвесторів у підприємства, що займаються контрафактною продукцією, управління ризиками в сфері ІВ має вирішальне значення. Це передбачає забезпечення правдивості порівняльної реклами та дотримання принципів добросовісного використання, уникнення неправдивої реклами або заяв про недобросовісну конкуренцію, а також забезпечення того, щоб продукція або маркетинг не порушували права на інші об'єкти ІВ, такі як торговельна марка або авторське право. Включення відмінних рис і чіткий брендинг можуть допомогти диференціювати продукти. Соціальні мережі, будучи потужним інструментом просування, також створюють юридичні проблеми, особливо щодо відповідності реклами інфлюенсерів нормативним актам, таким як Керівні принципи FTC (Федеральна торгова комісія) щодо схвалення, які вимагають чітких контрактів та моніторингу. Зрештою, довгострокова цінність брендів-двійників може залежати від їхньої здатності еволюціонувати за межі імітації, розвиваючи та захищаючи власну інтелектуальну власність…

І навпаки, інвестори у відомі брендові компанії повинні проактивно захищати свою вартість, забезпечуючи надійний захист інтелектуальної власності (торгові марки, фірмовий стиль, авторські права, комерційні таємниці), пильний моніторинг на предмет порушень та стратегічне правозастосування. Вони також повинні розглянути можливість використання тенденції підробок шляхом створення власних лінійок продуктів за нижчими цінами або постійного впровадження інновацій для посилення унікальних пропозицій своїх брендів. Орієнтування на цьому динамічному ринку вимагає від усіх зацікавлених сторін проактивності, стратегічного мислення та пильності, а юридичний радник відіграє ключову роль в управлінні ризиками та можливостями, притаманними цьому ринку» ***(Erica L. Han, Georgina Jones Suzuki, Sabrina Kim. Imitation Game: Legal Considerations with Dupes-Based Business Models // Ropes & Gray LLP. (https://www.ropesgray.com/en/insights/alerts/2025/06/imitation-game-legal-considerations-with-dupes-based-business-models). 17.06.2025).***

***

«…Реєстрація торгової марки вашого бізнесу на федеральному рівні у Відомстві США з питань патентів і торговельних марок (USPTO) пропонує значні переваги, що виходять за рамки базового захисту, отриманого шляхом простого використання. Ці переваги мають вирішальне значення для забезпечення максимального захисту та підтримки зростання бізнесу. По-перше, федеральна реєстрація надає загальнонаціональне покриття, що важливо для підприємств, які планують працювати або розширюватися за межі своєї місцевості, де незареєстровані права обмежені. По-друге, зареєстрована торгова марка діє як публічне повідомлення в базі даних USPTO, відлякуючи потенційних порушників і сигналізуючи про те, що власник бренду серйозно ставиться до його захисту. По-третє, федеральна реєстрація в США слугує основою для отримання міжнародної охорони торговельної марки, спрощуючи процес та зменшуючи витрати при виході на іноземні ринки. По-четверте, вона розширює можливості правозастосування, дозволяючи реєструвати торговельну марку в Митній та прикордонній службі США для запобігання імпорту товарів, що порушують права інтелектуальної власності. Нарешті, федеральна реєстрація забезпечує оборонний захист, що з часом ускладнює для інших оскарження вашого права власності та дійсності знака, тим самим зміцнюючи ваші права. Реєстрація торговельної марки - це стратегічна інвестиція, яка посилює правову охорону, підвищує впізнаваність бренду та підтримує довгостроковий успіх на конкурентному ринку…» ***(Di'Vennci K. Lucas, Austin Padgett. Why Should I Register My Trademark? // Troutman Pepper Locke LLP. (https://www.troutman.com/insights/why-should-i-register-my-trademark.html). 18.06.2025).***

***

«…Для підприємців, творчих людей і власників бізнесу в Арізоні інтелектуальна власність (ІВ), така як авторські права, патенти, ліцензії на програмне забезпечення або торгові марки, може бути найціннішим активом і повинна бути включена в планування спадщини, щоб зберегти її цінність і захистити спадщину. Захист ІВ в Арізоні шляхом планування спадщини передбачає кілька ключових кроків. По-перше, складіть ретельну інвентаризацію всіх активів ІВ, задокументувавши їхню природу, правовий статус (зареєстровані, перебувають на розгляді або є об'єктами загального права), а також дані про зберігання або реєстрацію, щоб полегшити їхній безперешкодний розподіл наступним довіреною особою або виконавцем. По-друге, оцініть вартість цих активів ІВ, оскільки вони можуть приносити постійні роялті або ліцензійні платежі і можуть підпадати під дію законів штату Арізона про спільне майно, якщо вони були придбані під час шлюбу; офіційна оцінка допомагає належному розподілу. По-третє, включіть свою ІВ до заповіту або, що більш вигідно, до відкличної довірчої власності, яка робить передачу права власності приватною та ефективною, дозволяючи передавати її за життя та призначаючи наступника довірчого власника для управління нею після смерті, забезпечуючи безперебійне продовження бізнесу або виплату роялті спадкоємцям…

По-четверте, призначити компетентного довірчого керуючого або виконавця, який має досвід у підтримці, поновленні, ліцензуванні або продажу активів ІВ, включаючи реєстрацію в Відомство з патентів і торговельних марок США та ведення переговорів щодо укладення угод. По-п'яте, планувати поточні доходи та ліцензування, надаючи чіткі інструкції щодо управління доходами, отриманими від ІВ, чи то через прямі виплати спадкоємцям, ліцензування під управлінням довіреної особи, чи то через продаж ІВ або бізнесу. По-шосте, захистіться від суперечок і порушень, уповноваживши виконавця заповіту або довірчого керуючого вжити юридичних заходів у разі необхідності. І, нарешті, постійно оновлюйте свій план управління майном, регулярно переглядаючи та змінюючи його відповідно до нових правових норм, придбань ІВ або змін у структурі бізнесу чи ліцензуванні, щоб ваша спадщина ІВ продовжувала приносити користь вашим рідним і близьким…» ***(How to Use Your Estate Plan to Protect Your Intellectual Property // Phelps LaClair (https://plestateplanning.com/protect-intellectual-property-with-estate-plan/). 17.06.2025).***

***

Всесвітня організація інтелектуальної власності

«У 2024 році Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) спостерігала позитивну динаміку у сфері глобальних реєстраційних послуг, що охоплюють патенти, торговельні марки та промислові зразки. Ця тенденція відображає зростаюче використання систем ВОІВ підприємствами та приватними особами для захисту своїх інновацій та посилення своєї присутності на міжнародних ринках.

Фактично, кількість заявок на промислові зразки та моделі зросла на 6,8% порівняно з попереднім роком, тоді як кількість заявок на патенти збільшилася на 0,5%. Що стосується заявок на торговельні марки, то після двох років спаду вони відновилися, збільшившись на 1,2%.

Хоча Китай є найбільшим подавачем заявок на патенти та промислові зразки, Сполучені Штати виділяються своїми заявками на торговельні марки…» ***(Matthieu Boulard. Augmentation du nombre de dépôts internationaux de demandes de titre de propriété intellectuelle // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/fr/vision/blog-augmentation-du-nombre-de-depots-internationaux-de-demandes-de-titre-de-propriete). 03.06.2025).***

***

«На своїй 51-й сесії, що проходила з 30 травня по 5 червня, Міжурядовий комітет Всесвітньої організації інтелектуальної власності з інтелектуальної власності, генетичних ресурсів, традиційних знань і традиційних виражень культури (WIPO-IGC) завершив останнє засідання дворічного періоду 2024-2025 рр. під головуванням співголів Анни Вуопали (Фінляндія) та Еріки Патроїти (Бразилія), кожна з яких зробила висновки з двох попередніх сесій, що зайшли в глухий кут. Делегати швидко дали зрозуміти, що нездатність домовитися про продовження мандату поставить під загрозу продовження роботи комітету в 2026-2027 роках, проте глибокі розбіжності щодо того, який підхід до захисту традиційних знань (ТК) і традиційних виражень культури (ТСЕ) - "заснований на правах" чи "заснований на заходах" - має бути на першому плані, збереглися. Сполучені Штати, Японія, Швейцарія та ЄС наполягали на переліку процедурних "захисних" заходів у проектах текстів, чому протистояли Фракція корінних народів, Африканська група та інші коаліції, які побоювалися, що кодифікаційні заходи призведуть до розмивання матеріальних прав. Як компроміс, ці захисні положення були взяті в дужки в "Альтернативі X" і відкладені, що дозволило лише незначне текстове скорочення в інших місцях…

Переговори про мандат виявилися не менш суперечливими. Делегація США, за підтримки союзників-однодумців, прагнула обмежити майбутні зустрічі лише двома сесіями на дворіччя, звинувачуючи тих, хто не вимагає, у

гальмуванні прогресу; ті, хто вимагає, заперечували, що імпульс від нещодавніх договорів про генетичні ресурси та промислові зразки вимагав більшої кількості сесій, а не меншої їх кількості. Після тривалих суперечок делегати погодилися провести три восьмиденні зустрічі (загалом 24 дні) в Женеві у 2026-2027 роках, що значно менше, ніж стандартні шість сесій. Вони також підтвердили, що дискусії про генетичні ресурси залишаться на порядку денному - хоча і без відновлення нещодавно укладеного договору - і погодилися зберегти заснований на фактах потік роботи, ретельно сформульований таким чином, щоб він не міг бути використаний для затягування переговорів про текст договору. Нарешті, було схвалено проведення гібридного експертного семінару для посилення участі корінних народів. Хоча очікується, що Генеральна Асамблея схвалить цей мандат у липні 2025 року, багато спостерігачів занепокоєні тим, що стислий графік засідань і тривалі концептуальні розбіжності все ще можуть перешкоджати здатності IGC забезпечувати обов'язкову охорону ТК і ТСЕ…» ***(Chidi Oguamanam. WIPO-IGC 51st Sessions Breaks Jinx, Recommends Mandate Renewal // ABS Canada (https://abs-canada.org/wipo-igc-51st-sessions-breaks-jinx-recommends-mandate-renewal/). 09.06.2025).***

***

«Щорічний огляд Мадридської системи_містить вичерпний огляд останніх тенденцій у міжнародній реєстрації торговельних марок через Мадридську систему, що адмініструється ВОІВ.

У ньому представлені ключові факти та цифри щодо кількості заявок та реєстрацій, що проливають світло на те, як власники торговельних марок використовують систему для захисту своїх знаків для товарів, послуг та розширення діяльності на світовому рівні» ***(Madrid Yearly Review 2025 // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4787). 06.2025).***

***

«У звіті ВОІВ щодо патентного ландшафту технологій охорони праці та техніки безпеки проведено комплексний аналіз загальносвітових тенденцій патентування в зазначеній галузі з акцентом на трьох обраних напрямах інновацій: прогнозування нещасних випадків, виявлення та відстеження небезпеки та технічні засоби захисту. У відповідних інноваціях застосовуються високотехнологічні методи, зокрема статистичного аналізу, машинного навчання та контролю в режимі реального часу, для підвищення безпеки праці. У звіті відзначено стрімку зміну ландшафту в розглянутій галузі під впливом технічного прогресу, нормативно-правового регулювання та кращого розуміння професійних ризиків» ***(Occupational Health and Safety // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4784). 06.2025).***

***

«У Посібнику з передачі технологій у біотехнологічному секторі наводяться зручні та зрозумілі шаблони і рекомендовані формулювання, якими можуть скористатися фахівці екосистеми біотехнологічних інновацій. Матеріал покликаний допомогти учасникам системи біотехнологічних інновацій розібратися в тому, які умови здатні забезпечити стійкість, правову визначеність та ефективний обмін технологіями в рамках сектору, а також зрозуміти специфічні міркування щодо актуальних питань, таких як роль інтелектуальної власності (ІВ) на етапі створення, охорони, комерціалізації та передачі результатів досліджень на шляху від лабораторії до користувачів з державного та приватного секторів. У посібнику подано корисні шаблони, приклади угод і договірних положень, що використовувалися в авторитетних угодах у галузі біотехнологій» ***(A Primer on Technology Transfer in the Field of Biotechnology // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4793). 06.2025).***

***

«Посібник з патентного та технологічного права для держав-членів, які виходять зі статусу найменш розвиненої країни допомагає національним політикам виявити правові прогалини, які, можливо, необхідно буде усунути після виходу зі статусу найменш розвиненої країни (LDC) у сфері охорони та захисту патентів, топографій інтегральних мікросхем і комерційної таємниці відповідно до Угоди TRIPS С та застосовної міжнародної нормативно-правової бази. Посібник також містить відповіді на поширені запитання та загальні вказівки, а також доповнює оцінку потреб у підтримці, що надається ВОІВ при виході зі статусу LDC» ***(LDC Graduation Toolkit // WIPO (https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4792&plang=EN). 06.2025).***

***

«…Договір ВОІВ про закони щодо промислових зразків (DLT), прийнятий в Ер-Ріяді в листопаді 2024 року, гармонізує формальні вимоги до заявок на промислові зразки в усьому світі: Заявник має бути чітко ідентифікований, візуальне представлення промислового зразка - наприклад, за допомогою ілюстрацій або технічних креслень - формує основний обсяг охорони, а додатковий опис можливий, якщо він необхідний для розуміння. Чітко регламентована дата подання заявки також гарантує новизну та пріоритет, що особливо важливо для ринків, які працюють за принципом "хто перший подав заявку". DLT також дозволяє публікувати промислові зразки пізніше, що надає інноваційним компаніям більшу гнучкість у виведенні їх на ринок…

Структурно DLT відповідає вже укладеним договорам ВОІВ у сфері патентного права та права торговельних марок (Договір про патентне право (PLT) від 2000 року та Договір про торговельні марки (TLT) від 1994 року) і

свідомо обмежується процесуальними нормами, щоб матеріальна організація прав інтелектуальної власності залишалася в межах суверенітету держав-учасниць договору. Крім того, він містить сучасні положення про оцифрування та електронну подачу заявок, які полегшують доступ до системи охорони та зменшують трансакційні витрати…

DLT пропонує три основні конкурентні переваги: по-перше, більшу правову визначеність завдяки єдиним, передбачуваним процедурам через національні кордони; по-друге, менші витрати та зусилля завдяки стандартизованим формальним вимогам; по-третє, прискорений вихід на ринок завдяки паралельним скоординованим заявкам. Угода також відкриває можливості для охорони культурних та місцевих елементів дизайну, що може мати стратегічне значення, особливо для компаній з міжнародними партнерами або проектами розвитку…

Договір про закони щодо промислових зразків є важливою віхою в гармонізації міжнародного законодавства у сфері промислових зразків…» ***(Corinna Stubenvoll and Nicole Beranek Zanon. Internationaler Designschutz 2025: Neuer Vertrag bringt globale Vereinfachung // Härting Rechtsanwälte (https://haerting.ch/wissen/internationaler-designschutz-2025/). 16.06.2025).***

***

Інтелектуальна власність в Україні

«…Право власника свідоцтва на торговельну марку (ТМ) забороняти її неправомірне використання не є абсолютним і обмежується принципом "вичерпання прав" або "першого продажу". Згідно з цим принципом, якщо власник ТМ або з його згоди ввів товар під цією маркою у цивільний обіг, він більше не може забороняти подальший перепродаж такого товару…

Принцип вичерпання прав має територіальний режим: національний (обмежений територією однієї держави), регіональний (розповсюджується на кілька країн, пов'язаних угодою) та міжнародний (дозволяє подальший перепродаж товару в будь-якій країні, де права ТМ також охороняються, після його введення в обіг у будь-якій іншій країні). Вибір режиму залежить від законодавства кожної держави.

В Україні судові рішення, зокрема Постанова Вищого господарського суду України від 2015 року та Верховного Суду від 2024 року (справа №910/2286/23), підтвердили застосування міжнародного принципу вичерпання прав. Це означає, що якщо оригінальний товар під ТМ був легально введений в обіг за кордоном, правовласник не може забороняти його подальший перепродаж в Україні, навіть якщо імпортер не є офіційним дистриб'ютором…

Проте, з принципу вичерпання прав існує важливий виняток: власник ТМ може заборонити подальший перепродаж товару, якщо має вагомі підстави, зокрема у разі зміни або погіршення стану товару після введення його в обіг.

Цей виняток є ключовим інструментом боротьби з "паралельним імпортом" та "напівпідробками".

Паралельний імпорт – це ввезення оригінальних товарів, легально вироблених та введених в обіг правовласником в іншій країні, без його згоди на ввезення до даної держави. Це часто відбувається через різницю в цінах на ринках різних країн, але може призвести до відсутності гарантійного обслуговування або навіть шкоди для споживача та репутації виробника. "Напівпідробки" – це оригінальні товари, в яких після першого продажу третя особа замінила частини на дешевші, погіршивши якість та потенційно завдавши шкоди споживачам та репутації бренду. У таких випадках, використання винятку з принципу вичерпання прав, посилаючись на зміну або погіршення стану товару, дозволяє правовласнику не лише заборонити використання його ТМ, а й убезпечити себе від майбутнього паралельного імпорту та подібних підробок…» ***(Валерія Машкова. Виняток із правила «вичерпання прав на торговельну марку» як підстава для заборони паралельного імпорту // ТОВ «Юридична газета» (https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/vinyatok-iz-pravila-vicherpannya-prav-na-torgovelnu-marku-yak-pidstava-dlya-zaboroni-paralelnogo-imp.html). 12.06.2025).***

***

«Сучасна аграрна політика України акцентує на ефективності рослинництва, де селекція є ключовим фактором зростання. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» регулює особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності, а також право на поширення сортів.

Особисті немайнові права на сорт рослин набуває фізична особа, яка створила сорт (автор сорту), з моменту державної реєстрації прав на сорт, що підтверджується свідоцтвом про авторство. Ці права є невідчужуваними, непередаваними та діють безстроково, гарантуючи автору захист від привласнення, спотворення авторства та право на зазначення свого імені. Технічна, організаційна чи матеріальна допомога не дає статусу автора.

Майнові права інтелектуальної власності належать володільцю патенту і надають виключне право використовувати сорт та дозволяти/забороняти його використання іншими особами. Це охоплює виробництво, відтворення, доведення до кондиції для розмноження, пропонування до продажу, продаж, комерційний обіг, вивезення/ввезення та зберігання посадкового матеріалу. Термін дії майнових прав становить 30 років для деревних, чагарникових культур та винограду, і 25 років для інших сортів, за умови сплати за їх підтримку. Після закінчення строку дії або дострокового припинення, сорт стає суспільним надбанням. Термін може бути продовжений не більше ніж на п’ять років компетентним органом.

Право на поширення сорту рослин виникає з дати внесення сорту до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Без дозволу власника свідоцтва про державну реєстрацію, забороняється

пропонування до продажу, продаж, інший комерційний обіг та зберігання посадкового матеріалу сорту. Будь-які дії щодо сорту без дозволу власника майнових прав є порушенням і тягнуть за собою відповідальність згідно з українським законодавством…» ***(Роз'яснення щодо прав інтелектуальної власності на поширення сорту рослин // Газета Фермер Придніпров'я (https://gazeta-fp.com.ua/news/roz-yasnennya-shchodo-prav-intelektualnoji-vlasnosti-na-poshirennya-sortu-roslin). 13.06.2025).***

***

«…Для ефективного управління інтелектуальною власністю (IP) в компанії, навіть за відсутності штатного IP-юриста, необхідно впровадити чіткий внутрішній контроль. Перший крок — визначити, хто є власником усіх нематеріальних активів (часто для цього створюють окрему компанію в групі), і переконатися, що цей "IP-ланцюг" відповідає поточним бізнес-потребам. Другим важливим етапом є налагодження механізму передачі прав: у трудових договорах зі співробітниками та контрактах із підрядниками мають бути чітко прописані умови переходу виключних майнових прав на створений ними контент, дизайн чи код, адже без цього компанія не зможе довести своє право власності…

Наступний крок — проведення комплексного IP-аудиту, який включає не лише зареєстровані об'єкти, а й ті, що перебувають у процесі реєстрації чи навіть ті, дія яких припинилася. Це дозволить актуалізувати портфель, контролювати дедлайни та перевірити, чи відповідають зареєстровані активи, наприклад, логотипи чи класи товарів, поточним комерційним потребам бізнесу. Результати аудиту слід інтегрувати в бізнес-планування: визначити, які об'єкти потребують реєстрації чи оновлення, та сформувати відповідний бюджет. Нарешті, ключовим елементом є налагодження внутрішньої IP-комунікації та постійного моніторингу: відповідальна особа має бути в курсі нових розробок компанії, а для співробітників слід створити прості інструкції щодо фіксації нових IP-об'єктів. Це, разом із відстеженням змін у законодавстві та судовій практиці, допоможе мінімізувати ризики та примножити вартість нематеріальних активів компанії…» ***(Катерина Дробишева. П'ять порад юристам in-house, щоб навести лад в IP // ТОВ «Юридична газета» (https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/pyat-porad-yuristam-inhouse-shchob-navesti-lad-v-ip.html). 11.06.2025).***

***

«…Торговельна марка — це будь-яке слово, фраза, логотип або їх поєднання, що асоціюється з вашим бізнесом, товарами чи послугами й допомагає клієнтам миттєво впізнавати вас серед конкурентів. Оскільки вона втілює вашу репутацію й є ключовим нематеріальним активом, зростання компанії потребує надійного юридичного захисту саме цих знаків. Реєструвати

можна слова, слогани, логотипи або їх комбінації, які ви постійно використовуєте в комунікації з аудиторією, — але через витрати слід насамперед обрати найважливіші для впізнаваності бренду елементи.

Найміцніші права отримують “виразні” або “вигадані” назви (наприклад, EXXON® чи PEPSI®), які не мають прямого описового зв’язку з продуктом і складно підробити. Перед поданням заявки обов’язково перевірте, чи не використовує обраний знак інша компанія, аби уникнути судових спорів, зайвих витрат і необхідності ребрендингу…» ***(Як торговельна марка захищає ваш бізнес // SION Company LLC (https://sion-ip.com/uk/blog/yak-torgovelna-marka-zakhyshchaie-vash-biznes/). 02.06.2025).***

***

«Патенти є потужним інструментом захисту бізнесу, надаючи компаніям контроль над власними винаходами та захищаючи інновації від копіювання, що забезпечує суттєву конкурентну перевагу. Надійне патентне портфоліо не лише викликає довіру інвесторів, але й може значно підвищити прибутковість бізнесу. Особлива цінність патенту полягає в тому, що він офіційно підтверджує новизну та практичну цінність ідеї після суворої перевірки, яка проводиться у багатьох країнах. Патентні заявки також слугують важливим джерелом інформації про конкурентів, часто розкриваючи більше деталей про діяльність компаній, ніж їхні офіційні матеріали. У процесі тендерів та закупівель запатентована технологія дає вагому перевагу, оскільки інші учасники без ліцензії не зможуть використовувати ту ж ідею. Як бізнес-актив, патент може стати переконливим аргументом при масштабуванні через надання партнерам прав на винахід. Крім того, ліцензування патентів іншим компаніям створює додаткові джерела доходу у вигляді роялті, дозволяючи заробляти на винаході навіть без самостійного виробництва» ***(Навіщо бізнесу патентний захист // SION Company LLC (https://sion-ip.com/uk/blog/navishcho-biznesu-patentnyi-zakhyst/). 16.06.2025).***

***

«…Товарні знаки є ключовим активом для бізнесу в Україні, оскільки вони допомагають споживачам розрізняти товари та послуги, стимулюючи при цьому інвестиції. Згідно з українським законодавством, товарним знаком може бути будь-яке позначення — словесне, візуальне, об'ємне чи комбіноване — яке дозволяє ідентифікувати продукцію одного виробника від іншого. Правова охорона надається лише тим знакам, що не суперечать громадському порядку та принципам моралі…

Правове регулювання товарних знаків в Україні є комплексним і базується на Цивільному та Господарському кодексах, спеціалізованих законах, таких як «Про захист прав на знаки для товарів і послуг», та міжнародних договорах. Процес реєстрації здійснюється Державним підприємством «Укрпатент», яке після успішної перевірки видає свідоцтво, що діє 10 років з

можливістю подальшого продовження. Для реєстрації необхідно подати заявку, вказавши зображення знака та перелік товарів і послуг, для яких він використовуватиметься…

Власник зареєстрованого знака отримує виключні права, зокрема право використовувати його, забороняти несанкціоноване використання іншими особами, а також передавати права на нього чи надавати ліцензії. У разі порушення, наприклад, підробки продукції чи використання схожих позначень, власник може звернутися до суду для припинення незаконних дій, вимагати відшкодування збитків та конфіскації контрафактних товарів. Судова практика в Україні підтверджує активний захист прав власників товарних знаків…» ***(Кучер Марина. Як захистити свій товарний знак і бренд від плагіату та підробок: закони України // Порадник (https://poradnyk.com/karyera-biznes/896-yak-zahystyty-svij-tovarnyj-znak-i-brend-vid-plagiatu-ta-pidrobok-zakony-ukrayiny/). 17.06.2025).***

***

«На сайті Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) опубліковано відомче досьє Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) за 2024 рік. Відомче досьє УКРНОІВІ є інструментом, який забезпечує цілісність та достовірність фонду патентних документів, і було розміщене на порталі Authority File.

Відомче досьє формується та містить всі патентні документи, опубліковані відомством інтелектуальної власності (ВІВ), починаючи з першої публікації. Основна мета відомчого досьє опублікованих патентних документів — дозволити зацікавленим сторонам оцінити повноту доступної патентної документації від ВІВ, яке його зробило. Створення й використання відомчих досьє сприяє забезпеченню якості опрацювання документів, уніфікації введення інформації, що скорочує кількість помилок, релевантному пошуку в базах даних, коректному відображенню інформації в базах даних, що підвищує якість пошуку і визначення цитованості публікацій, а також зменшенню трудових і фінансових витрат на опрацювання документів.

Портал Authority File було запущено Міжнародним бюро ВОІВ у 2019 році. У березні кожного року відбувається щорічне оновлення порталу, під час якого відомства інтелектуальної власності готують свої відомчі досьє для надання їх до ВОІВ. Відомчі досьє формуються з урахуванням положень стандарту ВОІВ ST.37 “Рекомендації щодо відомчого досьє опублікованих патентних документів”. Ті відомчі досьє, які не відповідають цьому стандарту, не публікуються на порталі ВОІВ…» ***(На сайті Всесвітньої організації інтелектуальної власності опубліковано відомче досьє УКРНОІВІ за 2024 рік // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/vidomche-dosie-ukrnoivi-2024/). 20.06.2025).***

***

«Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ/IP офіс) оприлюднив звіт про свою діяльність за 2024 рік...

2024 рік став для світу роком визнання ролі нематеріальних активів, з новим рекордом їх вартості для компаній — $79,4 трлн (за даними звіту Brand Finance Global Intangible Finance Tracker). УКРНОІВІ розуміє ці глобальні тренди і підтримує їх реалізацію в Україні. Директорка УКРНОІВІ Олена Орлюк зазначила, що офіс спрямовує свої зусилля на поглиблення міжнародного співробітництва, забезпечення євроінтеграційного процесу, підвищення якості експертизи заявок на об'єкти права інтелектуальної власності, диджиталізацію процесів роботи IP офісу та клієнтоорієнтованість у наданні державних сервісів та послуг…

Річний звіт УКРНОІВІ-2024 охоплює такі напрями роботи: міжнародне співробітництво у сфері інтелектуальної власності, експертиза заявок та реєстрація об'єктів промислової власності, розвиток сфери промислової власності та авторського права, захист прав у сфері інтелектуальної власності, забезпечення діяльності колегіальних органів, цифрова трансформація, інформаційне забезпечення IP сфери, інновації як стратегічний ресурс відновлення та розвитку України, УКРНОІВІ як платформа для діалогу у сфері інтелектуальної власності, формування IP культури та прозорість діяльності IP офісу…» ***(Річний звіт УКРНОІВІ-2024: євроінтеграція та інноваційний розвиток // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/richnyi_zvit-2024/). 18.06.2025).***

***

«У бізнес-середовищі захист інтелектуальної власності має вирішальне значення для стабільного розвитку компаній, підтримки інновацій та збереження унікальності товарів і послуг. Авторські права, патенти, торговельні марки, промислові зразки та комерційні таємниці стають основними активами підприємства, особливо в умовах глобальної конкуренції. Належне оформлення прав дозволяє уникати порушень, судових спорів і втрати контролю над власними напрацюваннями…

Правовий захист охоплює кілька категорій нематеріальних активів. До основних належать авторські твори, включаючи тексти, музику, відео та програмний код. Патентне право поширюється на винаходи, корисні моделі та інженерні рішення. Торговельні марки забезпечують впізнаваність бренду, захищаючи його назву, логотип, слоган та інші елементи, що асоціюються з продуктом. Промислові зразки стосуються зовнішнього вигляду товарів, а комерційна таємниця охоплює конфіденційну інформацію, що має цінність для компанії.

Для набуття юридичного захисту необхідна офіційна реєстрація. Наприклад, патент чи свідоцтво про торговельну марку дозволяє власнику доводити факт порушення у суді. Важливо вчасно подавати заявки до

відповідних органів у тій чи іншій країні, адже права мають територіальний характер і діють лише в межах держави, де було здійснено реєстрацію. Тому актуальною стає реєстрація об'єктів інтелектуальної власності на міжнародному рівні…

Підприємці, що планують вихід на європейський ринок, мають враховувати законодавство інших країн. Наприклад, реєстрація компанії в Польщі відкриває доступ до ринку ЄС, але потребує додаткових кроків із фіксації прав на торговельні марки або патенти відповідно до вимог європейського законодавства. Без належного оформлення прав існує ризик дублювання бренду іншими компаніями чи втрати унікального продукту на новому ринку.

Недотримання правової охорони інтелектуальної власності може призвести до серйозних юридичних наслідків. Несанкціоноване використання чужих розробок, брендів чи дизайну тягне за собою фінансову та кримінальну відповідальність. Аналогічно, у випадку відсутності власної реєстрації, автор чи розробник втрачає змогу захистити свої інтереси в разі копіювання або плагіату…

З огляду на складність процедури оформлення прав, особливо на міжнародному рівні, багато підприємств звертаються до фахівців. Консалтингові агенції допомагають правильно обрати стратегію захисту, підготувати необхідну документацію, провести перевірку об'єктів на унікальність та супроводжувати процес реєстрації в інших юрисдикціях. Це особливо важливо під час розширення бізнесу в умовах різного законодавчого поля…» ***(Костюк Марина. Що передбачає захист інтелектуальної власності // FreeApp (https://freeapp.com.ua/shho-peredbachaye-zahyst-intelektualnoyi-vlasnosti/). 19.06.2025).***

***

Інтелектуальна власність в мережі Інтернет

«Захист брендів в Інтернеті еволюціонував від простого процесу моніторингу відомих каналів до навігації в складному, фрагментованому та динамічному цифровому середовищі. У міру того, як бренди розширюють свою присутність в Інтернеті, вони стикаються з величезними обсягами даних і більш витонченими порушниками, які використовують нові, менш регульовані канали, такі як мобільні додатки та соціальна комерція в реальному часі. Ці зловмисники використовують передові технології, такі як маскування та імітація брендів, щоб уникнути виявлення та ошукати споживачів…

Отже, традиційні стратегії, які спираються на широкий моніторинг і визначають пріоритетність кількості затримань, більше не є ефективними, оскільки вони перевантажують команди нерелевантними оповіщеннями і

дозволяють пропускати критичні загрози з високим ступенем впливу. Сучасний ефективний підхід вимагає стратегічного переходу від реагування до цілеспрямованих дій. Це передбачає використання передових технологій для фільтрації шуму і визначення пріоритетності даних, співпрацю з партнерами-експертами для додавання контексту і зосередження правоохоронних органів на загрозах, які становлять найбільший ризик для доходів і репутації бренду. Зрештою, успіх полягає вже не в досягненні повної видимості, а в отриманні ясності для рішучих дій щодо загроз, які справді мають значення…» ***(Séverine Bonhomme. From Data Overload to Actionable Insights, the New Realities of Online Brand Protection // Questel (https://www.questel.com/resourcehub/from-data-overload-to-actionable-insights-the-new-realities-of-online-brand-protection/). 02.06.2025).***

***

"Огляд відомих ринків підробок і піратства" Торгового представника США (USTR) за 2024 рік показує змішану картину, підкреслюючи певний прогрес у боротьбі з підробками, але тривожне зростання продажу підроблених ліків нелегальними онлайн-аптеками. У звіті підкреслюється зростаюча загроза громадському здоров'ю від цих нелегальних платформ, які поширилися з розвитком електронної комерції. За оцінками, 96% з 35 000 онлайн-аптек у світі працюють нелегально, обманюючи споживачів підробленими етикетками відповідності та продаючи нерегульовану продукцію, яка може бути забрудненою, неправильно дозованою або містити небезпечні речовини. Хоча влада США посилила правозастосування, вилучивши понад 1,5 мільйона підроблених фармацевтичних продуктів у 2023 році, глобальний характер цих операцій обмежує їхню сферу дії, що зумовлює необхідність міжнародної співпраці…

З позитивних моментів у звіті відзначено успішні операції з боротьби з підробками в кількох країнах, зокрема значні обсяги конфіскації контрафактної продукції в Аргентині, Кувейті та на Філіппінах. Незважаючи на цей прогрес, USTR підкреслює, що цифрові канали, такі як соціальні мережі, сайти електронної комерції та анонімні хостингові сервіси, залишаються центральними для сприяння підробкам і піратству. Багато платформ критикують за недостатні заходи контролю, затримки з видаленням шахрайського контенту та бездіяльність щодо продавців-рецидивістів. Наприкінці звіту міститься заклик до посилення пильності та узгоджених, проактивних дій усіх зацікавлених сторін, а також заклик до цифрових платформ посилити співпрацю з правовласниками та впровадити більш ефективні інструменти виявлення та санкції для боротьби з постійною загрозою контрафакту…» ***(Marc-Emmanuel Mellet. The worst e-commerce sites for counterfeit products online // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/en/insights/worst-e-commerce-sites-counterfeit-products-online). 05.06.2025).***

«Незважаючи на поширення легальних сервісів потокового мовлення та завантаження, онлайн-піратство залишається масовим глобальним бізнесом. Дані MUSO за 2024 рік свідчать про 216 мільярдів відвідувань піратських сайтів у всьому світі (дещо менше, ніж 229 мільярдів у 2023 році). Телевізійний контент, безумовно, є найбільш популярною категорією, на яку припадає 44,6 відсотка відвідувань, за ним слідує видавнича продукція (30,7 відсотка), потім фільми, програмне забезпечення та музика. Лише на Сполучені Штати припадає понад 12% загального трафіку піратських сайтів (26,7 мільярда відвідувань), п'ятірку лідерів замикають Індія (17,6 мільярда), Росія, Індонезія та В'єтнам; у перерахунку на одного користувача лідирують Канада та Україна…

Хоча загальний рівень піратства знизився на 5% порівняно з минулим роком, піратство, пов'язане з видавничою діяльністю, зросло на 4,3% до 66,4 мільярда відвідувань - понад 70% з яких припадає на мангу, категорію, яка за останні п'ять років збільшилася більш ніж удвічі. На противагу цьому, піратство в кіно впало на 18% на тлі зменшення кількості блокбастерів, а музичне піратство зменшилося на 19%, оскільки споживачі переходять на безпечні, ліцензійні потокові додатки. Рівень піратства на телебаченні та у сфері програмного забезпечення також знизився (-6,8% та -2,1% відповідно)…

MUSO позиціонує дані про піратство не лише як загрозу, а й як ринковий сигнал, що вказує на те, де легальні пропозиції є надто повільними, фрагментарними або дорогими. Правовласники, регулятори та інтернет-провайдери можуть використовувати цю інформацію для цілеспрямованого блокування сайтів або покращення юридичних послуг, хоча реальний вплив заходів з блокування ще належить з'ясувати…» ***(Ernesto Van der Sar. Pirate Site Visits Dip to 216 Billion a Year, But Manga Piracy is Booming // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/pirate-site-visits-dip-to-216-billion-a-year-but-manga-piracy-is-booming-250610/). 10.06.2025).***

***

Україна

«Цифрове піратство сьогодні є глобальною проблемою: воно поширене як у розвинених країнах із високим ВВП, так і в державах, що тільки виходять на шлях економічного зростання. Незаконне копіювання контенту й програмного забезпечення завдає серйозних збитків фінансовому здоров’ю різних секторів – за оцінками EUIPO, хоча обсяг споживання піратського контенту в ЄС у 2022 році впав на 40 % порівняно з 2017-м, наприкінці 2022-го рівень піратських переглядів був вищим, ніж на початку 2021-го. У США щорічні втрати економіки від онлайн-піратства становлять від $29,2 до 71 млрд, падіння ВВП оцінюють у $47,5–115,3 млрд та 230–560 тис. робочих місць. Для України точні цифри важко встановити через відсутність усталених методик оцінювання й ускладнений доступ до даних у воєнний час.

Водночас останні роки ознаменувались помітним прогресом у міжнародній співпраці з питань IP-захисту: країна залишила позаду репутацію одного з найбільш проблемних у сфері інтелектуальної власності, що відкриває шлях до подальшого зростання інвестиційної та культурної привабливості…

Піратство особливо згубно позначається на креативних індустріях, де непередбачуваність попиту й описова цінність продукту вже самі по собі підвищують ризики для інвесторів. Втрачені через крадіжку контенту доходи демотивують авторів і знижують обсяги створення якісних проєктів, а в умовах війни небезпечні «зламані» програми несуть загрозу кібербезпеці – зокрема агентурні групи ГРУ використовували трояни під виглядом інсталяцій Windows 10. Через це захист від піратства перетворюється на питання національного й економічного розвитку: на IP Week 2024 обговорювали інструменти від моніторингу до примусового захисту прав, а Україна приєдналася до WIPO ALERT – платформи, що блокує небезпечні вебресурси. Закон № 2803-IX посилив адміністративну та кримінальну відповідальність за умисне порушення авторських прав, вводячи штрафи, виправні роботи і навіть позбавлення волі. Таким чином поєднання сучасних технологічних рішень, чіткого законодавства та міжнародної взаємодії дозволить Україні підвищити ефективність боротьби з піратством, зміцнити інвестиційний клімат і створити потужне середовище для розвитку творчих індустрій і цифрових інновацій…» ***(Олена Орлюк. Захист від піратства – це про інвестиційну привабливість держави // Українська правда (https://www.pravda.com.ua/columns/2024/06/7/7459707/). 07.06.2025).***

***

«…Instagram є не лише платформою для спілкування, а й правовим полем, де необережне використання чужого контенту може призвести до серйозних юридичних наслідків. Відповідно до українського законодавства, зокрема нового Закону «Про авторське право і суміжні права» (№ 2811-IX), авторське право на будь-який твір виникає автоматично в момент його створення і не потребує реєстрації…

Найпоширенішими порушеннями в Instagram є використання чужих фотографій без дозволу, додавання популярної музики до Stories та Reels поза ліцензованою бібліотекою платформи, а також репости чужих дописів без чіткої згоди автора, оскільки навіть позначення джерела не звільняє від відповідальності. Наслідки таких дій можуть бути суворими і включають цивільно-правову відповідальність (вимоги припинити порушення, відшкодування збитків чи компенсації), адміністративну (штрафи з конфіскацією) та навіть кримінальну відповідальність у випадках завдання значної матеріальної шкоди…

Щоб уникнути проблем, найкращою стратегією є створення власного оригінального контенту. Якщо ж необхідно використати чужі матеріали, слід отримати письмовий дозвіл від автора або користуватися ресурсами з вільними ліцензіями, завжди дотримуючись умов їх використання. Для бізнесу особливо

важливо мати чітку політику використання контенту та укладати письмові договори з авторами, блогерами та при використанні контенту, створеного користувачами (UGC). Таким чином, відповідальне ставлення до авторського права в Instagram не лише захищає від юридичних ризиків, але й підтримує етичне творче середовище…» ***(Авторське право в Instagram: що порушує закон? // Юридична практика «Мельничук і Партнери» (https://www.melnychuk-partners.com/2025/06/20/avtorske-pravo/). 20.06.2025).***

***

«…Авторське право (АП) часто сприймається як привілей письменників, фотографів та музикантів, але в сучасній економіці це небезпечна омана. У будь-якого бізнесу є активи, що захищаються АП, і їхню цінність часто недооцінюють. Унікальний дизайн сайту, тексти, каталоги продукції з професійними фотографіями, сторінки в соціальних мережах, навчальні матеріали для дилерів, фірмова упаковка та комерційні пропозиції — все це об'єкти АП, які є нематеріальними активами, у створення яких вкладено час і гроші.

У локальному масштабі ризики здаються мінімальними, але при виході на міжнародні ринки ситуація кардинально змінюється. Інтернет стер географічні кордони, дозволивши українським компаніям продавати свої товари та послуги клієнтам у будь-якій точці світу. Однак це також робить їх цифрові активи вразливими для піратства та копіювання. Згідно з даними WIPO, обсяги цифрового контенту зростають, що збільшує кількість спроб піратства. Будь-який цифровий актив може стати чужим за один клік, і виявлення порушення може зайняти час, що призведе до втрати клієнтів, частки ринку та грошей...

Україна активно впроваджує міжнародні стандарти в законодавство, приєднуючись до угод, таких як Бернська конвенція, WIPO Copyright Treaty (WCT) та WIPO Performances and Phonograms Treaty (WPPT). Це означає, що правильно оформлене АП в Україні легше захистити на території інших країн-учасниць, але також вимагає поваги до чужої інтелектуальної власності.

Основні закони, що регулюють АП, включають ЗУ «Про авторське право і суміжні права», Бернську конвенцію, WCT, WPPT та європейські директиви, такі як Directive 2019/790/EC. Важливо розуміти різницю між авторським і суміжним правом, щоб уникнути претензій від підрядників…

Стратегії захисту АП залежать від об'єкта. Для фотографій рекомендується офіційна реєстрація в УКРНОІВІ, автоматична охорона за Бернською конвенцією, документування вихідних файлів та метаданих, а також завантаження на спеціалізовані ресурси. Для рисунків потрібна реєстрація на національному рівні та збереження ескізів та проміжних файлів. Тексти, вірші та книги повинні бути зареєстровані в УКРНОІВІ, отримати ISBN та регулярно публікувати уривки в авторитетних джерелах. Музика та пісні повинні бути зареєстровані в УКРНОІВІ, опубліковані в музичних бібліотеках, передати права в управління акредитованій організації колективного управління та

зазначити авторство в соцмережах. Інтернет-контент, такі як сайти, блоги та статті, повинні містити дату, копірайт, посилання на ліцензію та використовувати сервіси для відстеження плагіату…

Основні кроки для захисту авторських прав включають реєстрацію, документування та маркування, а також онлайн-моніторинг. Реєстрація може бути національною або міжнародною, в залежності від ключових ринків. Документування та маркування включають використання значка ©, актуального року, повного імені правовласника та збереження електронних чернеток зі штампом дати. Онлайн-моніторинг включає перевірку контенту на нелегальне розміщення, ідентифікацію правовласників та відстеження публікацій у соцмережах. У разі виявлення свого контенту на чужому сайті, слід подавати скаргу хостинг-провайдеру…» ***(Вікторія Мельник. Юридичний захист авторських прав (АП) в епоху цифровізації // Юридична компанія 4В (https://4b.ua/blog/legal-protection-of-copyright/). 20.06.2025).***

***

Європейський Союз

«Наслідуючи аналогічні зусилля спортивних стрімінгових груп, Асоціація кінокомпаній (MPA), що представляє найбільші кінокомпанії та стрімінгові компанії, такі як Netflix і Disney, закликає європейські країни запровадити автоматизовану систему блокування піратського контенту в режимі реального часу, яка б не потребувала дозволу суду. Важливо, що MPA вимагає від VPN-провайдерів, проксі-серверів, мереж доставки контенту (CDN), хостинг-провайдерів і пошукових систем активно співпрацювати, блокуючи доступ до нелегального потокового контенту…

Цей поштовх послідував за нещодавнім рішенням французького суду, який зобов'язав кількох VPN-провайдерів заблокувати домени, пов'язані з нелегальними спортивними стрімінговими сайтами. У поданні до Європейської комісії MPA підкреслила невідповідності в тому, як країни ЄС застосовують чинні закони про блокування, і виступила за надання правовласникам можливості діяти швидко, особливо щодо контенту в прямому ефірі, підтримуючи автоматизовані механізми, подібні до "Piracy Shield", які вже використовуються в таких країнах, як Італія та Греція…

MPA стверджує, що залучення цих посередницьких послуг є вкрай важливим, оскільки пірати все частіше покладаються на них, щоб ухилитися від правозастосування. Однак VPN, DNS-сервіси та CDN попереджають, що такі накази про блокування можуть завдати шкоди інтернет-інфраструктурі, що призведе до надмірного блокування, фрагментації та потенційної цензури, прикладом чого є перебої в роботі, спричинені італійським "Piracy Shield". Незважаючи на ці попередження, напруженість зростає, оскільки Італія також планує поширити антипіратські зобов'язання на провайдерів DNS і VPN - крок, який, як застерігає індустрія VPN, створює "небезпечний прецедент", що може

вплинути на конфіденційність і безпеку користувачів…» ***(Chiara Castro. MPA presses for VPNs to have a role in anti-piracy row in Europe // Future US, Inc. (https://www.techradar.com/vpn/vpn-privacy-security/mpa-presses-for-vpns-to-have-a-role-in-anti-piracy-row-in-europe). 05.06.2025).***

***

«Компанія Cybereason виявила хвилю фішингу, яка з початку квітня 2025 року вражає організації Центральної та Східної Європи і, меншою мірою, Ізраїлю. Зловмисники видають себе за юридичні відділи компаній і звинувачують одержувачів у порушенні авторських прав у соціальних мережах, закликаючи негайно видалити матеріали, які нібито порушують авторські права. Електронні листи містять посилання, які перенаправляють через щойно зареєстровані домени на архіви, розміщені на хостингу Mediafire; після відкриття цих архівів встановлюється програма-крадій інформації Rhadamanthys. Шкідливе програмне забезпечення використовує складний код, зашифрований командний інтерпретатор і великі ресурси, щоб обійти засоби захисту, а потім досягає стійкості, редагуючи ключі автозапуску в реєстрі Windows. Rhadamanthys зазвичай використовується для розвідки та крадіжки облікових даних, що відкриває шлях для атак з вимогою викупу або вимагання. Cybereason зазначає, що інфраструктура фішингу, стиль заманювання та методи доставки нагадують ті, що використовуються в інших кампаніях зловмисників, натякаючи на спільний набір інструментів, партнерську програму або скоординовану мережу зловмисників…» ***(Copyright-Themed Phishing Lures Target Europe // KnowBe4, Inc. (https://blog.knowbe4.com/copyright-themed-phishing-lures-target-europe). 05.06.2025).***

***

«…Через два роки після того, як Європейська комісія видала необов'язкову до виконання рекомендацію, що закликає держави-члени прискорити вилучення прямих трансляцій і сприяти співпраці індустрії та правовласників у боротьбі зі спортивним піратством, правовласники розчарувалися у відсутності обов'язкових заходів і тепер наполягають на більш жорстких напівавтоматичних режимах блокування, які змусили б інтернет-провайдерів - а потенційно і провайдерів послуг DNS та VPN - відключати піратські потоки в режимі реального часу. Різновиди таких систем блокування вже працюють в Італії, Іспанії та Франції, але американський провайдер інфраструктури Cloudflare попереджає, що такі підходи є "непропорційними і шкідливими", регулярно спричиняючи надмірне блокування, яке перешкоджає доступу до легальних сайтів, послуг і користувачів через кордони. Cloudflare вказує на італійський закон "Щит від піратства" (Piracy Shield), широкі судові накази в Іспанії та заплановані заходи у Франції як на яскраві приклади невірної тактики, що порушує принципи відкритого Інтернету ЄС і зазіхає на свободу вираження поглядів та приватне

життя. Замість того, щоб розширювати блокування на мережевому рівні за допомогою нового законодавства, Cloudflare закликає ЄС розглядати блокування як крайній засіб і захищати основні глобальні інтернет-технології - особливо публічні DNS-розв'язувачі та VPN, - надаючи пріоритет запитам на блокування, вимагаючи незалежної перевірки вимог про блокування, забезпечуючи прозорість звітів, уможливлюючи швидке відшкодування за неправомірні блокування, створюючи неупереджені механізми вирішення спорів і притягаючи правовласників до відповідальності за супутню шкоду. На думку Cloudflare, ефективна стратегія боротьби з піратством має поєднувати цілеспрямовані дії правоохоронних органів, обмін даними, галузеву співпрацю та ширше розповсюдження переконливого легального контенту, не виокремлюючи блокування на мережевому рівні як єдиний засіб захисту…» ***(Ernesto Van der Sar. Cloudflare Warns EU About Extensive Piracy Overblocking, Calls for Safeguards // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/cloudflare-warns-eu-about-extensive-piracy-overblocking-calls-for-safeguards/). 07.06.2025).***

***

«…Минулого року бельгійське фінансове відомство Федеральної державної служби економіки Бельгії (FPS Economy) значно посилило боротьбу з онлайн-піратством, успішно заблокувавши 147 веб-сайтів, які незаконно розповсюджували захищений авторським правом контент - фільми, телесеріали та спортивні події. Цей прогрес став можливим завдяки запуску сервісу "Антипіратство" та налагодженню співпраці між системою правосуддя, FPS Economy та інтернет-посередниками. Підхід FPS Economy зосереджений на швидкому виконанні судових рішень щодо блокування доступу до нелегальних потокових сайтів та їхніх дзеркальних сайтів, а посередники реагують на них у термін від 48 годин до одного тижня. Окрім веб-сайтів, програма FPS Economy також націлена на перекупників попередньо налаштованих телевізійних приставок, які пропонують нелегальні послуги IPTV, в результаті чого було вилучено близько 3 500 декодерів. Бельгія підкреслює, що використання цих нелегальних послуг несе значні правові ризики як для споживачів, так і для продавців, що потенційно може призвести до штрафів у розмірі до 800 000 євро та ув'язнення. За оцінками FPS Economy, щорічно піратство в Інтернеті завдає економічної шкоди на суму 190 млн євро, завдаючи збитків правовласникам і державі через недоотримані доходи та іншу незаконну діяльність. Постійний моніторинг і дії мають вирішальне значення для подальшої боротьби з цією проблемою…» ***(Colin Mann. Belgium: 147 piracy sites blocked in a year // Advanced Television Ltd. (https://www.advanced-television.com/2025/06/06/belgium-147-sites-blocked-in-a-year/). 06.06.2025).***

***

«…Європейські інтернет-провайдери об'єднуються, щоб висловити занепокоєння небезпекою розгону та інших агресивних антипіратських заходів…

Раніше найбільші правовласники закликали Європейську комісію розробити політику, спрямовану на боротьбу з піратством у прямому ефірі. Пропозиції були зосереджені, головним чином, на вимогах "Знай свого клієнта" (Know-Your-Business-Customer, KYBC) для провайдерів онлайн-послуг. Сподівання полягало в тому, що такі правила дозволять швидко припинити піратські прямі трансляції в майбутньому…

Однак інтернет-провайдери висловили занепокоєння. Через торгову організацію EuroISPA вони закликали бути обережними і не вдаватися до радикальних заходів. Вони заявили, що поточні заходи блокування вже створили проблеми з розгоном процесорів, а додаткові заходи можуть загострити ці проблеми…» ***(Ernesto Van der Sar. European ISPs Complain About 'Disproportionate' Pirate Site Blocking // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/european-isps-complain-about-disproportionate-pirate-site-blocking/). 12.06.2025).***

***

«Широке використання програмного забезпечення та баз даних з відкритим вихідним кодом при розробці продуктів неминуче, проте воно несе в собі значні юридичні ризики, які часто не беруться до уваги в поспіху на ринку. Основна проблема полягає в ліцензіях на програмне забезпечення з відкритим кодом, які можуть містити обмежувальні умови - часто звані "токсичними" елементами - які можуть забороняти комерціалізацію, навчання ШІ або інші види використання за призначенням. Інтеграція коду або даних з такою ліцензією може юридично "забруднити" весь продукт, що призведе до порушення авторських прав і контракту. Це особливо важливо для розробки ШІ, де навчальний набір даних з обмежувальною ліцензією може назавжди скомпрометувати отриману нейронну мережу, зробивши всю модель ШІ та її результати юридично недосконалими…

Наслідки використання невідповідного програмного забезпечення є серйозними і можуть включати судові позови, значну девальвацію компанії під час інвестування або викупу, а також необхідність відкликання або переписування продуктів. Чим пізніше виявляється токсичний компонент, тим дорожче коштує його виправлення. Щоб зменшити ці ризики, компанії повинні впроваджувати проактивну стратегію комплаєнсу до і під час розробки. Це передбачає встановлення чіткої внутрішньої політики щодо використання ліцензій, ретельне навчання розробників щодо наслідків різних ліцензій та використання інструментів для постійного відстеження та управління всіма компонентами з відкритим кодом. Якщо виявлено компонент, що не відповідає вимогам ліцензії, варіанти виправлення, такі як заміна коду або отримання альтернативної ліцензії, часто є складними і дорогими, що підкреслює, що

запобігання шляхом ретельного управління є єдиним ефективним підходом для уникнення серйозних, потенційно непоправних, бізнес-ризиків…» ***(Bálint Halász and Patricia Beregszászi. Mitigating the legal risks of licencing in open-source software and database elements // Bird & Bird (https://www.twobirds.com/en/insights/2025/mitigating-the-legal-risks-of-licencing-in-open-source-software-and-database-elements). 17.06.2025).***

***

«Соціальні мережі перетворили побудову бренду на динамічний діалог з мільйонами користувачів у режимі реального часу, але з неперевершеною видимістю приходить і безпрецедентний ризик. Неправильне використання ваших торгових марок може вилитися в меми, викрадені хештеги або рекламу підробленої продукції; фейкові профілі можуть вводити в оману клієнтів; а одне вірусне неправдиве твердження або скандал з інфлюенсером може завдати довготривалої шкоди репутації. Щоб процвітати на сучасному цифровому ринку, стратегія захисту торговельних марок повинна перетворитися з одноразової реєстрації на постійний інтегрований захист…

По-перше, реєструйте не лише свої основні знаки - назви, логотипи та слогани, а й відмітні назви майбутніх продуктів та хештеги, що стосуються конкретної кампанії, де це можливо. Навіть незареєстровані теги можуть набути захищених прав завдяки послідовному ексклюзивному використанню. По-друге, налаштуйте постійний автоматизований моніторинг згадок торговельних марок, зловживань хештегами, підставних акаунтів і спонсорської реклами. Чим швидше ви виявите порушення, тим швидше зможете втрутитися…

Коли трапляється неправомірне використання, адаптуйте свою реакцію до платформи та актора. Підробники та імітатори вимагають негайного видалення повідомлень або листів із вимогою припинити та утриматись через канали скарг на торговельні марки в Instagram або TikTok. Шанувальники та впливові особи, навпаки, часто краще реагують на виважену, просвітницьку роботу, яка захищає ділову репутацію, а не відштовхує прихильників. Навчіть свої маркетингові команди та співробітників належному використанню торгових марок, а також закріпіть правила використання, моральні застереження та права на затвердження в усіх контрактах з інфлюенсерами, щоб убезпечити себе від недобросовісної поведінки.

Нарешті, визнайте, що в епоху соціальних медіа торговельна марка живе в руках і телефонах вашої спільноти. Заохочуйте відповідальний контент, створений користувачами, встановлюйте правильний баланс між захистом прав і відкритістю та регулярно оновлюйте свої керівні принципи щодо торговельних марок у цифрову епоху. Розумно реєструючи торговельні марки, невпинно здійснюючи моніторинг, продумано захищаючи їх і ставлячись до них як до спільного активу, ви захистите цінність свого бренду та сприятимете позитивному залученню, яке стимулює зростання…» ***(David Flynn. From***

Followers to Fakes: What Social Media Means for Your Brand // FRKelly (https://www.frkelly.com/library/followers-fakes-what-social-media-means-your-brand). 17.06.2025).

***

Республіка Гана

«Національний антипіратський комітет Гани, що діє при Бюро з авторського права, зробив суворе попередження всім телевізійним станціям країни щодо несанкціонованої трансляції матеріалів, захищених авторським правом. Комітет зазначив, що деякі станції незаконно завантажують і транслюють в ефірі фільми, серіали, документальні фільми та спортивні трансляції без належних ліцензій, що є порушенням Закону про авторське право 2005 року (Закон 690). Таке порушення тягне за собою серйозні юридичні наслідки, включаючи штрафи, ув'язнення або і те, і інше, і підриває креативну індустрію, позбавляючи авторів їхніх заробітків і порушуючи міжнародні зобов'язання Гани. Щоб уникнути штрафів, телеканалам рекомендується негайно припинити несанкціоновану трансляцію, отримати належний дозвіл від правовласників і вести чіткий облік своїх ліцензійних угод. Комітет у співпраці з правоохоронними органами посилив загальнонаціональний нагляд і правозастосування, пообіцявши вжити правових заходів проти будь-якої винної станції. Мовників закликають поважати права інтелектуальної власності, щоб сприяти розвитку динамічної та стійкої креативної економіки в Гані…» ***(Copyright Office warns TV Stations against piracy // Graphic Communications Group Ltd. (https://www.graphic.com.gh/entertainment/showbiz-news/copyright-office-warns-tv-stations-against-piracy.html). 13.06.2025).***

***

Республіка Індія

«У результаті міжнародної операції було викрито масштабну нелегальну мережу інтернет-телебачення (IPTV), яка транслювала піратський контент через численні цифрові платформи під такими брендами, як Boss IPTV і Guru IPTV. Мережа незаконно транслювала преміальний індійський та міжнародний контент від таких великих провайдерів, як Star, Zee Network, Netflix та Amazon Prime Video, надаючи його через приставки та додатки за цінами, значно нижчими за легальні альтернативи. Ця незаконна діяльність завдає значної фінансової шкоди: світовий сектор телерадіомовлення в Південній Азії щорічно втрачає близько 200-300 мільйонів доларів США. Окрім економічної шкоди, ці піратські сервіси створюють серйозні ризики для безпеки користувачів, збираючи такі дані, як інформація про кредитні картки, і пов'язані з фішинговим шахрайством та

іншими незаконними операціями. Влада вжила значних правових заходів, включаючи рейд 2021 року в Індії, який призвів до численних арештів, а також нещодавнє затримання ключової фігури, яка керувала мережею з понад п'ятьма мільйонами передплатників. Крім того, цивільний позов, поданий у США, попереджає, що передплатникам цих нелегальних сервісів можуть загрожувати кримінальні звинувачення в порушенні авторських прав і навіть депортація, якщо вони не є громадянами Сполучених Штатів. Щоб уникнути цих покарань, влада радить усім користувачам негайно припинити використання піратських сервісів і перейти на ліцензійні платформи…» ***(Victor Dasgupta. Authorities Crack Down on Boss IPTV and Affiliate Illegal IPTV Services: Users Warned of Criminal Charges and Deportation Risks // India Dot Com Private Limited (https://www.india.com/news/india/authorities-crack-down-on-boss-iptv-and-affiliate-illegal-iptv-services-users-warned-of-criminal-charges-and-deportation-risks-7870377/). 09.06.2025).***

***

«…В індійській екосистемі цифрових новин коментатори регулярно діляться короткими уривками телевізійних репортажів, щоб критикувати або контекстуалізувати поточні події - практика, яка знаходиться на перетині захисту авторських прав і свободи слова і регулюється винятком "добросовісного використання", передбаченим у розділі 52 Закону про авторське право 1957 року. На відміну від ширшої американської концепції "добросовісного використання", індійське поняття "добросовісна діяльність" є цілеспрямованим: використання має відповідати одній з перелічених у законі цілей - найчастіше це критика/огляд або висвітлення поточних подій, - щоб уникнути порушення прав. Суди оцінюють "справедливість" у кожному конкретному випадку, зважуючи мету і характер використання (зокрема, чи є воно трансформаційним і комерційним), фактичний або творчий характер оригінального твору, обсяг і якісну значущість використаної частини, а також вплив на ринок оригіналу. Ключові рішення ілюструють ці принципи: Високий суд Делі у справі TV Today проти Newslaundry дозволив використовувати дуже короткі кліпи для критики ЗМІ; India TV проти Yashraj підтвердив, що швидкоплинні, випадкові уривки можуть бути виправдані відповідно до принципу добросовісності або доктрини de minimis; Super Cassettes проти Chintamani Rao відхилив оптову трансляцію пісень, замаскованих під новини; а Shemaroo проти News Nation відмовив у задоволенні позову у випадку, коли станція повторно використовувала відзняті кадри з фільму після того, як сплив термін дії її ліцензії. Хоча індійське законодавство не встановлює жорстких обмежень щодо тривалості, навіть короткий кліп може порушувати авторське право, якщо він захоплює "серце" твору, тоді як довші уривки можуть бути дозволені, якщо вони є важливими для трансформаційного коментаря і не замінюють його. Правозастосування в Інтернеті ускладнює ситуацію: автоматизовані інструменти, такі як Content ID на YouTube, часто позначають

законні чесні угоди, а правовласники можуть зловживати процесом видалення, хоча користувачі можуть надсилати зустрічні повідомлення або подавати до суду за статтею 60 за безпідставні погрози. На практиці, творці онлайн-текстів повинні робити уривки мінімальними і цілеспрямованими, додавати змістовні коментарі для забезпечення трансформації, вказувати авторство і бути готовими пояснити, яким чином їхнє використання відповідає Розділу 52. Зі свого боку, правовласники повинні вивіряти правозастосування, щоб уникнути охолодження законного дискурсу. Оскільки цифрові медіа продовжують розмивати межі між репортажами, критикою та розвагами, індійський закон про чесну конкуренцію залишається гнучким, але чітко орієнтованим на конкретну мету запобіжником для активних публічних дебатів…» ***(Swati Sharma, Akshit Singla. Fair Dealing in the Digital Age: Navigating Copyright for News and Online Content in India // Cyril Amarchand Mangaldas (https://corporate.cyrilamarchandblogs.com/2025/06/fair-dealing-in-the-digital-age-navigating-copyright-for-news-and-online-content-in-india/#page=1). 04.06.2025).***

***

«У сучасному технологічному світі захист інновацій, заснованих на програмному забезпеченні, є надзвичайно важливим, проте патентування програмного забезпечення є складною і часто неправильно зрозумілою сферою інтелектуальної власності. Можливість патентування програмного забезпечення - це не просте "так" чи "ні", оскільки закони в різних країнах суттєво відрізняються, а такі терміни, як "абстрактна ідея" чи "технічний ефект", створюють складний правовий ландшафт…

У таких юрисдикціях, як Індія, "програмне забезпечення як таке" не є об'єктом патентування, тобто простого коду або алгоритму недостатньо для захисту. Однак шлях до патентоспроможності існує, якщо програмне забезпечення інтегроване з новим апаратним забезпеченням або створює відчутний технічний ефект, наприклад, покращує продуктивність пристрою або контролює фізичну систему. Ця вимога є ключовою відмінністю від Сполучених Штатів, які використовують "тест Аліси", щоб переконатися, що винахід є чимось більшим, ніж абстрактна ідея, та Європейського Союзу, який вимагає "подальшого технічного ефекту"…

Щоб бути патентоспроможним, будь-який програмний винахід повинен відповідати стандартним критеріям новизни, винахідницького рівня та промислової придатності. Для сильної заявки дуже важливо чітко визначити технічну проблему, яку вирішує програмне забезпечення, і детально описати, як воно взаємодіє з апаратним забезпеченням або створює технічний результат, використовуючи для наочності діаграми і блок-схеми. Заявники повинні писати точні формули винаходу, які не є ні надто широкими, ні надто вузькими, і уникати поширених помилок, таких як нездатність продемонструвати технічний ефект або нехтування пошуком рівня техніки. Зрештою, незважаючи

на складність, патентування програмного забезпечення можна досягти, якщо зосередитися на відчутному технічному впливі винаходу та адаптувати заявку до конкретних правових стандартів кожного регіону…» ***(How Can A Software Be Patented? // Khurana And Khurana (https://www.khuranaandkhurana.com/2025/06/05/how-can-a-software-be-patented/). 05.06.2025).***

***

«В Індії, країні з багатою історією творчості від традиційних видів мистецтва до сучасних цифрових медіа, захист інтелектуальної власності (ІВ) стає все більш складним завданням в епоху Інтернету. Існуюча правова система захисту ІВ часто є повільною, дорогою і недоступною для багатьох творчих особистостей. З'являється нове багатообіцяюче рішення: токенізована ІВ на основі технології блокчейн. Цей метод передбачає перетворення прав інтелектуальної власності на цифрові токени на блокчейні, що створює безпечний запис про право власності з відміткою часу та захистом від підробки, що полегшує доведення авторства, ліцензування роботи та управління роялті…

Децентралізований і незмінний характер блокчейну забезпечує надійний цифровий реєстр, який може створювати незмивні записи про створення, прозоро відображати право власності та відстежувати умови ліцензування - і все це без громіздкої паперової тяганини. Такий захист у режимі реального часу особливо корисний у швидкоплинному цифровому світі, де контент поширюється миттєво. Для того, щоб Індія змогла скористатися цією технологією, необхідно докласти спільних зусиль для навчання авторів, юристів та законодавців щодо токенізації, а також розробити зручні для користувачів платформи та сприятливу правову базу. Прийнявши токенізовану ІВ, Індія може надати мільйонам своїх авторів більший контроль, прозорість та справедливу винагороду, що, зрештою, сприятиме розвитку сильнішої та справедливішої креативної економіки, в якій ідеї не лише прославляються, а й ефективно захищаються та цінуються…» ***(Tokenized Intellectual Property: Protecting India's Creative Works With Blockchain // Outlook Publishing India Pvt Ltd. (https://www.outlookindia.com/xhub/blockchain-insights/tokenized-intellectual-property-protecting-indias-creative-works-with-blockchain). 12.06.2025).***

***

Республіка Кенія

«Творіння нашого розуму, такі як пісні, сценарії, фільми та торгові марки, мають величезну економічну та культурну цінність. Захист цих об'єктів інтелектуальної власності має вирішальне значення для повного усвідомлення їхньої цінності та забезпечення авторам можливості заробляти на життя своїми ідеями. Авторське право - це юридичні права, які мають автори на

свої оригінальні літературні та художні твори. У багатьох африканських країнах захист авторського права є автоматичним, тобто, коли твір створено і зафіксовано в матеріальній формі, він захищається без необхідності реєстрації. Цей захист зазвичай триває протягом життя автора плюс ще 50-70 років, після чого твір переходить у суспільне надбання…

Хоча захист відбувається автоматично, автори можуть вживати активних заходів для зміцнення своїх законних прав. Деякі африканські країни пропонують системи добровільної реєстрації авторських прав, що забезпечують офіційний запис про право власності. Крадіжка контенту, або порушення авторських прав, відбувається, коли хтось використовує чужу роботу без дозволу. Якщо це відбувається в широких масштабах, це переростає в піратство контенту. Щоб боротися з порушенням, автори повинні спочатку зібрати докази, зокрема скріншоти, URL-адреси, дати, детальну інформацію про порушника і масштаби порушення. Докази права власності, такі як оригінальні файли проекту, часові мітки та реєстрація в органі з питань авторського права, є життєво важливими. Пости в соціальних мережах або електронні листи із зазначенням прав власності та дат випуску також можуть допомогти автору.

Наступним кроком є припинення розповсюдження контенту, що порушує авторські права. Часто найшвидшим підходом є повідомлення про видалення, що передбачає звернення до платформи, на якій розміщений контент, або надсилання офіційного листа з вимогою припинити і не поширювати його. У різних країнах існують свої системи попередження та видалення контенту, глобальним стандартом є Закон США про захист авторських прав і суміжних прав (DMCA). Якщо порушення серйозне або порушник ігнорує повідомлення про усунення порушення, може знадобитися звернення до відповідних органів влади…

Африканські країни все більше співпрацюють для забезпечення дотримання законів про інтелектуальну власність. Угода про Африканську континентальну зону вільної торгівлі (AfCFTA) сприяє співпраці між країнами-членами задля захисту прав авторів. Міжнародні організації, такі як Інтерпол та Африпол, сприяють транскордонному співробітництву у боротьбі з крадіжками ІВ. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) забезпечує механізми, такі як Бернська конвенція, для взаємного захисту авторських прав, а також пропонує послуги арбітражу та посередництва у міжнародних спорах.

Технології також можуть допомогти у захисті оригінального контенту. Такі методи, як нанесення водяних знаків і відбитків пальців, допомагають виявити і довести порушення. Водяні знаки вбудовують маркер або код у контент, тоді як відбитки пальців витягують унікальний ідентифікатор, не змінюючи його. У соціальних мережах видимі водяні знаки можуть допомогти глядачам розпізнати джерело контенту. Однак технології доповнюють, але не замінюють правовий захист. Подальші дії необхідні навіть тоді, коли технологія виявляє піратство…

Насамкінець, розуміння своїх прав, документування своєї роботи та швидке реагування на порушення, використовуючи при цьому як технологічні, так і правові можливості, може значно зменшити ризик незаконного привласнення ваших ідей іншими особами. Якщо ваш контент набуває популярності і використовується повторно, ви можете розглянути можливість його монетизації. Наприклад, ідентифікатор контенту YouTube дозволяє авторам отримувати дохід від реклами за несанкціоноване використання їхньої музики, перетворюючи можливе порушення прав на дохід» ***(Leonard Agufa. Kenya: 'Help! My Work Has Been Pirated!' How Creatives Can Protect Their Content // AllAfrica (https://allafrica.com/stories/202506180749.html). 17.06.2025).***

***

Республіка Корея

«Нещодавня атака вірусу-здирника на Yes24, найбільший книжковий онлайн-магазин Південної Кореї, вивела на перший план дискусію про право власності на цифровий контент, зокрема, на електронні книги. Чотириденні перебої в роботі сервісу, що вплинули на понад 20 мільйонів користувачів, викликали суспільне розчарування, а користувачі поставили під сумнів справжнє значення права власності, коли доступ до нього залежить від стабільності роботи платформи. Багато користувачів, які вклали значні кошти в бібліотеки електронних книг і підписку на послуги, стурбовані тим, що їхні покупки, по суті, стали заручниками, що підкреслює ключову відмінність електронних книг від паперових…

Цей інцидент підкреслює обмеженість електронних книг, особливо з огляду на їхню залежність від постачальника послуг і потенційну безконтрольність з боку споживача. Хоча дехто розуміє ризики піратства, багато хто стверджує, що споживачі повинні мати більше контролю над своїми цифровими покупками, особливо з огляду на те, що ціни на електронні книги часто такі ж, як і на друковані видання, незважаючи на нижчу собівартість виробництва. Відключення викриває приховані витрати та ризики, пов'язані з використанням цифрових платформ для доступу до придбаного контенту, що потенційно може підірвати довіру до індустрії електронних книг.

Громадськість вимагає компенсації та більшої прозорості, що підживлюється браком безпеки та довіри до платформ цифрового контенту. Ця проблема вже виникала раніше, наприклад, у 2023 році, коли конкуруючий книжковий магазин Aladin зазнав подібного витоку, але атака на Yes24 висвітлила вплив цих вразливостей на доступ споживачів, а не лише видавців. Перед швидкозростаючим південнокорейським ринком електронних книг, який більш ніж подвоївся між 2017 і 2022 роками, стоїть завдання відновити довіру споживачів...» ***(Hacking Outage at Yes24 Sparks Public Backlash, Raises Questions Over E-Book Ownership and Platform Dependence // Kobiz Media Co.,***

Ltd (http://koreabizwire.com/hacking-outage-at-yes24-sparks-public-backlash-raises-questions-over-e-book-ownership-and-platform-dependence/321954). 13.06.2025).

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«…Зростання динамічної цифрової економіки В'єтнаму, пропонуючи величезний потенціал, також загострило проблему порушення прав інтелектуальної власності (ІВ) в Інтернеті, що охоплює питання від піратства авторських прав на цифрові послуги до продажу контрафактної продукції в електронній комерції та на соціальних платформах і неправомірного використання торговельних марок. Ці порушення завдають шкоди прибуткам, репутації бренду і вводять в оману споживачів, що робить блокування сайтів і ключових слів все більш важливими інструментами правозастосування. Законодавча база В'єтнаму, що підтримує такі дії, була посилена, зокрема, поправкою до Закону про інтелектуальну власність від 2022 року, згідно з якою стаття 198b встановлює чіткіший механізм для правовласників напряму вимагати від інтернет-провайдерів (ISP) блокування сайтів-порушників, що доповнює інші закони, такі як Закон про інформаційні технології та Закон про кібербезпеку…

Раніше адміністративні дії здійснювалися через спеціалізовані інспекції, але через реструктуризацію уряду ці функції перейшли до Урядової інспекції, що потенційно може вплинути на терміни виконання рішень; цивільні спори, включаючи накази про блокування, розглядаються народними судами, а кримінальні справи розглядаються поліцією. На практиці блокування сайтів передбачає використання інтернет-провайдерами таких методів, як блокування DNS, блокування IP-адрес або фільтрація URL-адрес для запобігання доступу до сайтів-порушників на території В'єтнаму. Блокування за ключовими словами спрямоване на те, щоб пошукові системи видаляли або знижували рейтинг посилань, що порушують права інтелектуальної власності, а рекламні онлайн-платформи запобігали появі реклами контрафактних або піратських товарів, прив'язаних до певних пошукових запитів…

Для реалізації цих заходів правовласники повинні спочатку виявити та ретельно задокументувати порушення, часто використовуючи записи судових виконавців або пробні закупівлі. Потім вони можуть обрати канал захисту: прямі повідомлення провайдерам (швидкий спосіб у разі очевидних порушень, але залежний від співпраці з ними), адміністративні скарги (часто ефективний, але може затягнутися через реструктуризацію), цивільні позови (у разі значних збитків) або кримінальні справи (у разі серйозних правопорушень). Процес, як правило, включає підготовку досьє з доказами права власності на ІВ та порушення, його подання, очікування розгляду та вжиття заходів, після чого здійснюється постійний моніторинг ринку. Незважаючи на такі проблеми, як

використання порушниками VPN, перенаправлення доменів і маніпуляції з ключовими словами, блокування сайтів і ключових слів залишається невід'ємним компонентом ширшої стратегії захисту прав інтелектуальної власності у В'єтнамі, пропонуючи конкретні способи обмежити доступ до контенту, що порушує права інтелектуальної власності, і його видимість…» ***(Diep Thi Bich Le and Hang Thi Thanh Phan. Online IP Enforcement in Vietnam: Utilizing Site and Keyword Blocking // Tilleke & Gibbins (https://www.tilleke.com/insights/online-ip-enforcement-in-vietnam-utilizing-site-and-keyword-blocking/). 04.06.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…згідно з новим звітом Enders Analysis, понад половина людей у Великій Британії, які дивилися піратські матеріали на фізичному пристрої, робили це за допомогою продукту Amazon…

У звіті вказують на Amazon Fire Stick, який можна легко модифікувати для доступу до піратського контенту. У звіті Amazon, а також інші великі технологічні компанії, звинувачують у «неоднозначному» ставленні до цієї проблеми. Однак Amazon заявила, що останніми роками вжила заходів, щоб ускладнити використання своїх продуктів для піратства…

Дослідження проводиться на тлі репресій проти таких піратських сервісів у Великій Британії. Ці зусилля призвели до арешту кількох осіб за продаж модифікованих вогняних паличок, зокрема двох чоловіків, які раніше перебували у в'язниці...» ***(Anthony Cuthbertson. Amazon's Fire Stick enables 'industrial scale' piracy', report warns // The Independent (https://www.independent.co.uk/tech/amazon-fire-stick-piracy-free-live-streaming-b2761872.html). 02.06.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«…Сполучені Штати лідирують серед розвинених країн за кількістю відвідувань піратських веб-сайтів: з 2018 по 2021 рік глобальний трафік цих сайтів зріс на 22%. Цей сплеск частково зумовлений відсутністю у США правових механізмів для блокування іноземних піратських сайтів - прогалина, яка сприяє широкому споживанню краденого контенту. Хоча американське законодавство дозволяє переслідувати вітчизняні піратські сайти, іноземні оператори залишаються доступними для американців одним кліком, створюючи процвітаючу нелегальну індустрію. Майже третина американців визнають, що споживають піратський контент, а 10% платять за нього, спрямовуючи доходи злочинцям і наражаючи користувачів на шахрайство,

шахрайство та шкідливе програмне забезпечення. Цифрове піратство коштує економіці США від 29 до 71 мільярда доларів щорічно у вигляді недоотриманих доходів лише від фільмів і телешоу, а до 2027 року ця цифра, за прогнозами, перевищить 113 мільярдів доларів. Пірати заробляють на рекламі (1,3 мільярда доларів у 2021 році), підписці (наприклад, послуги IPTV приносять понад 1 мільярд доларів щороку) та кіберзлочинах, керованих шкідливим програмним забезпеченням, часто збираючи дані користувачів і фінансуючи незаконну діяльність, наприклад, торгівлю наркотиками…

На політиків чиниться тиск з метою подолання цієї кризи. Прихильники регулювання стверджують, що блокування піратських сайтів нічим не відрізняється від того, як інтернет-провайдери вже обмежують матеріали з експлуатацією дітей або шкідливе програмне забезпечення. Понад 50 країн, включаючи Канаду, Великобританію та Італію, мають законодавчу базу для блокування веб-сайтів, а 39 активно застосовують такі заходи. Ці системи спрямовані на боротьбу з широкомасштабним піратством за допомогою судових заборон, використовуючи для обмеження доступу блокування DNS, IP-адрес або URL-адрес. Дослідження показують, що блокування зменшує кількість відвідувань піратських сайтів на 72% і переорієнтовує користувачів на легальні платформи: у Південно-Східній Азії легальне потокове мовлення зросло на 20-40% після блокування, а дані з Великої Британії та Індії свідчать про зростання платних підписок на 5-8% після запровадження обмежень на сайти. Ефективне управління, як показує досвід Канади та Великої Британії, забезпечує баланс між технічною точністю (уникненням "надмірного блокування" легальних сайтів) і судовим наглядом для захисту свободи вираження поглядів і пропорційності. І навпаки, погано розроблені системи в Австрії, Італії та Іспанії випадково блокували законні сайти, покладаючись на обмеження на рівні IP-адреси без багаторівневих гарантій…

У США немає кодифікованих законів про блокування веб-сайтів, але вони покладаються на такі інструменти, як Закон про авторське право в цифрову епоху (DMCA), який пропонує безпечні гавані для платформ, що видаляють контрафактний контент після отримання повідомлення. Однак цей підхід "попередити і видалити" є недостатнім для боротьби з іноземними піратами. Експерти закликають Конгрес прийняти цілеспрямовані заходи з блокування, посилаючись на світові успіхи. Такі країни, як Італія, демонтували мережі з 22 мільйонами підписників і річним доходом у 3 мільярди євро, а стратегія блокування кількох сайтів у Великій Британії сприяла збільшенню легального потокового мовлення на 12%. Блокування також підриває доходи від піратської реклами, оскільки 12% реклами на піратських сайтах припадає на недобросовісну рекламу - 121 мільйон доларів щорічно, половина з яких пов'язана з американськими брендами…

Критики виступають проти регулювання, стверджуючи, що "інформація повинна бути вільною", але факти спростовують це: цифрове піратство - це злочин, що ґрунтується на отриманні прибутку і завдає шкоди як творцям, так і

споживачам. Користувачі піратських сервісів стикаються з втричі вищим ризиком зараження шкідливим програмним забезпеченням: 35% піратського програмного забезпечення в Південно-Східній Азії містить трояни. Щоб приборкати це явище, США повинні модернізувати свою законодавчу базу, вивчаючи світові моделі, які поєднують судову відповідальність, технічну строгість і співпрацю із зацікавленими сторонами. Поки Конгрес обговорює реформи, ставки очевидні: неконтрольоване піратство підриває інновації, наражає громадян на кіберзагрози та руйнує мільярдні економічні цінності, що вимагає термінових законодавчих дій для захисту як творців, так і споживачів…» ***(Rodrigo Balbontin. Blocking Access to Foreign Pirate Sites: A Long-Overdue Task for Congress // Information Technology and Innovation Foundation (ITIF) (https://itif.org/publications/2025/06/09/blocking-access-to-foreign-pirate-sites-a-long-overdue-task-for-congress/). 09.06.2025).***

***

«…Фотограф Майк Келлі зіткнувся з унікальною проблемою порушення авторських прав після того, як президент Дональд Трамп нібито використав знакову фотографію Келлі "Wake Turbulence" як суперечливий мем про депортацію в соціальній мережі Truth Social. Келлі, високоповажний фотограф архітектури та образотворчого мистецтва, який часто знімав для Fstoppers, відомий своїми надихаючими роботами, зокрема вірусною світлиною "Wake Turbulence" 2014 року, на якій зображені всі літаки, що вилітають з аеропорту Лос-Анджелеса протягом восьми годин, і яка стала основою для його серії "Airportraits".

Пост Трампа від 30 травня, який наклав на зображення Келлі напис "Нехай депортації почнуться!", не отримав належного визнання і знецінив роботу, асоціюючи її з поляризаційним політичним порядком денним. Такий широкий розголос через допис Трампа, який активно поширювався на Truth Social та інших платформах, становить значний кар'єрний ризик для Келлі через вкрай поляризоване середовище…

Цей інцидент висвітлює критичні аспекти американського законодавства про авторське право, зокрема різницю між просто володінням авторськими правами та їхньою реєстрацією. Хоча авторське право надається автоматично при створенні роботи, реєстрація в Бюро авторських прав США необхідна для того, щоб фотограф міг подати в суд за порушення, вимагати відшкодування збитків і відшкодування гонорару адвоката. Без реєстрації можна вимагати лише "фактичні збитки" - доведені фінансові втрати, які часто є незначними і які непрофесіоналам важко обґрунтувати. Однак для зареєстрованих творів "встановлені законом збитки" дозволяють судам накладати значні штрафи - від $750 за невинне порушення до $150,000 за навмисне порушення, не вимагаючи доказів фінансових втрат. Ці штрафи можуть застосовуватися за кожне порушення на різних платформах. На щастя для Келлі, він постійно реєструє

свої опубліковані зображення, що ставить його в сильну позицію для відшкодування збитків, передбачених законом…

Потенційний позов стикається з унікальними складнощами, включаючи визначення того, чи було порушення невинним або навмисним, а також з'ясування ступеня правового захисту президента. Хоча колишній президент зазвичай користується імунітетом від кримінального переслідування за офіційні дії, використання Трампом приватної платформи соціальних мереж для цього допису, ймовірно, не підпадає під цей захист. Юристам також потрібно буде вирішити, чи подавати позов безпосередньо проти Трампа, Truth Social або інших високопоставлених осіб, які просували це зображення. Крім того, якщо цей акт якимось чином буде визнано офіційною урядовою операцією, справа може включати в себе позов проти уряду США відповідно до Закону про роз'яснення засобів захисту авторських прав, що додасть ще один рівень складності. Хоча позов ще не був поданий, ця справа обіцяє стати знаковим судовим процесом щодо авторського права в цифрову епоху, особливо коли в ньому бере участь видатна політична фігура…» ***(Patrick Hall. Mike Kelley vs. Trump: The Photo That Could Spark a Presidential Copyright War // Fstoppers (https://fstoppers.com/business/mike-kelley-vs-trump-photo-could-spark-presidential-copyright-war-702943). 01.06.2025).***

***

«Автори, які хочуть захистити свою роботу від копіювання або неправомірного використання, повинні об'єднати юридичні, технічні, договірні та освітні тактики в один цілісний план захисту. Відправною точкою є саме авторське право: щойно оригінальний твір зафіксовано на матеріальному носії - папері, кодовому файлі, відео- чи аудіодоріжці - він автоматично отримує виключні права на відтворення, розповсюдження, виконання та підготовку похідних творів. Для існування цих прав не потрібна формальна реєстрація у відомстві з авторських прав, але подання заявки (депозитна копія, бланк, оплата збору) перетворює твір на prima facie доказ права власності, розблоковує передбачені законом відшкодування збитків та гонорари адвокатів, а також є необхідною умовою для подання позову про порушення авторських прав у багатьох юрисдикціях…

Юридичний захист - це лише половина справи. Технологічні маркери - видимі чи невидимі водяні знаки та криптографічні цифрові підписи - містять докази авторства, які перешкоджають копіюванню та сигналізують про фальсифікацію. Паралельно з цим, кожне зовнішнє використання твору має регулюватися чіткими ліцензійними умовами або сторінками "Умови використання", які точно визначають, що дозволено (обсяг, територія, тривалість, атрибуція, межі субліцензування), а що ні, а також залишають за собою право на аудит і визначають засоби правового захисту у випадку порушень. Потім автоматизовані служби відстеження контенту патрулюють Інтернет, потокові сайти та соціальні платформи, надсилаючи в режимі

реального часу сповіщення про появу захищеного матеріалу без дозволу, щоб власник міг надіслати повідомлення про порушення DMCA, листи з вимогою припинити порушення або, за необхідності, подати позов до суду…

Оскільки більшість порушень відбувається через незнання, а не зловмисність, автори також повинні навчати свою аудиторію: публікувати чіткі повідомлення про авторське право, пояснювати межі добросовісного використання та розвивати спільноту, яка цінує оригінальні роботи та повідомляє про піратські копії. Такий проактивний діалог, підкріплений оперативними заходами правозастосування - спочатку листом з вимогою припинити порушення, а якщо це не спрацює, належним чином задокументованим судовим позовом - створює багатошаровий щит. Коротше кажучи, реєструйте твір, позначайте його водяними знаками і підписами, ліцензуйте його на однозначних умовах, відстежуйте його поширення, навчайте користувачів, що дозволено, і будьте готові до судового процесу: разом ці кроки формують надійний, комплексний захист від несанкціонованої експлуатації творчого контенту…» ***(Aaron Hall. How to Safeguard Creative Content From Unauthorized Use // Aaron Hall (https://aaronhall.com/how-to-safeguard-creative-content/). 08.06.2025).***

***

«За даними Фонду інформаційних технологій та інновацій (ITIF), десятирічний світовий досвід після дебатів щодо запропонованого законодавства про захист авторських прав, відомого як SOPA та PIPA продемонстрував, що блокування доступу до іноземних піратських сайтів є ефективним методом захисту правовласників та стимулювання споживання легального контенту без шкоди для свободи вираження поглядів або законної торгівлі. У своїй доповіді Родріго Бальбонтін з ITIF підкреслює, що США лідирують серед розвинених країн за кількістю відвідувань піратських сайтів, але їхня законодавча база не в змозі протистояти операторам, що базуються за кордоном. Він стверджує, що Сполучені Штати повинні приєднатися до більш ніж трьох десятків країн, які активно блокують ці сайти, стверджуючи, що старі аргументи проти цієї практики не мають під собою жодних підстав, підтверджених міжнародними доказами…

Балбонтін окреслює рамки належного законодавства, рекомендуючи, щоб суди зберігали ексклюзивні повноваження видавати накази про статичне, динамічне та оперативне блокування, спрямовані лише на великих іноземних операторів, які займаються піратською діяльністю. Ця система повинна передбачати імунітет від відповідальності та справедливу компенсацію витрат для інтернет-провайдерів, які виконують накази, а користувачі, які намагаються отримати доступ до заблокованого сайту, повинні бути повідомлені про причину блокування. Він зазначає, що новий законопроект, Закон про боротьбу з іноземним цифровим піратством (FADPA), добре узгоджується з цими передовими практиками. На завершення Балбонтін стверджує, що досвід таких

країн, як Великобританія і Канада, показує, що добре продумана система блокування є безпечним і важливим інструментом для захисту креативних індустрій і споживачів, і що США повинні вивчити ці уроки, щоб закріпити цю практику на законодавчому рівні…» ***(Colin Mann. US advocacy body calls for site-blocking // Advanced Television Ltd. (https://www.advanced-television.com/2025/06/09/us-advocacy-body-calls-for-site-blocking/). 09.06.2025).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

«У Бразилії несанкціоноване використання програмного забезпечення є порушенням інтелектуальної власності, що може мати як цивільні, так і кримінальні наслідки…

У цивільному праві розробник або правовласник може подати позов про відшкодування збитків, спричинених несанкціонованим використанням його програмного забезпечення, відповідно до Закону № 9.609/98 (Бразильський закон про програмне забезпечення). Бразильські суди послідовно визнають право на відшкодування матеріальних збитків, а в деяких випадках навіть моральної шкоди, особливо якщо йдеться про недобросовісне, повторюване або широкомасштабне використання.

У кримінальній сфері стаття 12 Закону про програмне забезпечення визначає порушення авторських прав на програмне забезпечення як кримінальний злочин, що карається позбавленням волі на строк від шести місяців до двох років або штрафом. На відміну від інших видів злочинів проти інтелектуальної власності, бразильське законодавство передбачає, що це правопорушення є предметом приватного кримінального позову. Іншими словами, саме правовласник може ініціювати кримінальне провадження, подавши офіційну скаргу (queixa-crime) з юридичним представництвом…

У багатьох випадках подача приватного кримінального позову може бути високоефективним інструментом - особливо в ситуаціях, пов'язаних з повторними порушеннями або спробами приховати несанкціоноване використання.

…кожен випадок має оцінюватися індивідуально, враховуючи такі фактори, як масштаб порушення, ступінь несанкціонованого використання, поведінка сторони-порушника та інші відповідні елементи. Вибір між цивільними, кримінальними або комбінованими заходами залежить від ретельного юридичного аналізу» ***(Software Infringement: Legal Consequences in Brazil // Kasznar Leonardos Advogados (https://www.kasznarleonardos.com/en/software-infringement-legal-consequences-in-brazil/). 03.06.2025).***

***

Інтелектуальна власність в епоху штучного інтелекту

«За рік найбільші звукозаписні лейбли (Universal, Warner, Sony) кардинально змінили свою позицію щодо музичних стартапів зі штучного інтелекту Suno та Udio. Після того, як влітку 2023 року лейбли подали масові позови про порушення авторських прав, звинувативши їх у навчанні на музиці, захищеній авторським правом, "у майже немислимих масштабах", зараз вони активно ведуть переговори про укладення ліцензійних угод. Ці угоди дозволять стартапам легально навчатися за каталогами лейблів в обмін на ліцензійні відрахування, компенсацію за минуле використання та міноритарну частку в акціонерному капіталі…

Переговори мають на меті встановити нові правила для музики зі штучним інтелектом, вимагаючи систем зняття відбитків пальців/атрибуції (на кшталт Content ID на YouTube) для відстеження використання та забезпечення оплати, а також права вето на такі функції штучного інтелекту, як клонування голосу. Однак критичні питання залишаються невирішеними. Автори пісень і композитори виключені з переговорів, оскільки лейбли контролюють лише майстер-записи, а не основні композиції та тексти, якими керують організації колективного управління (CMO). Гаді Орон з CISAC попереджає, що це упущення призводить до того, що компанії зі штучного інтелекту порушують права авторів і ризикують повторити минулі помилки, коли творці були маргіналізовані…

Захисники артистів (Спілка музикантів, Академія Айворса) та експерти з ліцензування, такі як Лоредана Каччіотті, висловлюють глибоке занепокоєння. Вони бачать, що історія повторюється - подібно до стрімінгової революції - коли великі лейбли надають перевагу короткостроковій фінансовій вигоді над довгостроковим захистом артистів і справедливими рамками. Серед основних проблем - відсутність згоди артистів/авторів пісень, контролю над їхньою роботою, справедливого розподілу доходів і прозорості. Нагальність укладання угод зумовлена регуляторною невизначеністю (особливо змінами в політиці авторського права в США за потенційної адміністрації Трампа), тиском інвесторів на стартапи з метою забезпечення "чистоти" даних та фрагментарним глобальним регулюванням ШІ…

Хоча лейбли ведуть переговори з позиції сили (потенційно використовуючи реєстрацію авторських прав для відшкодування величезних збитків за законом), критики попереджають, що запропоновані угоди ризикують встановити низькі стандарти, підірвати економіку творців і застрягти в недосконалих рамках. Технологія атрибуції розглядається як необхідна для справжньої прозорості та контролю, забезпечуючи права на включення/виключення. Результат може призвести до ліцензійного прискорення, глухого кута або фрагментарної клаптикової системи. По суті,

переговори являють собою боротьбу за владу, авторство та культурне виживання для творців, які продовжують боротися за гідне місце за столом переговорів, незважаючи на те, що їхня робота є основним активом…» ***(Virginie Berger. What Suno And Udio's AI Licensing Deals With Music Majors Could Mean For Creators Rights // Forbes (https://www.forbes.com/sites/virginieberger/2025/06/06/what-suno-and-udios-ai-licensing-deals-with-music-majors-could-mean-for-creators-rights). 06.06.2025).***

***

«Стрімке поширення ШІ, зокрема генеративного ШІ (GenAI) і великих мовних моделей (LLM), глибоко вплинуло на комунікаційну та медіа-індустрію, уможлививши прискорення створення контенту, але водночас викликавши значні етичні та правові занепокоєння. Яскравим прикладом цього став "мовчазний альбом", випущений понад 1000 британських музикантів, у тому числі відомими художниками, на знак протесту проти запропонованих змін до закону про авторське право, які, на їхню думку, дозволять фірмам, що займаються ШІ, використовувати твори, захищені авторським правом, без їхньої згоди. Це висвітлює центральне питання: хто є етичним і законним власником контенту, створеного штучним інтелектом?

Занепокоєння щодо посягань ШІ на творчу працю людини широко поширене: численні судові позови, як-от від письменника Джорджа Р. Р. Мартіна та газети The New York Times проти OpenAI і Microsoft, звинувачують у порушенні авторських прав через те, що ШІ поглинає матеріали, захищені авторським правом, без дозволу. Це створює ризик для комунікаційних лідерів, які все більше покладаються на GenAI, оскільки вони можуть ненавмисно порушити закони про авторське право…

Окрім юридичних дилем, бренди стикаються з проблемою збереження автентичності та унікальності. Оскільки моделі GenAI навчаються на здебільшого однорідних публічних даних, існує ризик того, що бренди вироблятимуть схожий, одноманітний контент, що потенційно може призвести до конфліктів і розмивання бренду. Етичність джерел і згоди на використання даних у навчанні ШІ залишається незрозумілою, що сприяє виникненню "головоломки власності", коли чинне законодавство про авторське право, засноване на людському авторстві, намагається визначити право власності на контент, створений ШІ. Наприклад, Бюро з авторських прав США захищає лише роботи з людським авторством, створюючи лазівку, коли ідентичні кампанії, створені штучним інтелектом, можуть існувати без нагляду та захисту авторських прав, що впливає на розпізнаваність брендів…

Цей регуляторний вакуум викликає реакцію з боку компаній, технологічних гігантів та урядів. Новаторський Закон ЄС про штучний інтелект класифікує моделі штучного інтелекту за ступенем ризику та вимагає прозорості, а Альянс з управління штучним інтелектом працює над рамками для відповідальної інтеграції штучного інтелекту. Однак для того, щоб йти в

ногу зі стрімким розвитком технологій, все ще необхідна єдина глобальна нормативна база…

Зрештою, майбутнє штучного інтелекту в комунікаціях залежить від балансу між інноваціями та підзвітністю. Комунікатори повинні протистояти таким ризикам, як глибокі фейки та сфабриковані новини, залишаючись в курсі нормативних актів, встановлюючи чіткі етичні політики щодо ШІ, впроваджуючи водяні знаки для контенту, створеного штучним інтелектом, і надаючи пріоритет прозорості. Це гарантує, що автентичність і довіра залишатимуться в центрі комунікації, керованої штучним інтелектом…» ***(Deepa Nagraj. AI-Generated Communications: Human Ownership Versus AI Authorship // Forbes (https://www.forbes.com/councils/forbescommunicationscouncil/2025/06/05/ai-generated-communications-human-ownership-versus-ai-authorship/). 05.06.2025).***

***

«Нещодавня ініціатива понад двох десятків дослідників ШІ кидає виклик поширеній у галузі практиці вилучення захищеного авторським правом веб-контенту для навчання моделей великих мов (LLM), пропонуючи більш етичну, але трудомістку альтернативу. Команда створила 8-терабайтний набір даних, що складається виключно з відкрито ліцензованого або загальнодоступного тексту, і використала його для навчання 7-мільярдної мовної моделі, яка конкурувала з такими галузевими бенчмарками, як Llama 2-7B від Meta. На відміну від великих розробників ШІ, таких як OpenAI і Google, які покладаються на масове вилучення неліцензійних даних - часто під приводом "добросовісного використання" - ці зусилля були спрямовані на забезпечення прозорості та дотримання ліцензійних вимог, хоча й вимагали значної ручної перевірки через технічні та юридичні складнощі…

Хоча цей процес був кропітким і вимагав значної ручної перевірки, він є найсуворішою спробою етичної розробки популярних інструментів ШІ. Цей висновок прямо суперечить твердженням великих ШІ-компаній та інвесторів, які стверджували, що ліцензування даних є недоцільним для створення передових моделей. Хоча дослідники скептично ставляться до того, що такий підхід може відповідати масштабам найбільших сучасних моделей, їхня робота пропонує прозору альтернативу і змушує AI-компанії бути більш відкритими щодо своїх навчальних даних, додаючи новий важливий вимір до постійних правових і політичних баталій навколо ШІ та авторських прав…» ***(Nitasha Tiku. AI firms say they can't respect copyright. These researchers tried // The Washington Post (https://www.washingtonpost.com/politics/2025/06/05/tech-brief-ai-copyright-report/). 05.06.2025).***

***

«Поява генеративного ШІ призвела до нової тривожної тенденції у весільній індустрії, коли наречені, як повідомляється, використовують

інструменти ШІ, такі як ChatGPT, щоб безоплатно змінювати або відтворювати роботи художників. Ця практика, на яку звернула увагу весільний експерт TikTok Торі Мур (Tori Moore), ілюструє, як художники втрачають дохід. Мур продемонструвала відео, де наречена уникла сплати 115 доларів за ескіз місця свого весілля, завантаживши його в ChatGPT і попросивши штучний інтелект згенерувати подібний ескіз. Мур рішуче засудив ці дії як "крадіжку" і "порушення авторських прав", підкресливши їхню етичну і потенційно юридичну неправомірність. Хоча більшість коментаторів погоджуються з моральною неправомірністю, точна юридична класифікація такого використання зміненого ШІ як крадіжки або порушення авторських прав залишається предметом дискусій і чекає на роз'яснення судів. Поширена помилкова думка про те, що загальнодоступні твори мистецтва в Інтернеті можна вільно використовувати, є хибною, оскільки митці зберігають авторські права. Ця ситуація підкреслює зростаючий виклик для митців, оскільки ШІ уможливлює несанкціоноване привласнення їхніх творінь…» ***(Lindsey Weedston. "This is an act of theft": Brides are using ChatGPT to "steal" custom wedding art, and artists are furious // Daily Dot (https://www.dailydot.com/culture/brides-using-chatgpt-wedding-artists/). 01.06.2025).***

***

«…Концепція механізму "відмови від участі" в судових процесах щодо генеративного ШІ, зокрема щодо використання творів, захищених авторським правом, у навчанні ШІ, викликала значні дебати, а ЄС і Великобританія розглядають можливість його законодавчого впровадження. Критики стверджують, що такий підхід знову вводить формальність у законодавство про авторське право, що суперечить основоположному принципу автоматичного захисту авторських прав відповідно до Бернської конвенції. Модель відмови перекладає на авторів тягар активного запобігання використанню їхніх творів у навчанні ШІ, фактично підміняючи презумпцію захисту авторських прав презумпцією дозволу. Це викликає питання щодо сумісності зі статтею 5(2) Бернської конвенції, яка забороняє формальності для користування і здійснення авторських прав…

Історично механізми відмови від використання не є чимось новим: прецеденти в моделі розширеного колективного ліцензування (ECL) у скандинавських країнах та в академічних дискусіях нараховують десятки років. У контексті ШІ такі компанії, як OpenAI, запровадили політику відмови від використання, вимагаючи від авторів використовувати такі інструменти, як robots.txt, щоб виключити свої роботи з навчальних наборів даних. Однак такий підхід покладає надмірний тягар на авторів, які повинні проактивно захищати свої права, а не покладатися на захист за замовчуванням.

Законність відмови від застосування Бернської конвенції залежить від тлумачення статті 5(2). Хоча це положення забороняє формальності для

користування та реалізації прав, воно дозволяє державам встановлювати умови щодо "обсягу захисту" та "засобів відшкодування". Ключова відмінність полягає між "зовнішніми формальностями", які заборонені, і "внутрішніми умовами", які стосуються обсягу захисту і є дозволеними. Історія переговорів, зокрема інтервенції Німеччини в 1883 і 1908 роках, пояснює, що заборона стосується умов існування або здійснення прав, а не способу, в який захист регулюється всередині країни…

Наукові дослідження, зокрема роботи Джейн Гінзбург, Мартіна Сентфлебена та Стефа ван Гомпеля, підтримують таку інтерпретацію. Гомпель, спираючись на голландський коментар 1909 року, стверджує, що Бернська конвенція дозволяє державам регулювати ступінь захисту, включаючи внутрішні умови, не порушуючи при цьому правило відсутності формальностей. Це свідчить про те, що механізм відмови, якщо він буде законодавчо закріплений, скоріше впливатиме на те, як автори здійснюють свої права, ніж на те, щоб ці права були повністю скасовані…

Насамкінець, хоча модель відмови, здається, кидає виклик принципу відсутності формальностей Бернської конвенції, нюансоване тлумачення статті 5(2) вказує на те, що вона може бути допустимою як внутрішня умова захисту. Однак це питання залишається спірним і потребує подальшого правового та політичного осмислення, щоб збалансувати інтереси творців і розробників ШІ у швидкозмінному ландшафті генеративного ШІ» ***(Lokesh Vya. The Great Flip: Is Opt Out a Prohibited Formality under the Berne Convention? Part I // SpicyIP (https://spicyip.com/2025/06/the-great-flip-is-opt-out-a-prohibited-formality-under-the-berne-convention-part-i.html). 02.06.2025).***

***

«…Використання творів, захищених авторським правом, у навчанні генеративних моделей ШІ без явної згоди викликало дискусії щодо законності та етичності механізмів "відмови". Один з аргументів полягає в тому, що відмова може бути виправдана Бернською конвенцією, якщо вона є частиною винятку з авторського права, який проходить триступеневий тест, що дозволяє обмеження виключних прав за певних умов: 1) певні особливі випадки, 2) відсутність конфлікту з нормальною експлуатацією твору і 3) відсутність необґрунтованої шкоди законним інтересам автора. Наприклад, якщо виняток щодо навчання ШІ передбачає можливість відмови від використання твору, це можна вважати законним обмеженням за умови, що воно відповідає цим критеріям. Стеф ван Гомпель зазначає, що можливість відмови може полегшити дотримання триступеневого тесту, дозволяючи авторам зберегти ексклюзивність, якщо вони вирішать відмовитися від схеми компенсації…

Історично Бернська конвенція включала положення про відмову від використання, такі як стаття 10bis, яка дозволяє країнам-учасницям створювати винятки для відтворення газетних статей з поточних питань, за умови, що

автори можуть чітко застерегти свої твори від такого використання. Це положення, присутнє ще в ранніх проектах Конвенції, свідчить про те, що відмова від конкретних видів використання не є забороненою формальністю. Однак стаття 10bis є lex specialis - вузьким винятком, який не може широко застосовуватися для виправдання загальних заходів щодо відмови, наприклад, для навчання ШІ.

Дискусія також залежить від того, чи є відмова від участі формальністю, забороненою статтею 5(2) Бернської конвенції. Такі вчені, як Гомпель і Мартін Сентфлебен, стверджують, що відмова не перешкоджає користуванню або здійсненню прав, тоді як Джейн Гінзбург наводить контраргумент. Крім того, відмова від участі може бути інтегрована у винятки щодо навчання ШІ, якщо вони пройдуть триступеневу перевірку, при цьому відмова від участі підтримуватиме фактор справедливої винагороди. Однак статтю 10bis не можна тлумачити розширено, щоб виправдати більш широкі заходи щодо відмови…

Насамкінець, хоча відмови можуть здаватися формальними, вони не є універсальною забороною Бернської конвенції. Вони можуть бути частиною допустимих винятків, якщо вони відповідають триступеневому тесту і не підривають права авторів. Однак їх застосування залишається обмеженим, і стаття 10bis не може слугувати моделлю для загальних заходів щодо відмови від авторських прав у сфері ШІ або в інших контекстах. Таке нюансоване тлумачення підкреслює необхідність ретельного балансування між технологічними інноваціями та захистом авторських прав…» ***(Lokesh Vyas. The Great Flip: Can Opt-Outs be a Permitted Exception? Part II // SpicyIP (https://spicyip.com/2025/06/the-great-flip-can-opt-outs-be-a-permitted-exception-part-ii.html). 02.06.2025).***

***

«…Зростання кількості контенту, створеного штучним інтелектом, спричиняє значні та суперечливі дебати щодо авторського права, оскільки нинішня правова база погано пристосована для визначення права власності, коли твір створюється алгоритмом. Традиційне авторське право вимагає людського авторства, але незрозуміло, чи є власником контенту, створеного штучним інтелектом, користувач, який його запропонував, розробники, які його навчили, або ж твір потрапляє в суспільне надбання. Це питання ускладнюється тим, що AI-моделі навчаються на величезних масивах даних, які часто містять матеріали, захищені авторським правом, що ставить питання про те, чи є їхня продукція масовим порушенням авторських прав…

Особливо занепокоєння викликають автоматизовані системи контролю за дотриманням авторських прав, такі як Content ID на YouTube. Проблемний сценарій може полягати в тому, що штучний інтелект, навчений на унікальному стилі людини-музиканта, створить новий твір, який потім буде зареєстрований у Content ID. Згодом система може позначити майбутню роботу оригінального виконавця як таку, що порушує права ШІ, що потенційно може призвести до

вилучення твору і втрати авторських прав. Це підкреслює критичний недолік алгоритмічного правозастосування, якому бракує контексту, щоб відрізнити творчий вплив від прямого копіювання.

Ці виклики поширюються не лише на мистецтво, а й на такі сфери, як наукові дослідження та журналістика, де роль штучного інтелекту розмиває традиційні межі власності, відповідальності та інтелектуальної власності. З розвитком можливостей штучного інтелекту виникає нагальна потреба переоцінити правові та етичні рамки, щоб забезпечити справедливе і рівноправне майбутнє для людей-творців у світі, який дедалі більше керується штучним інтелектом…» ***(Rob Enderle. The Tangled Web: Copyright, AI, and the Content ID Conundrum // technewsworld (https://www.technewsworld.com/story/the-tangled-web-copyright-ai-and-the-content-id-conundrum-179770.html). 09.06.2025).***

***

«…Швидкий розвиток штучного інтелекту (ШІ) створює складні виклики для існуючих законів про інтелектуальну власність (ІВ), роблячи ІВ провідним і спірним питанням в управлінні ШІ. У міру того, як впровадження ШІ зростає в комерційних секторах, компанії, що використовують ці технології, повинні стратегічно орієнтуватися в мінливому ландшафті ІВ, щоб уникнути порушення авторських прав і захистити власні активи, що вимагає чіткого розуміння чинних законів і постійних правових змін…

На Каймановых островах і Британських Віргінських островах (BVI) створено механізми захисту інтелектуальної власності. Авторське право автоматично надається "кваліфікованим" або "правомочним" особам після створення та запису оригінальних творів, таких як звукозаписи, фільми, літературні твори або програмне забезпечення. Кайманові острови значною мірою розширюють частину 1 британського Закону про авторське право, промислові зразки та патенти 1988 року, тоді як на BVI діє власний подібний Закон про авторське право. Патентний захист в обох юрисдикціях вимагає, щоб винахід був новим, корисним і винахідливим. Обидві країни дозволяють непряму реєстрацію патентів шляхом продовження терміну дії виданого патенту Великобританії, при цьому на Каймановых островах немає кінцевого терміну подачі заявки на таке продовження, в той час як на BVI вона повинна бути подана протягом трьох років з моменту видачі патенту Великобританії...

Однак традиційні закони про інтелектуальну власність, розроблені для людських творінь, борються з творами, створеними штучним інтелектом. Зростаюча здатність генеративного ШІ до автономного створення контенту залишає правову порожнечу щодо авторства чи винахідництва, оскільки більшість законів чітко не визначають роль ШІ. Хоча у Великій Британії право власності на створені комп'ютером твори може належати особі, яка домовилася про їх створення, а ЄС загалом не визнає ШІ законним автором (хоча конкретне

використання ШІ людиною може призвести до появи захищених творів), основна проблема залишається. Уряди в усьому світі намагаються знайти баланс між стимулюванням інновацій у сфері штучного інтелекту та модернізацією системи ІВ. Значну проблему становить навчання генеративного ШІ з використанням великих обсягів даних, захищених інтелектуальною власністю, що може становити порушення прав інтелектуальної власності, що призводить до дискусій щодо законодавчого закріплення винятків для інтелектуального аналізу текстів і даних (TDM). Очікується, що регуляторний контроль над компаніями, які використовують ШІ, навчений на персональних даних або інформації, захищеній інтелектуальною власністю, також посилиться.

Що стосується авторського права, то хоча самі програми ШІ (як програмне забезпечення) часто кваліфікуються як літературні твори, їхні функціональні аспекти, такі як алгоритми, можуть не охоронятися в деяких країнах. У багатьох юрисдикціях, зокрема на Каймановых островах і Британських Віргінських островах, для контенту, створеного штучним інтелектом, необхідна наявність фізичної особи як автора, а для "комп'ютерних" творів без участі людини не передбачено жодних положень. Стандарт "достатніх зусиль" для оригінальності не перевірений для ШІ, а визнання ШІ автором може ускладнити термін дії авторського права (наприклад, на Каймановых островах авторське право на створені комп'ютером літературні, драматичні, музичні або художні твори спливає через 50 років після їх створення, на відміну від інших творів). Глибокі підробки ще більше викривають недосконаліть чинного законодавства про інтелектуальну власність, оскільки вихідні матеріали можуть бути незахищеними або власник авторських прав не є особою, якій завдано шкоди, що порушує складні питання відповідальності за порушення - незалежно від того, чи лежить вона на користувачеві, розробнику або власнику системи штучного інтелекту. Деякі юрисдикції, зокрема Каймановi острови і Британські Віргінські острови, передбачають винятки для таких видів діяльності, як приватне використання, некомерційні дослідження, TDM для некомерційних досліджень, критика і пародії…

Що стосується патентів, то вимога багатьох законів про те, що винахідник повинен бути фізичною особою, виключає незалежне визнання ШІ. Інновації на основі ШІ стикаються з проблемами, пов'язаними з відповідністю критеріям патентоспроможності, таким як новизна і винахідницький рівень, які традиційно пов'язані з людською винахідливістю, хоча очікується, що рекомендації щодо необхідного людського внеску будуть змінюватися.

Для підприємств, що працюють у цій сфері, компанія-засновник на Каймановых островах пропонує ефективну юридичну структуру. Вона не вимагає наявності акціонерів, що дозволяє здійснювати управління, пристосоване до прийняття рішень у сфері ШІ, забезпечує юридичне визнання контрактів і дотримання законодавства, уможливлює децентралізоване

управління, сприяє захисту активів і зменшенню податків (будучи податковим резидентом Каймановых островів), і, що особливо важливо, не підпадає під дію правил про економічну сутність, що дозволяє їй володіти ІВ і отримувати прибуток від неї, не підпадаючи під режим дотримання вимог законодавства…» ***(Gary Smith, Robert Farrell, Elizabeth Kenny, Kate Sun, Vanisha Harjani, Edmond Fung, Vivian Huang, Faye Huang and Yun Sheng. Artificial Intelligence and Intellectual Property in the Cayman Islands and the BVI // Loeb Smith Attorneys (https://www.loebsmith.com/insight/artificial-intelligence-and-intellectual-property-in-the-cayman-islands-and-the-bvi/). 04.06.2025).***

***

«На сьогоднішній день найбільший трансформаційний вплив штучний інтелект може мати в хірургії, де його неперевершена потужність обробки даних у поєднанні з робототехнічною точністю робить процедури безпечнішими, швидшими і надійнішими. Хоча зараз понад 2 000 компаній змагаються за комерціалізацію хірургічних роботів, це кульмінація двадцяти п'яти років поступових проривів: Ранні патенти IBM у 1999 році, дебют Intuitive Surgical у 2005 році, робота Mako з машинним навчанням у 2003 році, подача заявок Samsung у 2023 році, а також нещодавні розробки Vicarious Surgical (2021) та Metamorphosis (2025). Патентні ландшафти не лише фіксують ці досягнення, але й сигналізують про три важливі тенденції: зміну вигляду операційної, роль ШІ в розширенні доступу до пацієнтів і поліпшенні результатів, а також здатність нових гравців випередити існуючих конкурентів…

По суті, ШІ в роботизованій хірургії починається з обробки зображень. Ранні інструменти просто розрізняли типи тканин; сучасні системи - на прикладі IX Innovation і Vicarious Surgical - використовують ШІ для створення карт глибини для справжньої 3D-візуалізації в гарнітурах віртуальної реальності. Звідти ШІ керує персоналізованим передопераційним плануванням: Платформа машинного навчання Globus Medical поглинає величезні бібліотеки випадків захворювань хребта та анатомії пацієнтів, щоб запропонувати оптимізовані хірургічні дорожні карти. Під час операції роботи, такі як Intuitive Surgical, використовують настанови ШІ, щоб ідентифікувати тканини в режимі реального часу і рекомендувати конкретні інструменти або розрізи. Тим часом такі виробники, як Medtronic і Philips, створюють роботів з функцією розпізнавання стану, які виявляють неправильне розташування інструментів або передбачають наміри хірурга переключити режими управління, мінімізуючи помилки і оптимізуючи командну роботу…

Крім усвідомлення, ШІ вдосконалює самі рухи роботизованих рук. Нейронні мережі коригують дрейф датчиків (Globus Medical) або перетворюють рухи рук хірурга на точно налаштовані рухи інструментів (Samsung). Ці можливості закладають основу для збільшення автономії: Система Auris Health розпізнає етапи процедури і автоматично виконує рутинні кроки; модель оцінки

довіри IX Innovation обговорює людський нагляд на основі його впевненості; а нещодавній патент Metamorphosis передбачає безперервний контур управління, який адаптується в реальному часі до повністю автономної хірургії…

Результат для пацієнтів, лікарів і платників податків очевидний: коротші, точніші втручання, менше ускладнень і ширший доступ - потенційно навіть дистанційні операції під керівництвом експертів зі штучним інтелектом. Оскільки інновації прискорюються, стратегічний підхід, заснований на патентах, пропонує найкращу дорожню карту для отримання вигоди від цієї сфери, що швидко розвивається і стає все більш конкурентною» ***(Bruce Rubinger, Tanner Knabe. How AI is transforming the surgical robotics space: key players, applications, innovations and insights into IP management // Law Business Research (https://www.iam-media.com/article/how-ai-transforming-the-surgical-robotics-space-key-players-applications-innovations-and-insights-ip-management). 04.06.2025).***

***

«Останніми роками штучний інтелект з вибуховою швидкістю проникає і змінює весь процес дослідження і розробки ліків - від виявлення мішеней, молекулярного дизайну до оптимізації клінічних випробувань, цикл розробки нових ліків за допомогою ШІ скоротився з традиційних понад 10 років до 3-5 років, при цьому значно знизилися витрати, а доклінічний скринінг кандидатів збільшився в кілька разів. Очікується, що до 2032 року світовий фармацевтичний ринок ШІ перевищить 70 мільярдів доларів.Однак технологічні інновації також супроводжуються складними проблемами інтелектуальної власності: як визначити право власності на винаходи, створені штучним інтелектом, як знайти баланс між дотриманням конфіденційності даних і захистом приватного життя, а також як справедливо розподілити права та обов'язки всіх сторін, що беруть участь у спільних дослідженнях і розробках.

На рівні патентного захисту ШІ-фармацевтичні компанії повинні впроваджувати стратегічний патентний макет навколо основних алгоритмів і обчислювальних моделей, і в той же час будувати динамічну лінію захисту, поєднуючи комерційну таємницю і механізми дотримання відкритих джерел.Для таких ключових модулів, як скринінг лікарських засобів та ідентифікація мішеней, з одного боку, вони повинні всебічно охоплювати інноваційні рішення через триєдину формулу "спосіб + система + застосування", а з іншого боку, вони повинні подавати заявки на патенти на базову алгоритмічну архітектуру, щоб уникнути ризику абстрактної математичної логіки, яку складно запатентувати.Для шляху оптимізації моделі та параметрів навчання, які важко розкрити або легко змінити, можна надати пріоритет захисту комерційної таємниці, доповнивши його відстеженням водяних знаків та градацією доступу; а для структури основної сполуки та методів прогнозування, які важко змінити, можна використовувати патентні

пули, щоб продовжити період ринкової ексклюзивності.У той же час, підприємства повинні суворо переглядати умови угоди при використанні програмного забезпечення з відкритим кодом - наприклад, "пункт про патентну відплату" в угоді GPL і Apache 2.0 може призвести до того, що основний код буде вимушено відкритий, і якщо захист не буде належним, це може призвести до фатальних загроз для комерційної таємниці та патентів.За відсутності належного захисту це може становити смертельну загрозу комерційній таємниці та патентам…

З точки зору управління даними, AI Pharma включає багатовимірну конфіденційну інформацію від геномних даних, електронних медичних записів до біометричних даних клінічних випробувань, і весь процес повинен враховувати конфіденційність і дотримання вимог законодавства.Підприємства повинні встановити комплексний принцип мінімізації даних разом з технічними та управлінськими інструментами, такими як шифрування, брандмауери та навчання персоналу, щоб забезпечити конфіденційність пацієнтів і національну безпеку; транскордонна передача даних повинна відповідати ієрархічному регулюванню Правил управління генетичними ресурсами людини в Китаї, вимогам інформованої згоди та інтерпретованості GDPR ЄС і Закону про штучний інтелект, а також суворим обмеженням США на імпорт чутливих біологічних даних, щоб досягти балансу між технологічними інноваціями та глобальною співпрацею.дотримання балансу між технологічними інноваціями та глобальною співпрацею.

На рівні спільних досліджень і розробок традиційні фармацевтичні компанії та компанії зі штучного інтелекту часто працюють у режимі взаємодоповнення: "фармацевтичні компанії керують технологічним процесом, а компанії зі штучного інтелекту керують технологією".На цьому етапі в угоді про співпрацю необхідно чітко розмежувати попередні та перспективні права інтелектуальної власності, уточнити обсяг відповідного ліцензування існуючих бібліотек сполук, попередньо навчених моделей, алгоритмів та інших ресурсів, а також узгодити основний обсяг патентних заявок і розподіл витрат на нові мішені, вдосконалення молекулярної структури або результати оптимізації алгоритмів, отримані в результаті співпраці.Крім того, право власності на дані має бути суворо анонімізоване і похідне використання відповідно до Закону ЄС про дані та Закону Китаю про захист даних, а для посилення правового захисту слід застосовувати такі технічні засоби, як k-анонімізація і диференційована конфіденційність…

Загалом, ШІ-фармацевтика знаходиться на перехресті технологічних інновацій та правової адаптації. Єдиний спосіб отримати стійкі технологічні переваги в глобальній конкуренції - це включити захист інтелектуальної власності в основу стратегії підприємства, створити систему управління інтелектуальною власністю повного циклу - від алгоритмів до даних, від незалежної розробки до транскордонного співробітництва, а також просувати ШІ-фармацевтику на вищий рівень здоров'я людини завдяки синергії

промисловості, академічних кіл, наукових досліджень та побудови відкритої екосистеми. ***(顾萍 伍波 陈少雄. AI制药中的知识产权：挑战与应对 // Zhong Lun Law Firm (https://www.zhonglun.com/research/articles/54653.html). 09.06.2025).***

***

«…За прогнозами, до 2030 року креативні індустрії становитимуть 10% світового ВВП, а поява генеративного ШІ зробила авторське право центральним полем битви за визначення права власності в майбутньому. Позови авторів проти розробників ШІ за несанкціоноване використання захищених авторським правом навчальних даних зростають, що свідчить про фрагментарність глобального регуляторного ландшафту. ЄС зосереджується на прозорості, США застосовують доктрину "добросовісного використання", а такі країни, як Японія та Сінгапур, створюють широкі винятки для залучення інновацій у сфері ШІ, що призводить до нестабільного, нерівного ігрового поля…

Поляризовані дебати часто розглядають авторське право як бінарний вибір між прогресом і захистом, але історія показує, що нові технології, такі як друкарський верстат та інтернет, зрештою, розширили творчі екосистеми. Ключовий виклик полягає в тому, щоб переваги штучного інтелекту були загальнодоступними, а не зосереджувалися лише в руках кількох технологічних гігантів…

Більш стійкий "третій шлях" передбачає створення адаптивної системи авторського права. Це передбачає прозорість навчальних даних, багаторівневі права на використання, які розмежовують комерційні та дослідницькі програми, а також надійні ринки для ліцензування ШІ, такі як колективні угоди та системи мікроплатежів. Щоб досягти цього, політики повинні сприяти багатосторонній співпраці та регуляторним "пісочницям", розробники ШІ повинні надавати пріоритет відповідальним інноваціям через прозорість та справедливі моделі компенсації, а творчі спільноти повинні долучатися до нових бізнес-моделей. Це вимагає нової "творчої спільноти" - спільної екосистеми, де технології та творчість симбіотично співіснують, забезпечуючи гармонійне та взаємовигідне майбутнє, а не гру з нульовою сумою, де "переможець забирає все"…» ***(Who Owns What? When Copyright Becomes The Battleground Of Creativity // Access Partnership Ltd (https://accesspartnership.com/who-owns-what-when-copyright-becomes-the-battleground-of-creativity/). 10.06.2025).***

***

«…Дискусія про те, що таке "запам'ятовування" в генеративних моделях ШІ, зокрема великих мовних моделях (LLM), набула актуальності, оскільки виникають юридичні питання про те, чи не

порушують ці системи авторські права, коли вони відтворюють контент зі своїх навчальних даних. На відміну від людини, LLM не мають явної пам'яті, а натомість кодують величезні обсяги даних у стислі параметри під час навчання. Однак ці моделі іноді генерують точні або майже точні копії навчальних даних, так звані "події запам'ятовування". Хоча такі випадки трапляються рідко і часто пояснюються статистичним перенавчанням (природним побічним продуктом навчання), вони викликають серйозні юридичні проблеми: Чи є така поведінка звичайним технічним результатом або недоліком, що тягне за собою відповідальність?

З точки зору авторського права, основна увага приділяється тому, чи не порушує створений контент захист авторських прав. Основні юридичні критерії включають демонстрацію доступу до вихідного матеріалу, суттєву схожість між оригіналом і результатом, а також причинно-наслідковий зв'язок. Оскільки LLM І працює ймовірнісно, без навмисного "копіювання", дискусія зосереджується на тому, хто несе відповідальність за ненавмисне відтворення - розробники чи користувачі. Це питання ще більше ускладнюється автономною природою ШІ, яка розмиває традиційні рамки відповідальності.

Автори пропонують типологію запам'ятовування для з'ясування юридичних ризиків:

1. Запам'ятовування навчальних даних: Пряме відтворення навчальних даних, найбільш очевидна форма порушення.
2. Запам'ятовування за запитом: Відтворення, викликане конкретними запитами користувача, що перекладає потенційну відповідальність на користувача, а не на творців моделі.
3. Широке узагальнення: Вивчення стилістичних моделей або тем без копіювання конкретних творів, що, як правило, є законним, але може призвести до порушення авторських прав, якщо воно відбувається надто близько до захищених творів.

Запам'ятовування розглядається не лише як технічний феномен, а й як виклик дизайну. Інженери можуть пом'якшити його за допомогою таких методів, як дедуплікація даних, регуляризація або фільтрація. Проте відсутність консенсусу щодо прийнятних порогів запам'ятовування створює правову невизначеність. Наприклад, відтворення медичних термінів може бути допустимим з функціональних міркувань, тоді як відтворення поезії може становити ризик порушення авторських прав. Автори наполягають на оцінці кожного конкретного випадку з урахуванням контексту та використання, наголошуючи на необхідності прозорості джерел даних і механізмів виправлення або видалення проблемних результатів…

З юридичної точки зору, автори застерігають від того, щоб розглядати запам'ятовування, згенероване штучним інтелектом, як просту "помилку" або надавати розробникам беззастережний імунітет. Вони наводять прецеденти, коли ненавмисне копіювання в музичних справах було визнано юридично значущим, навіть без умислу. Натомість вони виступають за збалансований

підхід, який визнає імовірнісну природу ШІ і водночас встановлює чіткі критерії для виявлення проблемних випадків. Це включає оцінку впливу на ринок (наприклад, чи не зашкодить результат роботи штучного інтелекту використанню оригінального твору) та забезпечення розуміння суддями технічних особливостей ШІ.

Нарешті, розглядається питання про те, чи повинно авторське право повністю забороняти запам'ятовування. Автори відкидають абсолютну заборону, стверджуючи, що певний рівень запам'ятовування неминучий у процесі навчання. Однак вони пропонують нюансовані рамки: визначення порогових значень для проблемних результатів, вимога прозорості навчальних даних і розподіл відповідальності між зацікавленими сторонами - від розробників до користувачів - відповідно до їхньої ролі в життєвому циклі штучного інтелекту. Мета полягає в тому, щоб досягти балансу між стимулюванням інновацій та захистом прав інтелектуальної власності в епоху, коли природа ШІ як "чорного ящика" ускладнює як технічну, так і юридичну підзвітність…» ***(Me Philippe Ehrenström. Ce qui se passe dans la boîte noire (ii) : la mémorisation dans les Large Language Models // Le droit du travail et de la protection des données en Suisse (https://droitdutravailensuisse.com/2025/06/15/ce-qui-se-passe-dans-la-boite-noire-ii-la-memorisation-dans-les-large-language-models/). 15.06.2025).***

***

«…Незалежних музикантів систематично виключають з найважливіших переговорів між великими лейблами та компаніями-розробниками ШІ, що створює значний дисбаланс сил в індустрії. У той час як "велика трійка" музичних лейблів домовляється про вигідні умови з розробниками ШІ, незалежні творці, які складають значну частину музичної індустрії, не мають місця за столом переговорів, незважаючи на те, що їхня творчість використовується для навчання моделей ШІ. Ці незалежні творці, як правило, не мають ресурсів, юридичних команд і переговорної сили великих лейблів, що залишає їх без права голосу в тому, як їхня музика використовується, оцінюється чи винагороджується. Їхній творчий контент часто вилучають без згоди з таких платформ, як SoundCloud та Bandcamp, без жодного визнання чи фінансової вигоди. Таке виключення є не лише фінансовою несправедливістю, але й загрожує поглибленням існуючих ринкових диспропорцій, що потенційно може придушити культурні інновації, які історично є рушійною силою незалежних митців. Відсутність прозорості в цих переговорах порушує базові принципи згоди та права інтелектуальної власності. Щоб музична індустрія залишалася різноманітною та динамічною, компанії зі створення штучного інтелекту та великі лейбли повинні розробити більш інклюзивні рамки, які забезпечать усім творцям, а не лише тим, хто має корпоративну підтримку, представництво, чіткі ліцензійні умови та можливості справедливого розподілу доходів у цій технологічній революції…» ***(Is the indie***

sector being sidelined in the GenAI music licensing negotiations? // Music & Copyright (https://musicandcopyright.wordpress.com/2025/06/10/is-the-indie-sector-being-sidelined-in-the-genai-music-licensing-negotiations/). 10.06.2025).

***

«Генеративний штучний інтелект стрімко змінює економіку креаторів, пропонуючи безпрецедентні можливості для творчого самовираження та продуктивності, але водночас створюючи значні виклики для авторів у всьому світі. Хоча штучний інтелект обіцяє активізувати творчість і відкрити нові економічні кордони, він також створює ризики несанкціонованого відтворення стилю та подібності, неправильного атрибутування та втрати контролю над контентом. Цей технологічний зсув вимагає проактивного та збалансованого підходу до політики та регулювання…

Основна проблема полягає у вирішенні як вхідних даних - як навчаються моделі ШІ, особливо щодо захищених авторським правом даних та добросовісного використання - так і вихідних даних - потенціалу несанкціонованої імітації мистецьких стилів та цифрових ідентичностей. Чинні правові рамки часто зосереджуються на одному з цих аспектів, що робить авторів вразливими. Рішення включають встановлення чітких правил щодо навчальних даних, вивчення механізмів відмови від використання навчальних даних (на кшталт тих, що розглядаються в ЄС та Великій Британії), а також сприяння широкому впровадженню таких технологій, як Content Credentials - захищених метаданих, що дозволяють авторам відстежувати та контролювати використання їхніх творів…

Окрім навчання ШІ, уряди повинні модернізувати закони про авторське право, щоб захистити авторів від несанкціонованої імітації художніх стилів і цифрових образів, визнаючи, що вони є життєво важливими для їхніх засобів до існування. Хоча правові прецеденти створюються через поточні судові справи, вони є повільними і вузькими. Проактивні політичні рамки необхідні для забезпечення швидкості та обсягу, необхідних для того, щоб йти в ногу зі стрімким розвитком генеративного ШІ…

Зрештою, успіх генеративного ШІ залежить від довіри, прозорості та справедливості. Ефективне управління вимагає чіткої та гнучкої політики, яка захищає авторів і водночас заохочує відповідальні інновації. Це означає створення рівних умов для бізнесу будь-якого розміру, забезпечення авторам можливості контролювати використання їхньої роботи, а також надання бізнесу чіткої інформації про відповідальну практику розробки ШІ. Лише завдяки збалансованому, адаптивному та далекоглядному управлінню ми зможемо використати весь потенціал генеративного ШІ, захистивши при цьому основу креативної економіки» ***(Karen Robinson. Generative AI Requires Flexible Policy Plan to Protect Creators // Bloomberg Industry Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/us-law-week/generative-ai-requires-flexible-policy-plan-to-protect-creators). 18.06.2025).***

«Нове дослідження показало, що ШІ-модель Llama 3.1 компанії Meta добре запам'ятовує захищені авторським правом книги, зокрема "Гаррі Поттер і філософський камінь", з якої вона може дослівно відтворювати уривки з 42% книги з коефіцієнтом відповідності 50%. Дослідники зі Стенфордського, Корнельського та Університету Західної Вірджинії проаналізували піратський набір даних Books3, який використовується для навчання моделей Llama і наразі є центральним елементом судового позову проти Meta за порушення авторських прав…

Хоча Llama 3.1 показав майже повне запам'ятовування таких книг, як "Гаррі Поттер" і "1984", рівень запам'ятовування значно відрізнявся між моделями і книгами, і лише 0,13% "Пісочної людини Сліма" (твір позивача) було запам'ятовано. Така розбіжність свідчить про те, що ступінь запам'ятовування не є рівномірним, що може ускладнити масові позови про порушення авторських прав, оскільки буде складніше згрупувати всіх авторів разом.

Такі експерти, як Джеймс Гріммельманн, припускають, що більш відомі і широко цитовані книги, такі як "Гаррі Поттер", запам'ятовуються краще через їхню поширеність на сторонніх веб-сайтах, включених у навчальні дані. Важливо, що ШІ-компанії можуть контролювати ступінь запам'ятовування. Цей висновок може послабити аргументи ШІ-компаній щодо добросовісного використання, оскільки широке дослівне запам'ятовування свідчить про більш значну проблему з авторським правом, ніж визнавалося раніше…» ***(Cecily Mauran. Meta's AI tool Llama 'almost entirely' memorized Harry Potter book, study finds // Mashable, Inc. (https://mashable.com/article/meta-llama-reproduce-excerpts-harry-potter-book-research). 17.06.2025).***

***

Україна

«…Міністерство цифрової трансформації України разом з експертами розробило рекомендації для відповідальної розробки технологічних систем зі штучним інтелектом (ШІ). Ці поради, створені на основі світових стандартів, таких як методологія HUDERIA від Ради Європи, призначені допомогти компаніям та стартапам впроваджувати ШІ у продукти та сервіси без порушення прав людини, авторського права та приватної власності. Рекомендації придатні для різних сфер, включаючи фінанси, медицину, освіту, працевлаштування та маркетинг…

Документ містить практичні підказки щодо вибору та адаптації великих мовних моделей, наголошуючи на важливості якості тренувальних даних, прозорості та репутації вендора. Він пояснює, як тренувати моделі на законних даних, обробляючи їх для уникнення галюцинацій, дискримінації та упереджень. Також наведено перелік ключових прав людини та приклади їх порушень у ШІ-продуктах у різних галузях. Окремий блок присвячений

запобіганню порушень авторського права та права власності, особливо при використанні генеративного ШІ. Додаток містить понад 30 інструментів для розробки ШІ-рішень, виявлення помилок у коді та аудиту систем на упередженість…

Ключові поради включають: використання лише законних та збалансованих наборів даних для тренування моделей; залучення користувачів до створення та вдосконалення продукту; забезпечення фахового людського нагляду, особливо у чутливих сферах прийняття рішень; ретельну перевірку умов використання моделей та згенерованого контенту на наявність чужих авторських матеріалів; а також проектування приватності за замовчуванням і дизайном, що передбачає мінімізацію збору даних, шифрування, контроль доступу та право користувача на видалення своєї інформації…» ***(Як компаніям і стартапам розробляти продукти із ШІ — пояснення в рекомендаціях від Мінцифри // Херсонська районна військова адміністрація (https://khersonrda.gov.ua/2025/06/10/yak-kompaniyam-i-startapam-rozroblyaty-produkty-iz-shi-poyasnennya-v-rekomendacziyah-vid-minczyfry/). 10.06.2025).***

***

«…Міністерство цифрової трансформації спільно з Українським фондом стартапів запустили проєкт Sandbox — експериментальний режим для українських компаній, що розробляють рішення на основі штучного інтелекту та блокчейну. Ініціатива, що діятиме до жовтня 2026 року та планує залучити близько 100 компаній, реалізується за підтримки уряду Великої Британії...

Учасники Sandbox можуть безкоштовно отримати індивідуальні консультації від досвідчених фахівців (юристів з питань IP та персональних даних, бізнес-аналітиків, технічних експертів), а також полегшений доступ до комунікації з державними органами, що дозволяє не лише пройти аудит, але й представити свій продукт державі як потенційному клієнту. Ключовою метою проєкту є не лише підтримка стартапів, а й збір практичних даних для формування майбутнього регулювання інноваційних технологій в Україні. Sandbox дозволить протестувати, як компанії адаптуються до міжнародних стандартів, таких як AI Act, і виявити юридичні бар'єри, щоб створити мінімально необхідне законодавство, яке не стримуватиме розвиток галузі…

Долучитися до програми можуть зареєстровані в Україні стартапи, що мають готовий прототип, з пріоритетом для компаній у сферах GovTech, MedTech, AgroTech та інших. Ефективність проєкту оцінюватиметься за кількома критеріями, зокрема за впливом на залучення інвестицій, покращенням продуктів та кількістю рішень, впроваджених у державні сервіси…» ***(Yaroslav Zhakhalov. Як працює Sandbox для українських AI- та блокчейн-стартапів // DOU.ua (https://dou.ua/lenta/news/details-about-sandbox/). 13.06.2025).***

***

«…Наразі ми перебуваємо на етапі Четвертої промислової революції, рушійною силою якої є дані і яка дедалі більше покладається на штучний інтелект (ШІ). Хоча ШІ відкриває величезні можливості, особливо на швидко зростаючому ринку, який, за прогнозами, досягне трильйонів до 2034 року, він створює значні виклики для прав інтелектуальної власності (ІВ). Швидкість розвитку ШІ випереджає законодавчу базу, створюючи дилему для законодавців: збалансувати інновації із захистом прав власників, розробників і користувачів інтелектуальної власності…

Хоча ЄС є лідером у прийнятті Закону про штучний інтелект, першого у світі всеосяжного нормативно-правового акта про штучний інтелект, який зосереджується на безпеці, прозорості та дотриманні існуючих законів про авторське право, сам Закон не містить конкретних положень щодо ІВ. Це підкреслює необхідність для компаній проактивно управляти власними ризиками у сфері ІВ. Захист даних від вилучення, робота з відкритими наборами даних і забезпечення законного використання контенту, створеного штучним інтелектом, є важливими кроками для розробників і користувачів…

Україна активно вирішує ці проблеми за допомогою підходу "м'якого права", зосереджуючись на етичній взаємодії зі штучним інтелектом і розробляючи керівні принципи, такі як "Рекомендації щодо відповідального використання штучного інтелекту: питання інтелектуальної власності". Український офіс інтелектуальної власності (UANIPIO) продовжує підтримувати ШІ-стартапи за допомогою інструменту "Пісочниця" (Sandbox) і навіть запровадив правовий режим sui generis для об'єктів, створених штучним інтелектом, захищаючи людський внесок у створення цих творінь.

Зрештою, ефективне та етичне використання ШІ вимагає системного підходу до управління ІВ. Це включає дотримання законодавства, чіткі внутрішні політики, прозорість даних, оцінку правових ризиків та взаємодію з фахівцями у сфері інтелектуальної власності. Проактивно працюючи над цими аспектами, компанії можуть мінімізувати юридичні ризики, побудувати довіру та розкрити весь потенціал ШІ, захищаючи при цьому права інтелектуальної власності…» ***(Olena Orliuk. Intersection Points Of AI And IP: How Companies Can Innovate Ethically And Responsibly // Forbes (https://www.forbes.com/councils/forbesnonprofitcouncil/2025/06/17/intersection-points-of-ai-and-ip-how-companies-can-innovate-ethically-and-responsibly/). 17.06.2025).***

***

«18 червня в Україні відбулася знакова подія, яка може стати визначальною у формуванні цифрової незалежності держави: оголошено про запуск проєкту створення великої мовної моделі (LLM), що матиме суверенний статус. Проєкт реалізуватиметься спільно Міністерством цифрової трансформації (Мінцифра) та компанією Київстар.

Цей день став важливим для України, оскільки пів року тому країна прийняла стратегію інновацій. Попри повномасштабну війну, Україна не має права залишитися осторонь глобальних технологічних перегонів...

Міністр цифрової трансформації Михайло Федоров зазначив, що Україна зробила значний прорив у сферах GovTech та DefenseTech. Країна піднялася зі 102-го на 5-те місце у світовому рейтингу цифрових державних послуг, а кількість компаній у секторі оборонних технологій зросла з 0 до 500, з яких щонайменше 10 є інноваційними гравцями.

Федоров підкреслив, що жодна інноваційна стратегія не може існувати без штучного інтелекту, який змінить світ так, як свого часу змінив інтернет. Кожна компанія буде використовувати штучний інтелект, зникнуть деякі бізнес-процеси, а цілі галузі трансформуються. Україна має намір потрапити до трійки лідерів світу за рівнем практичного впровадження ШІ. Для цього вже створено центр компетенцій WINWIN, формується ШІ-візія та інвестиції в інфраструктуру.

Окремо Федоров розповів про створення суверенної LLM-моделі у співпраці з Київстаром. Ця модель дозволить зберігати дані в країні, запускати сервіси без ризику витоку, працювати з унікальними українськими дата-сетами, такими як Delta. Модель навчатиметься виключно на українських джерелах, без спотворень і ворожих ІПСО. Застосування моделі буде широким — від державних сервісів до бізнесу, від довідок у Дії до аналітики оборонного сектору.

Проєкт передбачає створення стратегічного, технічного та етичного комітетів. Тривалість проєкту — близько 9 місяців. Після завершення модель стане open-source для державних та освітніх установ.

Генеральний директор Київстару Олександр Комаров розповів про участь компанії у проєкті. Київстар проходить найбільшу трансформацію в історії компанії, переходячи від оператора зв'язку до надавача цифрових сервісів. Участь у створенні LLM — це логічний крок у розвитку компетенцій. Міжнародна група VEON, до якої входить Київстар, вже має досвід створення LLM-моделі казахською мовою спільно з Barcelona Computing Center. Проєкт в Україні також стане внеском у національну безпеку та суверенність.

На момент анонсу вже триває бета-тест першого ШІ-продукту в Дії — чат-бота, який консультує щодо послуг. У майбутньому до нього приєднаються інші сервіси. Центр компетенцій Мінцифри вже аналізує нормативно-правові акти за допомогою AI, звільняючи тисячі годин праці юристів…

Після анонсу про створення великої мовної моделі (LLM) в Україні, спікери відповіли на ключові питання журналістів про витрати, безпеку, комерційні перспективи та відкритість проєкту до інших гравців. Михайло Нестор, директор з розробки діджитал-продуктів Київстар, зазначив, що бюджет проєкту ще остаточно не визначений через науково-дослідницький характер ініціативи. Проєкт передбачає участь 10-15 висококваліфікованих

спеціалістів та додаткових команд для опрацювання даних, етики та тестування…

Олександр Борняков, заступник міністра цифрової трансформації, повідомив, що на час тестування модель буде безкоштовною для державних і освітніх установ. Пізніше модель стане доступною для всіх…

Процес створення моделі не обмежиться 9 місяцями, а передбачає довготривале вдосконалення даних, поцифрування та залучення нових партнерів. Для забезпечення безпеки та боротьби з "галюцинаціями" LLM-моделей, буде застосовано сертифіковану інфраструктуру, гардрейли для фільтрації запитів, етичний комітет для контролю упереджень та людську оцінку якості результатів.

Модель інтегруватиметься в сервіси держави та бізнесу, ставши невід'ємною частиною цифрової інфраструктури України. За прогнозами, економічний ефект від використання моделі буде колосальним…» ***(Лев Шевченко. Як Україна створює свій ChatGPT // Онлайн-медіа «24 Канал» (https://24tv.ua/shtuchniy-intelekt-ukrayini-yak-mintsifra-kiyivstar-stvoryuyut_n2849288). 18.06.2025).***

***

Австралійський Союз

«…Коаліція австралійських галузевих гільдій, що представляють сценаристів, режисерів, кінематографістів та інших творчих працівників, закликала уряд зайняти жорстку позицію проти порушення авторських прав розробниками ШІ. У спільному зверненні до Комісії з продуктивності гільдії висловили рішучий протест проти використання ШІ-системами творів, захищених авторським правом, без згоди або виплати авторської винагороди їхнім авторам. Вони закликають до створення механізму, який би забезпечував справедливу винагороду за минуле і майбутнє використання їхніх творів, вимагав згоди авторів на навчання ШІ і встановлював процедуру видалення порушених матеріалів з моделей ШІ. Лідери AWG та AWGACS Клер Пуллен (Claire Pullen) підкреслили, що мова йде не про прохання про нові поступки, а про застосування існуючих законів про авторське право до того, що вони називають "кричущою крадіжкою" з боку переважно іноземних компаній, яка загрожує багатомільярдним креативним індустріям Австралії. Гільдії стверджують, що без прозорості та справедливої моделі компенсації засоби до існування творців перебувають під загрозою, а справжньої користі для нації від ШІ не може бути доти, доки не буде вирішена фундаментальна проблема краденої інтелектуальної власності…» ***(David Knox. Industry guilds urge govt action over copyright // TV Tonight (https://tvtonight.com.au/2025/06/industry-guilds-urge-govt-action-over-copyright.html). 06.06.2025).***

***

«…Інтеграція штучного інтелекту в медичні пристрої відкриває широкі можливості для інновацій, але новатори в Австралії стикаються з подвійною проблемою - регуляторним схваленням і патентоспроможністю. Обидва процеси залежать від прозорості та технічних деталей…

Щоб легально постачати медичні пристрої зі штучним інтелектом, такі як предиктивний ношений пристрій або інструмент для аналізу зображень, розробники повинні отримати схвалення від Управління з контролю за терапевтичними товарами (Therapeutic Goods Administration, TGA). Для цього необхідно продемонструвати відповідність "Основним принципам", надавши чітку документацію про алгоритми ШІ, навчальні дані, управління ризиками та загальну функцію, що фактично дискваліфікує непрозорі системи "чорних скриньок"…

Аналогічно, для отримання патенту винахід повинен бути не просто абстрактною ідеєю, а мати "технічний характер", який забезпечує практичне, реальне рішення. Важливо, що високий рівень детального розкриття інформації, необхідний для регуляторного схвалення TGA - детальний опис архітектури ШІ та його відчутного внеску в технічне вдосконалення - також є доречним для демонстрації патентної придатності. Таким чином, підготувавши прозору і технічно детальну заявку, інноватори можуть гармонізувати вимоги як до регуляторних, так і до патентних процесів, збільшуючи свої шанси на сприятливий результат» ***(Brendan Mezzapica, Andrew Lowe. AI-powered Medical Devices: Tipping the scales in favour of patent eligibility // Spruson & Ferguson (https://www.spruson.com/australia-ai-powered-medical-devices-patent-eligibility/). 03.06.2025).***

***

Європейський Союз

«…Демонстрація "технічного ефекту" має важливе значення для отримання європейського патенту на винахід ШІ або програмного забезпечення, але це створює проблему для інноваторів на ранніх стадіях, яким часто не вистачає даних про реалізацію, щоб довести цей ефект при подачі заявки. Європейське патентне відомство (EPO) надало рекомендації у своєму рішенні G 2/21, яке дозволяє використовувати дані, отримані після подання патентної заявки…

Однак ця гнучкість супроводжується критичною умовою: опубліковані дані можуть бути використані лише для підтвердження технічного ефекту, який вже був правдоподібно описаний в оригінальній заявці. Новий ефект не може бути представлений пізніше. Нещодавнє рішення T 687/22 підтвердило, що цей принцип безпосередньо застосовується до винаходів програмного забезпечення, які розглядаються так само, як і ШІ. Основний висновок полягає в тому, що, хоча пізніші дані можуть бути використані як доказ, основа технічного ефекту повинна бути чітко визначена у формулюванні патентної заявки, коли вона

була вперше подана…» ***(Plausibility and AI - more hints from the EPO on what is needed to support a technical effect? // Murgitroyd & Company (https://www.murgitroyd.com/insights/patents/plausibility-and-ai-more-hints-from-the-epo-on-what-is-needed-to-support-a-technical-effect#page=1) 03.06.2025).***

***

«…Європейська комісія запустила свій амбітний "План дій для континенту ШІ" (AI Continent Action Plan) - багатомільярдну стратегію, спрямовану на перехід ШІ від потенційного до надійного застосування в реальному світі шляхом активного сприяння його розвитку в усьому ЄС. Стратегія базується на п'яти стовпах: розширення обчислювальної інфраструктури ШІ за допомогою щонайменше 13 "фабрик ШІ" і до п'яти гігафабрик за підтримки фонду InvestAI на суму 20 мільярдів євро; розширення доступу до високоякісних, сумісних наборів даних за допомогою "лабораторій даних" і нової стратегії Союзу даних (Data Union Strategy); стимулювання впровадження ШІ в стратегічних секторах (виробництво, фармацевтика, оборона, енергетика та державні послуги) за допомогою ініціативи Apply AI та Центрів цифрових інновацій; зміцнення навичок ШІ за допомогою спеціальних освітніх програм, стипендій та спрощених шляхів міграції для талантів; і спрощення дотримання Закону про ШІ за допомогою нової служби підтримки Закону про ШІ - план знаменує собою рішучий перехід від обережного нагляду до проактивного сприяння. Сприяючи співпраці між промисловістю, науковими колами та державними органами, вона має на меті каталізувати дослідження фундаментальних моделей, промислове застосування та алгоритмічну ефективність. Важливо, що вона також пропонує регуляторну визначеність, яка узгоджується з нещодавніми реформами європейського патентного права - зокрема, з уніфікованим патентом і новим Єдиним патентним судом, - створюючи більш передбачуване середовище для інвесторів і тим самим прокладаючи шлях до різкого зростання кількості заявок на патенти, пов'язані зі штучним інтелектом, в усьому Євросоюзі…» ***(Nisha Somnath, Matthew Jefferies. From code to claim: How Europe's AI factories might fuel patentable innovations // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102kdpp-from-code-to-claim-how-europe-s-ai-factories-might-fuel-patentable-innovations/). 10.06.2025).***

***

«…Комітет з правових питань (JURI) Європейського парламенту представив свій звіт про генеративний штучний інтелект та авторське право.

Ключові висновки:

• Стаття 4 (Виняток для інтелектуального аналізу тексту та даних) Директиви DSM [Директива (ЄС) 2019/790] ніколи не мала на меті виправдати навчання ШІ творам, захищеним авторським правом — її слід тлумачити вузько. Немає

вагомих правових підстав для підтримки її розширення з цією метою.
• Файл Robots.txt не є ефективним інструментом відмови.
• Закон про штучний інтелект не слід тлумачити як підтвердження законного використання контенту згідно зі статтею 4.
• Для використання GenAI необхідно відновити попередній дозвіл.
• Невиплата компенсації правовласникам ризикує обмежити доступ до якісних даних.
• Слід розглянути спростовну презумпцію використання, якщо компанії, що займаються штучним інтелектом, не забезпечують необхідної прозорості.
Крім того, необхідно дотримуватися трьох ключових принципів: згода, прозорість та справедлива винагорода є надзвичайно важливими.

Терміново необхідна стійка система ліцензування. Колективне ліцензування може відігравати життєво важливу роль у забезпеченні масштабованих рішень…» ***(European Parliament's JURI Committee presents its report on Generative AI and Copyright // International Federation of Reproduction Rights Organisations (https://ifrro.org/page/article-detail/european-parliaments-juri-committee-presents-its-report-on-generative-ai-and-copyright/?k=e202506041442351772). 04.06.2025).***

***

«Deezer, глобальна платформа для музичних вражень, представила першу в світі систему тегів для потокової передачі музики зі штучним інтелектом, яка чітко показує, які альбоми містять повністю згенеровані штучним інтелектом треки. Нещодавно компанія запустила свій передовий інструмент виявлення ШІ-музики, який показав, що майже п'ята частина (18%) всієї музики, що завантажується щодня, а це понад 20 000 треків, на 100% згенерована штучним інтелектом. Таке значне зростання кількості музики, створеної штучним інтелектом, спостерігається протягом останніх кількох місяців і не має жодних ознак уповільнення, що робить цю проблему загальноіндустріальною…

Хоча на музику, повністю створену штучним інтелектом, наразі припадає лише близько 0,5% потоків на Deezer, основною метою завантаження таких треків на стрімінгові платформи, схоже, є шахрайство. Deezer виявив, що до 70% потоків, створених повністю згенерованими штучним інтелектом треками, є шахрайськими. Щоб вирішити цю проблему, Deezer виключає ці потоки з виплат роялті, коли виявляє будь-які маніпуляції з потоком.

Наразі Deezer виключає повністю згенеровані штучним інтелектом треки з алгоритмічних і редакційних рекомендацій, щоб мінімізувати будь-який негативний вплив на винагороду артистів і користувацький досвід. Інструмент виявлення музики зі штучним інтелектом компанії встановлює галузевий стандарт, виявляючи 100% музику, створену штучним інтелектом, у таких продуктивних генеративних моделях, як Suno і Udio. Deezer також досягла значного прогресу у створенні системи з підвищеною узагальнюваністю для

виявлення контенту, створеного штучним інтелектом, без спеціального набору даних для навчання.

Збільшення кількості музики, створеної штучним інтелектом, відбувається на тлі зростаючого занепокоєння щодо того, що компанії, які займаються розробкою штучного інтелекту, навчають свої моделі на матеріалах, захищених авторським правом, і можливих дій уряду, спрямованих на послаблення законів про авторське право для сприяння розвитку штучного інтелекту. Deezer прагне захищати права артистів і творців і залишається єдиною стрімінговою платформою, яка підписала глобальну заяву про навчання ШІ…» ***(Deezer launches world's first AI tagging system for music streaming // Deezer (https://newsroom-deezer.com/2025/06/deezer-launches-worlds-first-ai-tagging-system-for-music-streaming/). 20.06.2025).***

***

«У міру того, як законопроект про ШІ проходить через італійський парламент, посилюються дебати щодо правил, які регулюватимуть стрімке поширення технології, одночасно обмежуючи зловживання і запобігаючи тому, що називають "розкраданням італійської винахідливості, таланту і мистецтва". Митці та виконавці, хоча й не виступають проти ШІ, вимагають гарантій проти несанкціонованого привласнення їхнього контенту та особистих атрибутів, таких як голоси та зовнішність…

На прес-конференції в Палаті депутатів 10 червня, організованій депутатами Фабріціо Бенцоні (партія "Azione") та Андреа Касу (партія "Partito democratico"), занепокоєння з приводу цього "пограбування" зайняло центральне місце. Законодавці запропонували поправку до законопроекту, що вимагає попереднього дозволу від правовласників, більш суворих зобов'язань щодо прозорості для постачальників генеративного ШІ та захисту від експлуататорських положень, що стосуються акторів, виконавців голосу та ілюстраторів. Однак уряд Мелоні відхилив цю пропозицію, залишивши дискусії тривати…

Індустрія вимагає більш суворих норм щодо авторського права та ШІ, хоча відстеження даних, які використовуються для навчання ШІ-моделей, залишається складним завданням. Фабріціо Бенцоні підкреслив, що "критичне мислення не повинно бути витіснене ШІ", а Андреа Касу закликав негайно вжити заходів, щоб зупинити "систематичну крадіжку захищених творів" фірмами, які розробляють ШІ, що підриває творців і культурні екосистеми…

Тим часом Італійське цифрове агентство (AgID) провело дослідження використання ШІ в державному управлінні, наголосивши на необхідності "точних, сумісних і таких, що відповідають вимогам конфіденційності, даних". Більшість проектів (88%) були визнані низько ризикованими відповідно до Закону ЄС про ШІ, з мінімальною кількістю високоризикованих застосувань у критичній інфраструктурі (3%) або правоохоронних органах (2%). Отримані

дані підкреслюють важливість постійного моніторингу ризиків у міру розширення інтеграції ШІ.

Таким чином, перед Італією стоїть подвійне завдання: збалансувати інновації в галузі ШІ з надійним захистом митців і забезпечити етичне управління як креативними індустріями, так і впровадженням ШІ в державному секторі» ***(Fabio Salamida. Intelligenza artificiale e diritto d'autore, si può imporre per legge che l'AI rispetti il copyright? // CONDÉ NAST EDITIONS S.P.A. (https://www.wired.it/article/intelligenza-artificiale-diritto-dautore-parlamento-artisti-doppiatori/). 20.06.2025).***

***

Канада

«Розвиток штучного інтелекту змушує переоцінювати правову базу Канади в різних секторах. П'ять ключових подій висвітлюють перетин ШІ та канадського бізнес-права. По-перше, країна активно оцінює свій регуляторний ландшафт, оскільки наразі немає спеціального законодавства, що регулює генеративний ШІ та інтелектуальну власність, що спонукає до перегляду існуючих законів. По-друге, на фінансових ринках AI все частіше використовується для обслуговування клієнтів і моделювання ризиків, але регулятори попереджають, що фірми повинні адаптувати свої практики розкриття інформації до специфічних ризиків, пов'язаних з AI, таких як упередженість і загрози кібербезпеці...

По-третє, з точки зору патентного права, справа Technoplasma Systems підкреслює гостру потребу в чітких і недвозначних формулюваннях патентних формул, пов'язаних зі штучним інтелектом, для забезпечення їхньої дійсності. По-четверте, канадські суди починають вирішувати нові правові питання, такі як поточні дебати в Апеляційній раді з питань патентів про те, чи може система ШІ, така як DABUS, бути юридично визнана винахідником. Нарешті, залежність генеративного ШІ від величезних масивів даних порушує складні питання авторського права щодо добросовісного використання, що викликає дискусії про потенційні поправки до Закону про авторське право…» ***(Incidence de l'IA sur le droit canadien // Blake, Cassels & Graydon LLP (https://www.blakes.com/fr-ca/perspectives/incidence-de-l-ia-sur-le-droit-canadien/). 09.06.2025).***

***

Китайська Народна Республіка

«4 червня 2025 року Центр захисту інтелектуальної власності Нанкіна (NIPPC) оголосив про заборону використання штучного інтелекту (ШІ) при підготовці документів патентних заявок, що подаються на попередню експертизу. Китайська система попередньої експертизи дозволяє

заявникам подавати свої патентні заявки до регіонального відомства для проведення первинної експертизи та потенційно отримати прискорену експертизу в Національній адміністрації інтелектуальної власності Китаю (CNIPA) за умови дотримання певних умов. NIPPC заявила, що було встановлено, що "релевантний зміст [патентних заявок] був безпосередньо згенерований штучним інтелектом"…» ***(Aaron Wininger. Nanjing's Intellectual Property Protection Center Bans the Use of Generative AI in Drafting Patent Application Documents Submitted for Pre-Examination // National Law Forum, LLC (https://natlawreview.com/article/nanjings-intellectual-property-protection-center-bans-use-generative-ai-drafting). 06.06.2025).***

***

«…Стрімкий розвиток генеративного штучного інтелекту трансформує галузі, але створює значні правові ризики, зокрема щодо порушення авторських прав через широке використання захищених творів у навчанні моделей. Китай відреагував на це подвійним регуляторним підходом, прикладом якого є "Положення про управління інформаційними послугами глибокого синтезу в Інтернеті" та "Тимчасові заходи з управління послугами генеративного штучного інтелекту". Таке "категорійне регулювання" дозволяє інновації у введенні даних і навчанні, водночас суворо контролюючи вихідні дані, щоб запобігти значному копіюванню оригінального контенту, вимагаючи легальних джерел даних і дозволу на використання матеріалів, захищених авторським правом. Судова практика, як видно з "справ Ultraman", продовжує формувати відповідність, зосереджуючись на блокуванні результатів, що порушують авторські права, за допомогою технічних заходів на етапі випуску, а не заперечуючи сам процес навчання, наголошуючи при цьому на обов'язках платформи бути обережною і на важливості ефективних механізмів подання скарг. Відповідальність платформ дедалі більше пов'язана з їхнім технічним контролем і бізнес-моделлю, а платформи, що надають платні послуги, стикаються з більш високим обов'язком обережності. Таким чином, дотримання правових норм стає ключовою конкурентною перевагою, що вимагає від ШІ-компаній інтеграції технологій і правових рамок - від алгоритмічного блокування до надійних користувацьких угод і планів реагування на надзвичайні ситуації - для побудови довіри, уникнення судових розглядів і, зрештою, досягнення успіху в цьому швидкозмінному середовищі. Компанії, які проактивно вирішують питання правових кордонів, матимуть найкращі позиції для сталого зростання…» ***(Zhiling Zhao. Copyright infringement risks and judicial practices in the training of large AI models // Chang Tsi & Partners (https://www.changtsi.com/news/insight/3787.html). 03.06.2025).***

***

«Новий звіт Insikt Group з Recorded Future показує, що китайські шпигунські служби вкладають значні кошти в штучний інтелект для прискорення аналізу, раннього попередження про загрози і потенційного формування оперативних планів під час воєнного часу. Як і США, Китай прагне підвищити ефективність і точність розвідки за допомогою штучного інтелекту, що дозволить їм збирати і аналізувати більше інформації швидше і дешевше…

Звіт, заснований на патентних заявках, контрактах та інших матеріалах, вказує на те, що Китай використовує поєднання великих мовних моделей, включаючи як американські моделі, такі як Meta і OpenAI, так і внутрішні китайські моделі від таких компаній, як DeepSeek і Zhipu AI. Ці інвестиції відображають ширшу тенденцію, коли як американські, так і китайські спецслужби використовують ШІ для покращення аналітичної роботи і підвищення оперативної ефективності.

Примітно, що військові та розвідувальні відомства Китаю, схоже, вивчають можливості використання ШІ для розробки оперативних планів і аналізу розвідувальної інформації з поля бою, про що свідчать патентні заявки. Швидкий перехід до вітчизняних моделей ШІ, таких як DeepSeek, що конкурує з ChatGPT, підкреслює прагнення Китаю розвивати незалежні можливості ШІ для розвідувальних цілей…

Однак цей прогрес супроводжується занепокоєнням. Хоча ШІ може потенційно зрівняти шанси американської розвідки, ризик упередженої розвідки внаслідок навчання моделей на ідеології Комуністичної партії є значним. Крім того, як американські, так і китайські фірми активно намагаються перешкоджати зловмисному використанню ШІ для кампаній впливу та стеження. Проблеми безпечного доступу та навчання моделей ШІ на засекречених розвідувальних даних залишаються ключовою перешкодою. У звіті підкреслюється важливість врахування етичних і безпекових наслідків застосування ШІ в розвідувальній сфері, оскільки обидві країни змагаються за використання його потенціалу…» ***(Julian E. Barnes. China's Spy Agencies Are Investing Heavily in A.I., Researchers Say // The New York Times Company (https://www.nytimes.com/2025/06/17/us/politics/chinas-ai-spy-agencies.html). 17.06.2025).***

***

Республіка Індія

«Між інформаційним агентством Asian News International (ANI) та кількома YouTuberами розгорілася суперечка щодо ймовірного порушення авторських прав, яка піднімає питання про те, чи ANI вимагає гроші від авторів, чи YouTuberами незаконно використовується його контентYouTubери стверджують, що ANI агресивно порушує авторські права, щоб змусити їх купувати дорогі ліцензії, тоді як суть конфлікту

полягає в тому, чи є використання коротких відеороликів з матеріалів ANI "добросовісним використанням" згідно з індійським законодавством. Юристи зазначають, що добросовісне використання визначається якісно, а не лише за тривалістю використаного кліпу, і враховує такі фактори, як мета використання, кількість використаного матеріалу та економічний вплив на первісного творця. Хоча деякі юристи стверджують, що ютубери, які використовують кліпи для коментарів та аналізу, ймовірно, підпадають під захист добросовісного використання, інші вказують на те, що суди раніше виносили рішення проти використання новинними каналами коротких спортивних кліпів, і жоден індійський суд не виносив конкретних рішень з цього питання щодо відеороликів, розміщених на YouTube. Конфлікт посилюється суворою політикою "трьох ударів" YouTube, яка може призвести до безповоротного видалення каналу, що є набагато суворішим покаранням, ніж те, яке зазвичай накладають індійські суди за порушення авторських прав. Критики стверджують, що така політика дає таким агентствам, як ANI, важелі тиску на авторів, хоча вона також становить ризик для ANI, оскільки одне судове рішення на користь YouTube може підірвати всю її бізнес-модель ліцензування…» ***(Vineet Bhalla. 'Fair use' or 'stealing'? The copyright principle at the heart of ANI vs YouTubers // Scroll (https://scroll.in/article/1083150/fair-use-or-stealing-the-copyright-principle-at-the-heart-of-ani-vs-youtubers). 06.06.2025).***

***

«Асоціація видавців цифрових новин (DNPA) вітає ініціативу Департаменту розвитку промисловості та внутрішньої торгівлі Міністерства торгівлі та промисловості щодо проведення аналізу перетину авторського права та технологій штучного інтелекту, а також щодо отримання зворотного зв'язку від зацікавлених сторін та їх занепокоєння.

DNPA твердо переконана, що використання контенту видавців цифрових новин без їхньої згоди для навчання ШІ та подальших генеративних застосувань ШІ, таких як допомога в пошуку та інформаційні цілі, є порушенням авторських прав. Асоціація виступає за режим, який забезпечує справедливу компенсацію виробникам контенту, визнаючи їхні права в цифровому ландшафті. Будь-яка ініціатива уряду Індії, спрямована на забезпечення чесної гри в цьому питанні, є життєво важливою для зростання сектора цифрових новинних медіа в країні.

DNPA сподівається на співпрацю з Міністерством у формулюванні справедливого та збалансованого режиму, який забезпечить справедливу компенсацію виробникам контенту та дозволить створювати та розвивати моделі штучного інтелекту…» ***(DNPA Advocates For Copyright Protection In AI Model Training // ABP Network (https://news.abplive.com/technology/dnpa-advocates-for-copyright-protection-in-ai-model-training-1781949). 21.06.2025).***

***

Республіка Корея

«Уряд Південної Кореї через Міністерство культури, спорту і туризму та Корейську комісію з авторських прав має намір до кінця червня опублікувати нові керівні принципи щодо генеративного авторського права на штучний інтелект (ШІ). Ця ініціатива, розроблена Радою з удосконалення системи авторського права у сфері ШІ (до якої входять представники індустрії ШІ, правовласники, науковці та юристи), має на меті вирішити глобальні суперечки щодо авторських прав та правову невизначеність, пов'язану з використанням захищених авторським правом матеріалів для навчання ШІ, а також з авторським статусом результатів, створених ШІ…

Майбутні керівні принципи роз'яснять дві основні сфери: процес реєстрації авторських прав на твори, створені штучним інтелектом, включаючи питання про те, хто може їх зареєструвати, і наслідки реєстрації, а також принципи запобігання суперечкам щодо авторських прав, окреслюючи основні правові критерії для оцінки порушень, спричинених результатами генеративного ШІ. Проекти цих посібників обговорювалися на нещодавньому засіданні Ради і будуть доопрацьовані після публічного брифінгу 20 червня. Нагальність цих зусиль підкреслюється міжнародними справами, такими як нещодавній знаковий позов компаній Disney і Universal проти ШІ-генератора зображень Midjourney у США, в якому стверджується, що ШІ-тренінг порушує авторські права на їхній контент, захищений авторським правом. Корея очікує зіткнення з подібними проблемами, оскільки вона намагається збалансувати інновації та захист інтелектуальної власності в епоху ШІ…» ***(Baek Byung-yeul. Gov't to issue AI copyright guidelines amid growing legal disputes // The Korea Times (https://www.koreatimes.co.kr/lifestyle/people-events/20250613/govt-to-issue-ai-copyright-guidelines-amid-growing-legal-disputes). 13.06.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Штучний інтелект (ШІ) має значні перспективи для трансформації жіночого здоров'я на тлі зростаючої обізнаності про нерівність у сфері охорони здоров'я. У Великій Британії Національна служба охорони здоров'я (NHS) впроваджує системи штучного інтелекту для скорочення часу очікування, надання доступних текстових послуг та аналізу медичних зображень. За межами клінічних установ ШІ також приносить користь користувачам завдяки мобільним додаткам і технологіям, що носяться з собою. Здоров'я жінок широко охоплює сексуальне та репродуктивне здоров'я, а також гінекологічну та акушерську допомогу - сфери, які історично були недостатньо

досліджені, але зараз привертають увагу разом із зусиллями, спрямованими на подолання гендерних упереджень та сприяння інклюзивності.

Одне з важливих застосувань - відстеження гормонального циклу за допомогою додатків для смартфонів, які, доповнені штучним інтелектом, можуть не лише прогнозувати цикли, а й надавати персоналізовані поради щодо самопочуття на основі симптомів і даних про гормональний фон. ШІ також допомагає лікарям інтерпретувати медичні зображення, такі як мамограми, для виявлення ранніх ознак раку молочної залози, що забезпечує своєчасний моніторинг і лікування…

Що стосується патентоспроможності, то у Великій Британії та Європі винаходи у сфері ШІ часто повинні демонструвати технічний ефект, щоб уникнути виключення як просто комп'ютерні програми або математичні методи. Системи, що аналізують дані реальних датчиків - наприклад, рух, частоту серцевих скорочень, температуру або pH біологічних рідин, - можуть бути кваліфіковані як такі, що ставлять діагнози або надають рекомендації. ШІ, налаштований на керування зовнішніми пристроями (наприклад, інсуліновими насосами або електродами для стимуляції мозку), досягає додаткового технічного ефекту, що підвищує патентну придатність. Однак методи лікування або діагностики, що застосовуються безпосередньо до людського тіла, залишаються непатентоспроможними. Наприклад, хоча система штучного інтелекту, що керує інсуліновою помпою, може бути запатентована, використання цієї системи для лікування не може бути запатентоване. Аналогічно, методи ШІ для інтерпретації мамографічних знімків можуть бути патентоспроможними, але сама процедура мамографії не може бути запатентована.

Хоча патентні заявки вимагають ретельного складання, щоб орієнтуватися у виключеннях, існують очевидні можливості для патентного захисту багатьох інновацій ШІ, пов'язаних з жіночим здоров'ям…» ***(Pamela Bryer, Eve McGlynn. Artificial Intelligence and Women's Health // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102kdgp-artificial-intelligence-and-women-s-health/). 05.06.2025).***

***

«Дослідження Europe Economics, засноване на опитуванні JL Partners 500 британських розробників, інвесторів і технологів у галузі штучного інтелекту, показало, що позиція Великобританії щодо інтелектуального аналізу текстів і даних (TDM), пов'язаного з авторським правом, значною мірою вплине на майбутнє фінансування проектів зі штучного інтелекту. Якщо уряд ухвалить комерційний виняток для TDM, подібний до тих, що вже діють в ЄС, Японії та США, Великобританія може залучити близько 3,2 мільярда фунтів стерлінгів інвестицій у TDM, пов'язаних зі штучним інтелектом, у 2025 році. Без таких винятків прогнозований приплив коштів знизиться до 1,4-2,4 млрд фунтів стерлінгів, що означає втрату 0,8-1,8 млрд

фунтів стерлінгів, або приблизно 20-40% очікуваних щорічних інвестицій у ШІ в країні. Побічні ефекти також вплинуть на інші сфери, що потребують великих обсягів даних: наукові дослідження (-150 млн фунтів стерлінгів), юридичну та фінансову аналітику (-35 млн фунтів стерлінгів), а також охорону здоров'я/фармацевтику (-25 млн фунтів стерлінгів). Загалом, відсутність комерційного TDM може призвести до того, що витрати британського бізнесу на R&D у 2025 році скоротяться на 1-2 мільярди фунтів стерлінгів, що еквівалентно дефіциту у 2-4 відсотки, що ставить під загрозу амбіції країни залишатися світовим лідером у галузі ШІ…» ***(Report: Copyright, AI regulation important to UK investment // Advanced Television Ltd. (https://www.advanced-television.com/2025/06/06/report-copyright-ai-regulation-important-to-uk-investment/). 06.06.2025).***

***

«…Журналіст-фрілансер Роб МакГіббон (Rob McGibbon) звинуватив канали YouTube у використанні штучного інтелекту для плагіату контенту з платних новинних джерел, зокрема його особистого есе про відчуження від покійного батька, яке було опубліковане в Daily Mail. За кілька годин після публікації стаття - разом із дитячими фотографіями, які він надав для одноразового використання, - була перероблена YouTube-каналом The World News на 14-хвилинне відео за участю диктора зі штучним інтелектом без його згоди. МакГіббон розкритикував платформу за нездатність проактивно усунути порушення авторських прав, зазначивши, що процес розгляду скарг на YouTube є повільним і неефективним, і часто займає сім днів. Він стверджував, що тягар відстеження порушень повинен лягати не на авторів, а на такі платформи, як YouTube, які повинні отримувати дозвіл на використання матеріалів, захищених авторським правом. Цей інцидент висвітлює більш широке занепокоєння щодо крадіжки контенту за допомогою ШІ, оскільки диктор зі штучним інтелектом допустив неточності, неправильно охарактеризувавши свої стосунки з батьком як "жорстокі", незважаючи на те, що він не бачився з ним 25 років. МакГіббон засудив роль YouTube у сприянні такій крадіжці, порівнявши її з продажем крадених товарів і закликавши уряди притягнути технологічних гігантів до відповідальності. Він також розкритикував запропонований у Великій Британії законопроект про дані, який дозволить компаніям, що розробляють ШІ, використовувати твори, захищені авторським правом, якщо автори явно не відмовляться від цього, стверджуючи, що це перекладає відповідальність на окремих осіб, а не вимагає від платформ отримання попередньої згоди. Ця справа підкреслює напруженість між інноваціями у сфері ШІ, дотриманням авторських прав і необхідністю посилення правової бази для захисту прав авторів у цифрову епоху» ***(Journalist accuses Google of copyright theft // Law Society Gazette (https://www.lawsociety.ie/gazette/top-stories/2025/june/journalist-accuses-google-of-copyright-theft/). 04.06.2025).***

«Нещодавній звіт Британського інституту кіно (BFI) висвітлює значну загрозу для кіно- і телеіндустрії, показуючи, що сценарії з понад 130 000 фільмів були використані для навчання генеративних моделей штучного інтелекту без дозволу або оплати. Автори звіту визначають авторське право як "домінуюче занепокоєння щодо ШІ сьогодні", стверджуючи, що ця практика загрожує "фундаментальній економіці екранного сектору", оскільки дозволяє ШІ вивчати структури розповіді, а потім генерувати конкуруючий контент за частку вартості. Ця проблема ускладнюється запропонованим законодавством Великобританії, яке вимагатиме від власників авторських прав "відмовитися" від використання їхніх матеріалів для навчання ШІ - політика, яку лідери індустрії вважають проблематичною і складною для виконання. Незважаючи на ці серйозні занепокоєння, ставлення індустрії до ШІ характеризується "подвійністю захоплення і скептицизму". Хоча деякі гучні застосування викликали негативну реакцію, генеративний ШІ також поступово впроваджується: опитування показують, що майже половина керівників американських ЗМІ та зростаюча кількість британських і французьких професіоналів у сфері екранних технологій використовують цю технологію, яка, як зазначається у звіті, постійно покращує свою придатність для виконання творчих завдань…» ***(Max Goldbart. BFI Research: 130,000 Film & TV Scripts Have Been Used To Train AI // Deadline Hollywood (https://deadline.com/2025/06/bfi-research-film-tv-script-training-poses-threat-to-sector-1236425794/). 09.06.2025).***

***

«Уряд Великої Британії розпочав консультації з метою встановлення правової ясності щодо використання матеріалів, захищених авторським правом, у навчанні моделей ШІ, щоб збалансувати потреби авторів і фірм, що займаються розробкою ШІ. Пропозиції уряду спрямовані на те, щоб надати авторам більший контроль і можливості оплати, а розробникам ШІ - широкий доступ до навчальних даних і сприяти прозорості щодо джерел даних і маркування контенту, створеного штучним інтелектом…

Однак багато авторів і оглядачів галузі скептично ставляться до того, що справжнього балансу можна досягти. Групи авторів, такі як Коаліція творчих прав у сфері ШІ, виступають за обов'язкову виплату роялті за їхній контент, що використовується для навчання ШІ, наголошуючи на необхідності надійної системи захисту авторських прав. З іншого боку, Асоціація комп'ютерної та комунікаційної індустрії (CCIA) підкреслює, що вимоги до прозорості повинні бути реалістичними, щоб уникнути порушення комерційної таємниці розробників ШІ…

Аманда Брок з OpenUK також стверджує, що вимога сплати роялті або ліцензійних платежів зрештою зашкодить британським інноваціям у сфері ШІ, стверджуючи, що існує прямий конфлікт інтересів між двома секторами. Вона вважає, що ліцензування контенту не є довгостроковим рішенням і може

гальмувати більш широкі інновації, приносячи користь лише кільком великим компаніям. 10-тижневий період консультацій означає, що рішення не буде прийнято до наступного року, тоді як інші країни вже мають більш чіткі винятки щодо добросовісного використання для навчання ШІ» ***(Emma Woollacott. Government consults on controversial AI training rules // Future US, Inc (https://www.itpro.com/technology/artificial-intelligence/government-consults-on-controversial-ai-training-rules). 16.06.2025).***

***

«Швидке впровадження генеративного штучного інтелекту трансформує робочі місця: 61% британських фахівців вже використовують його, а 71% очікують, що будуть використовувати до кінця 2025 року. Зокрема, юридичний сектор використовує ШІ для підвищення ефективності в таких завданнях, як узагальнення документів і проведення досліджень. Однак така інтеграція створює операційні ризики, зокрема порушення авторських прав, оскільки понад три чверті опитаних британських фахівців визнають, що завантажують або копіюють сторонній контент у підказки штучного інтелекту без належного дозволу…

Щоб зменшити ці ризики, організації повинні впровадити надійні системи управління, включаючи чіткі правила на робочому місці щодо дозволених інструментів і способів використання штучного інтелекту, а також відповідне ліцензування стороннього контенту, що використовується як підказки. Агентство з ліцензування авторських прав (CLA) вирішує цю проблему за допомогою ліцензії CLA Law License, яка надає юридичним фірмам дозволи на копіювання та використання опублікованого контенту. Зокрема, нові дозволи CLA на використання штучного інтелекту на робочому місці, запущені в травні 2025 року, розширюють цю ліцензію, дозволяючи законне використання вибраного опублікованого контенту в якості підказок у дозволених інструментах штучного інтелекту, забезпечуючи дотримання законодавства Великобританії про авторське право…

Ця оновлена ліцензія дозволяє юридичним фірмам відповідально впроваджувати інновації, використовуючи високоякісний контент без шкоди для комплаєнсу. Крім захисту репутації та доходів фірм, ліцензійна модель CLA гарантує, що творці - автори, видавці та художники - отримують винагороду, сприяючи тим самим створенню стійкої творчої екосистеми. Оскільки юридичний сектор продовжує впроваджувати генеративний ШІ, дотримання принципів належного врядування та дотримання правових норм, зокрема через комплексне ліцензування, має вирішальне значення для етичних та сталих інновацій» ***(Serena Dederding. Insight: The generative AI era - Embracing innovation and good governance // The Law Society (https://www.lawgazette.co.uk/insights/the-generative-ai-era-embracing-innovation-and-good-governance/5123582.article). 12.06.2025).***

***

«Оскільки компанії все частіше інтегрують контент, створений штучним інтелектом, у свої стратегії брендингу, маркетингу та інтелектуальної власності, вони стикаються зі складними юридичними проблемами, зокрема щодо захисту торговельних марок і авторських прав на активи, створені штучним інтелектом. Хоча створені штучним інтелектом логотипи та дизайни, як правило, можуть бути захищені як торгові марки, якщо вони є відмітними і використовуються в комерційних цілях без плутанини, вони, як правило, не підпадають під захист авторських прав, якщо тільки в їх створенні не було значної участі людини…

Відомство США з патентів і торговельних марок (USPTO) пропонує рекомендації щодо використання ШІ, але переважно для створення зразків торговельних марок або заявочних документів, а не для створення самих марок. І навпаки, позиція Американського відомства з авторських прав полягає в тому, що контент, створений виключно штучним інтелектом, не може охоронятися авторським правом, а охороноздатність творів, створених за допомогою штучного інтелекту, залежить від ступеня творчого авторства людини. Це означає, що простих підказок AI-платформі недостатньо для захисту авторських прав, хоча створені людиною частини твору, які модифікуються або вдосконалюються за допомогою ШІ, можуть зберігати захист…

Наприклад, логотип, створений штучним інтелектом, може підпадати під захист торговельної марки, але не під авторське право, що робить його вразливим для несанкціонованого небрендингового або художнього використання третіми сторонами. Щоб досягти подвійного захисту, компаніям слід використовувати значну частку людської творчості, наприклад, почати з намальованого вручну дизайну і використовувати ШІ для його вдосконалення або суттєво модифікувати створені ШІ результати за допомогою людського вкладу та адаптивних інструментів ШІ…

Компаніям рекомендується підходити до контенту зі штучним інтелектом стратегічно: не покладатися лише на штучний інтелект для отримання подвійного захисту; проводити комплексний пошук торговельних марок, щоб запобігти ризикам порушення прав через навчальні дані штучного інтелекту; переконатися, що угоди з платформами штучного інтелекту та творцями передають усі права інтелектуальної власності компанії; ретельно документувати процес розробки, щоб довести людське авторство для дотримання авторських прав. Послідовне використання затверджених логотипів у комерційній діяльності також має вирішальне значення для підтримання чинності торгової марки. Зрештою, компанії, які прагнуть отримати захист як торговельних марок, так і авторських прав на активи, створені штучним інтелектом, повинні визначати пріоритети і демонструвати значну участь людини у творчому процесі…» ***(Von Bryant, Norm Rich, Alex Liederman. AI-Generated Logos Require Careful Steps to Protect IP Rights // Bloomberg Industry***

Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/us-law-week/ai-generated-logos-require-careful-steps-to-protect-ip-rights). 04.06.2025).

***

«Акції Warner Music Group (WMG) впали після того, як стало відомо, що великий музичний дистриб'ютор став однією з трьох компаній, які ведуть переговори зі стартапами в галузі штучного інтелекту (ШІ) про монетизацію використання ШІ в своєму музичному каталозі.

…Warner Music разом з Universal Music Group і підрозділом Sony Group Corp. (SONY) Sony Music Group обговорюють ліцензійні угоди з Suno і Udio для отримання компенсації, коли музика артистів, яких вони представляють, буде використана для навчання генеративних моделей штучного інтелекту і створення нової музики.

…музичні компанії хочуть, щоб фірми, які займаються штучним інтелектом, розробили технологію зняття відбитків пальців і атрибуції, яка дозволить відстежувати, коли і як використовується та чи інша пісня. Крім того, вони хочуть мати можливість брати активну участь у створенні продуктів Suno і Udio, в тому числі в тому, які пісні розробляються і як вони працюють.

…угода може створити прецедент того, як використовуються пісні і як артисти платять за ремікси, створені штучним інтелектом.

Акції Warner Music Group, яка представляє таких артистів, як Ед Ширан, Бруно Марс і Дуа Ліпа, впали до найнижчого рівня за останні два роки» ***(Bill McColl. Major Labels in Talks to License AI Use of Music, Report Says // Investopedia (https://www.investopedia.com/major-labels-in-talks-to-license-ai-use-of-music-report-says-11747128). 03.06.2025).***

***

«…Найбільші компанії в галузі ШІ лобіюють в адміністрації Трампа послаблення законів про інтелектуальну власність (ІВ), стверджуючи, що необхідність вести переговори щодо захищених авторським правом "навчальних даних", таких як книги, твори мистецтва та фільми, призведе до того, що лідерство в галузі ШІ перейде до таких країн, як Китай. Однак опоненти стверджують, що це хибний вибір і що захист прав інтелектуальної власності, як це закріплено в Конституції, насправді посилить розвиток ШІ, використовуючи принципи вільного ринку для управління інноваціями. Вони стверджують, що захист інтелектуальної власності не перешкоджає компаніям, які розробляють ШІ, використовувати творчі роботи, а просто вимагає від них домовлятися про справедливу ринкову вартість, забезпечуючи компенсацію авторам…

Перевага майнових прав творців не лише відбиратиме доходи у митців і малого бізнесу для субсидування великих технологічних платформ, але й завдасть шкоди всім комерційним правовласникам, включно з самим президентом Трампом, який володіє значним портфелем об'єктів права

інтелектуальної власності. У довгостроковій перспективі знецінення людського творіння може позбавити стимулів для створення нових творів, що в кінцевому підсумку позбавить ШІ свіжих "навчальних даних", необхідних йому для розвитку. Крім того, віддати величезний культурний і творчий контент Америки - ключову стратегічну перевагу, яка приносить мільярдні доходи від експорту, - було б нерозумним актом самосаботажу в глобальній гонці ШІ. На щастя, адміністрація Трампа, схоже, чинить опір цим лобістським зусиллям, визнаючи, що дотримання принципів ІВ є найефективнішим способом сприяння стійким американським інноваціям…» ***(Timothy Lee. Copyright Will Strengthen, Not Weaken AI // The Daily Caller, Inc. (https://dailycaller.com/2025/06/02/opinion-copyright-will-strengthen-not-weaken-ai-timothy-lee/). 02.06.2025).***

***

Федеративна Республіка Нігерія

«…З'являється поширене і небезпечне непорозуміння, що люди можуть претендувати на законні авторські права на контент, створений штучним інтелектом, - поняття, яке спотворює закон про авторське право і наражає заявників на значну юридичну відповідальність. На думку експертів у галузі права, однозначна відповідь на питання, чи можна захищати авторські права на роботи, створені штучним інтелектом, - ні. За своєю суттю, авторське право, включно із Законом Нігерії про авторське право від 2022 року, захищає твори, які демонструють оригінальність і є продуктом людських інтелектуальних зусиль. Однак ШІ працює, синтезуючи величезні обсяги вже існуючих даних, значна частина яких захищена авторським правом, і рекомбінуючи їх у нові форми. Цей процес означає, що результат є похідним і неоригінальним, а отже, не відповідає ключовому критерію захисту авторських прав і потенційно втягує користувача в масове порушення авторських прав…

Цей правовий принцип випробовується в усьому світі, про що свідчить знаковий випадок у США у вересні 2024 року, коли чоловікові було пред'явлено звинувачення у використанні ШІ для створення сотень тисяч пісень з метою шахрайського отримання понад 10 мільйонів доларів роялті. Прокурори стверджували, що це було шахрайство з авторськими правами, оскільки в музиці, згенерованій штучним інтелектом, незаконно використовувався матеріал існуючих виконавців. Ця справа створила потужний прецедент, встановивши, що використання ШІ для імітації або реміксу творів, захищених авторським правом, є порушенням авторських прав, а не інновацією…

У Нігерії, незважаючи на відсутність спеціального регулювання ШІ, чинного Закону про авторське право достатньо для переслідування тих, хто претендує на право власності на роботи, створені за допомогою ШІ, якщо їхнє походження можна простежити до існуючих матеріалів, захищених авторським

правом. Художників і творців, які експериментують зі штучним інтелектом, попереджають, що прийняття і публікація такого контенту покладає на них відповідальність за будь-яке порушення авторських прав, а реєстрація твору в органах авторського права не дає законного права власності - вона лише створює фальшиву оболонку, яка може зруйнуватися під час юридичної перевірки. Зрештою, авторське право зрозуміле: воно захищає людське творіння, і ніхто не може законно володіти тим, чого він не створював…» ***(Somadina Eugene-Okorie. Legal illusion of ownership: Why AI-generated content cannot be protected by copyright law // African Newspapers of Nigeria Plc. (https://tribuneonlineng.com/legal-illusion-of-ownership-why-ai-generated-content-cannot-be-protected-by-copyright-law/). 09.06.2025).***

***

Японська Держава

«Найбільша японська асоціація засобів масової інформації, Японська асоціація видавців і редакторів газет, звинуватила компанії штучного інтелекту в порушенні законів про авторське право, оскільки вони збирають і використовують новинний контент без дозволу, незважаючи на прямі заборони. У заяві, опублікованій 4 червня, асоціація закликала фірми, що займаються розробкою штучного інтелекту, дотримуватися існуючих правил авторського права і закликала уряд впровадити і забезпечити захист творців контенту і прав інтелектуальної власності…

У відповідь на появу систем Retrieval-Augmented Generation (систем розширеного пошуку - RAG) та інших технологій штучного інтелекту багато японських новинних організацій чітко обмежили використання їхнього контенту генеративним ШІ на своїх веб-сайтах. Однак асоціація підтвердила випадки, коли AI-компанії ігнорували ці обмеження і незаконно використовували контент своїх членів як прямі посилання в системах RAG, що, ймовірно, є порушенням авторських прав відповідно до рекомендацій Агентства у справах культури до 2024 року.

Системи RAG, які поєднують генеративний ШІ з веб-пошуком для пошуку відповідей на запити користувачів, стрімко зросли в популярності, але викликають занепокоєння через "пошук у нуль кліків", коли користувачі покладаються виключно на відповіді, згенеровані ШІ, не відвідуючи оригінальні джерела новин. Медіагрупи попереджають, що ця тенденція не лише створює ризик поширення дезінформації, але й зменшує трафік на легітимні новинні сайти, що загрожує стійкості професійної журналістики. Асоціація засудила цю практику як "фрірайдинг на новинному контенті" і попередила, що підрив діяльності новинних організацій може поставити під загрозу право громадськості знати правду…» ***(RYOTA GOTO. Media renews criticism of AI firms ignoring copyright laws // The Asahi Shimbun Company (https://www.asahi.com/ajw/articles/15822631). 05.06.2025).***

«Широке розповсюдження зображень, створених штучним інтелектом, що імітують відомі художні стилі, наприклад, японської студії Ghibli, викликає значні правові та етичні питання, зокрема, щодо порушення авторських прав і законності використання захищених творів для навчання цих моделей ШІ. Щодо того, чи є порушенням авторських прав зображення, створені ШІ у відомому художньому стилі, важливо зазначити, що художні стилі самі по собі, будучи подібними до ідей, не охороняються авторським правом; захист надається лише оригінальним, матеріальним творам, які відображають особистість автора, як, наприклад, анімаційні фільми Ghibli. Отже, створення зображення, просто натхненного стилем Ghibli, без відтворення конкретних, впізнаваних і оригінальних елементів (наприклад, персонажів, конкретних сцен або декору) з їхніх творів, захищених авторським правом, саме по собі не є незаконним. Однак порушення авторських прав може бути встановлене, якщо зображення, створене штучним інтелектом, значною мірою відтворює такі захищені елементи, що вимагає порівняння в кожному конкретному випадку. Крім того, комерційне використання і широке розповсюдження таких зображень може ввести громадськість в оману щодо їхнього походження і несправедливо скористатися репутацією і зусиллями оригінального творця, що потенційно може призвести до звинувачень у паразитизмі і недобросовісній конкуренції…

Окреме, але пов'язане з цим питання стосується законності використання творів, захищених авторським правом, для навчання генеративних ШІ. Щоб штучний інтелект міг точно відтворювати стиль, подібний до стилю Ghibli, він повинен бути навчений на великій кількості зображень у цьому стилі, які, ймовірно, включають захищений авторським правом матеріал з фільмів Ghibli. Збір і використання таких захищених даних без згоди автора може становити незаконну експлуатацію та порушення авторських прав, навіть якщо кінцеві зображення, створені штучним інтелектом, не відтворюють безпосередньо навчальні роботи. Однак законодавство про авторське право містить виняток для інтелектуального аналізу текстів і даних (TDM), який може дозволити використання захищених авторським правом творів для навчання ШІ, якщо тільки правовласники не скористалися своїм правом на відмову, чітко вказавши, що вони не дають дозволу на таке використання. Крім того, нові закони, такі як Європейський закон про ШІ, вимагають прозорості щодо даних, які використовуються для навчання ШІ, дозволяючи авторам перевіряти, чи були використані їхні твори. Зрештою, цей "ефект Ghibli" підкреслює нагальну потребу в чіткій правовій базі для регулювання використання штучного інтелекту, спрямованій на забезпечення балансу між захистом прав інтелектуальної власності та заохоченням технологічних інновацій і свободи вираження поглядів…» ***(Gaëlle Andrieu. Ghibli effect & Propriété Intellectuelle // Novagraaf (https://www.novagraaf.com/fr/vision/ghibli-effect-proprietes-intellectuelle). 05.06.2025).***

***

«…Стратегічний штаб з питань інтелектуальної власності японського уряду розробив Стратегічну програму інтелектуальної власності до 2025 року, яка має на меті сприяти використанню штучного інтелекту (ШІ) відповідно до уточнених стандартів розпізнавання авторів і представити дорожню карту для максимізації глобальної конкурентоспроможності інтелектуального капіталу Японії, включаючи аніме, мангу та ігри. Ця щорічна програма, яка цього року зосереджується на генеративному ШІ та сприянні глобальній конкурентоспроможності, окреслює політику захисту та використання інтелектуальної власності…

План до 2025 року побудований на трьох стратегічних стовпах: створення систем інтелектуальної власності для ШІ та цифрової ери, забезпечення лідерства Японії у формуванні міжнародних правил для ШІ, квантових технологій та інших галузей, а також відродження регіонів через національну індустрію контенту. Визнаючи потенціал генеративного ШІ для розвитку та сприяючи його активному використанню, програма визнає проблему оцінки внеску розробників ШІ. Відповідно, уряд розгляне заходи щодо уточнення критеріїв визнання винахідників і творців. Щодо об'єктів авторського права, створених за допомогою ШІ, уряд інформуватиме громадськість про правові норми захисту оригінального контенту та розроблятиме механізми забезпечення прозорості з боку операторів ШІ щодо оригінальних творів, які використовуються для машинного навчання…

У зв'язку з цим уряд вперше за 19 років розробить Комплексну стратегію міжнародної стандартизації, яка позиціонує Японію як лідера у формулюванні міжнародних стандартів у сфері новітніх технологій. Ця стратегія, підтримана державно-приватним партнерством, спрямована на те, щоб Японія взяла на себе ініціативу у формуванні глобальних правил у восьми стратегічних сферах, включаючи цифрові технології та штучний інтелект, квантові технології, телекомунікації, а також навколишнє середовище та енергетику. Крім того, індустрія контенту позиціонується як ключовий сектор з метою розширення закордонного ринку контенту японського походження до 2033 року до 20 трильйонів єн. Щоб скористатися популярністю відвідування місць, пов'язаних з фільмами та аніме, уряд виділить близько 200 місць по всій країні до 2033 року як центри для регіонального економічного відродження...» ***(Govt Sets 2025 Intellectual Property Strategy; Aims to Maximize Japan's Capital Such as Anime, Manga, Games // The Japan News (https://japannews.yomiuri.co.jp/politics/politics-government/20250604-259004/). 04.06.2025).***

***

Наука в сфері інтелектуальної власності

«…Рух за відкриту науку тривалий час гальмувався уявленнями про те, що публікації у відкритому доступі є менш якісними або навіть

грабіжницькими, виключенням дослідників з країн з низьким і середнім рівнем доходу з дорогих журнальних моделей, маргіналізацією місцевих мовних і корінних видань, а також надмірним покладанням на кількісні показники "впливу" і рейтингові системи Глобальної Півночі (Global-North). У 22 арабських країнах ці універсальні бар'єри ускладнюються специфічними регіональними викликами: триваючими конфліктами, які руйнують дослідницьку інфраструктуру і людський потенціал; відсутністю технічної підтримки справа наліво на багатьох видавничих платформах; і відсутністю узгодженої національної або регіональної політики для просування відкритої науки. Ще гірше те, що прагнення до інституційного престижу через оплату публікацій і рейтингові оцінки фактично відсунуло на другий план справжні практики відкритої науки і посилило домінування публікацій Глобальної Півночі на шкоду арабомовним науковим дослідженням…

У відповідь на це в рамках картографічного проекту, що спирається на DOAJ, Проект суспільних знань та бібліометричні бази даних, було каталогізовано 2 509 активних журналів з відкритим доступом в арабському регіоні (за винятком Ірану): 60% у Північній Африці, 33% у Перській затоці, 6% у Леванті і 1% у країнах на південь від Сахари. Майже всі вони мають відкритий доступ, і значна частина з них працює за діамантовою моделлю (без авторських гонорарів) - 61% у Північній Африці, 34% у країнах Перської затоки, 56% у країнах Африки на південь від Сахари і 17% у Леванті. Проте лише 247 журналів публікуються арабською мовою, і менше 20% регіональних видань з'являються в DOAJ, Scopus або Web of Science - цей розрив зумовлений не якістю, а недоліками метаданих, недостатньою обізнаністю з індексами та упередженнями, зумовленими рейтингом…

Щоб створити справді інклюзивну екосистему відкритої науки, зацікавлені сторони повинні (1) сприяти локалізованим двомовним журналам і заохочувати дослідників цінувати вітчизняні видання; (2) прийняти діамантову модель, інвестуючи в надійні практики метаданих, регіональні консорціуми і тренінги для поліпшення включення в глобальні індекси; і (3) розширити визнання бібліодиверсифікованих індексів, зокрема DOAJ, щоб гарантувати, що арабомовні дослідження і перспективи посядуть належне місце на світовій сцені…» ***(Emily Choynowski. What Can We Learn From Open Access Journals in the Arab States? // Annual Reviews (https://katinamagazine.org/content/article/open-knowledge/2025/open-access-journals-arab-states). 05.06.2025).***

***

«Діамантовий відкритий доступ (DOA), який пропонує вільний доступ як для авторів, так і для читачів, розглядається як багатообіцяюча альтернатива комерційним публікаціям, але його реалізація стикається з певними проблемами в різних академічних дисциплінах.

У біології та нейронауках DOA цінується за сприяння прозорості та відтворюваності, що має вирішальне значення для подолання "кризи відтворюваності". Однак її успіху заважає нестабільне фінансування відкритих платформ і брак інфраструктурної підтримки, як-от розпорядників даних та інженерів дослідницького програмного забезпечення. Для гуманітарних наук, особливо для малих галузей, DOA є необхідною умовою участі, проте журнали, очолювані вченими, борються за фінансову стабільність, редакторську працю та підтримку нетрадиційних форматів, таких як цифрові видання та мультимедіа. У медицині та психології DOA є етично необхідним для публічного доступу та відтворюваності, але може бути ексклюзивним, якщо платформи прив'язані до конкретних інституцій, що створює нові бар'єри. Тим часом такі галузі, як екологія, стикаються з культурним опором практикам відкритих даних і загальною необізнаністю щодо журналів відкритих даних…

У всіх дисциплінах найбільшою проблемою залишається система академічної винагороди. Культура "публікуй або загинь", зумовлена бібліометричними показниками та престижем традиційних комерційних видавництв, перешкоджає визнанню публікацій DOA. Щоб досягти успіху, DOA має стати частиною ширшого переходу до відкритої науки, який включає створення стабільного фінансування та інфраструктури, інтеграцію нових допоміжних експертів у дослідницькі команди та фундаментальне реформування академічного оцінювання, щоб оцінювати якість усього дослідницького циклу, включно з відкритими даними та методами, а не лише кінцеву публікацію…» ***(Andreas Jansen, Monica B. Berdugo, Kathrin Siebold, Dominik Endres, Konrad Hierasimowicz, Lydia Riedl, Kai Matuszkiewicz. Diamond Open Access: Perspektiven aus verschiedenen Forschungsbereichen // (https://open-access.network/blog/diamond-open-access-perspektiven-aus-verschiedenen-forschungsbereichen). 02.06.2025).***

***

«…Північноафриканський регіон досяг значних успіхів у просуванні відкритого доступу до наукових досліджень через національні платформи в таких країнах, як Алжир, Єгипет і Марокко, що призвело до появи великої кількості академічних журналів. Однак значний розрив у якості обмежує їхню глобальну довіру та вплив. Незважаючи на існування понад 2200 журналів відкритого доступу в регіоні, лише 17,5% з них відповідають стандартам, необхідним для включення до Директорії журналів відкритого доступу (DOAJ), ключового міжнародного стандарту. Ця диспропорція особливо помітна, якщо порівнювати країни: Єгипет має найбільшу кількість журналів і відносно високий показник включення до DOAJ, тоді як в Алжирі видається майже 900 журналів, але дуже мало з них відповідають критеріям якості. Цей розрив пояснюється системними проблемами, такими як фінансові обмеження, застаріла інфраструктура та непослідовна редакційна політика, що підкреслює важливість підвищення якості цих численних публікацій до міжнародних

стандартів…» ***(Kamel Belhamel. Enhancing the quality of open access journals in North Africa: A path forward // DOAJ Blog (https://blog.doaj.org/2025/06/12/enhancing-the-quality-of-open-access-journals-in-north-africa-a-path-forward/). 12.06.2025).***

***

«Європейський центр алмазного потенціалу (European Diamond Capacity Hub, EDCH), запущений у 2025 році в рамках проєктів DIAMAS і CRAFT-OA, слугує платформою для співпраці видавців, постачальників послуг і зацікавлених сторін у сфері відкритого доступу до алмазних даних (OA) з усієї Європи. Створена з метою зміцнення справедливої наукової комунікації - де не стягується плата з авторів чи читачів, а контроль залишається за науковими спільнотами - EDCH розширила свої пропозиції, включивши нові ресурси та послуги, покликані сприяти сталому розвитку видавничої справи, керованої спільнотами. Ці доповнення включають спеціальні рекомендації та вказівки для установ, донорів, політиків та інших зацікавлених сторін, наголошуючи на колективній відповідальності та стратегічних шляхах для забезпечення довгострокової життєздатності "Діамантового відкритого доступу". Керівні принципи спрямовані на зміцнення дослідницької культури, фінансової стійкості та збалансування ініціатив "зверху-вниз" і "знизу-вгору", забезпечуючи при цьому гнучкість для організаційної адаптації…

Щоб посилити залучення спільноти, EDCH має спільний форум для обміну знаннями, передовим досвідом і партнерськими дискусіями, до участі в якому запрошуються всі європейські учасники програми відкритого цифрового контенту з діамантовим покриттям. Доповненням до цього є реєстр видавців і постачальників послуг Діамантового відкритого доступу з усього Європейського дослідницького простору, який демонструє досвід, операційні можливості та сприяє наочності і співпраці…» ***(What's new in the European Diamond Capacity Hub // EIFL (Electronic Information for Libraries) (https://www.eifl.net/news/whats-new-european-diamond-capacity-hub). 06.06.2025).***

***

«Наукові товариства, які історично покладалися на доходи від передплати журналів для фінансування своєї ширшої роботи, як-от адвокація та стипендії, зіткнулися зі значною фінансовою кризою через загальногалузевий перехід до публікацій у відкритому доступі. Нещодавнє опитування висвітлює цю проблему, показуючи, що понад 90% товариств вважають, що їхні доходи від видавничої діяльності не встигають за інфляцією, а близько половини спостерігають їхнє зменшення. Ця фінансова скрута змушує багато товариств, особливо менших, які залежать від видавничої

діяльності, що становить понад половину їхнього загального бюджету, скорочувати свою основну благодійну та освітню діяльність…

Експерти попереджають, що ця тенденція є "повільною автокатастрофою", яка може призвести до розпаду невеликих товариств, консолідації влади в руках кількох великих комерційних видавництв і зменшення важливої підтримки, яку суспільства надають своїм галузям. Перехід до моделі відкритого доступу, де автори часто платять гонорар, виявився складним, оскільки вона часто приносить менше доходів, ніж традиційна підписка. Ситуація ще більше ускладнюється тим, що товариства передають свої видавничі функції корпоративним гігантам, які тепер пропонують менш щедрі умови контрактів. Крім того, "трансформаційні угоди" між видавцями та установами можуть залишити суспільства з ще меншими доходами, якщо їхні журнали не будуть часто використовуватися для публікацій за цими угодами. У зв'язку зі зменшенням доходів суспільства також стикаються зі зростанням витрат, наприклад, на інвестиції в інструменти штучного інтелекту для виявлення шахрайства в наукових дослідженнях. У відповідь на це багато товариств визнають свою надмірну залежність від доходів від видавничої діяльності і зараз вивчають диверсифіковані джерела надходжень, такі як онлайн-курси та журнали, щоб забезпечити свою майбутню стійкість…» ***(Jeffrey Brainard. Open-access revolution is squeezing scientific societies' budgets, survey shows // American Association for the Advancement of Science (https://www.science.org/content/article/many-scientific-societies-are-losing-publishing-revenue). 09.06.2025).***

***

«…Спираючись на концепцію "наукового темпераменту" Джавахарлала Неру, текст визначає науку не як фіксовану сукупність знань, а як динамічний процес критичного дослідження та організованого скептицизму. Цей процес, застосовний до природничих, суспільних і гуманітарних наук, ґрунтується на оприлюдненні тверджень про знання і доказів для перевірки з метою виявлення і виправлення помилок, а також на визнанні того, що всі висновки є попередніми. Мета науки, як перефразовують Галілея, "не в тому, щоб відчинити двері нескінченній мудрості, а в тому, щоб встановити межу нескінченній помилці"…

Глобальна публікація результатів досліджень є невід'ємною частиною цього процесу, проте нинішня система, в якій домінують комерційні видавництва, не здатна ефективно служити науці. Міжнародна наукова рада окреслила вісім принципів видавничої діяльності, серед яких універсальний відкритий доступ, відкриті ліцензії для повторного використання, ретельне рецензування та управління з боку наукової спільноти, але в тексті стверджується, що комерційний сектор порушує більшість з них. Бізнес-моделі видавництв створюють надмірну платню, привласнюють авторські права і заохочують культуру "публікуй або загинь", що призвело до вибуху публікацій,

але зниження наукової продуктивності, і все це при тому, що вони отримують прибуток від системи.

Окрім цих внутрішніх дисфункцій, наука стикається з двома серйозними зовнішніми загрозами. По-перше, ландшафт цифрової комунікації перетворився з "глобального сільського майдану" на трайбалізм, що підживлюється алгоритмами соціальних мереж, які створюють "бульбашки впевненості" та поширюють дезінформацію. По-друге, зростання націоналістичних і популістських політичних проектів сприяє утвердженню авторитарної впевненості і є нетерпимим до незалежної, сумнівної природи науки. У тексті робиться висновок, що простого реформування видавничої системи недостатньо. Для подолання цих викликів науковці повинні взяти на себе нову місію громадської активності, повідомляючи про свою роботу громадянам у доступній формі. Університети, в свою чергу, повинні створити стимули і структури для підтримки цього, перетворивши науку на справді суспільне підприємство, що захищає цінність доказів і критичного мислення в суспільстві…» ***(Geoffrey Stewart Boulton. To Serve Their Vital Role in the Research Ecosystem, Publishers Should Follow These Eight Principles // Annual Reviews (https://katinamagazine.org/content/article/open-knowledge/2025/eight-principles-for-publishers-research-ecosystem). 17.06.2025).***

***

Україна

«…На тлі повномасштабної війни українська наука демонструє свою надзвичайну важливість для зміцнення обороноздатності країни, перетворюючи науковців на ключових партнерів держави, чиї розробки заповнюють критичні технологічні прогалини. Ця нова роль нарешті привертає увагу до хронічної проблеми недофінансування, водночас даючи підстави для поміркованого оптимізму. Вже є перші позитивні зміни: створено Національний фонд досліджень, покращено механізми держзамовлень, а також запроваджується система фінансування на основі результатів (performance-based funding), що має на меті спрямовувати кошти найефективнішим установам…

Однак цих кроків недостатньо. Галузь досі страждає від неконкурентних зарплат і мізерних стипендій, що відштовхує молодих вчених у бізнес, а кількість науковців на душу населення в Україні є найнижчою в Європі. Ключовою перешкодою для інновацій залишається унікальний 70% податок на роялті від комерціалізації інтелектуальної власності, створеної в державних установах, що фактично блокує розвиток спіноф-компаній. Є сподівання, що цю проблему допоможе вирішити новий проєкт Science.City, спрямований на створення спеціального правового режиму для наукової сфери…

Для сталого розвитку необхідно також залучати приватний бізнес, чиї інвестиції в науку наразі є мінімальними. Держава має створити системні

фінансові стимули, щоб заохочувати співпрацю науки та бізнесу і спільно покривати високі ризики, пов'язані з інноваційними розробками…» ***(Олександра Антонюк. Фінансування, роялті, кадри: Чи стає наука пріоритетом для держави? // ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «МЕДІА-ДК» (https://biz.nv.ua/ukr/experts/ukrajinska-zbroya-i-ne-tilki-yak-uvaga-do-naukovciv-povilno-vidrodzhuyetsya-v-ukrajini-50519366.html). 10.06.2025).***

***

«…В докторській дисертації Лілії Філіпішиної, однієї з кандидаток до Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій при уряді, виявили ознаки академічної недоброчесності. За результатами аналізу, проведеного громадською ініціативою "Дисергейт", майже третина (27%) сторінок її наукової праці містить запозичення з робіт інших авторів. Зокрема, з дисертації Вікторії Гончар були переписані як окремі фрагменти, так і великі таблиці – загалом на 95 сторінках, а з роботи Михайла Узуна – ще 7 сторінок тексту. Активісти також виявили ознаки фальсифікації: видалення покликань на доробки інших вчених, підміну років досліджень, а також переписування вступних слів із залишенням незмінним основного тексту. Окрім того, у дисертації є місця, які дослівно відповідають текстам інших науковців, хоча авторка іноді додає посилання з формулюванням "доопрацьовано на основі". Лілія Філіпішина працює у трьох закладах вищої освіти та є переможницею Національної премії "Найкраща українка в професії 2020" у категорії "Науковець"…

Національна рада з питань розвитку науки і технологій є консультативно-дорадчим органом при Кабінеті міністрів і забезпечує взаємодію вчених, влади та економічного сектору задля формування наукової політики. До Наукового комітету ради входять 24 провідних вчених, які мають бездоганну наукову репутацію. Наразі триває конкурс на членів комітету, і серед 60 кандидатів активісти "Дисергейт" виявили не лише дисертації з ознаками плагіату у 11 претендентів, а й 22 наукових керівники таких дисертацій…» ***(Анна Коваленко. Кандидатку до Нацради з питань розвитку науки і технологій звинуватили в плагіаті // Українська правда (https://life.pravda.com.ua/society/kandidatku-v-nacradu-z-pitan-nauki-pri-uryadi-zvinuvatili-v-plagiati-308510/). 05.06.2025).***

***

«Призначення Владилени Сокирської тимчасовою виконувачкою обов’язків ректора Уманського національного університету викликало значний резонанс і обурення серед науковців, освітян і військових. Незважаючи на численні скандали, сумнівну репутацію та критику щодо її управлінських методів і наукової доброчесності, саме вона отримала наказ МОН очолити заклад до проведення конкурсу. Це рішення збіглося з чутками про можливе об’єднання двох уманських вишів — УНУ та педагогічного

університету імені Павла Тичини, що в педуніверситеті розцінюють як загрозу його знищенню, а Сокирську називають «інструментом» у цьому процесі…

Кар'єрний шлях Сокирської розпочався з роботи у школі, де її нібито звільнили за неналежне поводження з учнями, після чого вона швидко зробила кар'єру в педуніверситеті, захистивши дисертацію вже за два роки після вступу в аспірантуру. На посаді проректорки, за словами колег, вона створювала токсичну атмосферу і тиснула на співробітників, що призводило до масових звільнень. Серед скандалів — організація платних стажувань за кордоном за завищеною вартістю, що викликало підозри у махінаціях. Водночас Сокирська збудувала маєток у селі Полянецьке, що відображено у її декларації.

Після звільнення у 2018 році Сокирська судилася з університетом, називаючи ситуацію «репресіями», але програла суд. У 2020 році вона намагалася повернутися на посаду ректора, однак отримала лише 6,2% голосів і безуспішно оскаржувала результати виборів у суді. Її наукову діяльність також ставлять під сумнів: щонайменше дві статті мають значні текстові збіги з іншими роботами, а сама вона є головною редакторкою журналу, де ці матеріали були опубліковані. Крім того, у Сумському педагогічному університеті, де вона числилася викладачкою, за словами джерел, вона фактично не з'являлася.

Ситуацію загострюють звернення до міністра освіти від військовослужбовців, які повідомляють про погрози з боку Сокирської, зокрема щодо учасників бойових дій. Педуніверситет активно виступає проти її призначення та можливого об'єднання закладів, ініціювавши відповідну петицію до Кабміну. У ній, крім критики Сокирської, висловлюються побоювання щодо підготовки до ліквідації одного з провідних навчальних закладів регіону. Чи дослухається влада до протестів освітян, студентів і військових, покаже час, проте конфлікт навколо призначення Сокирської вже набув широкого розголосу…» ***(Нову керівницю Уманського університету звинувачують у зловживаннях і плагіаті // НЕНЬКА ІНФО (https://nenka.info/novu-kerivnyczyu-umanskogo-universytetu-zvynuvachuyut-u-zlovzhyvannyah-i-plagiati/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=novu-kerivnyczyu-umanskogo-universytetu-zvynuvachuyut-u-zlovzhyvannyah-i-plagiati). 13.06.2025).***

***

«Українські виші використовують програми, такі як Strike Plagiarism, для перевірки дипломних і курсових робіт на плагіат та використання штучного інтелекту. Однак велика кількість студентських робіт залишається без перевірки через брак коштів...

За словами заступника міністра освіти та науки Михайла Винницького, можливість перевірки робіт на застосування штучного інтелекту залежить від ресурсів кожного закладу. Виробники антиплагіатних програм беруть оплату за кожну сторінку, яку перевіряють. Якщо в університеті 10 тисяч студентів, то

перевірка кожної роботи може вилитися у значні витрати. Тому не всі університети можуть собі це дозволити.

Кращі університети сьогодні перевіряють не лише курсові та дипломні роботи, а й значну кількість поточних робіт, які студенти пишуть для різних курсів. Міністерство освіти та науки заохочує таку практику, але через фінансові обмеження не всі заклади можуть її впроваджувати…» ***(Ігор Тимофєєв. Чи можна уникнути перевірки диплома на плагіат і штучний інтелект? Цікаве пояснення Міносвіти // Телеграф (https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2025-06-10/5911593-yak-obiyti-perevirku-diploma-na-plagiat-i-shtuchniy-intelekt-tsikave-poyasnennya-minosviti). 10.06.2025).***

***

«Харківський національний педагогічний університет (ХНПУ) імені Григорія Сковороди опинився в центрі скандалу через звинувачення у плагіаті наукових робіт. Колишній доцент Сумського державного університету Олег Смірнов стверджує, що в університеті захищали дисертації, частково скопійовані з російських наукових робіт. Смірнов понад рік домагається розгляду своїх скарг на плагіат у роботах іноземних студентів…

Ректор ХНПУ Юрій Бойчук спростував звинувачення, назвавши їх "голослівними" і "непідкріпленими доказами". Він зазначив, що наявність текстових збігів з інтернет-джерелами не є автоматичним доказом плагіату, а академічна експертиза потребує детального аналізу структури, стилю та контексту використання матеріалів.

Керівництво університету підкреслило, що не має правових підстав для збору матеріалів за межами України. Заявник має самостійно надати чіткі докази для розгляду відповідними органами. ХНПУ запевнив, що дотримується принципів академічної доброчесності та засуджує практику запозичення фрагментів без належного цитування…

За словами Олега Смірнова, у листопаді-грудні 2023 року він надіслав скарги на плагіат у дисертаціях Цзі Іпіна, Чень Хуейхуей та О. Авраменко. Згідно з нормативами, заклад має розглянути такі звернення протягом трьох місяців, проте цього досі не зроблено. Смірнов наводить докази того, що тексти були скопійовані з дисертацій, розміщених на офіційних сайтах російських університетів.

Смірнов звинувачує ХНПУ у організації "дисертаційного туризму" для іноземних студентів, зокрема громадян Китаю. За його попереднім аналізом, китайські здобувачі захистили вісім дисертацій із плагіатом, обсяг переписаних текстів у деяких роботах сягає майже 100 відсотків. Смірнов також зазначає, що університет вимагав від нього надати завірені паперові копії російських дисертацій замість електронних версій, що вимагало б поїздки до Росії та оформлення візи.

Ректор ХНПУ Юрій Бойчук пояснив затримку розгляду скарг воєнним станом та обстрілами Харкова. Водночас за 2024-2025 роки університет перевірив на плагіат 37 дисертацій та забезпечив їх захист. Всі роботи пройшли перевірку програмами Unicheck та StrikePlagiarism…» ***(Наталія Кухарик, Ігор Тимофєєв. Треба ще довести: харківський виш цікаво виправдався за скандал з плагіатом росіян // Телеграф (https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2025-06-20/5912541-treba-shche-dovesti-kharkivskiy-vish-tsikavo-vipravdavsya-za-skandal-z-plagiatom-rosiyan?traffic_source=ukr.net). 20.06.2025).***

***

Європейський Союз

«Дослідження патентної активності за 2000-2020 роки, проведене Європейським патентним відомством (ЕРО), показує, що скандинавські університети загалом розглядають захист інтелектуальної власності як стратегічний пріоритет, проте вони відрізняються за режимами власності та моделями співпраці. У Швеції досі діє "професорський привілей", згідно з яким власниками винаходів є дослідники, а не їхні установи; тим не менше, шведські науковці подають найбільше патентів на одного дослідника в Європі, випереджаючи навіть Данію, яка скасувала цей привілей у 2000 році, але посідає друге місце за цим показником. В абсолютних цифрах шведські, данські, фінські та норвезькі університети (враховуючи як прямі заявки від університетів, так і непрямі заявки від компаній, в яких згадуються університетські винахідники) подали до ЕРО 6 356; 4 394; 3 350 та 994 заявки відповідно, причому нижчий показник Норвегії відображає загальний обсяг патентів, виданих в країні. Шведські та данські установи публікують найвищі середні показники кількості патентів на один університет, тоді як усі чотири країни демонструють високі показники подачі заявок на душу населення…

Співпраця з третіми сторонами є інтенсивною в усьому регіоні: на непрямі заявки припадає близько 60 % норвезьких, 71 % датських і понад 90 % шведських та фінських академічних патентів. У Данії, Швеції та Фінляндії більшість непрямих заявок надходить від великих компаній, тоді як у Норвегії майже 80 % - від малих та середніх підприємств. Стартапи відіграють важливу роль скрізь - особливо у Швеції, яка очолює частку патентів, поданих виключно стартапами, і, разом з Данією та Фінляндією, включає кілька університетів до списку 25 найкращих університетів ЕРО за кількістю академічних патентів, отриманих стартапами. Загалом, незважаючи на відмінності у правовій базі та обсягах поданих заявок, університети Скандинавії об'єднує інноваційна модель, яка поєднує активне патентування з міцним партнерством з промисловістю та стартапами; майбутні дані ЕРО покажуть, чи збережуться ці тенденції або ж вони ще більше розійдуться…» ***(Paul Chapman. Nordic University patent filings: Facts and Figures // Marks & Clerk (https://www.marks-clerk.com/insights/latest-insights/102kd64-nordic-university-patent-filings-facts-and-figures/). 03.06.2025).***

«…Дослідження "Бар'єри та можливості для відкритої науки в авторському праві" (Barriers and Enablers for Open Science in Copyright Law) підкреслює нагальну потребу узгодження авторського права з принципами відкритої науки, висвітлюючи, як існуючі правові рамки суттєво перешкоджають відкритому обміну та повторному використанню результатів досліджень. У дослідженні розглядаються режими авторського права в Словенії, Італії та Хорватії і виявляються системні бар'єри, що обмежують потенціал відкритої науки. Хоча відкрита наука сприяє співпраці, доступності та інноваціям за допомогою цифрових інструментів, законодавство про авторське право часто діє як обмеження, надаючи пріоритет приватному ліцензуванню над публічним доступом. Основні проблеми включають вимогу одностайної згоди у співавторських роботах, невід'ємне право на винагороду, фрагментарну передачу прав і формальності на кшталт письмових угод, що ускладнюють управління правами і обмежують можливості дослідників вільно обмінюватися результатами своєї роботи. Крім того, юридичні презумпції, такі як пріоритетне право видавців, ще більше затримують відкритий доступ…

Деякі положення, такі як передача економічних прав роботодавцям, можуть як перешкоджати, так і сприяти відкритій науці, залежно від інституційної політики. Хоча в деяких контекстах існують явні стимули, такі як права на вторинну публікацію, вони залишаються недостатньо розвиненими. Окрім авторського права, закони про культурну спадщину та інші нормативно-правові акти накладають додаткові обмеження на дослідження, що фінансуються державою. У дослідженні підкреслюється, що національні стратегії розвитку відкритої науки часто вступають у протиріччя з правовими реаліями, створюючи розрив між політичними цілями і практичною реалізацією. Транскордонній співпраці також перешкоджають юрисдикційні відмінності в авторському праві. Незважаючи на заклики до реформ, існуючі режими не відповідають цілям відкритої науки і потребують термінового оновлення, щоб збалансувати права авторів з суспільними інтересами. Дослідження виступає за створення юридично узгодженої, гармонізованої системи, яка б надавала пріоритет відкритому доступу, забезпечуючи вільний обмін результатами досліджень та їх повторне використання для просування суспільного прогресу. Без таких реформ зусилля у сфері відкритої науки, що покладаються на приватні ліцензії та контракти, і надалі стикатимуться зі значними юридичними та адміністративними перешкодами…» ***(New KR21 Study – "Barriers and Enablers for Open Science in Copyright Law" // Knowledge Rights 21 (KR21) (https://www.knowledgerights21.org/news-story/odipi-kr21-openscience-report/). 02.06.2025).***

***

«Створений Європейський центр алмазного потенціалу (EDCH) повністю відданий цінностям і принципам, які підтримують різноманітність, справедливість та інклюзивність в управлінні та наданні

своїх послуг. Як сховище ресурсів і центральний вузол між різними типами організацій, EDCH очікує, що всі особи та організації, які взаємодіють на платформі, дотримуватимуться нашого прагнення створювати і підтримувати безпечну та інклюзивну дослідницьку культуру і робоче середовище, яке дозволяє кожному робити свій внесок і отримувати вигоду від досягнень в галузі мистецтва і науки.

…EDCH схвалює Стандарт відкритого доступу "Діамант" (Diamond Open Access Standard, DOAS), який забезпечує видавців, постачальників послуг, інструментів і технологій принципами та передовим досвідом у сфері рівності, різноманітності, інклюзії та приналежності (EDIB), гендеру та багатомовності. Крім того, EDCH надає керівні принципи та набори інструментів про те, як можна здійснити практичні кроки, щоб розвивати діяльність у цьому напрямку…» ***(EDIB Policy // EDCH (https://diamas.org/edib-policy). 06.2025).***

***

«…Коли наукове відкриття має комерційний потенціал, важливим стає вибір правильної назви та розгляд торговельних марок. Хоча дослідники часто використовують неформальні прізвиська або абревіатури, вони не вважаються торговельними марками, якщо не використовуються в комерційних цілях для ідентифікації та розрізнення продуктів або послуг. Торгові марки - відмітні знаки, слова, логотипи або символи - відіграють вирішальну роль у брендингу, роблячи складні наукові назви більш доступними і такими, що легко запам'ятовуються, як, наприклад, у випадку з такими продуктами, як Ozempic - торгова назва семаглутиду…

Якщо ваша інновація може вийти на ринок, доцільно розглянути можливість захисту назви як об'єкта інтелектуальної власності, використовуючи символ ™ або зареєструвавши її для отримання символу ®. Символ ™ означає заявку на торговельну марку без офіційної реєстрації, тоді як ® означає юридично зареєстровану марку з виключними правами. Перш ніж обрати торговельну марку, важливо провести мозковий штурм щодо унікальних назв, які запам'ятовуються, а не просто є описовими, і провести ретельний пошук у національних і міжнародних відомствах з питань торговельних марок, щоб уникнути конфліктних ситуацій. Консультація з фахівцем у сфері інтелектуальної власності на ранній стадії процесу може допомогти перевірити потенційні назви…

Торгові марки додають значної цінності, підвищуючи впізнаваність бренду, сприяючи довірі споживачів і створюючи можливості для ліцензування або продажу, тим самим генеруючи додаткові потоки прибутку. Окрім правових та економічних переваг, привабливі торговельні марки можуть також покращити суспільне сприйняття наукових інновацій, особливо в часи скептицизму. З цих причин для забезпечення ефективного захисту торговельних марок та стратегічного брендингу рекомендується звертатися за консультаціями до експертів з ІВ…» ***(Greta Faccio, Marion-Sima Wössner.***

When should scientists think about trademarks? // THE - Times Higher Education (https://www.timeshighereducation.com/campus/when-should-scientists-think-about-trademarks). 12.06.2025).

***

Ісламська Республіка Пакистан

«Інтелектуальна власність (ІВ) охоплює юридичні права, які захищають творіння людської винахідливості - від креслення нової сонячної батареї до програмного забезпечення, що інтерпретує медичні зображення. Цей захист, який включає авторські права на літературні та художні твори, торговельні марки для ідентифікації брендів, права на дизайн зовнішнього вигляду продукції, патенти на нові винаходи та комерційну таємницю для власних ноу-хау, гарантує, що винахідники зберігають право власності на свої ідеї, коли вони рухаються глобальними ланцюгами поставок. Проте в багатьох університетах країн, що розвиваються, навчальні програми роблять акцент на технічних навичках - математиці, експериментальному дизайні та аналізі даних, - залишаючи поза увагою юридичну та ділову хватку, необхідну для виведення лабораторних відкриттів на ринок. Без грамотності у сфері ІВ студенти ризикують, що їхні відкриття привласнять організації з кращими ресурсами, неправильно оформлять патентні заявки, спіткнуться під час ліцензійних переговорів або навіть впадуть в академічну недоброчесність, як-от ненавмисний плагіат…

Включення спеціального курсу з ІВ до основної навчальної програми для студентів природничих, інженерних, бізнесових та юридичних спеціальностей усуне цю прогалину, поєднуючи теоретичні основи з практичними вправами, такими як аналіз знакових спорів, розробка макетів патентів та співпраця над реальними ліцензійними проектами. Вигода виходить за рамки індивідуального кар'єрного зростання: університети та країни виграють, коли чіткі стратегії у сфері ІВ залучають венчурний капітал, стимулюють побічні ефекти, створюють робочі місця та сприяють розвитку підприємницької екосистеми. Повага до норм авторського права і торговельних марок також сприяє академічній доброчесності та міжнародній співпраці…

Слід визнати, що небагато навчальних закладів можуть похвалитися викладачами, які знаються на праві ІВ, а розробка міждисциплінарної навчальної програми може бути непростим завданням. Однак партнерство з юридичними школами, державними установами (наприклад, Організацією інтелектуальної власності Пакистану) та глобальними організаціями, такими як Всесвітня організація інтелектуальної власності, може забезпечити контекстно-релевантний зміст, не перевантажуючи наявний персонал. У сучасній економіці знань освіта у сфері ІВ повинна стояти поряд з основними науковими дисциплінами, надаючи новаторам можливість захищати, комерціалізувати та перетворювати ідеї на сталий прогрес» ***(Intikhab Ulfat. Guarding ideas // The***

Express Tribune (https://tribune.com.pk/story/2549690/guarding-ideas). 06.06.2025).

***

Китайська Народна Республіка

«Внесок Китаю в науку світового рівня стрімко зростає, що ще більше зміцнює його лідерство в наукових дослідженнях, як зазначено в останньому звіті Nature Index Research Leaders за 2024 рік. Цю тенденцію підтверджують різні світові рейтинги, які підкреслюють зростаючий вплив Азії, зокрема Китаю, на наукові дослідження, в той час як західні інституції втрачають провідні позиції…

У 2023 році Китай випередив Сполучені Штати і зайняв перше місце в списку дослідницьких лідерів Nature Index, який ранжує організації на основі їхнього внеску в високоякісні статті в провідних журналах з охорони здоров'я та природничих наук. За останній рік лідерство Китаю значно розширилося, а ключовий показник авторського внеску - Share-Nature Index - сягнув 32 122, що на 17,4% більше, ніж у 2023 році. Цей показник зріс більш ніж у чотири рази лише за один рік, і зараз Китай має вісім установ у першій десятці, порівняно з сімома у попередньому році…

Згідно з Глобальним інноваційним індексом 2024, опублікованим Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (ВОІВ), Китай продовжує лідирувати у світі другий рік поспіль, маючи 26 зі 100 найкращих науково-технічних інноваційних кластерів. Це ще раз підтверджує, що Китай є однією з найбільш швидкозростаючих інноваційних економік за останнє десятиліття. Ці дані свідчать про фундаментальну трансформацію глобального дослідницького ландшафту, коли лідерство в науці та дослідженнях переходить від Заходу до Сходу…» ***(Latest global rankings show shift in global research landscape // China Daily Information Co (CDIC) (https://www.chinadaily.com.cn/a/202506/22/WS685745f1a310a04af22c7aa8.html). 22.06.2025).***

***

Малайзія

«Springer Nature та Консорціум електронних ресурсів вищої освіти (KONSEPt), малайзійський консорціум вищих навчальних закладів та дослідницьких установ, оголосили про першу національну трансформаційну угоду (ТА) в Малайзії та серед країн Південно-Східної Азії. Сторони стверджують, що ця угода демонструє зростаючий імпульс до публікацій з відкритим доступом (ОА) в економіках усіх розмірів, а також зростаючий глобальний перехід до відкритої науки та досліджень.

Ця угода дозволить дослідникам з усіх 20 державних університетів Малайзії публікувати свої роботи в відкритому доступі (ОА) у понад 2000 гібридних журналах у портфоліо Springer Nature. Одночасно студенти та викладачі отримають повний доступ до читання понад 2300 назв журналів. З огляду на останні дані Springer Nature, які показують безпосередній вплив тематичних асистентів (ТА) на результати ОА, ця угода краще підтримуватиме афілійованих дослідників у відкритій публікації, розширюючи можливості, глобальну видимість та вплив малайзійських досліджень, а також сприяючи більшій міжнародній співпраці…» ***(Springer Nature signs national open access agreement for Malaysia // RI Media Ltd (https://www.researchinformation.info/news/springer-nature-signs-national-open-access-agreement-for-malaysia/). 04.06.2025).***

***

Республіка Індія

«Індія швидко перетворилася з країни з економікою, що розвивається, на третій за величиною у світі центр інновацій та підприємництва... Щоб стати провідною стартап-країною світу, Індія повинна реалізувати кілька стратегічних ініціатив.

Індійські стартапи повинні очолити інновації у високотехнологічних секторах, включаючи ШІ, ML, блокчейн, квантові обчислення та робототехніку. Це включає розробку багатомовних моделей штучного інтелекту з використанням різноманітних даних Індії. Країна стикається зі значними проблемами у сфері чистих технологій: наразі вона імпортує 80% сонячних технологій, 85% акумуляторів, 65% електромобілів і 50% вітроенергетичного обладнання - потенційно до 2040 року щорічний імпорт може сягнути 225 мільярдів доларів США. Розвиток цих технологій всередині країни має вирішальне значення для економічної безпеки та екологічної стійкості…

Як глибокі, так і чисті технології потребують терплячого капіталу, що зумовлює необхідність створення нещодавно оголошеного фонду фондів для розподілу ризиків та спрямування інвестицій в інноваційні стартапи. Наразі близько 80% фінансування стартапів надходить з іноземних джерел, що підкреслює потребу у внутрішніх інвестиціях з боку страхових компаній, пенсійних фондів та сімейного бізнесу.

Зміцнення зв'язків між науковими колами та промисловістю є життєво важливим, і ми рекомендуємо дозволити професорам брати участь в акціонерному капіталі стартапів. Значний дефіцит роялті від інтелектуальної власності в Індії (14,3 мільярда доларів США сплачено проти 1,5 мільярда доларів США зароблено) підкреслює необхідність більш ефективної комерціалізації досліджень. У той час як реформи у сфері космосу, геопросторового картографування та безпілотників уможливили такі історії

успіху, як Dhruva та Pixxel, подібні реформи потрібні і для малих модульних реакторів.

Індія повинна використовувати свою діаспору, запрошуючи видатних науковців та створюючи дослідницькі академічні відпустки зі значним фінансуванням. Крім того, розрив у навичках між 2,5 мільйонами індійських випускників STEM-спеціальностей, які щорічно випускаються в Індії, та потребами промисловості має бути подоланий шляхом оновлення навчальних програм та підвищення кваліфікації робочої сили. Нарешті, стартапи повинні підтримувати високі стандарти корпоративного управління та етики, щоб побудувати довіру зацікавлених сторін…

Для того, щоб Індія досягла статусу розвиненої країни та економіки в 30+ трильйонів доларів до 2047 року, стартапи стануть важливими рушійними силами, що вимагають зосередження на передових технологіях, самодостатності, співпраці між науковими колами та промисловістю, секторальних реформах, глобальному залученні талантів та етичній діловій практиці» ***(Amitabh Kant. ndia's startup engine: Can we build a $30 trillion economy on innovation? // Bennett, Coleman & Co. Ltd. (https://economictimes.indiatimes.com/opinion/et-commentary/indias-startup-engine-can-we-build-a-30-trillion-economy-on-innovation/articleshow/121834854.cms). 13.06.2025).***

***

Республіка Уганда

«Національна рада Уганди з питань науки і технологій (UNCST) нещодавно запустила комплексну політику відкритої науки після широкого процесу залучення зацікавлених сторін. Ця знакова політика спрямована на трансформацію дослідницької екосистеми Уганди шляхом сприяння прозорості, доступності та інклюзивності наукових досліджень…

Розробка політики включала широкі консультації з дослідниками, політиками, інституційними лідерами та зацікавленими сторонами громадянського суспільства, що забезпечило різноманітний та інклюзивний підхід…

Політика відкритої науки охоплює кілька ключових заходів, включаючи створення надійної цифрової та фізичної інфраструктури для підтримки відкритого доступу до наукових даних, сприяння співпраці між науковими колами, промисловістю, урядом і громадськістю, а також розвиток навичок і компетенцій у сфері відкритої науки. UNCST планує впроваджувати програми з розбудови потенціалу, просувати відкриті освітні ресурси та створювати всеохоплюючу політичну базу, яка заохочуватиме та впроваджуватиме відкриті наукові практики.

Конкретні заходи включають розвиток інфраструктури для обміну даними, впровадження систем заохочення для практиків відкритої науки,

забезпечення доступності даних відповідно до принципів FAIR і CARE, а також встановлення чітких керівних принципів для управління даними та їх захисту. Політика також спрямована на інтеграцію відкритої науки в системи управління грантами та національну політику в галузі науки, технологій та інновацій.

…ця політика заохочуватиме академічні та дослідницькі інститути розробляти власну політику у сфері відкритої науки, що в кінцевому підсумку сприятиме розвитку відкритих наукових практик у країні. Організація вимагатиме від претендентів на дослідницькі гранти обов'язкового відкритого доступу до результатів досліджень та виступатиме за збільшення інвестицій в ініціативи з відкритої науки.

Як регуляторний орган, який щорічно розглядає від 1800 до 2500 дослідницьких проектів, нова політика UNCST є значним кроком на шляху до створення більш прозорого, спільного та інноваційного дослідницького ландшафту в Уганді…» ***(UNCST adopts an open science policy // EIFL (Electronic Information for Libraries) (https://www.eifl.net/news/uncst-adopts-open-science-policy). 15.06.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«Група британських університетів з інтенсивними дослідженнями, відома як група N8, закликала до термінової реформи системи наукових публікацій, оголосивши її "фінансово нежиттєздатною". Вони виступають за перехід до справедливих і прозорих видавничих платформ з відкритим доступом і планують інвестувати в некомерційні інструменти для кращого впровадження відкритих дослідницьких практик…

Заклик пролунав у той час, коли фінанси британських університетів зазнають дедалі більшого тиску, що змушує деякі з них відмовитися від передплати на дорогі видання. Три університети (Шеффілд, Суррей та Йорк) нещодавно відмовилися від "великої угоди" з видавництвом Elsevier через занепокоєння щодо цінової доступності. Ширше опитування показало, що 60% університетських бібліотек Великої Британії розглядають можливість подібних дій з п'ятьма найбільшими академічними видавництвами, з якими британські університети щорічно витрачають близько 112 мільйонів фунтів стерлінгів…

Група N8 підкреслює іронію нинішньої моделі, коли фінансовані державою дослідники безкоштовно надають контент і редакторську працю, а їхні установи отримують плату за доступ до цих знань і їхню публікацію. У той час як національний переговірник Jisc переоцінює угоди з великими видавництвами, університети N8 також вивчають альтернативи, такі як спільна інфраструктура та вдосконалені маршрути "зеленого відкритого доступу". Голова групи N8 Чарлі Джеффрі заявив, що "рівновага занадто порушилася" на

користь комерційних гравців, і сподівається на співпрацю з видавцями для створення більш справедливої системи» ***(Anna McKie. Northern universities urge publishers to reform their model // Research Professional News (https://www.researchprofessionalnews.com/rr-news-uk-open-access-2025-6-northern-universities-urge-publishers-to-reform-their-model/). 12.06.2025).***

***

«За останні роки тисячі студентів університетів Великої Британії були спіймані на зловживанні ChatGPT та іншими інструментами штучного інтелекту, в той час як традиційні форми плагіату помітно знизилися. Розслідування Guardian показало, що у 2023-24 роках було майже 7 000 доведених випадків шахрайства з використанням інструментів штучного інтелекту, що еквівалентно 5,1 випадку на 1 000 студентів, порівняно з 1,6 випадку на 1 000 у 2022-23 роках. Попередні дані свідчать про те, що в поточному навчальному році ця цифра зросте до 7,5 доведених випадків на 1 000 студентів. Однак експерти вважають, що ці зафіксовані випадки становлять лише невелику частину реальних інцидентів…

Ці дані висвітлюють виклик, що швидко розвивається для університетів: адаптація методів оцінювання до появи таких технологій, як ChatGPT та інших інструментів для написання текстів на основі штучного інтелекту. До широкої доступності генеративного ШІ плагіат становив майже дві третини всіх академічних порушень. Під час пандемії плагіат посилився, оскільки багато оцінювань перемістилися в онлайн. Однак, коли інструменти штучного інтелекту стали більш досконалими та доступними, характер шахрайства змінився…

Опитування показало, що підтверджені випадки традиційного плагіату знизилися з 19 на 1000 студентів до 15,2 у 2023-24 роках і, як очікується, знизяться до 8,5 на 1000 студентів у цьому навчальному році. The Guardian звернулася до 155 університетів відповідно до Закону про свободу інформації з проханням надати дані про доведені випадки академічної недоброчесності, плагіату та неправомірних дій зі штучним інтелектом за останні п'ять років. З них 131 університет надав певні дані, хоча не кожен університет мав записи за кожен рік або категорію порушень.

Понад 27% університетів-респондентів ще не зафіксували зловживання ШІ як окрему категорію порушень у 2023-24 роках, що свідчить про те, що сектор все ще бореться з цією проблемою. Набагато більше випадків шахрайства зі штучним інтелектом можуть залишатися невиявленими. Опитування, проведене Інститутом політики вищої освіти, показало, що 88% студентів використовують ШІ для оцінювання. Дослідники з Університету Редінга протестували свої системи оцінювання і виявили, що роботи, створені штучним інтелектом, можуть бути подані непоміченими в 94% випадків…

Технологічні компанії орієнтуються на студентів як на ключову демографічну групу для інструментів штучного інтелекту, пропонуючи

безкоштовні оновлення та знижки. Уряд інвестує в національні програми розвитку навичок і опублікував рекомендації щодо використання ШІ в школах, визнаючи потенціал генеративного ШІ для трансформації освіти, але водночас визнаючи необхідність ретельної інтеграції для зменшення ризиків» ***(Michael Goodier. Revealed: Thousands of UK university students caught cheating using AI // Guardian News (https://www.theguardian.com/education/2025/jun/15/thousands-of-uk-university-students-caught-cheating-using-ai-artificial-intelligence-survey). 15.06.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«…Зіткнувшись з перспективою скорочення фінансування наукових досліджень у США, академічні видавництва все частіше підписують ліцензійні угоди з компаніями, що займаються розробкою штучного інтелекту, щоб створити новий потік доходів. Такі великі видавництва, як Informa's Taylor & Francis та John Wiley & Sons, вже заробили десятки мільйонів доларів, дозволивши технологічним гігантам, таким як Microsoft, Amazon та Perplexity AI, використовувати їхні величезні бібліотеки для навчання великих мовних моделей (LLM). Ці угоди забезпечують значний фінансовий поштовх: одне партнерство прискорює зростання доходів видавця з 3% до 15% за рік…

Ця тенденція віддзеркалює ширший галузевий рух, коли видавці, включно з новинними організаціями на кшталт The New York Times, вимагають компенсації від фірм, що розробляють штучний інтелект, замість того, щоб їхній контент вилучали без дозволу. Однак не всі видавці беруть у цьому участь: Springer Nature наразі зосереджується на внутрішньому використанні ШІ для поліпшення робочих процесів, а не на ліцензуванні контенту…

Ці партнерства викликали суперечки щодо авторської винагороди та контролю. Автори повідомляють, що їх залучають до цих угод без можливості відмовитися і вони отримують мінімальні виплати, що призводить до закликів з боку таких груп, як Гільдія авторів, вимагати чіткого дозволу і значно більшої частки доходу. Для багатьох академічних авторів головною проблемою є не малий фінансовий прибуток, а втрата контролю над своєю роботою. Окрім погіршення стосунків з авторами, видавці стикаються з екзистенційним ризиком застаріти, що спонукає їх обговорювати запобіжники у своїх контрактах, щоб захистити свою інтелектуальну власність, одночасно орієнтуючись у швидкозмінному ландшафті ШІ…» ***(Chloe Meley. Academic Publishers Sign AI Deals as US Cuts Research Grants // Bloomberg L.P. (https://www.bloomberg.com/news/articles/2025-06-10/academic-publishers-sign-ai-deals-as-trump-cuts-research-funding). 10.06.2025).***

***

«Щоб процвітати в сучасному конкурентному середовищі, ефективна стратегія пошуку об'єктів ІВ вимагає співпраці багатьох зацікавлених сторін, зокрема хіміків і членів науково-дослідних команд, щоб забезпечити узгодженість між стратегією ІВ та дослідницькими цілями. Розширення можливостей цих осіб, які володіють глибокими технічними та галузевими знаннями, передбачає навчання їх основам ІВ та процесам патентування, а також надання їм інтуїтивно зрозумілих пошукових рішень, які забезпечують доступ до надійних інноваційних даних. Це дозволяє їм робити активний внесок у розробку стратегії у сфері ІВ та розуміти конкурентний контекст своїх інновацій…

Сприяння підвищенню рівня обізнаності у сфері ІВ через освітні програми з розкриття винаходів та патентного захисту також має вирішальне значення, а будь-які пошукові інструменти, що впроваджуються, повинні включати навчальні посібники, орієнтовані на конкретні завдання, та доступ до експертів у сфері пошуку. Успішний пошук у сфері ІВ спирається на вичерпні патентні та непатентні літературні джерела, що охоплюють різні юрисдикції та наукові публікації, для виявлення рівня техніки та прийняття обґрунтованих рішень. Для вичерпного пошуку кваліфіковані патентні пошуковці потребують інструментів з точним експертним індексуванням…

Щоб підвищити ефективність пошуку, інструменти повинні пропонувати багатогранні можливості, що дозволяють здійснювати пошук за хімічними структурами, властивостями, авторами, номерами в реєстрі CAS (Американське хімічне товариство) і ключовими словами, включаючи розширені функції, такі як кільцева структура або теги фізичних даних. Високоякісні дані, створені на основі експертного індексування та курації науковими експертами, знайомими з патентною мовою та новими тенденціями, є важливими для наочності та практичних висновків. Хоча когнітивні технології, такі як ШІ і обробка природної мови (NLP), можуть розширити можливості людини і підвищити ефективність пошуку, їх відповідальне застосування - забезпечення неупередженості навчальних даних і конфіденційності даних - має першорядне значення, хоча вони не замінюють кваліфікованих пошукачів-людей. Нарешті, партнерство з перевіреними фахівцями в галузі ІВ та консультантами з досвідом роботи в хімічній промисловості є життєво важливим для поглибленого аналізу позовів, розуміння тенденцій у сфері ІВ та визначення стратегії шляхом постійного обміну знаннями, що в кінцевому підсумку допомагає організаціям захищати цінні інновації та сприяти прогресу…» ***(Trends and strategies for effective IP search and analytics // Legal Benchmarking Limite (https://www.managingip.com/article/2exg3d5u7vqzh9bwglrsw/sponsored-content/trends-and-strategies-for-effective-ip-search-and-analytics). 13.06.2025).***

***

«Згідно з новим дослідженням Університету Аалто та Університету Вааса, політика, дружня до ЛГБТ, може мати значний вплив на інновації у

великих американських компаніях. Існуючі дослідження виявили зв'язок між прибутковістю та різноманітністю на робочому місці загалом, але це перше, яке спеціально вивчає сексуальність та гендерну інклюзивність у контексті інновацій.

Дослідники використовували оцінки Індексу корпоративної рівності (CEI) разом з даними Патентного відомства США та публічних баз даних — щодо кількості патентів, цитування, якості та кількості новаторів у фірмі — щоб оцінити зв'язок між дружелюбністю до ЛГБТ та інноваціями.

Результати були примітними: на кожне збільшення стандартного відхилення показника CEI компанії кількість патентів збільшувалася на 20 відсотків. Компанії, дружні до ЛГБТ, також продемонстрували майже 25-відсоткове збільшення кількості цитувань патентів (що свідчить про те, як інші компанії оцінюють інноваційність патенту)…

Дослідження охоплює період з 2003 по 2017 рік і було опубліковано цього тижня в рецензованому виданні «Міжнародний огляд фінансового аналізу». Крім того, дослідницька група також обробила додаткові дані до 2024 року, що вказує на те, що позитивна тенденція може посилюватися з часом…» ***(LGBTQ-friendly firms more innovative // American Association for the Advancement of Science (AAAS) (https://www.eurekalert.org/news-releases/1087777). 17.06.2025).***

***

«Університети США відіграють вирішальну роль у розвитку технологічної економіки країни, слугуючи ключовими джерелами досліджень, винаходів, патентів, стартап-компаній та регіонального економічного зростання. З 1996 по 2020 рік академічний трансфер технологій призвів до розкриття 554 000 винаходів, видачі 141 000 патентів та створення 18 000 стартапів. Ця діяльність значно підвищила ВВП США, сприяла зростанню промислового виробництва та підтримала мільйони робочих місць…

Перетворенню американських університетів на двигуни інновацій значною мірою сприяв Закон Байя-Доула (Bayh-Dole) 1980 року. Цей двопартійний закон дозволив університетам зберегти право власності на інтелектуальну власність (ІВ) та винаходи, створені в результаті досліджень, що фінансуються з федерального бюджету, сприяючи створенню потужної екосистеми академічного трансферу та комерціалізації технологій. До прийняття Закону Байя-Доула федеральний уряд мав поганий досвід комерціалізації інтелектуальної власності, отриманої в результаті досліджень, що фінансуються державою, а університети не поспішали займатися комерціалізацією…

Закон Байя-Доула призвів до десятикратного збільшення кількості університетських патентів і створення тисяч стартап-компаній, особливо в секторі наук про життя. Вважається, що це законодавство сприяло лідерству США у сфері біофармацевтичних інновацій та мало значний вплив на

регіональний економічний розвиток. Університети стали якорями для технологічних кластерів, що сприяють місцевому економічному зростанню та створенню робочих місць…

У звіті висвітлюється роль окремих штатів та університетів у розвитку технологічних інновацій. Наприклад, такі штати, як Колорадо, Делавер, Джорджія, Індіана, Канзас і Північна Кароліна, отримали значні економічні вигоди від трансферу технологій під керівництвом університетів. Звіт також містить рекомендації для політиків на федеральному рівні та на рівні штатів щодо максимального використання потенціалу американської інноваційної економіки, наголошуючи на необхідності збільшення інвестицій в університетські дослідження та розробки (R&D)…

Федеральні інвестиції в університетські дослідження скорочуються як у відносному вираженні порівняно з іншими країнами, так і в історичному контексті. У звіті стверджується, що збільшення федерального фінансування має вирішальне значення для збереження лідерства США в галузі науки, технологій та економічних інновацій. Уряди штатів також заохочуються до підтримки університетських досліджень і розробок, оскільки вони відіграють життєво важливу роль у стимулюванні місцевого економічного розвитку та створенні робочих місць…

Звіт завершується закликом до політиків визнати прямий зв'язок між федеральним фінансуванням R&D та інноваціями. Збільшення фінансування Національних інститутів охорони здоров'я (NIH) та інших науково-дослідних установ має важливе значення для підтримки висококваліфікованої наукової робочої сили та збереження конкурентних переваг США у сфері біофармацевтичних інновацій. Інвестуючи в університетські дослідження і розробки, США можуть продовжувати стимулювати технологічний прогрес і економічне зростання, забезпечуючи процвітаюче майбутнє для своїх громадян…» ***(Stephen Ezell and Meghan Ostertag. The Bayh-Dole Act's Role in Stimulating University-Led Regional Economic Growth // Information Technology and Innovation Foundation (ITIF) (https://itif.org/publications/2025/06/16/bayh-dole-acts-role-in-stimulating-university-led-regional-economic-growth/). 16.06.2025).***

***

«Нещодавній аналіз показав, що університети відіграли значну роль у розробці ліків, схвалених Управлінням з санітарного нагляду за якістю харчових продуктів і медикаментів США (FDA) між 2020 і 2024 роками. Результати показують, що академічні установи надали патенти на половину всіх схвалених FDA ліків за цей період, причому на американські університети припадає 87% цього внеску.

У дослідженні вивчалися патенти, перелічені в Помаранчевій книзі FDA, яка відстежує інтелектуальну власність, пов'язану зі схваленими ліками. Дослідники виявили, що університети відповідальні за ключові інновації, що

лежать в основі 50% цих ліків. Серед цих академічних внесків домінують установи, розташовані в США, на які припадає майже дев'ять з десяти проривів, що приписуються академічним колам. Ці дані підкреслюють значну участь американських університетів у просуванні фармацевтичних досліджень і розробок протягом зазначеного періоду» ***(Mark Chiang. American Universities Contributed Patents to 50 Percent of FDA-Approved Drugs from 2020 to 2024 // GeneOnline (https://www.geneonline.com/american-universities-contributed-patents-to-50-percent-of-fda-approved-drugs-from-2020-to-2024/). 14.06.2025).***

***

Законодавство з інтелектуальної власності

Україна

«9 червня 2025 року набрав чинності наказ Міністерства економіки України від 19 березня 2025 року № 1803 "Про затвердження Порядку розгляду клопотання про додаткову охорону прав на винахід", зареєстрований в Міністерстві юстиції України 2 травня 2025 року за № 661/44067.

Цей документ розроблено з метою імплементації положень ст. 27-1 Закону України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі". Він спрямований на врегулювання процедури надання додаткової охорони для винаходів, об'єктами яких є лікарські засоби, засоби захисту рослин, засоби захисту тварин, використання яких потребує дозволу компетентного органу.

У Порядку визначено:

- умови надання додаткової охорони;
- обсяг та строк додаткової охорони;
- вимоги до клопотання та порядок його подання;
- порядок спілкування щодо клопотання;
- порядок розгляду клопотання, ухвалення рішення та видачі сертифіката додаткової охорони (СДО).

Порядком також затверджено:

- форму клопотання про додаткову охорону прав на винахід;
- форму рішення УКРНОІВІ, що складається за результатами розгляду клопотання;
- форму сертифіката додаткової охорони.

Наказом також визнано таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 13 травня 2002 року № 298, яким раніше регулювався механізм продовження строку дії патенту на винахід…» ***(Сертифікат додаткової охорони прав на винахід: новий Порядок набрав чинності // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій***

(УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/sdo-prav-na-vynakhid-novyi-poriadok/). 11.06.2025).

***

«5 червня 2025 року набрав чинності Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації положення Болар" (№4454-IX від 15.05.2025 року).

Закон № 4454-IX передбачає внесення змін до законів України "Про лікарські засоби" та "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі".

Законом, зокрема, передбачено, що:

- не визнається порушенням прав на винахід (корисну модель) або СДО, у тому числі імпорт, виготовлення, зберігання, переміщення продукту, виготовленого з використанням винаходу (корисної моделі), для цілей та (або) в рамках досліджень, що проводяться з метою підготовки та подання інформації, документів і матеріалів для державної реєстрації лікарського засобу;
- не визнається порушенням прав винахід (корисну модель) або СДО, подання та розгляд заяви про державну реєстрацію лікарського засобу, подання матеріалів для проведення експертизи реєстраційних матеріалів на лікарський засіб та їх розгляд, прийняття рішення про державну реєстрацію лікарського засобу, внесення відомостей про лікарський засіб до Державного реєстру лікарських засобів, видача або одержання реєстраційних документів щодо лікарського засобу, інші дії щодо реєстрації лікарського засобу у встановленому законом порядку.

Крім того, врегульовано питання відповідальності за порушення прав власників патентів, зокрема щодо визначення упущеної вигоди та можливості накладення штрафів, а також визначено порядок маркування продукції, виготовленої з метою експорту протягом строку дії додаткової охорони.

Важливою новелою Закону № 4454-IX є застосування до патентів на винаходи, строк дії яких продовжено відповідно попередньої редакції Закону про винаходи, положень щодо додаткової охорони, які передбачені статтями 27-1 та 31 чинної редакції цього Закону…» ***(Лікарські засоби та патенти: набрав чинності закон щодо імплементації положення Болар // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/implementatsia-polozhennia-bolar/). 09.06.2025).***

***

«Міністерство оборони України розробляє проєкт постанови Кабінету Міністрів, що визначатиме порядок та розміри грошової винагороди військовослужбовцям за їхні інноваційні розробки. Цей механізм має стати інструментом для справедливої оцінки досягнень військових-винахідників та стимулом для подальших досліджень і пошуку рішень у сфері оборони. За словами заступника міністра оборони Валерія Чуркіна, в умовах війни критично важливо не лише швидко створювати, а й захищати інноваційні

рішення, тому відомство розбудовує систему захисту прав інтелектуальної власності. Ця система включає юридичне оформлення прав та формування культури поваги до інтелектуального продукту, для чого в структурі Міноборони створено спеціалізоване Управління з питань інтелектуальної власності. Крім того, Міністерство ініціювало два законопроєкти, які вже пройшли перше читання у Верховній Раді. Ці документи вносять зміни до Цивільного кодексу щодо розподілу майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, створені військовими, та врегульовують правовідносини у цій сфері. Очікується, що ці законодавчі зміни стануть основою для створення цілісної системи управління інтелектуальною власністю в оборонному відомстві, де перспективні розробки, фінансовані державою, належатимуть державі, а їхні автори отримуватимуть відповідну винагороду…» ***(Міноборони ініціює грошової винагороди для військовослужбовців за інноваційні розробки // Інформаційне агентство «Українські Національні Новини» (https://unn.ua/news/minoborony-initsiiuie-hroshovoi-vynahorody-dlia-viiskovosluzhbovtsiv-za-innovatsiini-rozrobky). 19.06.2025).***

***

Європейський Союз

«…Дослідники та бібліотекарі помітили, що деякі правовласники оскаржують застосовність "винятків для інтелектуального аналізу текстів і даних (TDM)" у Директиві про авторське право в єдиному цифровому ринку (CDSMD) і британському Законі про авторське право, дизайн і патенти до технологій штучного інтелекту, особливо до генеративного ШІ. Вони стверджують, що ці винятки були розроблені для вузьких моделей машинного навчання, орієнтованих на "видобуток тексту і даних", а не для сучасних систем ШІ. Однак це твердження є хибним, оскільки невичерпне визначення TDM, дане CDSMD, чітко включає "будь-яку автоматизовану аналітичну техніку, спрямовану на аналіз тексту і даних у цифровій формі з метою отримання інформації", такої як закономірності, тенденції або кореляції. Це широке формулювання охоплює навчання ШІ, в тому числі генеративні моделі, які за своєю суттю вимагають аналізу творів, захищених авторським правом, для отримання результатів. Британське законодавство, використовуючи термін "аналіз даних", також підтримує таку інтерпретацію.

Європейський закон про ШІ ще більше підкріплює це положення, прямо вказуючи, що статті 3 і 4 CDSMD застосовуються до моделей ШІ загального призначення, включаючи генеративний ШІ. Стаття 105 Закону про ШІ визнає, що такі моделі покладаються на великі масиви даних, часто захищені авторським правом, і зобов'язує дотримуватися винятків TDM, якщо тільки правовласники явно не відмовляються від них. Стаття 53 Закону про ШІ також вимагає від постачальників моделей ШІ загального призначення дотримуватися законів про авторське право, в тому числі поважати застереження щодо прав

згідно з CDSMD. Таким чином, законодавча база чітко підтримує використання винятків TDM для навчання ШІ.

Історично склалося так, що політики вже давно знають про генеративний ШІ. Велика Британія запровадила положення щодо творів, створених за допомогою комп'ютера, у 1988 році, а в 1990-х роках у ВОІВ обговорювалося мистецтво, створене за допомогою штучного інтелекту. Під час переговорів щодо CDSMD члени Європарламенту, такі як Фелікс Реда, прямо посилалися на генеративний ШІ, а ухвалення Директиви було сформульовано як внесок у розвиток ШІ та аналітики даних.

З точки зору авторського права, ключове питання полягає в тому, чи є суттєва схожість між вхідними та вихідними даними. Вихідні дані, такі як рухи робота або відсотки, не регулюються авторським правом, а випадки надмірної адаптації до навчальних даних трапляються рідко. Навіть передача стилю, яка не охороняється авторським правом, випадає з цієї сфери.

Таким чином, винятки щодо TDM у CDSMD та законодавстві Великої Британії були розроблені з урахуванням широкого застосування, включно з технологіями штучного інтелекту. Пряме підтвердження цього в Законі про ШІ в поєднанні з десятиліттями законодавчої обізнаності про генеративний ШІ робить претензії правовласників безпідставними. Дослідники та установи повинні впевнено покладатися на ці винятки, щоб просувати інновації у сфері ШІ в межах правового поля…» ***(Why the EU TDM Exceptions (Art 3 & 4) Can Be Used for AI – Including Generative AI // Knowledge Rights 21 (KR21) (https://www.knowledgerights21.org/news-story/eu-tdm-exceptions-can-be-used-for-ai/). 03.06.2025).***

***

«Закон про цифрові послуги (DSA) спрямований на створення безпечнішого, надійнішого та прозорішого онлайн-середовища як для споживачів, так і для бізнесу, що має значний вплив на права інтелектуальної власності. Хоча термін "інтелектуальна власність" згадується в законі рідко, його вплив на право інтелектуальної власності є суттєвим. DSA має намір перешкоджати бізнесу продавати товари та послуги, що порушують права інтелектуальної власності, включаючи ті, що порушують торговельні марки, промислові зразки, патенти та авторські права.

DSA бореться з нелегальним онлайн-контентом, зокрема товарами та послугами, за допомогою різних механізмів: надання користувачам можливості контролювати свою поведінку в Інтернеті, забезпечення легкого повідомлення про нелегальний контент, сприяння співпраці платформи з перевіреними прапороносцями, впровадження зобов'язань щодо простежуваності для бізнесу та посилення прав користувачів, зокрема оскарження рішень про модерацію контенту та доступ до засобів правового захисту. DSA визначає незаконний контент як такий, що включає такі дії, як обмін без згоди, онлайн-

переслідування, продаж контрафактної або невідповідної продукції, а також несанкціоноване використання матеріалів, захищених авторським правом.

Ключовими особливостями DSA є механізми повідомлення про нелегальний контент за принципом "повідомлення та дії" та співпраця з перевіреними прапороносцями. Хостинг-провайдери зобов'язані впровадити легкодоступні та зручні для користувачів механізми повідомлення про незаконний контент. Крім того, DSA запроваджує зобов'язання для онлайн-платформ щодо відстеження бізнес-користувачів, дозволяючи споживачам отримувати інформацію від торговців до укладення контрактів. DSA має на меті збалансувати права користувачів, права інтелектуальної власності, недоторканність приватного життя та свободу вираження поглядів, водночас забезпечуючи правову визначеність для постачальників послуг, зокрема шляхом виключення загального зобов'язання щодо моніторингу, що узгоджується з Директивою про авторське право. Закон визнає, що нелегальний контент включає контрафактні та піратські товари. Крім того, DSA встановлює прямий зв'язок із Загальним регламентом безпеки продукції, вимагаючи від платформ негайно інформувати органи влади, якщо вони підозрюють загрозу життю або безпеці, наприклад, використання небезпечних продуктів…» ***(Elżbieta Dziuba. The constitution of the internet and intellectual property law – how does the Digital Services Act protect intangible assets? // IP Business Academy (https://ipbusinessacademy.org/the-constitution-of-the-internet-and-intellectual-property-law-how-does-the-digital-services-act-protect-intangible-assets). 02.06.2025).***

***

«…Авторське право в Румунії регулюється насамперед Законом № 8/1996, який захищає оригінальні твори на різних носіях, у тому числі цифрових. Закон надає авторам п'ять ключових моральних прав, відмінних від економічних прав, від яких не можна відмовитися або передати: право на оприлюднення, атрибуцію, ім'я, недоторканність і відкликання. Після смерті автора права на оприлюднення, атрибуцію та недоторканність успадковуються безстроково. Ці особисті немайнові права поширюються на авторів аудіовізуальних творів, таких як режисери та сценаристи…

У цифровому контексті особливо актуальним є право на авторство, яке вимагає вказувати джерело та ім'я автора, коли уривки використовуються без згоди з метою цитування або навчання, хоча на практиці цього часто не роблять через технічні обмеження. Право на недоторканність захищає від змін, які шкодять честі або репутації автора, але закон передбачає винятки для таких перетворень, як карикатура, пародія або використання в освітніх цілях. На відміну від деяких юрисдикцій, румунське законодавство суворо забороняє відмову або переуступку особистих немайнових прав, особливо для румунських громадян або юридичних осіб, через їх обов'язковий і невід'ємний характер…

З огляду на відсутність гармонізації особистих немайнових прав на рівні ЄС, важливо, щоб бізнес враховував особисті немайнові права та проводив правовий аналіз конкретної юрисдикції при використанні або придбанні творів, захищених авторським правом. Якщо цього не зробити, це може призвести до відмови від авторських прав, яка не матиме юридичної сили…» ***(Florina Firaru. Moral rights: A Romanian copyright law perspective // Legal Benchmarking Group (https://www.ipstars.com/NewsAndAnalysis/Moral-rights-A-Romanian-copyright-law-perspective/Index/10724). 16.06.2025).***

***

«…ЄС продовжує реформи, спрямовані на створення спрощеної системи сертифікатів додаткового захисту (SPC), узгодженої з уніфікованою патентною системою, тоді як реформа SEP залишається відкладеною на потім. У квітні 2023 року Європейська Комісія запропонувала два ключових регламенти для лікарських засобів: нову редакцію існуючих правил SPC (COM/2023/231), що встановлює централізовану процедуру експертизи, та новий регламент для унітарних SPC (COM/2023/222). Затверджені Парламентом у лютому 2024 року з поправками, ці пропозиції зараз перебувають на стадії тристоронніх переговорів, які зосереджуються на засобах правового захисту та визначенні органу, що видає дозволи…

Ключові зміни за новою системою:

-Централізована експертиза: Заявки на основі європейських патентів (унітарних або підтверджених) з централізованим дозволом на продаж (EMA) будуть розглядатися EUIPO (а не національними відомствами).

-Нові процедури: Заявки публікуються протягом 5 днів; висновки експертизи видаються протягом 6 місяців (4 місяців у разі прискорення); зауваження та заперечення третіх сторін дозволяються у суворо визначені строки.

-Експертні комісії: Групи під керівництвом EUIPO, до складу яких входять два експерти національних патентних відомств, один з яких має ≥5 років досвіду роботи у сфері SPC.

- Типи SPC:

=Унітарні SPC: Для унітарних патентів з дозволом EMA, наданим EUIPO.

=Централізовані заявки: Результатом є національні пакети SPC, що проходять експертизу в EUIPO, але видаються на національному рівні.

=Комбіновані заявки: Дозволити унітарні SPC + національні пакети в неунітарних державах.

Національні маркетингові дозволи (MA) зберігають існуючий національний шлях подання заявок.

Суттєві зміни:

-Дозволяється мати декілька SPC для одного і того ж продукту, якщо власники не є "економічно пов'язаними" (наприклад, незалежними ліцензіарами).

-Якщо власники маркетингових дозволів відрізняються від власника патенту, необхідна чітка згода власників, щоб запобігти "самозахопленню SPC ".

Переговори щодо трилогу тривають на тлі занепокоєння щодо придатності EUIPO як експерта (брак патентного досвіду порівняно з EPO) та фрагментарності процедур визнання недійсності. Успіх залежить від вирішення цих питань до остаточного ухвалення. Якщо реформи будуть узгоджені, вони замінять нинішню клаптикову тканину національних процедур на уніфіковану систему ЄС, хоча основні критерії SPC залишаться в основному незмінними» ***(Annelie Wünsche. Guide to the proposed reform of the SPC system for medicinal products // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2ewd0ls0fdwy04c6gzlkw/sponsored-content/guide-to-the-proposed-reform-of-the-spc-system-for-medicinal-products). 06.06.2025).***

***

«Перша фаза довгоочікуваної реформи законодавства ЄС у сфері промислових зразків (також відома як "Дизайн-пакет"), що складається з двох етапів, офіційно набула чинності 1 травня 2025 року. Ця реформа являє собою комплексний перегляд системи охорони промислових зразків ЄС, спрямований на її модернізацію у світлі цифрової трансформації, віртуальних продуктів та ринкових практик, що розвиваються.

У той час як другий етап набуде чинності 1 липня 2026 року, вносячи додаткові правові та процедурні зміни, 28 травня 2025 року EUIPO опублікувало оновлені Керівні принципи 2025 року, які застосовуватимуться з 1 липня 2025 року, доповнюючи таким чином законодавчі поправки.

На додаток до Регламенту (ЄС) 2024/2822[2], який застосовується безпосередньо, була також прийнята Директива (ЄС) 2024/2823[3], яка набула чинності 8 грудня 2024 року. Крайній термін для країн-членів ЄС для транспонування цієї Директиви в національне законодавство встановлено до 9 грудня 2027 року. Директива охоплює сфери, які не були повністю гармонізовані Регламентом, такі як національні права на промислові зразки, процедури визнання недійсності та імплементація положення про ремонт на національному рівні…» ***(Beatrice Cazzanelli. The European Design Reform: key changes in force, the new EUIPO Guidelines, and next steps // Trevisan & Cuonzo (https://www.ipinitalia.com/design/the-european-design-reform-key-changes-in-force-the-new-euipo-guidelines-and-next-steps/). 04.06.2025).***

***

Канада

«…Канадське відомство інтелектуальної власності опублікувало практичне повідомлення від 4 червня 2025 року, в якому вказує сторонам у справах, що розглядаються Радою з питань оскарження торговельних марок (ТМОВ) відповідно до розділів 11.13, 38 або 45 Закону про торговельні марки, розкривати будь-яке використання генеративних

інструментів штучного інтелекту в документах, що подаються до Реєстратора. Якщо письмові заяви, цитовані юридичні джерела або докази "стану реєстру" були підготовлені або надані ШІ, перший абзац відповідного документа повинен містити заяву про те, що ШІ був використаний і що весь згенерований ШІ контент і цитовані джерела були переглянуті та перевірені стороною (або її агентом з питань торговельних марок). Декларації потрібні лише тоді, коли ШІ здатний самостійно генерувати контент; звичайне програмне забезпечення, яке не має такої можливості, не підпадає під дію цього правила. Неподання декларації, коли вона вимагається, або подання неправдивої декларації може призвести до присудження компенсації витрат стороні, яка не дотримується вимог, як зазначено в керівних принципах ТМОВ від 1 квітня 2025 року щодо присудження компенсації витрат…» ***(Kaleigh Zimmerman, Aki Kamoshida, Pablo Tseng, Peter Giddens, Yue Fei, Paola Ramirez. New Practice Notice for the Trademarks Opposition Board on the use of Artificial Intelligence // McMillan LLP (https://mcmillan.ca/insights/new-practice-notice-for-the-trademarks-opposition-board-on-the-use-of-artificial-intelligence/). 05.06.2025).***

***

Королівство Таїланд

«27 травня 2025 року Кабінет міністрів Таїланду зібрався, щоб обговорити важливі законодавчі пропозиції, зокрема проєкт змін до Закону про авторське право B.E. 2537 (1994) від Міністерства торгівлі та потенційне приєднання Таїланду до Договору ВОІВ про виконання і фонограми (WPPT). Ці пропозиції стали результатом дослідження, проведеного Департаментом інтелектуальної власності (DIP), який оцінив, наскільки чинне законодавство Таїланду про авторське право відповідає міжнародним стандартам. Опитування виявило кілька недоліків, зокрема, недостатній захист прав виконавців, обмежені гарантії для виробників фонограм і недостатні положення для вирішення проблем, що виникають у цифровому середовищі, таких як онлайн-піратство та несанкціоноване стрімінгове мовлення…

Запропоновані зміни спрямовані на модернізацію законодавства Таїланду про авторське право шляхом розширення захисту виконавців, надання їм виключних прав на їхні виконання, включаючи цифрове поширення, а також посилення захисту виробників фонограм, забезпечення справедливої винагороди та контролю за комерційним використанням звукозаписів. Крім того, проєкт запроваджує заходи для боротьби з цифровим піратством та несанкціонованим використанням в Інтернеті, приводячи законодавство Таїланду у відповідність до стандартів управління цифровими правами WPPT. Ці зміни мають важливе значення для приєднання Таїланду до WPPT та посилення відповідності Угоді TRIPS…

Загалом, поправки спрямовані на оновлення системи авторського права Таїланду для кращого захисту авторів у цифрову епоху, приведення її у відповідність до міжнародних стандартів та підтримки економічного зростання шляхом стимулювання креативних індустрій. Посилення захисту інтелектуальної власності також зміцнить позиції Таїланду у світовій торгівлі, залучить іноземні інвестиції та сприятиме створенню безпечного середовища для створення та розповсюдження цифрового контенту. За допомогою цих реформ Таїланд прагне зміцнити свій режим інтелектуальної власності, сприяти розвитку креативної економіки та виконати свої міжнародні зобов'язання…» ***(Panisa Suwanmatajarn. Proposed Amendments to the Copyright Act for WPPT Accession // The Legal Co. (https://thelegal.co.th/2025/06/10/proposed-amendments-to-the-copyright-act-for-wppt-accession/). 10.06.2025).***

***

Республіка Індія

«Уряд запропонував зобов'язати власників або ліцензіарів підтримувати спеціальні онлайн-системи для збору ліцензійних платежів за передачу музичних творів, захищених авторським правом, до загального доступу.

Це є частиною проєкту Правил про авторське право (зі змінами) до 2025 року, про що Департамент розвитку промисловості та внутрішньої торгівлі (DPIIT) повідомив 5 червня. Зацікавленим сторонам було запропоновано надати свої коментарі протягом 30 днів.

Проєкт Правил має на меті запровадити Правило 83(A) у Правилах про авторське право 2013 року. Це правило зобов'язує власників або ліцензіарів літературних творів, музичних творів і звукозаписів створити і підтримувати механізм онлайн-платежів для збору ліцензійної винагороди, що сплачується ліцензіатом за доведення до загального відома такого твору.

Всі такі платежі ліцензійної винагороди повинні оброблятися виключно через зазначену онлайн-систему, і альтернативні способи оплати не дозволяються.

Очікується, що запропоновані зміни сприятимуть прозорості, забезпеченню своєчасних платежів та спрощенню процесу ліцензування» ***(Copyrighted Music: Online Systems for Licence Fee Collection Proposed // Fox Mandal (https://www.foxmandal.in/News/copyrighted-music-online-systems-for-licence-fee-collection-proposed/). 10.06.2025).***

***

Республіка Індонезія

«…Президентський указ Індонезії № 32 від 2024 року зобов'язує всі цифрові платформи, насамперед такі великі американські компанії, як

Google і Meta, укласти платіжні угоди з перевіреними індонезійськими медіакомпаніями. Ця постанова, що набула чинності в серпні 2024 року, вимагає, щоб ці угоди включали в себе платні ліцензії, розподіл прибутку або обмін агрегованими даними користувачів з видавцями. Ця політика непропорційно обтяжує американські платформи, перетворюючи добровільні відносини щодо контенту на регульовані фінансові перекази, які створюють постійні витрати та складні зобов'язання щодо дотримання вимог на найбільшому цифровому ринку Південно-Східної Азії. Положення про обов'язковий обмін даними викликають особливе занепокоєння, оскільки вони можуть поставити під загрозу конкурентні переваги, отримані завдяки власній користувацькій аналітиці. Впроваджуючи цю систему, Індонезія приєднується до зростаючої глобальної тенденції примусових компенсаційних моделей, що спостерігається в таких країнах, як Канада та Австралія, які разом загрожують масштабованості та конкурентоспроможності американських технологічних платформ на критично важливих ринках, що зростають…» ***(Indonesia's Digital Remuneration Mandate // Information Technology and Innovation Foundation (ITIF) (https://itif.org/publications/2025/06/02/indonesia-digital-remuneration-mandate/). 03.06.2025).***

***

«Нещодавно переглянутий патентний закон Індонезії, Закон № 65 від 2024 року, який повністю набуде чинності у 2025 році, суттєво змінює роботу фахівців з патентного захисту по всій країні. Основні зміни включають розширене визначення поняття "винахід", яке охоплює системи, застосування та способи на додаток до фізичних продуктів і технічних процесів, що вимагає більш точного та детального складання формули винаходу для забезпечення новизни, винахідницького рівня та промислової придатності. Пільговий період для попереднього публічного розкриття було подовжено з шести до дванадцяти місяців, а також запроваджено нову процедуру повторної експертизи для відхилених патентів, що вимагає від фахівців підготовки надійних відповідей та запасних формул винаходу…

Повноцінне застосування закону у 2025 році пов'язане з низкою проблем, зокрема з регуляторною невизначеністю, оскільки Генеральний директорат інтелектуальної власності (DJKI) оновлює свої системи та керівні принципи, що вимагає динамічних та адаптивних практик судового переслідування. Також спостерігається різке збільшення кількості запитів від винахідників та науково-дослідних команд, а також складний перехідний процес для заявок, поданих до набрання чинності новим законом, через різні положення, що мають зворотну силу…

На практиці ці зміни вимагають більшої юридичної точності при складанні патентних заявок, посилення взаємодії з експертами за допомогою стандартизованих форматів і включення нових вимог, таких як офіційні заяви про впровадження, що детально описують, як будуть використовуватися

запатентовані винаходи. Тенденції, що формують роль фахівців, включають підвищену увагу до інновацій у сфері технологій та штучного інтелекту, більшу потребу в безперервній юридичній освіті через семінари, щоб бути в курсі роз'яснень DJKI, а також коригування міркувань щодо міжнародної подачі заявок у зв'язку з більш тісним узгодженням законодавства з такими договорами, як Договір про патентну кооперацію (PCT)…» ***(How Indonesia's New Patent Law Challenges Patent Presecution Specialist Practice in 2025 // AMR Partnership Intellectual Property Law Firm (https://amr.co.id/patent-presecution-specialist/). 16.06.2025).***

***

Республіка Корея

«…Проблема підробок у Південній Кореї різко зросла разом із бумом прямих закупівель за кордоном: у 2023 році Корейська митна служба (KCS) вилучила майже 84 000 товарів, що порушують права на торговельні марки, порівняно з приблизно 30 000 кількома роками раніше, а кількість транскордонних споживчих замовлень стрімко зросла з 43 мільйонів у 2019 році до понад 131 мільйона у 2023 році…

Раніше в Законі про торговельні марки Південної Кореї існувала неоднозначність щодо того, чи вважати особисто імпортовані товари з торговельними марками "використанням" торговельної марки відповідно до закону, особливо для некомерційних, особистих покупок. Хоча деякі юридичні тлумачення припускали, що передача права власності при отриманні товару кваліфікується як використання торговельної марки, ці положення переважно передбачали комерційну діяльність, залишаючи особистий імпорт у "сірій зоні". Щоб усунути цю прогалину і надати митним та правоохоронним органам можливість ефективніше боротися з підробками, до Закону про торговельні марки було внесено зміни, які передбачають включення нового пункту до статті 2(1)-11. Цей пункт визначає поставку товарів, що містять торговельні марки іноземного походження, через агентів з доставки або третіх осіб як використання торговельної марки, тим самим уточнюючи правові підстави для боротьби з контрафактним імпортом…

Ця поправка доповнює існуючі повноваження митниці відповідно до Митного закону щодо призупинення митного оформлення товарів, що порушують митні правила, дозволяючи владі блокувати контрафактні товари навіть тоді, коли їх безпосередньо купують споживачі. Закон не спрямований проти індивідуальних споживачів, які купують невеликі партії для особистого користування, а зосереджений на перехопленні великих партій імпорту, призначених для перепродажу, що посилює здатність Південної Кореї ефективніше боротися зі зростаючою проблемою контрафактної продукції…» ***(Jonathan Masters, Sang-Eun Shin. Trademark law revision tackling importation***

of counterfeit goods comes into effect // NAM IP Group LAW FIRM (https://www.nampat.co.kr/en/board/practice_notes/read/636). 06.06.2025).

***

Республіка Уганда

«Законопроєкт Уганди про авторське право і суміжні права (поправки) 2025 року є важливим законодавчим кроком, спрямованим на модернізацію законодавства Уганди про інтелектуальну власність з метою кращого захисту авторів, зокрема музикантів і художників. Необхідність прийняття законопроєкту зумовлена недоліками чинного законодавства, яке застаріло через технологічні зміни, не має потужних механізмів правозастосування проти піратства в Інтернеті та обмежує юрисдикцію цивільних засобів правового захисту Комерційним судом.

Щоб усунути ці недоліки, законопроєкт загалом спрямований на інкорпорацію в національне законодавство ключових міжнародних договорів, таких як Бернська конвенція та Договір ВОІВ про авторське право, які Уганда ратифікувала. Він також спрямований на захист творів, що використовуються в Інтернеті, управління використанням "осиротілих творів" (творів, власників яких неможливо відстежити), а також регулювання контрактів на експлуатацію та товариств, що займаються збором авторських прав…

Ключові зміни, запроваджені законопроєктом, включають новий розподіл роялті за мелодії зворотного виклику абонента, який віддає 60% виконавцю, а також запровадження "права на повернення", яке повертає авторське право його первинному автору через 20 років, щоб запобігти прижиттєвій втраті контролю над ним. Законопроєкт посилює захист в Інтернеті, криміналізуючи обхід цифрових замків та уможливлюючи повідомлення про видалення контенту…» ***(Qiniso Sibisi. Modernising Uganda's Intellectual Property Laws // Adams & Adams (https://www.adams.africa/intellectual-property/trade-marks/modernising-ugandas-intellectual-property-laws/). 09.06.205).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…Уряд Великої Британії відкладає свої плани щодо регулювання штучного інтелекту щонайменше на рік, щоб представити єдиний, всеосяжний законопроект про ШІ. Міністр технологій Пітер Кайл має намір, щоб цей "бамперний законопроєкт" враховував як проблеми безпеки, так і спірне питання використання ШІ матеріалів, захищених авторським правом, але очікується, що він не буде готовий до наступної парламентської сесії, можливо, аж у травні 2026 року. Цей новий підхід скасовує попередній план більш вузько спрямованого законопроекту про безпеку ШІ, який, як повідомляється, був

відкладений через побоювання щодо зниження привабливості Великої Британії для ШІ-компаній у порівнянні з США…

Рішення об'єднати ці питання було прийнято на тлі запеклого протистояння з креативним сектором щодо окремого законопроекту про дані. Уряд пропонує дозволити компаніям зі створення штучного інтелекту навчати моделі на матеріалах, захищених авторським правом, якщо автори активно не відмовляться від цього - крок, який викликав серйозну реакцію з боку відомих митців і призвів до того, що Палата лордів ухвалила поправку, яка вимагає від компаній зі створення штучного інтелекту розкривати інформацію про свою діяльність. Міністри виступили проти цієї поправки, стверджуючи, що це питання більше підходить для майбутнього всеосяжного законопроекту про ШІ. Поки уряд намагається знайти золоту середину між агресивним регулюванням ЄС і проінноваційною позицією США, громадська думка рішуче виступає за державний нагляд для управління потенційними ризиками, пов'язаними з цією технологією…» ***(Eleni Courea, Kiran Stacey. UK ministers delay AI regulation amid plans for more 'comprehensive' bill // Guardian News & Media Limited (https://www.theguardian.com/technology/2025/jun/07/uk-ministers-delay-ai-regulation-amid-plans-for-more-comprehensive-bill). 07.06.2025).***

***

«…Уряд Великої Британії зазнає гострої критики після того, як неодноразово вилучав захист авторських прав з нового законопроекту про дані, що стало наслідком безпрецедентної п'ятої поразки з цього питання в Палаті лордів. Критики на чолі з баронесою Кідрон звинувачують уряд у навмисному демонтажі захисту креативних індустрій Великої Британії шляхом заміни запропонованих лордами поправок щодо прозорості незначними, поверхневими змінами. Вони стверджують, що уряд діє недобросовісно, порушуючи парламентську конвенцію та використовуючи процедурну тактику, щоб уникнути справжнього компромісу, фактично дозволяючи масове порушення авторських прав на користь великих технологічних компаній…

Баронеса Кідрон рішуче засудила дії уряду, заявивши, що він "знищив креативні індустрії" і вчиняє акт "економічного самоушкодження". Вона також звинуватила уряд у брехні парламенту та відмові від верховенства права, що створило "нездоланну прірву довіри" з креативним сектором. Незважаючи на позицію уряду, законодавчий процес триває, і законопроект буде переданий між Палатою громад і Палатою лордів, де до нього ще можуть бути внесені подальші поправки…» ***(Government re-tables Data Bill amendments // InPublishing Ltd (https://www.inpublishing.co.uk/articles/government-re-tables-data-bill-amendments-25442). 09.06.2025).***

***

«Британський законопроект про дані (використання та доступ) має стати законом після проходження Палати лордів, вносячи значні зміни в

національну систему захисту даних. Хоча його остаточне ухвалення було ненадовго відкладено через розбіжності щодо штучного інтелекту та авторських прав, законопроект врешті-решт був ухвалений за широкої міжпартійної підтримки…

Ключові реформи включають забезпечення більшої визначеності щодо використання "законних інтересів" як правової основи для таких видів діяльності, як прямий маркетинг, шляхом включення конкретних прикладів безпосередньо в законодавчий текст. "М'яка згода" на електронну пошту та SMS-повідомлення тепер поширюється і на благодійні організації, що є важливою зміною, яка, як очікується, значно підвищить їхні можливості зі збору коштів. Законопроект також спрощує отримання згоди на використання файлів cookie, створюючи винятки для необхідних функцій, таких як безпека та аналітика, зменшуючи кількість банерів, що заважають роботі…

Інші важливі зміни роз'яснюють правила прийняття вигідних автоматизованих рішень з низьким рівнем ризику та уможливлюють ухвалення уніфікованих кодексів поведінки, які охоплюють як британський GDPR, так і Регламент про конфіденційність та електронні комунікації (PECR). Офіс Комісара з питань інформації (ICO) буде модернізовано в корпоративний орган, який повинен розглядати інновації та конкуренцію поряд з питаннями конфіденційності. Крім того, визначення наукових досліджень розширено, щоб включити в нього комерційну діяльність, а штрафи за настирливі повідомлення відповідно до PECR будуть збільшені, щоб відповідати більш суворим штрафам GDPR…» ***(The Data (Use and Access) Bill Passes in the House of Lords // Data & Marketing Association (DMA) (https://dma.org.uk/article/the-data-use-and-access-bill-passes-in-the-house-of-lords). 11.06.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«Дебати навколо закону про інтелектуальну власність (ІВ) посилилися після того, як технологічні лідери, такі як Джек Дорсі та Ілон Маск, виступили за його скасування, що викликало запеклий опір з боку музичної індустрії та експертів у галузі права. Твіт Дорсі від 2023 року із закликом "Видалити всі закони про інтелектуальну власність" та схвалення цієї ідеї Маском спочатку були відкинуті як провокація з боку музичного бізнесу. Однак останні події, зокрема рішення федерального суду, яке дозволило адміністрації Трампа звільнити Ширу Перлмуттер з Реєстру авторських прав США після того, як вона оскаржила використання ШІ-компаніями матеріалів, захищених авторським правом, підняли екзистенціальні питання про майбутнє авторського права. Звільнення Перлмуттер відкрило шлях Полу Перкінсу, адвокату Трампа, який не має досвіду в галузі авторського права, для здійснення нагляду, що сигналізує про потенційний зсув у бік демонтажу захисту інтелектуальної власності.

Дорсі стверджує, що нинішні системи авторського права душать творчість, концентруючи владу в руках "воротарів", таких як звукозаписні лейбли, які, за його словами, недоплачують артистам. Він бачить, як компанії зі штучного інтелекту, такі як Suno та Udio, які він прозвав "музичними чат-граунтерами", справедливо винагороджуватимуть музикантів, не маючи на це законних повноважень. Однак критики попереджають, що скасування закону про інтелектуальну власність знищить стимули для художньої творчості, повернувшись до норм до 18-го століття, коли композитори, такі як Моцарт, покладалися на аристократичну протекцію, часто стикаючись з фінансовим крахом. Без авторського права вся музика негайно перейшла б у суспільне надбання, що дозволило б технологічним фірмам використовувати величезні каталоги без роялті та дозволів - сценарій, який надає перевагу мільярдерам Кремнієвої долини, а не митцям.

Дебати перетинаються з геополітичною напруженістю, оскільки слабкий захист прав інтелектуальної власності в Китаї - джерелі майже 90% контрафактних товарів, вилучених американською митницею у 2024 році - підкреслює ризики беззаконня у творчому середовищі. Тим часом американське законодавство про авторське право еволюціонувало, щоб досягти балансу між захистом авторів та сприянням інноваціям…» ***(Bill Hochberg. Get Rid Of Music Copyrights: Jack Dorsey // Forbes (https://www.forbes.com/sites/williamhochberg/2025/06/06/get-rid-of-music-copyrights-jack-dorsey/). 06.06.2025).***

***

«Після повторного введення в дію законів PERA та PREVAIL від 2025 року, двопартійна група в Конгресі представила Закон про лідерство в критичних та новітніх технологіях (CET). Цей законопроект має на меті сприяти інноваціям і лідерству США в критичних і новітніх технологіях, зокрема, штучному інтелекті (ШІ), напівпровідниковому дизайні та квантовій інформатиці, доручивши Відомству США з патентів і торговельних марок (USPTO) запровадити пілотну програму прискореної патентної експертизи.

Щоб отримати право на участь у цій програмі, патентна заявка повинна містити принаймні один пункт формули винаходу, спрямований на відповідну CET. Крім того, винахідник може скористатися програмою максимум п'ять разів, а заявник не може бути "іноземним суб'єктом, що викликає занепокоєння" (FEOC), який визначається як недержавні суб'єкти, що становлять економічну або безпекову загрозу для США.

Якщо закон буде прийнятий, USPTO запустить програму протягом одного року, яка триватиме щонайменше п'ять років або до тих пір, поки не буде прийнято 15 000 заявок, з можливістю продовження на п'ять років або ще на 15 000 заявок. Відомство також буде зобов'язане публікувати статистичні дані про подані заявки, прийняті заявки та видані патенти.

Основна перевага Закону про лідерство в СЕТ полягає в тому, що він надає кваліфікованим інноваторам конкурентну перевагу шляхом прискорення процесу патентної експертизи, що потенційно може призвести до більш ранньої комерціалізації, збільшення інвестицій та зміцнення лідерства на ринку. Цей законодавчий крок підкреслює важливість надійної стратегії інтелектуальної власності (ІВ) для компаній у цих швидкозростаючих галузях, що дозволяє їм виявляти ризики порушення прав, орієнтуватися в складному патентному ландшафті та максимізувати цінність своїх інновацій…» ***(Joseph Drayton, Alan S. Teran. Impact of the Leadership in Critical Technologies Act on U.S. Artificial Intelligence, Semiconductors and Quantum Computing // Proskauer Rose LLP (https://www.thepatentplaybook.com/2025/06/impact-of-the-leadership-in-critical-technologies-act-on-u-s-artificial-intelligence-semiconductors-and-quantum-computing/). 03.06.2025).***

***

«…Відповідно до принципу "заміни" Мадридського протоколу (стаття 4bis; правило 21), власник торговельної марки може припинити дію існуючої національної або регіональної реєстрації без втрати її первісної дати пріоритету, замінивши її міжнародною реєстрацією, яка позначає ту саму територію. Донедавна заміна була можлива лише за умови, що нове міжнародне позначення, зареєстроване пізніше, охоплює точно таку ж саму торговельну марку, власника та перелік товарів і послуг, що й національна реєстрація. Поправка, прийнята на Асамблеї Мадридського союзу (Правило 21(3)(d)), що набула чинності 1 лютого 2021 року, з кінцевим терміном імплементації країнами-членами до 1 лютого 2025 року, тепер дозволяє "часткову заміну". Якщо міжнародна реєстрація перетинається з деякими товарами або послугами, що охороняються більш ранньою національною реєстрацією, ці товари або послуги успадковують більш ранній пріоритет, тоді як національна реєстрація може залишатися чинною для будь-яких товарів або послуг, що не перетинаються. USPTO внесло відповідні зміни до 37 C.F.R. § 7.28 (набуде чинності 2 червня 2025 року), вимагаючи від заявників вказувати, чи хочуть вони повної або часткової заміни, а також перелічувати відповідні товари чи послуги, щоб Відомство могло зафіксувати відповідну безперервність пріоритету. Ця зміна надає власникам торговельних марок більшу гнучкість для консолідації охорони на міжнародному рівні, не жертвуючи при цьому охопленням товарів і послуг, які ще не були включені до їхніх заявок за Мадридською системою…» ***(Alexander P. Wharton, Jacob S. Wharton. Update for International Trademark Holders: US Incorporates Madrid Protocol Amendment // Womble Bond Dickinson (https://www.womblebonddickinson.com/us/insights/alerts/update-international-trademark-holders-us-incorporates-madrid-protocol-amendment). 03.06.2025).***

***

«Закон про відновлення патентної правоздатності (PERA), внесений до Сенату 1 травня 2025 року (S.1546, сенаторами Томом Тіллісом і Крісом Кунсом) і раніше до Палати представників 6 вересня 2024 року (H.R. 9474, представниками Кевіном Кайлі і Скоттом Пітерсом), має на меті скасувати десятирічний обмежувальний прецедент Верховного Суду (справи Mayo, Myriad, Alice) і відповідні рішення Федерального округу, які звузили коло об'єктів, які можуть претендувати на отримання патентного захисту згідно з § 101 розділу 35 Зводу законів США. Прямо скасовуючи ці "судові винятки" і визнаючи патентоспроможними практичні застосування природних законів або абстрактних ідей, PERA знову відкриє двері для патентів на діагностику, персоналізовані медичні інструменти, біотехнологічні винаходи та програмне забезпечення, кероване штучним інтелектом, які наразі не можуть бути запатентовані, незважаючи на їхню новизну та неочевидність. Хоча це поки що лише двопартійний законопроект, його просування свідчить про серйозну зацікавленість Конгресу в реформуванні патентного законодавства США. Компанії у відповідних галузях повинні відстежувати законодавство, проводити аудит наявних та очікуваних патентних портфелів, а також подавати заявки на продовження терміну дії, щоб зберегти варіанти на випадок розширення кола учасників, оскільки прийняття PERA може пожвавити інвестиції та інновації в технології, які призупинилися в умовах нинішньої невизначеності…» ***(Mandy Wilson Decker. PERA and the Future of Patent Eligibility // Stites & Harbison, PLLC (https://www.stites.com/resources/client-alerts/pera-and-the-future-of-patent-eligibility/). 05.06.2025).***

***

«…Після десятиліття глобальних зусиль, законодавство про блокування веб-сайтів зараз набирає обертів у США, де з'явилися два ключові законопроекти: Закон Зої Лофгрен про боротьбу з іноземним цифровим піратством (FADPA) та Закон Даррелла Ісси про захист американських авторських прав (ACPA). Ці пропозиції спрямовані на боротьбу з піратством шляхом надання можливості американським власникам авторських прав блокувати доступ до іноземних сайтів-порушників за рішенням суду…

ACPA, все ще в проекті, окреслює чотирифазний процес:

1. Кваліфікація: Суд визначає, чи є сайт "іноземним піратським сайтом" на основі доказів триваючого порушення, іноземної власності та основної мети піратства.
2. Постанова про блокування: Провайдери послуг (інтернет-провайдери, DNS-резолвери) повинні вжити "всіх розумних заходів", щоб запобігти доступу американців до сайту. Накази діють до 12 місяців і не визначають методів блокування.
3. Обслуговування: Замовлення можуть бути змінені або продовжені.

4. Реалізація: Провайдери мають 10 днів на виконання вимог, а для подій у прямому ефірі - коротші терміни…

FADPA, хоча і схожий на нього, спирається на стандартну юрисдикцію окружного суду США і пропонує "попередній наказ" через поправку до Закону про авторське право. ACPA, однак, призначає конкретних суддів для розгляду справ про піратство і має перевагу над законами штатів, а Управління державної звітності (GAO) звітує про його ефективність…

Обидва законопроекти передбачають заходи прозорості, такі як публічний список наказів про блокування, який веде Бюро з авторських прав США, і вимагають від власників авторських прав повідомляти про це операторів сайтів. Передбачено також захист: невеликі провайдери (менше 50 000 користувачів або 1% частки ринку) звільняються від блокування, а треті сторони, яких помилково заблокували, можуть вимагати компенсації в розмірі до 250 000 доларів США…

Остаточний варіант законопроекту, якщо він буде прийнятий, швидше за все, зіткнеться зі значними дебатами щодо його впливу на інфраструктуру Інтернету та вільний доступ до нього» ***(Ernesto Van der Sar. Unveiled: New U.S. Anti-Piracy Bill 'ACPA' Proposes Alternative Site Blocking Path // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/unveiled-new-u-s-anti-piracy-bill-acpa-proposes-alternative-site-blocking-path/). 05.06.2025).***

***

Федеративна Демократична Республіка Непал

«…Непал просуває новий законопроєкт про права промислової власності для боротьби з поширеною підробкою патентів, торгових марок і промислових зразків, яка вже давно вразила ринок країни. Запропоноване законодавство має на меті замінити застарілий Закон про патенти, промислові зразки і торгові марки 1965 року радикальними реформами, включаючи суворі покарання у вигляді великих штрафів до 1 мільйона рупій, відкликання ліцензій на виробництво, а також конфіскацію і знищення товарів, що порушують права інтелектуальної власності. Цей крок є відповіддю на багаторічну критику з боку транснаціональних компаній, чиї бренди, такі як Coca-Cola, KFC та Adidas, були відкрито імітовані місцевими підробками, такими як Club-Cola та KKFC. Поширеність цих підробок завдає шкоди іміджу брендів і перешкоджає прямим іноземним інвестиціям, а такі партнери, як Сполучені Штати, вказують на слабкий захист інтелектуальної власності (ІВ) як на значний бар'єр…

Затриманий через пандемію та політичну нестабільність з моменту його розробки у 2019 році, законопроєкт наразі зареєстрований у Парламенті. Головною особливістю законопроєкту є посилення захисту добре відомих торговельних марок, що дозволить власникам подавати скарги до новоствореного Офісу з питань промислової власності, який може скасовувати шахрайські реєстрації. Керівники компаній нестимуть особисту

відповідальність за порушення, хоча тюремне ув'язнення не пропонується. Законопроєкт також передбачає, що нові торгові марки повинні використовуватися протягом трьох років з моменту реєстрації, щоб залишатися дійсними. Крім того, він запроваджує сучасні концепції ІВ, включаючи реєстрацію промислових зразків та географічних зазначень, а також встановлює особливі правила для фармацевтичного сектору, забороняючи використання назв, включених до переліку непатентованих назв ВООЗ, як торговельних марок. Законодавство також закріплює патентні права, розглядаючи їх як майно, що може передаватися, забороняючи несанкціоноване виробництво та продаж, хоча й дозволяючи некомерційне особисте використання…» ***(Krishana Prasain. Industrial property bill has stringent measures to curb brand piracy // Kathmandu Post (https://kathmandupost.com/money/2025/06/13/industrial-property-bill-has-stringent-measures-to-curb-brand-piracy). 13.06.2025).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

«…Запропонований у Бразилії законопроект PL 2370/2019 у статті 21 встановлює обов'язкову систему компенсацій, яка вимагає від великих цифрових платформ платити видавцям новин за їхній контент. Це законодавство спрямоване на пошукові системи, соціальні мережі та додатки для обміну повідомленнями з понад 2 мільйонами користувачів, змушуючи їх домовлятися про винагороду на основі обсягу контенту, розміру аудиторії та кількості зайнятих журналістів…

Цей мандат розглядається як такий, що систематично ставить у невигідне становище американські технологічні компанії. Поріг у 2 мільйони користувачів призначений для лідерів американського ринку, звільняючи від нього менших вітчизняних конкурентів, що створює нерівні умови гри, коли американські компанії стикаються зі значними витратами на дотримання вимог та переговори, яких інші уникають. Ці нечіткі правила компенсації також створюють фінансову невизначеність. Змушуючи американські компанії відволікати ресурси від інновацій та вдосконалення платформ на субсидування бразильських видавців, ця політика підриває американські конкурентні переваги. Крім того, вона створює тривожний прецедент, який може призвести до фрагментарного та дискримінаційного регуляторного ландшафту для американських технологічних платформ по всій Латинській Америці…» ***(Brazil's Digital Remuneration Mandate // Information Technology and Innovation Foundation (ITIF) (https://itif.org/publications/2025/06/05/brazil-digital-remuneration-mandate/). 05.06.2025).***

***

Спори та судові розгляди щодо порушення прав інтелектуальної власності

Україна

«Судовий конфлікт між брендами "Балувана Галя" та "Галя Балувана" вийшов на новий рівень. Власник вареничних "Балувана Галя", ресторатор Ігор Сухомлин, намагається стягнути понад 3 мільйони гривень компенсації з мережі напівфабрикатів "Галя Балувана" за порушення прав інтелектуальної власності. Позов спрямований проти компанії "Готуємо по-домашньому", власницею якої є Алла Теліга, та кількох підприємців-франчайзі. Сухомлин стверджує, що відповідачі порушили умови договору та незаконно використовують його бренд…

Однак суд тимчасово залишив позов без розгляду через низку процесуальних недоліків, зокрема відсутність конкретних звинувачень проти кожного з відповідачів, недостатність доказів власності Сухомлина на бренд та необґрунтований розрахунок компенсації. Позивачу надали п'ять днів на усунення цих помилок…

У свою чергу, власниця мережі "Галя Балувана" Алла Теліга заявила, що не бачить правових підстав для позову. Вона наголосила, що "Галя Балувана" та "Балувана Галя" – це дві різні, законно зареєстровані торговельні марки. Ключовим аргументом Теліги є угода 2021 року, за якою Сухомлин отримав фінансову компенсацію, офіційно відмовився від усіх претензій, зобов'язався не звертатися до суду і надав згоду на реєстрацію марки "Галя Балувана. Готуємо по-домашньому". За її словами, цей договір чітко врегулював відносини між сторонами, тому нинішній позов є безпідставним» ***(Олена Черкасець. Три мільйони за "Галю Балувану": що вирішив суд // Delo.ua (https://delo.ua/news/tri-milioni-za-galyu-baluvanu-shho-virisiv-sud-447737/). 11.06.2025).***

***

«…Типові конфлікти при реєстрації та використанні ТМ в Україні ілюструють кілька судових кейсів:

1. Неправомірне використання чи спільне «слово»? (справа № 915/1492/23): Суд відмовив у позові про порушення прав інтелектуальної власності, оскільки наявність лише одного спільного поширеного слова в назвах ТМ не свідчить про схожість до ступеня змішування. Це підкреслює, що основна причина конфліктів – візуальна, фонетична або семантична тотожність ТМ, і необхідність попереднього аналізу перед реєстрацією.
2. Наслідки визнання ТМ добре відомою (справа №910/13988/20): Позов про визнання позначення «важлива інформація» добре відомою ТМ та недійсним свідоцтва на схожий знак був частково задоволений у першій та апеляційній

інстанціях, хоча касація направила справу на новий розгляд. Добре відома ТМ має ширший обсяг правової охорони, що збільшує юридичну вразливість подібних позначень. Це вимагає ретельного аналізу не лише зареєстрованих, а й потенційно добре відомих ТМ.

3. Коротко, але схожість є (справа №910/2664/24): Суд задовольнив позов відомого агентства про заборону використання комерційного найменування, схожого на його скорочену назву (абревіатуру), яка вводила споживачів в оману та шкодила діловій репутації. Цей кейс показує, що навіть скорочені найменування можуть стати причиною конфлікту, якщо створюють ризик змішування діяльності на ринку.

Таким чином, головним фактором виникнення конфліктів у сфері ТМ в Україні є візуальна, фонетична або семантична схожість, що може ввести споживачів в оману або створити хибне уявлення про зв'язок між компаніями, порушуючи законодавство про захист інтелектуальної власності…» ***(Ольга Стаднічук. Як уникнути конфліктів при реєстрації та використанні торговельної марки в Україні? // Legal IT Group (https://legalitgroup.com/yak-unyknuty-konfliktiv-pry-reyestracziyi-ta-vykorystanni-torgovelnoyi-marky-v-ukrayini/). 13.06.2025).***

***

«…Верховний Суд України ухвалив важливе рішення щодо академічної доброчесності, постановивши, що всі дисертації, незалежно від часу їх захисту, можуть перевірятися на наявність плагіату. Це рішення стало результатом розгляду справи за позовом кандидата медичних наук Михайла Кротевича до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО)…

Справа стосувалася дисертації Кротевича "Морфологічні різновиди папілярного раку щитоподібної залози та прогноз хвороби", захищеної у червні 2014 року. У роботі виявили численні текстові та ілюстративні запозичення з дисертації його наукової керівниці без належного оформлення посилань. Після розгляду скарги, поданої у вересні 2023 року, НАЗЯВО у травні 2024 року визнало наявність плагіату в роботі Кротевича…

Позивач намагався оскаржити це рішення, стверджуючи, що його дисертація була захищена за кілька днів до прийняття Закону про Вищу освіту від 1 липня 2014 року, який вперше передбачив відповідальність за плагіат. Однак суди всіх інстанцій відхилили цей аргумент, зазначивши, що науковий ступінь був присуджений у вересні 2014 року, коли відповідні норми вже діяли, а етичні вимоги щодо оформлення використаних джерел існували й раніше.

Верховний Суд підкреслив, що виявлення плагіату в роботах, захищених до 2014 року, не є ретроспективним застосуванням нових санкцій. Закон лише уточнив процедури виявлення порушень, які вже були передбачені попередніми нормативними документами. Перевірка робіт на плагіат розглядається як

необхідний захід для захисту авторських прав і забезпечення академічної доброчесності в теперішньому часі…

Суд також зазначив, що використання чужих текстів без належного посилання є плагіатом, навіть за наявності дозволу наукового керівника. Ця постанова є остаточною, набрала законної сили і не підлягає оскарженню…» ***(Віра Шурмакевич. Усі дисертації, незалежно від дати захисту, можуть бути перевірені на плагіат – Верховний Суд // Українська правда (https://life.pravda.com.ua/society/disertaciji-vsih-rokiv-mozhna-pereviryati-na-plagiat-verhovniy-sud-308661/). 13.06.2025).***

***

Австралійський Союз

«Нещодавні рішення австралійських судів свідчать про зростаючу кількість судових спорів щодо продовження терміну дії фармацевтичних патентів (PTE), що вимагає від фармацевтичних компаній ретельної підготовки до можливих судових спорів. Такі справи, як Novartis проти Pharmacor, Cipla проти Novo Nordisk та Sun Pharma проти Otsuka, висвітлюють ключові питання: суди можуть тлумачити формулу винаходу більш суворо, ніж Патентне відомство, формули з активним фармацевтичним інгредієнтом (API) та допоміжними речовинами можуть претендувати на продовження терміну дії патенту, а продовження терміну дії патенту вимагає, щоб затверджена речовина втілювала суттєві ознаки патентної формули.

Патентний закон Австралії дозволяє PTE до п'яти років для певних фармацевтичних патентів, які відповідають певним критеріям, включаючи розкриття речовини в патенті, включення речовини до Австралійського реєстру терапевтичних товарів (ARTG), період більше п'яти років між подачею патенту і затвердженням регуляторним органом, а також відсутність попередніх продовжень…

Справа Novartis проти Pharmacor призвела до визнання недійсним PTE компанії Novartis на препарат Entresto, оскільки заявлена фармацевтична субстанція не відповідала зареєстрованій речовині в ARTG - єдиний комплекс проти двох різних солей. Федеральний суд у повному складі підтримав це рішення, відхиливши апеляцію компанії Novartis…

Cipla проти Novo Nordisk підтвердила, що "фармацевтична субстанція" включає в себе рецептуру, а не лише API, і що допоміжні речовини не обов'язково повинні мати терапевтичне застосування, щоб бути кваліфікованими…

У справі Sun Pharma проти Otsuka також було підтверджено, що формули вважаються фармацевтичними речовинами як такими, а особливості способу не виключають автоматичного визнання формули речовиною. Однак патент був визнаний недійсним через відсутність ясності щодо профілю контрольованого вивільнення…

Ці кейси демонструють тенденцію, коли генеричні компанії використовують виклики PTE як частину своєї стратегії для прискорення виходу на ринок. Тому фармацевтичним інноваторам слід проактивно розробляти свої стратегії PTE на ранній стадії, забезпечуючи відповідність між схваленим лікарським засобом і речовиною, заявленою в патенті, щоб зменшити ризик успішного оскарження…» ***(Candace Wu, Michael Christie. Patent term extensions – Insights from recent Federal Court decisions // Spruson & Ferguson (https://www.spruson.com/australia-patent-term-extensions-federal-court-decisions/). 12.06.2025).***

***

Європейський Союз

«Відтоді, як два роки тому розпочав свою роботу Єдиний патентний суд (UPC), європейська патентна система зазнала значних змін, оскільки процедури анулювання патентів в UPC часто проходять паралельно з процедурами оскарження в Європейському патентному відомстві (EPO). Як EPO, так і UPC мають повноваження виносити обов'язкові до виконання рішення щодо дійсності одного і того ж європейського патенту, тому для бізнесу важливо розуміти процесуальну взаємодію між цими органами. Для забезпечення правової визначеності та ефективності EPO прискорює розгляд заперечень, коли отримує інформацію про паралельні позови до UPC або національних судів, щоб уникнути суперечливих результатів та марного витрачання ресурсів. Зазвичай UPC проводить усні слухання протягом одного року і може призупинити процедуру анулювання, якщо паралельне заперечення EPO близьке до вирішення, але призупинення є дискреційним і менш імовірним на ранній стадії розгляду заперечення.

Ця процесуальна взаємодія має значні стратегічні наслідки. Механізм прискорення EPO може скоротити строк розгляду заперечень зі звичайних 18-24 місяців до приблизно восьми місяців після закінчення періоду заперечень, якщо про паралельні провадження буде повідомлено. EPO здійснює моніторинг паралельних судових процесів і може прискорити розгляд заперечень навіть без запитів сторін, що сторони повинні враховувати при плануванні своїх судових процесів. Хоча EPO гарантує прискорення лише для розгляду заперечень у першій інстанції, апеляції також можуть бути прискорені на розсуд Апеляційної палати. Результати розгляду апеляцій EPO та рішень UPC можуть не збігатися, особливо якщо під час розгляду апеляцій заперечень проти рішень UPC виноситься рішення про порушення прав або про дійсність…

Рішення UPC про призупинення розгляду залежить від того, на якій стадії знаходиться заперечення; ранні або нещодавно подані заперечення навряд чи призведуть до призупинення розгляду, що збільшує ризик прийняття суперечливих рішень. Власники патентів зі сприятливими попередніми висновками EPO можуть домагатися призупинення провадження в UPC, щоб

використати результат заперечення. Опоненти можуть стратегічно подавати заперечення до EPO та позови про анулювання до UPC одночасно, щоб чинити тиск на патентовласників, змушуючи їх до швидкого захисту в обох інстанціях, оскільки паралельні провадження накладають більш стислі строки та вимагають більше ресурсів.

Час прийняття рішень також впливає на переговори про врегулювання, оскільки ранні рішення EPO потенційно можуть змістити важелі впливу в дискусіях, пов'язаних з UPC. Важливо, щоб сторони підтримували узгодженість аргументів на обох форумах, щоб зберегти довіру та уникнути суперечливих рішень. Скоординоване управління паралельними провадженнями є життєво важливим для ефективного судового розгляду.

Загалом, поява UPC разом із прискореним поданням заперечень EPO створює нові процедурні складнощі, які вимагають гнучких стратегій, що враховують специфіку форуму. Успіх у європейських патентних спорах тепер залежить не лише від сили справи, але й від стратегічного вибору часу та координації паралельних проваджень» ***(Lucy Coe. EPO vs UPC: who decides first? // The Global Legal Post (https://www.globallegalpost.com/news/epo-vs-upc-who-decides-first-597933360). 09.06.2025).***

***

«…4 листопада 2020 року компанія Rieter CZ s.r.o. отримала європейський патент EP 3 118 356 на спосіб безпечного запуску і зупинки ротора прядильної машини. Після того, як компанія Saurer Spinning Solutions GmbH & Co. KG виступила проти, Відділ оскаржень Європейського патентного відомства (EPO) підтримав патент у зміненому вигляді 18 квітня 2023 року. Після цього Saurer подав апеляцію до Апеляційної палати EPO, вимагаючи повного анулювання патенту, в той час як Rieter захищав патент або, в якості альтернативи, підтримання чинності одного з п'яти допоміжних наборів пунктів формули винаходу. Важливо, що аргументи Rieter частково ґрунтувалися на його інтерпретації певних умов формули винаходу - інтерпретації, яку він намагався підкріпити запитами до ChatGPT…

У рішенні T 1193/23, прийнятому 14 травня 2025 року, Апеляційна палата скасувала рішення Відділу оскаржень, визнавши пункт 1 формули не новим порівняно з рівнем техніки, а кожну допоміжну вимогу такою, що не має новизни або винахідницького рівня. Апеляційна палата відмовилася прийняти усні відповіді ChatGPT, зазначивши, що компанія Rieter не подала повних відповідей або контексту своїх запитів у письмовій формі. У більш широкому сенсі Апеляційна палата постановила, що результати роботи великомовних моделей "не мають відношення" до юридичної інтерпретації позову, яка повинна відображати розуміння кваліфікованої особи на відповідну дату; текст, згенерований штучним інтелектом, навчений на невідомих даних і чутливий до формулювання питань, не може надійно замінити експертну літературу…» ***(Josh Stickland, Katie McConnell. ChatGPT is not a proxy for the skilled person //***

Hogan Lovells (https://www.hoganlovells.com/en/publications/chatgpt-is-not-a-proxy-for-the-skilled-person). 06.06.2025).

***

«Дочірня компанія Oppo Realme продовжить продавати свої смартфони в Німеччині після того, як здобула значні перемоги в судових процесах проти власника патенту Ox Mobile Technologies щодо порушення та недійсності патенту. Суперечка стосувалася європейського патенту EP 2 068 582, який захищає "метод і пристрій передачі даних на основі каналу випадкового доступу" і який спочатку був поданий компанією ZTE, а потім переданий компанії Ox.

Нещодавно Федеральний патентний суд визнав цей патент недійсним через відсутність винахідницького рівня, задовольнивши позов Realme про визнання патенту недійсним. Це стало продовженням попередньої перемоги Realme у квітні 2024 року, коли Регіональний суд Мюнхена відхилив позов Ox про порушення патенту, встановивши, що продукти Realme не порушують патент. Хоча Ox подала апеляцію на це рішення про порушення, позитивні результати Realme в обох судових процесах у першій інстанції дозволяють їй продовжувати продавати свою продукцію, зокрема смартфони, в Німеччині…» ***(Konstanze Richter. Realme secures second victory in German dispute over LTE technology // Juve Patent (https://www.juve-patent.com/cases/realme-secures-second-victory-in-german-dispute-over-lte-technology/). 12.06.2025).***

***

«Відомство інтелектуальної власності Європейського Союзу (EUIPO) розширило свої послуги безкоштовної та добровільної медіації на всі спори між сторонами, пропонуючи швидшу та економічно ефективнішу альтернативу традиційним судовим процесам для вирішення конфліктів щодо торговельних марок та промислових зразків ЄС. Ця послуга, доступна з 2 червня для всіх inter partes проваджень, таких як заперечення та позови про недійсність, може здійснюватися повністю в режимі онлайн. Медіація - це гнучкий та конфіденційний процес, який заохочує до співпраці та допомагає сторонам досягти взаємовигідних рішень на основі їхніх бізнес-інтересів, а не брати участь у тривалих та дорогих судових баталіях…

Важливо, що хоча початковий спір повинен стосуватися торговельної марки або промислового зразка ЄС, медіація може бути розширена для вирішення будь-яких інших паралельних конфліктів у сфері інтелектуальної власності між тими ж сторонами, включаючи патенти або авторські права, в будь-якій юрисдикції. Це розширення завершує поетапне розгортання послуг альтернативного вирішення спорів (ADR) і є частиною стратегічного плану EUIPO щодо забезпечення більш ефективних механізмів вирішення спорів. Відомство також вивчає можливість надання інших послуг ADR, наприклад, щодо географічних зазначень та авторського права, і активно шукає відгуки

користувачів через мережі зацікавлених сторін для постійного вдосконалення своїх пропозицій…» ***(Mediation services extended to all EUTM and registered EUD disputes // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/da/news/mediation-services-extended-to-all-eutm-and-registered-eud-disputes). 02.06.2025).***

***

«У важливому рішенні від лютого 2025 року (рішення № 4131) Верховний касаційний суд Італії втретє за останні 50 років розглянув питання про те, чи може співвласник патенту використовувати його безпосередньо без згоди інших співвласників. Суд встановив принцип "абсолютної виключності", постановивши, що будь-який акт прямого використання або експлуатації одним співвласником вимагає згоди інших. Це рішення, яке стосувалося спору щодо патенту на підводну мисливську рушницю, скасувало рішення судів нижчих інстанцій, які стверджували про "відносну" ексклюзивність, що дозволяла б таке одностороннє використання…

Верховний Суд постановив, що індивідуальне використання патенту знизить його економічну цінність, тим самим змінивши його призначення та обсяг виключних прав, наданих усім співпатентованим особам. Це рішення надає обов'язкове тлумачення, яке ґрунтується на попередніх прецедентах, таких як рішення 1981 року, що вимагало одностайної згоди на укладення певних ліцензійних угод, та рішення 2000 року, яке стосувалося односторонньої експлуатації…

Основним наслідком цього є те, що без угоди про протилежне співвласники патентів та інших об'єктів інтелектуальної власності стикаються з суттєвими обмеженнями їхніх індивідуальних повноважень щодо використання цих об'єктів. Щоб уникнути цих обмежень за замовчуванням, передбачених італійським законодавством, співвласникам вкрай важливо укладати детальні угоди, які чітко регулюють їхні індивідуальні права та повноваження…» ***(Vieri Canepele. Italian Supreme Court clarifies co-owners' right to exploit patents // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2ewzpolm3e2u5b0gg6xog/sponsored-content/italian-supreme-court-clarifies-co-owners-right-to-exploit-patents). 10.06.2025).***

***

«Генеральний суд (GC) підтверджує, що заявка на реєстрацію торговельної марки для знака «толстовка без капюшона» була описовою для одягу класу 25.

По-перше, GC вважає, що вираз «hoodless hoodies» (толстовки без капюшону) одразу зрозумілий англомовній публіці, оскільки він не містить жодного синтаксичного, лінгвістичного чи граматичного незвичайного вживання англійської мови (§ 31-32).

По-друге, воно вважає, що цей вислів одразу ж донесе до громадськості інформацію щодо характеру відповідних продуктів (наприклад, натякне на те, що це светр або толстовка) (§ 41), і це попри те, що є оксюмороном.

GC дійшов висновку, що навіть якщо знак складається з оксюморона, це не виключає висновку про те, що він може мати описове значення (§ 43), зокрема враховуючи, що поєднання елементів, що складають оскаржуваний знак, відповідає правилам англійського синтаксису (§ 42)» ***(Oxymorons can be descriptive too // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/law/recent-case-law/oxymorons-can-be-descriptive-too). 12.06.2025).***

***

«Генеральний суд підтримав рішення Апеляційної рада (BoA), яка відхилила позов про недійсність образотворчої торговельної марки, що містить слово "Swisse". Суд встановив, що знак не є оманливим, а отже, не порушує статті 7(1)(g) або 59(1)(b) EUTMR. Суд зазначив, що згідно зі статтею 71(1) EUTMR, BoA має широкі повноваження щодо здійснення повноважень першої інстанції або передачі справ на розгляд, і її рішення не передавати справи на розгляд було обґрунтованим і відповідало процесуальним правам. Щодо оманливості, Суд підтвердив, що знак міг законно використовуватися для товарів, вироблених у Швейцарії, а оскільки перелік товарів не містив географічних зазначень походження, знак не був оманливим за своєю суттю на момент подання заявки. Заявник не зміг продемонструвати фактичну оманливість або достатній ризик оманливості на відповідну дату. Суд також роз'яснив, що відмова швейцарських органів у реєстрації знака не впливає на його дійсність в ЄС через автономність системи торговельних марок ЄС, зазначивши, що швейцарське законодавство про "Swissness" було прийнято лише у 2013 році, тобто значно пізніше відповідної дати. Нарешті, щодо заяв про недобросовісність, Суд підтвердив, що заявники не зобов'язані точно знати, як вони будуть використовувати знак на момент подання заявки, і недобросовісність не може бути презюмована лише тому, що заявник не здійснював економічної діяльності, пов'язаної із зазначеними товарами, на момент подання заявки…» ***(GC rules on the 'Swisse' case: No deception, no bad faith // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/law/recent-case-law/gc-rules-on-the-swisse-case-no-deception-no-bad-faith). 12.06.2025).***

***

«Апеляційна рада (BoA) підтверджує, що відповідно до усталеної судової практики, роздрібні послуги, пов'язані з власними продуктами власника торговельної марки, можуть вважатися реальним використанням згідно з класом 35, за умови, що вони передбачають більше, ніж просто продаж. Вона визнає, що Rituals, як власник EUTM, керує

моделлю роздрібної торгівлі, що включає кураторський асортимент продукції, демонстрації в магазинах, обслуговування клієнтів (наприклад, масаж рук, чайні ритуали) та систему вибіркового розповсюдження зі суворими правилами бренду та підтримкою уповноважених роздрібних партнерів. Ця діяльність спрямована на сприяння прийняттю рішень про покупку та покращення споживчого досвіду, таким чином відповідаючи визначенню роздрібних послуг. Відповідно, ВоА вважає, всупереч висновкам Відділу анулювання, що Rituals дійсно використовувала свою торговельну марку для частини зареєстрованих роздрібних послуг в ЄС» ***(Rituals' retail services of their own products qualify as genuine use // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/law/recent-case-law/rituals-retail-services-of-their-own-products-qualify-as-genuine-use). 12.06.2025).***

***

«У своєму знаковому рішенні № 3118 від 11 квітня 2025 року Державна рада Італії вперше розглянула питання застосування правил маркетингу із засідки, запроваджених Декретом № 16/2020, який розширив повноваження Італійського управління з питань конкуренції та ринку (AGCM) щодо забезпечення дотримання правил проти оманливої реклами, пов'язаної з великими спортивними подіями. Справа стосувалася штрафу в розмірі 100 000 євро, накладеного AGCM на Zalando у березні 2022 року за рекламу, розміщену біля футбольного містечка UEFA під час Євро-2020. Хоча кампанія Zalando, що включала білу футболку з логотипом компанії, прапори 24 країн-учасниць і слоган "Хто буде переможцем?", не містила прямого посилання на подію, AGCM визнав її такою, що вводить в оману, стверджуючи, що в ній міститься неправдивий спонсорський зв'язок. І Регіональний адміністративний суд (TAR) Лаціо, і Державна рада підтримали штраф, відхиливши апеляції Zalando.

Державна рада підкреслила, що стаття 10 Декрету № 16/2020 забороняє не лише пряме неправомірне використання торгових марок заходів, а й непряму тактику, яка створює "ймовірність плутанини" щодо спонсорських зв'язків. Ґрунтуючись на когнітивній психології, суд послався на "ефект обрамлення", стверджуючи, що візуальні та контекстуальні елементи реклами, зокрема її близькість до місця проведення заходу та символічне використання національних прапорів і футбольних зображень, можуть ввести громадськість в оману, змусивши її повірити в приналежність до UEFA. Такий підхід прирівнює "маркетингову засідку" до моделі адміністративного правопорушення, що ґрунтується на "небезпеці", ставлячи на перше місце потенційне введення в оману споживачів, а не реальну шкоду…

Постанова підкреслила подвійну систему правозастосування в Італії: поряд з державним правозастосуванням AGCM, цивільні суди розглядають маркетинг із засідки відповідно до законів про недобросовісну конкуренцію, торговельну марку та захист прав споживачів. Прецедентне право визначає три

форми маркетингу із засідки: за асоціацією (що передбачає зв'язок із подією), шляхом вторгнення (несанкціонована присутність бренду в місцях проведення заходів) та опортуністичний маркетинг (використання пов'язаного з подією висвітлення в ЗМІ). Усі вони вважаються оманливими, оскільки вводять в оману пересічного споживача…

Захист Zalando, який посилався на свободу вираження поглядів, був відхилений, оскільки суд підкреслив, що законність реклами залежить від контексту, а не тільки від змісту. Судді підтвердили, що регулювання балансує між фундаментальними правами та захистом інвестицій офіційних спонсорів. Це рішення є застережливим прецедентом: навіть нейтральні на перший погляд кампанії ризикують порушити правила маркетингу із засідки, якщо контекстні елементи створюють оманливі асоціації, розширюючи відповідальність рекламодавців і пропонуючи офіційним спонсорам та організаторам сильніші інструменти для боротьби з паразитуючою рекламою…» ***(Maurizio Santoro. Ambush marketing and misleading advertising in Italy: final decision on the first application of the new rules and its implications // Trevisan & Cuonzo (https://www.ipinitalia.com/agcm/ambush-marketing-and-misleading-advertising-in-italy-final-decision-on-the-first-application-of-the-new-rules-and-its-implications/). 11.06.2025).***

***

«Німецький виробник іграшок Ravensburger здобув тимчасову перемогу в судовому спорі щодо використання зображення знаменитої Вітрувіанської людини Леонардо да Вінчі в одній зі своїх головоломок. Вищий регіональний суд Штутгарта постановив, що Ravensburger може продовжувати використовувати зображення, відхиливши позов, поданий Міністерством культури Італії та Галереєю Венеціанської академії. Це рішення скасовує попереднє рішення суду Венеції, який у 2022 році став на бік Галереї Академії, зобов'язавши Ravensburger припинити виробництво пазла та супутніх товарів із зображенням Вітрувіанської людини…

Вітрувіанська людина, створена Леонардо да Вінчі близько 1490 року, є частиною колекції Галереї Академії з 1822 року і рідко виставляється. Незважаючи на те, що малюнок став суспільним надбанням після смерті Леонардо понад 500 років тому, італійські позивачі стверджували, що вони мають право вимагати укладення ліцензійних угод на комерційне використання зображення відповідно до італійського законодавства про охорону культурної спадщини. Вони прагнули відшкодувати незаконне комерційне використання продуктів, виготовлених на основі зображення, як заявив директор Gallerie dell'Accademia Джуліо Маньєрі Елія…

Коли переговори з Ravensburger провалилися, позивачі отримали попередню судову заборону від венеціанського суду, яка забороняла продаж пазла по всьому світу. Ravensburger оскаржив цю заборону в Німеччині, де суд нижчої інстанції в Штутгарті спочатку виніс рішення на їхню користь,

заявивши, що італійські закони про захист культурної спадщини можуть бути застосовані лише в межах Італії. Останнє рішення Вищого земельного суду Штутгарта підтвердило це, стверджуючи, що німецькі суди не пов'язані рішенням італійського суду і можуть виносити власні рішення з цього питання…

Італійські позивачі мають можливість оскаржити це рішення у Федеральному суді Німеччини. Цей спір підкреслює складність міжнародних законів про авторське право та культурну спадщину, особливо коли йдеться про використання знакових історичних творів у комерційних продуктах» ***(Eileen Kinsella. German Toy Company Scores Victory in Spat Over Leonardo 'Vitruvian Man' Puzzle // Artnet Worldwide Corporation (https://news.artnet.com/art-world/ravensburger-victory-leonardo-vitruvian-man-puzzle-2656791). 13.06.2025).***

***

«З моменту свого створення у червні 2023 року Єдиний патентний суд (UPC) виявився напрочуд активним у справах у сфері наук про життя, зокрема щодо медичних виробів, фармацевтики та біотехнологій, що свідчить про його значну роль у формуванні галузі. Перші спостереження за рішеннями про анулювання вказують на надзвичайно збалансований рівень успіху, приблизно 50:50, для патентовласників і відповідачів, хоча результати різняться в залежності від місцевих і центральних підрозділів.

Що стосується новизни, то патентний пункт формули вважається новим, якщо він відрізняється від рівня техніки принаймні однією ознакою, яка "прямо і однозначно" очевидна для фахівця з єдиного, цілісного рівня техніки. Знання з подальших міркувань або публікацій не є релевантними для цієї оцінки…

Що стосується очевидності, то винахід не має винахідницького рівня, якщо він є очевидним для фахівця, тобто він повинен виходити за межі рівня техніки і рутинних розробок, що вимагає додаткових творчих зусиль. Апеляційна палата UPC зазначила, що очевидність може оцінюватися на основі декількох документів з рівня техніки, а не лише одного найближчого документа. Хоча підхід EPO "проблема і рішення" (PSA) не є прямо обов'язковим, його майбутнє прийняття UPC може підвищити правову визначеність. Заявлене рішення, як правило, є очевидним, якщо кваліфікований фахівець буде мотивований розглянути і реалізувати його як наступний крок, навіть якщо існує декілька шляхів. Оцінка винахідницького рівня є об'єктивною, повинна уникати ретроспективного підходу і зосереджуватися на тому, чи можна було б досягти результату без винахідницького рівня, при цьому технічний ефект потенційно вказує на винахідницький рівень…

Крім того, UPC, як правило, застосовує "золотий стандарт" EPO, який вимагає, щоб зміни прямо і однозначно випливали з первісної заявки. Однак Апеляційний суд зайняв дещо м'якшу позицію, дозволивши враховувати контекст, якщо комбінація ознак може бути виведена з усієї первісної заявки.

Зі стратегічної точки зору, хоча фармацевтичні та біотехнологічні патенти несуть більший ризик через зазвичай меншу кількість основних патентів на продукт, UPC пропонує потужні можливості правозастосування, дозволяючи накладати судові заборони у 18 країнах. Стратифіковані патентні портфелі та паралельні судові процеси в UPC та національних судах залишаються життєздатними варіантами, використовуючи різні процедурні аспекти в різних підрозділах UPC…

Незважаючи на свою початкову активність, кілька матеріально-правових питань залишаються до кінця не з'ясованими, включаючи конструкцію винятку Bolar, взаємодію між патентним і регуляторним правом, застосування вимоги "правдоподібності", а також детальний розгляд очевидності та PSA» ***(Lydia Birch, Rebecca Limer. Revocation of life sciences patents in the UPC // Taylor Wessing (https://www.taylorwessing.com/en/synapse/2025/two-years-of-upc-patent-litigation/revocation-of-life-sciences-patents-in-the-upc). 17.06.2025).***

***

«Єдиний патентний суд (UPC) швидко став важливим форумом для захисту патентів, у тому числі в галузі наук про життя, значною мірою завдяки своїй здатності швидко виносити попередні судові заборони (PI), що охоплюють до 18 держав-членів. Хоча UPC є привабливим для власників патентів, попередні заборони не надаються автоматично. Суд вимагає від заявників надати обґрунтовані докази їхнього права на позов, чинності патенту та принаймні неминучого порушення. У спірних справах це передбачає ретельну оцінку, подібну до міні-суду, де суд зважує інтереси сторін і розглядає будь-яку необґрунтовану затримку з боку заявника. Згідно з попередніми рішеннями, на заявника покладається обов'язок довести, що порушення є "більш вірогідним, ніж ні", а на відповідача - що недійсність є "більш вірогідною, ніж ні". Самої лише видачі патенту недостатньо; UPC проводить незалежну оцінку дійсності патенту, розглядаючи висновки експертів як потенційно важливі докази. Заявники повинні діяти швидко, балансуючи між необхідністю ретельної підготовки та вимогою терміновості, оскільки надмірне зволікання може призвести до відмови у видачі PI. Можливість швидкого відкриття провадження ex parte підкреслює важливість того, щоб потенційні відповідачі подавали переконливі захисні листи. Як заявники, так і відповідачі повинні ретельно підготуватися до швидкого розгляду справи, в тому числі до вирішального усного слухання, оскільки строки є короткими, а суди неохоче надають відстрочки. Загалом, UPC пропонує потужний засіб захисту прав через PI, але успіх залежить від швидких дій, ретельної підготовки та наведення переконливих аргументів як щодо порушення, так і щодо обґрунтованості, причому судді, як видається, дотримуються збалансованого підходу…» ***(Thomas Adocker, Christian Dekoninck. Preliminary injunctions in the UPC – lessons learnt // Taylor Wessing***

(https://www.taylorwessing.com/en/synapse/2025/two-years-of-upc-patent-litigation/preliminary-injunctions-in-the-upc). 17.06.2025).

***

«Нещодавно компанія Yoplait Ireland Ltd. отримала від Високого суду проміжну судову заборону, яка забороняє компанії Nutricia Ireland Ltd. (ірландський підрозділ компанії "Danone") запускати свій йогурт "Skyr Icelandic Style Yoghurt" в Ірландії, поки триває розгляд позову компанії "Yoplait" про недобросовісну конкуренцію. Yoplait стверджує, що упаковка Danone - її "вбрання" - настільки візуально схожа на власну лінійку Skyr, що споживачі, швидше за все, будуть плутати, що дозволить Danone "скористатися" створеною діловою репутацією Yoplait і взяти участь у недобросовісній конкуренції.

Згідно з ірландським законодавством, як підтвердив Верховний суд у справі McCambridge Ltd v Joseph Brennan Bakeries [2012] IESC 46, успішний позов про введення в оману повинен продемонструвати (1) репутацію або ділову репутацію продукту позивача, (2) введення в оману, що спричинило плутанину, та (3) шкоду, завдану цій діловій репутації. Традиційно доведення другого елементу означало збір опитувань споживачів, маркетингових досліджень або записів скарг, щоб продемонструвати реальне введення в оману. Однак у цій справі суддя Барретт задовольнив судову заборону, незважаючи на відсутність у Yoplait конкретних даних опитувань споживачів, натомість, розглянувши фотографії двох продуктів, розміщених поруч, він встановив, що "чиста синява (з білим кольором фону)" робить їх важко розрізнити і, таким чином, дуже плутаними…

Це рішення, ухвалене на основі нижчого проміжного стандарту, а саме "справедливого питання, що підлягає розгляду", свідчить про те, що, принаймні на попередньому розгляді, суди можуть більше покладатися на власне візуальне порівняння, ніж на детальні свідчення споживачів. Чи дотримуватимуться цього підходу інші судді, і чи потрібно буде Yoplait надавати більш ретельні реальні дані під час судового розгляду, ще належить з'ясувати…» ***(Naoise Cosgrove, Carlo Salizzo. Yoplait Secures Interlocutory Injunction in Danone Passing Off Claim // Matheson (https://www.matheson.com/insights/detail/yoplait-secures-interlocutory-injunction-in-danone-passing-off-claim). 16.06.2025).***

***

Ісламська Республіка Пакистан

«У сучасній економіці, заснованій на знаннях, Трибунал з питань інтелектуальної власності є важливим спеціалізованим судовим органом, покликаним вирішувати спори щодо авторських прав, патентів, торговельних марок та інших прав інтелектуальної власності. На відміну від звичайних цивільних судів, він укомплектований експертами як у галузі

права, так і в галузі технологій, що дозволяє йому приймати швидкі, ефективні та обґрунтовані рішення у складних питаннях інтелектуальної власності…

Основне значення трибуналу полягає у сприянні інноваціям та творчості; запевняючи авторів у тому, що їхня робота буде захищена законом, він заохочує дослідження та розробки, стимулює економічне зростання та стримує контрафактну продукцію. Його юрисдикція, як правило, охоплює питання захисту, чинності та анулювання прав ІВ, а також повноваження розглядати апеляції, виносити судові заборони, присуджувати відшкодування збитків та видавати накази про конфіскацію товарів, що порушують права ІВ. Процедура подання позову доступна для фізичних осіб і компаній будь-якого розміру, що робить її життєздатним варіантом для тих, хто не може дозволити собі тривалу судову тяганину…

Незважаючи на такі виклики, як нестача кадрів і необхідність адаптації до нових технологій, таких як штучний інтелект і нові технології, Трибунал з питань інтелектуальної власності є наріжним каменем інноваційної політики. Захищаючи права авторів і винахідників, він сприяє формуванню культури поваги до інтелектуального внеску і готовий відігравати ще більш важливу роль у майбутньому технологічному і творчому розвитку…» ***(Mawadat Fatima. Intellectual Property Tribunal Protects Innovation // Bloompakistan (https://bloompakistan.com/intellectual-property-tribunal-protects-innovation/). 12.06.2025).***

***

Канада

«У справі Hello Nori Inc. проти Sushi Nozawa, LLC, 2025 TMOB 95, Рада з питань заперечень проти торговельних марок ("TMOB") відхилила заявку на реєстрацію знака для товарів і послуг, що містить слова THE ORIGINAL HAND ROLL BAR у поєднанні з ресторанними послугами.

Слід зазначити, що реєстрація словесного знака THE ORIGINAL HAND ROLL BAR, що належить Заявнику, була анульована за невикористанням якраз напередодні цього рішення заперечення (у справі Miller Thomson LLP v Sushi Nozawa, LLC, 2024 TMOB 179).

Опонент заперечував проти заявки на підставі того, що, серед іншого, заявлений знак є явно описовим або оманливим, а також того, що Заявник не використовував і не пропонував використовувати знак у Канаді.

Щодо ознаки описовості, TMOB встановила, що "слова Знака є його домінуючою частиною через відносно простий, базовий характер його елементів дизайну... Я визнаю, що можна зробити обґрунтований висновок про те, що слова Знака ясно, самоочевидно описують... "оригінальний ручний рол-бар", заснований у 2014 році в Лос-Анджелесі, або в похвальному сенсі, або в сенсі того, що він є першим у своєму роді".

Щодо підстави невикористання, ТМОВ дійшло висновку, що "враховуючи той факт, що з моменту подання заявки минуло більше п'яти років ... і той факт, що словесний знак Заявника був видалений за невикористання, докази також ставлять під сумнів те, що Заявник коли-небудь дійсно пропонував використовувати Знак у Канаді".

Внаслідок того, що підстави щодо описовості та невикористання були успішними, ТМОВ відмовив у задоволенні заявки…» ***(TMOB Refuses Application on Descriptiveness and Non-Use Grounds // Oyen Wiggs (https://patentable.com/tmob-refuses-application-on-descriptiveness-and-non-use-grounds/). 13.06.2025).***

***

Китайська Народна Республіка

«23 квітня 2025 року Верховний народний суд і Верховна народна прокуратура Китаю видали Роз'яснення з деяких питань застосування законодавства при розгляді кримінальних справ, пов'язаних з порушенням прав інтелектуальної власності, яке набуде чинності 26 квітня 2025 року. Це оновлене роз'яснення замінює попередні версії від 2004, 2007 та 2020 років і містить детальні рекомендації щодо застосування статей 213-219 Кримінального кодексу, які стосуються злочинів у сфері інтелектуальної власності. Зміни до Кримінального кодексу 2021 року розширили сферу підробки зареєстрованих знаків, включивши до неї знаки обслуговування, і змістили фокус кримінальної відповідальності з "заподіяння великих збитків" на "серйозні обставини", зробивши акцент на поведінці, а не на результатах, тим самим знизивши поріг для притягнення до відповідальності. Було посилено покарання: максимальний термін ув'язнення за такі злочини, як підробка торговельної марки (стаття 213) та порушення комерційної таємниці (стаття 219), збільшився з семи до десяти років, а за продаж контрафактних копій (стаття 218) - до п'яти років позбавлення волі…

Тлумачення, що складається з 31 статті, запроваджує значні реформи. Наприклад, стаття 3 встановлює пороги для порушення прав на знаки обслуговування, такі як незаконне отримання прибутку в розмірі 50 000 юанів або підробка двох або більше зареєстрованих знаків з отриманням прибутку в розмірі 30 000 юанів. Стаття 7 роз'яснює, що "дві або більше зареєстровані торговельні марки" повинні розрізняти різні джерела, за винятком випадків, коли кілька підроблених знаків застосовуються до одного і того ж продукту. Стаття 4 розширює визначення "завідомого" продавця контрафактних товарів, включаючи купівлю за цінами, нижчими за ринкові, без обґрунтування або приховування доказів після застосування закону. Повторне правопорушення протягом двох років після попереднього засудження або покарання тепер тягне за собою суворіші покарання згідно зі статтями 3, 5, 6, 10 і 14. Стаття 28 змінює визначення незаконного прибутку, включивши до нього всі доходи від

порушення за вирахуванням витрат, при цьому плата за надання послуг класифікується як незаконний прибуток. Важливою поправкою є усунення лазівки "відокремлення товарів/етикеток", коли контрафактні виробники відокремлюють товари та етикетки, щоб уникнути виявлення, зараховуючи готову продукцію до незаконного обігу, навіть якщо етикетки ще не наклеєні (стаття 29).

Інтерпретація також розширює відповідальність співучасників, включаючи посередників, таких як платіжні системи, склади, кур'єри та оператори хмарних сховищ, якщо доведено, що вони знали про порушення (стаття 22). Змінені правила знижують пороги для правопорушень: наприклад, мінімальна кількість або прибуток для підроблених етикеток торговельних марок (стаття 6) зменшено вдвічі, а для порушення авторських прав в Інтернеті (стаття 13) потрібно лише 10 000 завантажень або 100 000 кліків. Штрафи були збільшені вдвічі до десятикратного розміру незаконного прибутку (стаття 25), а "особливо серйозні обставини" тепер вимагають 10-кратного перевищення базового порогу для суворого покарання (до 10 років позбавлення волі). Стаття 24 тепер передбачає пом'якшення покарання за незначні правопорушення, дозволяючи прокурорам відмовлятися від обвинувачення, а судам - звільняти від покарання за "очевидно незначні" діяння…

Основні наслідки включають посилення стримуючих факторів проти злочинів у сфері інтелектуальної власності завдяки розширенню відповідальності та зниженню порогових значень, хоча залишаються невизначеності, наприклад, чи застосовуються правила щодо товарів/маркування, коли контрафактні товари постачаються окремо від компонентів. Хоча тлумачення приводить правозастосування у відповідність до сучасних реалій порушень, зберігається занепокоєння щодо можливості скорочення покарань у вигляді позбавлення волі через більшу м'якість покарання. Загалом, Інтерпретація 2025 року зміцнює систему захисту прав інтелектуальної власності в Китаї, пропонуючи правовласникам ширші можливості правового захисту, водночас долаючи складнощі балансу між стримуванням, дотриманням вимог та суддівським розсудом» ***(Zhu Zhigang, Paul Ranjard. Fresh judicial interpretation on criminal IP cases introduces welcome change – but impact on sentencing severity remains unclear // Law Business Research (https://www.iam-media.com/article/fresh-judicial-interpretation-criminal-ip-cases-introduces-welcome-change-impact-sentencing-severity-remains-unclear). 04.06.2025).***

***

«Китай перетворився на найважливішу юрисдикцію для стандартних патентних спорів (SEP), а нещодавні знакові справи змінили стратегії ведення судових спорів. У справі Panasonic проти Oppo Пекінський суд з питань інтелектуальної власності прийняв зустрічний позов Oppo щодо встановлення ставки FRAND, незважаючи на різні сфери застосування патентів,

постановивши, що позов Panasonic про порушення та зустрічний позов Oppo нерозривно пов'язані з одними й тими ж переговорами щодо ліцензування. Це рішення, яке сприяло глобальному врегулюванню, відображає впевненість китайських судів у вирішенні складних питань SEP і підкреслює необхідність для власників патентів стратегічно правильно формулювати позовні вимоги…

Ширші тенденції свідчать про те, що китайські суди активно сприяють медіації та врегулюванню спорів після винесення перших рішень. Наприклад:
- ACT проти TCL/Xiaomi/Oppo: Агресивний судовий процес з боку американського патентовласника призвів до встановлення судом ставок, які пізніше були врегульовані за посередництва Верховного народного суду.
- Longsys проти Metorage: Перша національна ліцензійна угода SEP щодо технології карт пам'яті, укладена за посередництва Нанкінського суду.
- Суд з питань інтелектуальної власності м. Гуанчжоу тепер надає "еталонні плани переговорів", адаптовані до галузевої специфіки, щоб вийти з глухого кута у сфері ліцензування.

Суди дедалі частіше віддають перевагу методу порівнянних ліцензій, а не низхідним методам визначення ставок FRAND. Верховний народний суд у справі ACT проти Oppo встановив чотирифакторний тест (передумови переговорів, схожість суб'єктів, порівнянність патентів та умови ліцензії), що вплинуло на подальші справи, такі як CCC проти Oppo…

Незважаючи на те, що проблеми залишаються - наприклад, оцінка портфеля та покладання на експертні висновки - китайські суди демонструють зростаючий досвід у збалансуванні інтересів власника та виконавця SEP, ефективно вирішуючи затяжні спори за допомогою судових рішень та медіації…» ***(Guanyang Yao. SEP cases in China: the trends emerging from recent battles // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2ewz8d938pdha7s7op69s/sponsored-content/sep-cases-in-china-the-trends-emerging-from-recent-battles). 10.06.2025).***

***

«…Китайське Текстильне місто в районі Кецяо (Keqiao), Шаосін, різко скоротило кількість суперечок щодо авторських прав завдяки інноваційній системі порівняння візерунків на основі штучного інтелекту. Місцевий суд повідомляє про зменшення на 91,67% кількості спорів щодо візерунків тканин за останні три роки з моменту впровадження інтелектуальної системи перевірки у 2021 році. Як найбільший у світі центр дистрибуції текстилю, який обслуговує близько 25% світової торгівлі тканинами та експортує їх у понад 190 країн, Кецяо раніше стикався з частими конфліктами щодо авторських прав - у період з 2008 по 2020 рік понад 5 000 торговців були втягнуті в судові процеси, пов'язані з патентами на промислові зразки. Основна проблема полягала в ефективному визначенні авторських прав на зразки, оскільки судді вручну шукали авторів оригінальних зразків, що займало багато часу. Нова система штучного інтелекту, розроблена під керівництвом Вищого

народного суду провінції Чжецзян, вирішила ці давні проблеми, надавши можливість точного порівняння зразків. Вона спирається на великі дані з провінційного бюро авторських прав і популярних інтернет-платформ, дозволяючи 38 000 торговців швидко перевіряти право власності на авторські права за допомогою міні-програми WeChat. Окрім запобігання суперечкам, система скоротила час вирішення справ з чотирьох місяців до одного місяця і допомогла вирішити понад 900 конфліктів до того, як вони дійшли до судового розгляду. Наразі ця технологія поширилася на 206 судів по всій країні і поширилася не лише на текстильну галузь, але й на фотографію, образотворче мистецтво та промисловий дизайн…» ***(CAO YIN. AI-driven system helps cut copyright disputes in Textile City // China Daily Information Co (CDIC) (https://www.chinadaily.com.cn/a/202506/13/WS684be0d1a310a04af22c6235.html) . 13.06.2025).***

***

«21 квітня 2025 року Верховний народний суд оприлюднив щорічний звіт під назвою "Стан судового захисту прав інтелектуальної власності в судах Китаю (2024 рік)"…

У 2024 році китайські суди розглянули 529 370 нових справ щодо інтелектуальної власності. Хоча це на 2,67% менше, ніж у 2023 році, кількість завершених справ дещо зросла до 543 911.

Кримінальні справи щодо інтелектуальної власності значно зросли: було отримано 9 120 кримінальних справ першої інстанції та завершено 9 003 – зростання на 24,34% та 29,22% відповідно, що відповідає річному зростанню. Серед них 8 079 справ стосувалися порушення прав на зареєстровані торговельні марки, 8 017 з яких було вирішено, що відображає річне зростання на 21,78% та 26,11%.

У цивільних справах штрафні санкції були застосовані у 460 справах, що стосуються серйозних зловмисних порушень, що становить суттєве збільшення на 44,2% порівняно з попереднім роком.

Адміністративні судові процеси щодо інтелектуальної власності також зросли: 20 849 справ першої інстанції прийнято до розгляду, а 27 745 завершено, що на 1,29% та 24,19% більше, ніж минулого року, відповідно. У цих адміністративних справах справи щодо товарних знаків становили 19 130 справ, що на 3,08% більше, ніж минулого року…

У звіті також зазначається, що суди по всій країні розглядали 31 справу, пов'язану з монополіями, що більш ніж удвічі перевищує кількість випадків, виявлених у 2023 році…» ***(Ai-Leen Lim, Ashley Zhao. Chinese courts see upsurge in criminal IP litigation // AWA (https://awapoint.com/chinese-courts-see-upsurge-in-criminal-ip-litigation/). 16.06.2025).***

***

Республіка Індія

«У нещодавньому рішенні Високий суд Делі роз'яснив сферу застосування законодавства про торговельні марки, дозволивши компанії Capital Ventures Private Limited продовжити розгляд її заявок на торговельну марку "Parliament", які раніше були відхилені Реєстратором торговельних марок. Справа виникла після того, як Реєстратор відхилив кілька заявок на такі знаки, як "Parliament Basmati Rice", посилаючись на порушення Закону про емблеми та назви, який забороняє неналежне використання "назви Parliament"…

У своєму рішенні Високий суд розмежував специфічну "назву Parliament" та загальний іменник "Parliament". Суд прийняв аргумент апелянта про те, що " Parliament" є загальним терміном для позначення законодавчих органів у всьому світі, а не ексклюзивною назвою законодавчого органу Індії, що підкріплюється використанням слова "Sansad" у тексті Конституції Індії на хінді. Суд також зазначив, що Реєстратор раніше надавав схожі торговельні марки "Parliament" іншим партіям, що вказує на адміністративну невідповідність…

Зрештою, суд дійшов висновку, що використання загального іменника "Parliament" не порушує Закон про герби та назви. Це рішення дозволяє Capital Ventures продовжити розгляд заявки і створює важливий прецедент, який підтверджує, що законодавство про торговельні марки повинно розмежовувати заборонені конкретні назви установ і загальні іменники, а також підкреслює необхідність послідовності в експертизі торговельних марок…» ***(Naika Salaria. 'Parliament' Isn't Just for Politicians // Intellepedia (https://www.bananaip.com/intellepedia/parliament-marks/). 09.06.2025).***

***

«Високий суд Бомбея задовольнив позов японської автомобільної компанії Yamaha, скасувавши наказ Реєстратора торговельних марок, який відхилив її заявку на реєстрацію торговельної марки "WR". Реєстратор спочатку відхилив заявку Yamaha у травні 2021 року, посилаючись на ймовірність сплутування з уже зареєстрованою торговою маркою Honda Motor Company "WR-V", зазначивши, що обидва знаки належать до одного класу товарів. Однак суддя Високого суду Маніш Пітале (Manish Pitale), визнавши, що просте порівняння "WR" і "WR-V" може призвести до потенційної плутанини, визнав рішення Реєстратора про відмову "загадковим" і таким, що не містить детальної аргументації. Суд розкритикував Реєстратора за те, що він не взяв до уваги заяву Yamaha про міжнародну репутацію та тривале міжнародне використання знака "WR" з 1990 року, що, на думку суду, може становити "особливі обставини", які допускають співіснування схожих знаків. Yamaha стверджувала, що її знак "WR" асоціюється з мотоциклами, в той час як знак Honda "WR-V" - з автомобілями, і наголошувала на одночасному

використанні знаків у багатьох країнах, де Yamaha продавала продукцію під брендом "WR". Як наслідок, Високий суд скасував наказ про відмову Реєстратора та доручив Реєстратору повторно розглянути заявку Yamaha. Суд особливо проінструктував Реєстратора прорекламувати заявку до її прийняття відповідно до розділу 20(1) Закону про торговельні марки, запросити громадськість подати заперечення, а потім діяти відповідно до закону…» ***(Bombay HC quashes order refusing trademark to Yamaha, directs fresh review // Business Standard Private Ltd. (https://www.business-standard.com/india-news/bombay-hc-quashes-order-refusing-trademark-to-yamaha-directs-fresh-review-125061500261_1.html). 15.06.2025).***

***

Республіка Сінгапур

«Продавця незаконних потокових пристроїв (ISD), які пропонували несанкціонований доступ до футбольних матчів Прем'єр-ліги, було засуджено до шести місяців ув'язнення в Сінгапурі. Це важливе рішення щодо боротьби з піратством у справі, підтриманій Прем'єр-лігою та Альянсом за креативність та розваги (ACE).

Ван Юе, 35-річний громадянин Китаю та директор Ace Technologies Pte Ltd, визнав себе винним за 17 пунктами звинувачення згідно з розділом 150 Закону Сінгапуру про авторське право 2021 року, який криміналізує продаж пристроїв, що дозволяють отримати доступ до піратського контенту. Його компанію також оштрафували на 181 000 сінгапурських доларів (140 000 доларів США). Згадані ISD надавали доступ не лише до трансляцій Прем'єр-ліги, але й до фільмів і телешоу, що належать членам ACE.

Це вже друге успішне судове переслідування, що виникло після рейдів 2022 року на площі Сім Лім, відомому центрі незаконного стрімінгового обладнання. Під час операції поліція Сінгапуру заарештувала 17 осіб та вилучила понад 2500 пристроїв. У першій справі, завершеній у жовтні 2023 року, 37-річного сінгапурця засудили до 10 місяців позбавлення волі та штрафу в розмірі 300 000 сінгапурських доларів (233 000 доларів США)…» ***(Illegal streamer jailed in Singapore for pirating Premier League // Insideworldfootball (https://www.insideworldfootball.com/2025/06/01/illegal-streamer-jailed-singapore-pirating-premier-league/). 02.06.2025).***

***

Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії

«…Потенційне приєднання Великої Британії до Єдиного патентного суду (UPC) знову привернуло до себе увагу через зміну політичних поглядів та постійне узгодження із законодавством Європейського Союзу. Спочатку

Великобританія планувала приєднатися до UPC з місцевим відділенням у Лондоні та відділом центрального відділення, який би займався розглядом справ про анулювання патентів на фармацевтичні препарати. Однак після її виходу з Угоди про патентну кооперацію (UPCA) у лютому 2020 року ці функції були перерозподілені, зокрема, між Міланом та Великою Британією. Початковий вихід Великої Британії був зумовлений позицією уряду, який вважав, що участь у суді, який застосовує право ЄС і пов'язаний рішеннями Суду Європейського Союзу (CJEU), суперечитиме його цілям, пов'язаним з Brexit...

Відтоді уряд Великої Британії прийняв більш примирливий підхід до співпраці з ЄС, прикладом чого є його стратегія "Перезавантаження ЄС". Починаючи з травня 2025 року, Велика Британія погодилася на динамічне узгодження з європейським правом у кількох сферах, включаючи нагляд з боку CJEU, що фактично звело нанівець первісну причину виходу з UPC. Цей зсув підвищує ймовірність того, що Велика Британія знову приєднається до UPC, особливо з огляду на те, що UPC діє як міжнародний суд поза межами правового порядку ЄС, що дозволяє застосовувати законодавство ЄС за межами територій держав-членів.

Тривають дебати щодо того, чи можуть країни, які не є членами ЄС, такі як Велика Британія, брати участь в UPC. Хоча Європейська комісія спочатку вважала це неможливим, альтернативна точка зору припускає, що Велика Британія може приєднатися за умови, що вона погодиться на гарантії, які забезпечують верховенство та уніфікацію права ЄС. Поточні узгодження в ЄС і міжнародний характер UPC вказують на те, що участь Великої Британії може бути здійсненною за наявності достатньої політичної волі.

З огляду на ці події, поточний момент є сприятливим для уряду Великої Британії, щоб переглянути питання про приєднання до UPC С. Такий крок забезпечить участь Великої Британії у прийнятті рішень, що впливають на британські патенти, нарівні з іншими країнами-членами UPC, а не залишить її повністю виключеною. З розвитком політичного ландшафту потенційне повернення Великої Британії до UPC узгоджується з ширшими зусиллями, спрямованими на підтримку тісних зв'язків з ЄС у стратегічних галузях» ***(Paul England, Amanda Ebbutt. The UK and the Unified Patent Court, two years in - should the UK seek to join the UPC? // Taylor Wessing (https://www.taylorwessing.com/en/insights-and-events/insights/2025/06/upc-part-3---the-uk-and-the-unified-patent-court-two-years-in). 04.06.2025).***

***

«Судовий розгляд у Високому суді Великобританії у справі Getty Images проти Stability AI, який розпочався 9 червня 2025 року, перевірить, чи порушує практика навчання штучного інтелекту встановлені права інтелектуальної власності, і визначить майбутнє розвитку штучного інтелекту. Getty, всесвітньо відомий постачальник стокових фотографій та

інших візуальних медіа, стверджує, що Stability AI без дозволу вилучив мільйони його захищених авторським правом зображень і вбудованих водяних знаків для навчання моделі Stable Diffusion, тим самим порушивши ексклюзивні права Getty на відтворення і передачу своїх робіт відповідно до Закону про авторське право, промислові зразки і патенти 1988 року. Getty також стверджує, що деякі результати роботи штучного інтелекту вражаюче схожі на оригінали, включно з водяними знаками, і що імпорт Stability до Великої Британії копій, які порушують авторські права, суперечить положенням CDPA (Закон про авторське право, промислові зразки та патенти 1988 року) про несанкціонований імпорт…

На додаток до своїх претензій щодо авторських прав, Getty заявляє про порушення прав на торговельні марки та введення в оману на тій підставі, що несанкціоноване використання її торгових марок вводить в оману споживачів і несправедливо приносить вигоду "Стабільності". Getty також заявляє про неправомірне використання своїх прав на базу даних, стверджуючи, що Stability витягує кураторський контент без згоди і використовує його в навчанні. Stability AI визнає обмежене використання зображень Getty, але стверджує, що все навчання відбувалося за межами Великої Британії - отже, жодних порушень авторських прав у країні не було - і що будь-яка схожість з бібліотекою Getty є випадковою або відповідальністю кінцевих користувачів, які видають підказки. Stability наполягає на тому, що вона вжила "розумних заходів", щоб уникнути порушення, і знімає з себе відповідальність за результати роботи штучного інтелекту. Рішення суду матиме широкі наслідки для того, як матеріали, захищені авторським правом і торговельними марками, можуть легально використовуватися в системах машинного навчання…» ***(Martin Kotsev and Julie Hamilton. Artificial intelligence on trial: Getty Images v Stability AI // Morton Fraser MacRoberts LLP (https://www.mfmac.com/insights/litigation-dispute-resolution/artificial-intelligence-on-trial-getty-images-v-stability-ai/). 17.06.2025).***

***

«…Спори у сфері інтелектуальної власності (ІВ), які стають все більш поширеними в сучасному конкурентному бізнес-середовищі, виникають з різних причин, таких як порушення (несанкціоноване використання захищеної ІВ), конфлікти власності, розбіжності щодо ліцензування, проблеми з роботами, створеними працівниками/підрядниками, та територіальні конфлікти через непорозуміння, нечіткі угоди або навмисне порушення, що призводить до фінансових втрат, судових заборон та шкоди для репутації…

У Великій Британії поширеними є такі спори у сфері інтелектуальної власності: Спори щодо торговельних марок, пов'язані з ідентичними або схожими до ступеня змішування знаками, обманом споживачів або пошкодженням бренду (наприклад, логотип, схожий на Adidas), часто спричинені поганим пошуком або розширенням без повторної перевірки

місцевих знаків, з такими засобами правового захисту, як судові заборони, відшкодування збитків або визнання недійсності. Порушення авторських прав відбувається, коли оригінальні художні, літературні, музичні або програмні твори копіюються, поширюються або адаптуються без дозволу (наприклад, використання стокових зображень без ліцензії), що впливає на такі сектори, як видавнича справа, музика і технології, з такими засобами захисту, як судові заборони, відшкодування збитків або знищення копій, що порушують авторські права. Патентні спори, часто складні та з високими ставками, включають несанкціоноване використання винаходів, суперечки щодо авторства або оскарження дійсності патенту (наприклад, реінжиніринг запатентованого лікарського засобу), що призводить до судового розгляду у Високому суді або IPEC (Господарський суд з питань інтелектуальної власності), або до врегулювання шляхом перехресного ліцензування. Спори щодо прав на промислові зразки стосуються зовнішнього вигляду продукції (наприклад, меблів, упаковки, моди) і вирішуються в судовому порядку або за допомогою медіації. Спори щодо комерційної таємниці та конфіденційної інформації пов'язані з неправомірним використанням незареєстрованої, але конфіденційної ІВ колишніми працівниками або партнерами (наприклад, колишній працівник використовує список клієнтів) і вирішуються за допомогою судових заборон або позовів про порушення контракту.

Першопричинами спорів у сфері ІВ часто є погане управління ІВ та документація (наприклад, відсутність письмових угод, відсутність декларацій винахідників), відсутність належної правової експертизи ІВ перед запуском або розширенням виробництва (наприклад, використання вже зареєстрованої назви), конкурентний тиск, що призводить до імітації (наприклад, "схоже пакування"), транскордонні складнощі, пов'язані з територіальними правами ІВ, а також конфлікти між працівниками, які звільняються, "двійники" упаковки, самозахоплення доменів), транскордонні складнощі через територіальні права ІВ (наприклад, порушення закордонних патентів), а також внутрішні конфлікти з працівниками або співзасновниками, які звільняються (наприклад, засновники забирають собі брендинг)…

Ефективне вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності передбачає кілька методів, від найменш до найбільш змагальних. Внутрішня оцінка та ранній аналіз справи мають вирішальне значення для збору фактів та оцінки ризиків. Листи з вимогою припинити порушення можуть припинити порушення економічно ефективно, але вони повинні бути юридично точними, щоб уникнути зустрічних позовів. Переговори та врегулювання є поширеним явищем, особливо в комерційних відносинах, які часто призводять до компенсації, ліцензійних угод або положень про конфіденційність. Медіація, приватний і необов'язковий процес за участю нейтральної третьої сторони, заохочується судами Великої Британії через її швидкість, економічну ефективність і здатність зберігати відносини. Судовий розгляд у таких установах, як IPEC (для простих позовів) або Високий суд (для складних

спорів), є крайнім засобом через високі витрати та публічний розголос, але може прояснити правові позиції та утримати майбутніх порушників від порушень. Арбітраж може використовуватися для вирішення договірних спорів у сфері інтелектуальної власності, якщо існує арбітражне застереження, що забезпечує конфіденційність та гнучкість…

Запобігання спорам у сфері ІВ передбачає застосування найкращих практик, таких як завчасна та стратегічна реєстрація ІВ (торговельних марок, патентів, промислових зразків), проведення регулярного аудиту ІВ для виявлення прав власності та ризиків, використання чітких контрактів з конкретними положеннями щодо ІВ для всіх видів співпраці, активний моніторинг порушень за допомогою інструментів та сповіщень, навчання персоналу поводженню з ІВ, використання договорів про нерозголошення під час обговорення ідей зі сторонніми особами, а також формування бізнес-мислення, орієнтованого на ІВ, в якому охорона ІВ є невід'ємною складовою частиною бізнес-стратегії. Якщо відповісти на найпоширеніші запитання, то спори у сфері ІВ включають конфлікти щодо захищених об'єктів; виникають через схожі претензії щодо брендингу, копіювання або права власності; у разі їх виникнення слід зберігати докази, звертатися за юридичною консультацією та уникати прямого контакту з протилежною стороною. Багато спорів вирішуються в досудовому порядку, але програш може призвести до судових заборон, відшкодування збитків та шкоди репутації. Час і витрати на врегулювання значно різняться залежно від методу та складності спору, а завчасні дії та проактивне управління ІВ є ключовими для мінімізації обох показників. Такі спори розглядають такі суди Великої Британії, як IPEC та Високий суд…» ***(Common IP Disputes: Causes and How to Resolve Them // Axis Solicitors Limited. (https://axis.lawyer/common-intellectual-property-disputes/). 16.06.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«…Верховний суд США відмовився розглядати справу про те, як суди нижчих інстанцій застосовують тест на патентну придатність згідно зі статтею 101 Патентного закону, залишивши існуючі стандарти недоторканими. Справа виникла, коли компанія Audio Evolution Diagnostics Inc. (AED) подала до суду на федеральний уряд у 2020 році, стверджуючи, що телемедичні інструменти Департаменту у справах ветеранів порушують патентні права. Суди нижчих інстанцій (Федеральний суд США та Федеральний окружний суд) винесли рішення проти AED, визнавши, що її патенти охоплюють абстрактні ідеї, які не підлягають захисту відповідно до ключового рішення Верховного суду у справі Alice Corp. v. CLS Bank (2014), яке обмежує патентування винаходів, що лише автоматизують традиційні людські процеси за допомогою звичайних технологій…

У своїй заяві AED стверджувала, що суди нижчих інстанцій неправильно застосували тест Еліс. Хоча ця справа відображає постійну критику системи "Аліса" з боку патентних адвокатів (включаючи таких діячів, як колишній номінант USPTO Джон Сквайрс, який стверджував, що вона шкодить конкурентоспроможності), Верховний суд відхилив апеляцію. Примітно, що Генеральний прокурор США відмовився захищати виграшні аргументи уряду в апеляції, заявивши, що якби суд взявся за цю справу, уряд натомість стверджував би, що патенти AED є прийнятними. Однак Генеральний прокурор не рекомендував переглядати справу, стверджуючи, що ця справа не дає підстав для перегляду закону, передбаченого статтею 101. GlobalMedia Group, виробник оскаржуваних інструментів, відмовилася від свого права відповідати на клопотання AED. Відмова Суду залишає застосування тесту Аліси без змін…» ***(Michael Shapiro. High Court Skips Case Challenging Its Patent Eligibility Test // Bloomberg Industry Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/us-law-week/high-court-skips-case-challenging-its-patent-eligibility-test). 07.06.2025).***

***

«…У справі про комерційну таємницю між Zest Labs Inc. та Walmart Inc. було винесено два великих вироки проти Walmart на загальну суму 115 мільйонів доларів у 2021 році та 223 мільйони доларів під час повторного розгляду минулого місяця, що випливають із тверджень про те, що Walmart навмисно та зловмисно викрав технологію Zest для управління запасами свіжих продуктів харчування. Незвичайним елементом у суперечці, що триває, є звинувачення Zest у тому, що Walmart публічно подав заявки на патенти на цю технологію після того, як його звинуватили в її крадіжці, і не розкрив деякі з цих патентних заявок під час відкриття, називаючи їх "невидимими торпедами", призначеними для стирання комерційної таємниці Zest…

Zest підкреслює хронологію, зазначаючи, що Walmart подав попередню патентну заявку на наступний день після припинення відносин із Zest у листопаді 2017 року, а пізніше оголосив про свою систему "Eden", стверджуючи, що розробив її незалежно. Хоча Walmart стверджує, що розробив свою систему незалежно і що його патенти не мають відношення до справи, двоє присяжних відхилили цей захист…

Перший вирок було скасовано через те, що попередній адвокат Zest не розкрив попередню інформацію про патентну заявку Walmart від 2019 року до її публікації, що, на думку судді, є суттєвим доказом того, що Zest не доклав усіх розумних зусиль для захисту своїх секретів. Деякі експерти розкритикували це рішення як каральне, стверджуючи, що воно несправедливо винагороджує Walmart за подачу власної патентної заявки після крадіжки. Крім того, дві інші патентні заявки 2019 року, опубліковані в 2020 році і видані в 2021 і 2022 роках, не були розкриті Walmart під час відкриття, незважаючи на

запити Zest щодо всіх патентних заявок, пов'язаних з системою "Eden". Суддя під час другого судового розгляду заборонив їх згадувати, заявивши, що Zest не може покращити свою справу через попереднє упущення…

Юристи вважають цю справу застереженням для інноваторів, які працюють з великими компаніями за угодами про нерозголошення, що підкреслює компроміси, пов'язані з вибором захисту комерційної таємниці. На відміну від інших форм ІВ, комерційна таємниця втрачає свій захист після розкриття, незалежно від того, як це розкриття відбулося. Walmart пообіцяв продовжувати свою боротьбу, ймовірно, через апеляцію, але стикається зі значним аналізом витрат і вигод, враховуючи зростаючі збитки і потенціал Zest відродити попередню, більш прибуткову модель відшкодування збитків, яка вимагала майже 1 мільярд доларів. Адвокати припускають, що обидва вердикти присяжних можуть вплинути на позицію Walmart щодо врегулювання, хоча справи про комерційну таємницю часто стають дуже суперечливими» ***(Kyle Jahner. Walmart Patent Bids Set $223 Million Trade Secret Loss Apart // Bloomberg Industry Group, Inc. (https://news.bloomberglaw.com/ip-law/walmart-patent-bids-set-223-million-trade-secret-loss-apart). 06.06.2025).***

***

«…Генеральний директор OpenAI Сем Альтман опублікував пост на X, в якому повідомив, що компанія-розробник ШІ подасть апеляцію на несприятливе рішення Південного округу Нью-Йорка, який зобов'язав компанію утриматися від видалення користувацьких чатів в рамках збереження вихідних даних під час розгляду справи про порушення авторських прав проти OpenAI, порушеної The New York Times. Як повідомляється, Альтман закликав до створення привілеїв для ШІ на кшталт подружньої таємниці або адвокатської таємниці, додавши, що будь-яке втручання в приватне життя користувачів є порушенням основних принципів компанії…» ***(Bradford Betz. OpenAI to appeal copyright ruling in NY Times case as Altman calls for 'AI privilege' // FOX News Network, LLC. (https://www.foxbusiness.com/technology/openai-appeal-copyright-ruling-ny-times-case-altman-calls-ai-privilege). 06.06.2025).***

***

«…Апеляційний суд Федерального округу США ухвалив прецедентне рішення у справі Dolby Laboratories Licensing Corp. проти Unified Patents, LLC, підтвердивши відмову Апеляційної ради з патентних спорів (PTAB) розглядати скарги Dolby Labs на те, що в оскарженні Unified брали участь кілька реальних зацікавлених сторін (RPI), які не були названі в петиції. Апеляційний суд відхилив аргумент Dolby Labs про те, що вона має право знати, хто є RPI в петиціях PTAB, які оскаржують дійсність її патентних прав, що надає їй право на апеляцію за статтею III, і що будь-яке таке право, якщо воно існує, виникає лише в контексті оскарження дійсності патенту під час

розгляду справи в PTAB…» ***(Steve Brachmann. CAFC Says AIA Confers No Freestanding Informational Right to Identities of Unnamed RPIs // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/06/05/cafc-says-aia-confers-no-informational-right-identities-unnamed-rpis/id=189445/). 05.06.2025).***

***

«…Федеральний округ ухвалив прецедентне рішення у справі Alnylam Pharmaceuticals, Inc. проти Moderna, Inc., підтвердивши висновок округу Делавер про те, що вакцина проти COVID-19 SPIKEVAX компанії Moderna не порушує патентні вимоги Alnylam щодо біорозкладних ліпідів для доставки активного агента. Федеральний суд погодився з окружним судом, що компанія Alnylam діяла як власний лексикограф, визначаючи термін формули "розгалужений алкіл" у частині специфікації під заголовком "Визначення" разом з іншими визначеннями, такими як "якщо не вказано інше", не вказуючи іншого визначення терміну формули в інших частинах специфікації…» ***(Tanner Shae. CAFC Affirms Moderna's Win, Holding Alnylam Narrowly Defined 'Branched Alkyl' // IPWatchdog, Inc. (https://ipwatchdog.com/2025/06/04/cafc-affirms-modernas-win-holding-alnylam-narrowly-defined-branched-alkyl/id=189390/). 04.06.2025).***

***

«…Комісія США з міжнародної торгівлі (ITC), спочатку створена в 1916 році як Тарифна комісія США для вирішення питань тарифів і наслідків глобальної торгівлі, перетворилася на унікальний форум для вирішення спорів у сфері інтелектуальної власності (IB), зокрема, щодо стандартних основних патентів (SEP). SEP - це найважливіші патенти, що охоплюють фундаментальні технології, такі як стільниковий зв'язок, стиснення відео та Wi-Fi, які уможливлюють глобальну співпрацю між компаніями. ITC, що діє відповідно до Закону про адміністративну процедуру, швидко розглядає спори з питань інтелектуальної власності перед суддями адміністративного права (ALJ), які мають досвід у галузі технологій та патентного права. Його структура, правила та історія створюють складний, але привабливий форум для забезпечення дотримання прав SEP, пропонуючи такі засоби правового захисту, як накази про виключення та накази про припинення та утримання, за умови дотримання вимог вітчизняної промисловості…

SEP є невід'ємною частиною технологічних стандартів, таких як протоколи бездротового зв'язку (2G/3G/4G/5G/6G), які розробляються спільно інноваторами та впроваджувачами. Компанії зобов'язуються ліцензувати SEP на справедливих, розумних і недискримінаційних умовах (FRAND) організаціям з розробки стандартів (SDO), хоча тлумачення FRAND залишається спірним. Спори щодо SEP часто виходять за рамки порушення патентів, включаючи порушення контрактів, антимонопольні питання та засоби правового захисту. В ITC відповідачі можуть оскаржувати накази про

виключення, аргументуючи це непорушенням, порушенням контракту або суспільними інтересами, а ALJ оцінює, чи добросовісно сторони вели переговори. ITC балансує між захистом прав інтелектуальної власності та доступом споживачів до необхідних технологій, про що свідчить розгляд ним справ, пов'язаних з медичними технологіями.

Глобальні спори щодо SEP часто переростають у транскордонні судові процеси, що спонукає суди встановлювати глобальні ставки FRAND та видавати судові заборони (ASI) для запобігання паралельним провадженням. Однак ITC, як суд за Статтею I, не має повноважень видавати ASI або диктувати глобальні ставки FRAND, що обмежує його роль у цих суперечках. Незважаючи на свій досвід в аналізі економічного впливу, ITC не має права визначати ставки FRAND, що ставить під сумнів його релевантність у дискусіях 21-го століття про цінність ІВ та глобальний технологічний прогрес. Цей парадокс підкреслює унікальну позицію ITC в судових процесах з питань інтелектуальної власності, водночас наголошуючи на його обмежених можливостях у вирішенні складних глобальних спорів щодо SEP…» **(Michael Kachmarik. Navigating SEP Disputes Before the ITC: Strategy, Standards, and the Reach of Anti-Suit Injunctions // Baker Botts (https://www.bakerbotts.com/thought-leadership/publications/2025/june/navigating-sep-disputes-before-the-itc). 06.2025).**

***

«…Апеляційний суд одинадцятого округу США відновив позов про порушення прав на торговельну марку, поданий аквапарком зі штату Джорджія проти холдингової компанії з інтелектуальної власності, що базується на Британських Віргінських островах. Скасувавши рішення суду нижчої інстанції, апеляційний суд постановив, що суди США мають персональну юрисдикцію над іноземною компанією Polygroup Macau Limited у спорі щодо торговельної марки "SUMMER WAVES"…

Справа була ініційована Адміністрацією парку на острові Джекіл, яка керувала аквапарком Summer Waves (Літні хвилі) з 1988 року і зареєструвала знак на федеральному рівні. Пізніше Polygroup зареєструвала схожі знаки "SUMMER WAVES" для товарів для басейнів. Окружний суд спочатку відхилив позов, вирішивши, що Polygroup, яка безпосередньо не продає продукцію в США, не має достатніх контактів з цією країною…

Однак Одинадцятий окружний суд постановив, що Polygroup "цілеспрямовано скористалася" перевагами та захистом, передбаченими американським законодавством. Суд вказав на реєстрацію Polygroup понад 60 торгових марок в USPTO, захист цих прав в американських судах, а також на стратегію компанії, яка дозволила дочірнім компаніям використовувати торгові марки для продажу продукції на американському ринку. Група експертів розкритикувала компанію за пошук переваг американського законодавства для

захисту своєї інтелектуальної власності та намагання використати свою корпоративну структуру для уникнення відповідальності за потенційні порушення. Прийшовши до висновку, що дії компанії створюють тісний зв'язок із США, суд скасував рішення про закриття справи і дозволив продовжити розгляд справи…» ***(Brian Craig. Caribbean company subject to personal jurisdiction in 'SUMMER WAVES' litigation // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/trademark-11th-cir-caribbean-company-subject-to-personal-jurisdiction-in-summer-waves-litigation/ipm01a2e9ba5c1f6d4d53bdc52756e1021e5e). 11.06.2025).***

***

«Lex Machina®, компанія LexisNexis®, опублікувала Звіт про патентні спори за 2025 рік, який пропонує детальний, заснований на даних аналіз тенденцій, що формують патентні спори в США. У звіті проаналізовано діяльність федеральних окружних та апеляційних судів, а також Апеляційної ради з патентних спорів (PTAB), що надає юристам цінну інформацію про суди, суддів, сторони, юридичні фірми та адвокатів для розробки стратегій ведення судових спорів.

Основні результати показують, що у понад 90 патентних справах було присуджено понад 3 мільярди доларів відшкодування збитків, що на 20% більше, ніж у попередньому році. Кількість патентних позовів зросла більш ніж на 20%, повернувшись до історичних середніх показників після попереднього спаду, що зумовлено насамперед збільшенням на 16% кількості позовів, поданих невеликими позивачами (non-HVP), порівняно із середнім показником за 2017-2023 роки. Крім того, кількість позовів щодо патентів на промислові зразки зросла на 35% порівняно з 2023 роком, і у 2024 році було подано понад 450 справ, що свідчить про стійке зростання. Кількість патентних спорів за скороченою заявкою на новий лікарський засіб (ANDA) також зросла більш ніж на 20%, що є третім роком зростання поспіль і підкреслює незмінну важливість фармацевтичних патентних спорів.

Східний округ Техасу відновив свій статус провідного місця для патентних спорів, подавши понад 1 000 нових патентних позовів у 2024 році - більш ніж удвічі більше, ніж у наступному найближчому окрузі, Північному окрузі штату Іллінойс. Це відродження слідує за зміщенням кількості заявок до Західного округу Техасу та округу Делавер між 2018 та 2022 роками і знаменує собою повернення Східного округу до позиції, яку він займав до 2017 року, до рішення Верховного Суду США у справі T.C. Heartland…» ***(Lex Machina Releases 2025 Patent Litigation Report // Digital Media Innovations, LLC. (https://www.globenewswire.com/news-release/2025/06/03/3093136/0/en/Lex-Machina-Releases-2025-Patent-Litigation-Report.html). 03.06.2025).***

***

«Багаторічна суперечка щодо патентних прав на технологію редагування генів Crispr-Cas9, яка отримала Нобелівську премію, вийшла на новий виток. У лютому 2022 Апеляційна рада з патентних спорів (PTAB) Відомства США з патентів і торговельних марок виніс рішення на користь Фенга Чжана та Інституту Брода, спільного проекту Гарвардського університету та Массачусетського технологічного інституту, проти команди, до якої входили лауреати Нобелівської премії Дженніфер Дадна та Еммануель Шарпантьє. Однак Дудна і Шарпантьє успішно подали апеляцію на це рішення…

12 травня колегія з трьох суддів Федерального окружного апеляційного суду США встановила, що PTAB застосував неправильний правовий стандарт у своєму рішенні від 2022 року. Суд зобов'язав PTAB переглянути своє рішення, зосередившись на тому, яка команда вперше розробила систему Crispr-Cas9 для редагування генів в еукаріотичних клітинах. Команда Дудна і Шарпантьє стверджували, що вони задумали цю ідею ще в березні 2012 року, і що патент, виданий Броуду пізніше того ж року, був продовженням їхньої роботи. Раніше PTAB постановив, що їхні докази були недостатніми, але рішення апеляційної інстанції встановило, що PTAB помилився у застосуванні правового стандарту концепції, частково через те, що він вимагав від команди довести, що вони знали, що їхній винахід буде працювати…

Суперечка зосереджується на патентному пріоритеті: Дудна з Каліфорнійського університету в Берклі (UCB) та Шарпантьє, який зараз працює у Відділі Макса Планка з вивчення патогенних мікроорганізмів у Німеччині, розділили між собою Нобелівську премію з хімії за розробку Crispr-Cas9 у 2020 році. Вони опублікували свою роботу з використання Crispr-Cas9 для редагування генів у журналі Science у червні 2012 року, після того, як у травні 2012 року подали першу попередню патентну заявку. Однак перший патент, що покриває його використання саме в еукаріотичних клітинах, був виданий команді Брод у грудні 2012 року.

Інститут Брода впевнений, що PTAB підтримає його патенти, стверджуючи, що їхні патенти стосуються редагування геному і використання в еукаріотичних клітинах, тоді як патенти UCB не стосуються цього. Тепер справа, швидше за все, повернеться до PTAB, якому доведеться переглянути докази концепції технології Crispr-Cas9, включаючи електронні листи, лабораторні блокноти та інші записи, зроблені на початку 2012 року. Джейкоб Шерков, директор Програми інтелектуальної власності та технологічного права в Університеті Іллінойсу в Урбана-Шампейн, називає нове рішення суду перемогою Каліфорнійського університету, що потенційно зменшить патентну та ліцензійну владу Інститут Броуда.

Інститут Брода має можливість оскаржити апеляцію, в тому числі подати клопотання про повторний розгляд справи всіма 12 суддями Федерального округу або звернутися до Верховного Суду США. Втім, мирова угода між сторонами також залишається можливою, хоча й малоймовірною» ***(Rebecca***

Trager. Crispr Nobel laureates get another chance to claim ownership in long-running patent dispute // Royal Society of Chemistry (https://www.chemistryworld.com/news/crispr-nobel-laureates-get-another-chance-to-claim-ownership-in-long-running-patent-dispute/4021590.article). 02.06.2025).

***

«…Судова битва за контроль над Бюро з авторських прав за участю колишньої голови Шири Перлмуттер і чиновників адміністрації Трампа продовжиться щонайменше до липня після того, як новий попередній судовий наказ про судову заборону буде схвалений головуючим суддею. Після того, як у травні сторони зіткнулися з графіком розгляду справи, що призвело до швидкої подачі документів, включаючи скаргу Перлмуттер і клопотання про судову заборону та спрощене судове рішення, тепер очікується, що судовий розгляд просуватиметься більш розмірeними темпами. Згідно з узгодженим графіком, Перлмуттер має подати своє попереднє клопотання про судову заборону до 10 червня, відповідачі мають відповісти до 24 червня, а Перлмуттер має подати відповідь до 1 липня. Хоча сторони просили провести слухання в липні, суддя вирішить пізніше, чи є воно необхідним. Такий графік вказує на те, що цей резонансний позов навряд чи вирішиться негайно, оскільки протягом червня основна увага буде зосереджена на подачі клопотань та відповідей на них. Окрім процесуальних кроків, ця справа має важливе значення для політики у сфері ІВ, впливаючи на такі сфери, як навчання ШІ, а також на музичний, розважальний та технологічний сектори, оскільки контроль над Відомством з авторських прав та погляди його керівників (чи то нинішніх виконувачів обов'язків, чи то потенційних постійних наступників) становлять значний інтерес, незважаючи на те, що в тексті йдеться про те, що поновлення Перлмуттера на посаді є малоймовірним…» ***(Dylan Smith. Fired US Copyright Office Chief Faces an Uphill Battle as Courts Refuse to Deliver a Quick Win // Digital Music News (https://www.digitalmusicnews.com/2025/06/06/copyright-office-lawsuit-schedule/). 06.06.2025).***

***

«…Апеляційний суд штату Джорджія постановив, що суд першої інстанції штату помилився, вирішивши, що федеральний закон про авторське право має переважну силу над Законом штату Джорджія про відкриті записи (ORA), який в іншому випадку дозволив би фізичній особі копіювати навчальні матеріали, в тому числі книгу під назвою "Вибір найкращого шляху". Апеляційний суд також скасував рішення Шкільного округу округу Черокі у справі Спенсер проти Шкільного округу округу Черокі, винесене в порядку спрощеного судочинства. Спір виник, коли Вільям Брендон Спенсер, батько учня середньої школи Фрідом, намагався скопіювати матеріали зі шкільної програми "Статеве виховання в період статевого дозрівання, освіта з питань СНІДу" (PSEAE), але йому було відмовлено в дозволі, зокрема,

сфотографувати сторінки з захищеної авторським правом книги "Вибір кращого шляху". Після обмеження доступу та відмови школи дозволити копіювання, Спенсер подав позов pro se, стверджуючи, що він має право відповідно до Закону про авторське право перевіряти та копіювати навчальні матеріали. Суд першої інстанції виніс рішення в порядку спрощеного судочинства на користь шкільного округу без проведення слухань, постановивши, що федеральний закон про авторське право має переважну силу над положеннями ORA. В апеляції Спенсер стверджував, що суд першої інстанції помилився, застосувавши федеральне переважне право і не винісши декларативного рішення…

Апеляційний суд пояснив, що ORA надає право перевіряти та копіювати державні документи безвідносно до статусу авторського права, тоді як федеральний закон про авторське право захищає виключні права власників авторських прав. Оскільки ORA застосовується лише до публічних документів, він вимагає елементу публічності, якого немає у федеральному законі про авторське право, і таким чином рятує ORA від переважного права. Суд також зазначив, що твердження шкільного округу про те, що йому було заборонено дозволяти копіювання за контрактом, не має доказової підтримки, оскільки такого контракту не було надано суду, а також не було жодних ознак того, що Спенсер або округ зверталися за дозволом до видавця. Суд підкреслив, що за відсутності дійсного винятку, Закон про доступ до інформації дає право громадянам перевіряти та копіювати запитувані документи.

Щодо інших аргументів, апеляційний суд не знайшов жодних правових підстав, які б вимагали від округу надати більше двох годин, запропонованих Спенсеру для ознайомлення, і постановив, що Спенсер не зміг довести, що наведені округом правові підстави для заборони копіювання були недостатніми відповідно до Закону "Про свободу слова та інформації". Суд не розглядав претензії Спенсера щодо "Білля про права батьків" або передбачуваного ненадання округом переліку навчальних матеріалів, оскільки ці питання виходили за рамки клопотання про спрощене судове рішення. Нарешті, суд відхилив прохання Спенсера про винесення декларативного рішення щодо того, чи підпадають навчальні матеріали під дію ORA, оскільки це питання виходило за межі компетенції суду першої інстанції…

Отже, апеляційний суд скасував рішення суду першої інстанції, постановивши, що федеральне законодавство про авторське право не має переважної сили над Законом про відкриті записи штату Джорджія в цьому контексті…» ***(Carolin Dennis. Trial court's judgment that federal copyright law preempted state open records act reversed // CCH Incorporated (https://www.vitallaw.com/news/copyright-ga-app-trial-court-s-judgment-that-federal-copyright-law-preempted-state-open-records-act-reversed/ipm01fc268282465c4bc58a9a520eb81640f9). 03.06.2025).***

***

«…У червні 2024 року група великих видавництв підручників, серед яких Elsevier та McGraw Hill, подала позов проти Google, стверджуючи, що пошукова система отримує прибуток від реклами піратських підручників. Видавці стверджують, що рекламна платформа Google працює за принципом "приманка і перемикач", використовуючи несанкціоновані зображення їхніх справжніх книг, захищених торговельними марками, для сприяння продажу контрафактних копій, і що Google здебільшого ігнорує неодноразові повідомлення про видалення реклами…

У відповідь Google подав клопотання про відхилення кількох позовів видавців. Федеральний суддя Нью-Йорка виніс неоднозначне рішення щодо цього клопотання. Суд відхилив позов про вікаріальне порушення авторських прав, погодившись з Google, що він не має прямої можливості наглядати або контролювати продажі, які відбуваються на сайтах третіх осіб, що порушують авторські права. Суддя визначив, що видалення реклами або результатів пошуку має лише опосередкований ефект і не відповідає правовому стандарту прямого контролю над самим порушенням…

Однак суд відхилив спробу Google відхилити позов про порушення прав на торговельну марку, вирішивши, що видавці достатньо аргументовано довели, що використання Google їхніх торговельних марок у рекламі може спричинити плутанину для споживачів. Таким чином, судовий процес продовжиться з позовом про порушення прав на торговельну марку, а також з позовом про порушення авторських прав, який не був оскаржений у клопотанні Google…» ***(Andy Maxwell. Google Wins Copyright Claim Dismissal in Publishers' Textbook Piracy Lawsuit // TorrentFreak (https://torrentfreak.com/google-wins-copyright-claim-dismissal-in-publishers-textbook-piracy-lawsuit-250608/). 08.06.2025).***

***

«…Після тривалого глобального спору, який тривав понад 15 років, компанія Ericsson досягла угоди з Lenovo та її дочірньою компанією Motorola щодо стандартних основних патентів (SEPs) на технологію 5G. Домовленість була досягнута після того, як у 2023 році Ericsson розпочала агресивну міжнародну правозастосовчу кампанію, яка включала судові позови в багатьох країнах і, що особливо важливо, три розслідування в Комісії з міжнародної торгівлі США (ITC). Переломний момент настав у січні 2025 року, коли суддя ITC виніс попереднє рішення про те, що патенти Ericsson на технології 5G є дійсними і порушуються компаніями Lenovo та Motorola. Зіткнувшись зі значним ризиком заборони імпорту на наступному етапі пошуку засобів правового захисту, сторони спільно погодилися припинити розслідування та піти на мирову угоду. Остаточна угода припиняє всі активні судові позови та передає умови справедливої, обґрунтованої та недискримінаційної (FRAND) ліцензії на розгляд обов'язкового арбітражу. Цей результат, досягнутий лише через 17 місяців після подання справ до ITC,

підкреслює величезні важелі впливу ITC у вирішенні довготривалих багатонаціональних патентних спорів - стратегія, яку Ericsson та інші великі власники SEP ефективно використовували в минулому…» ***(Michael T. Renaud, James Wodarski, Courtney Herndon, Amanda R. Metell. SEP Licensing Wins Continue—Multinational Litigation Strategy Drives Licensing Win for Ericsson // Mintz, Levin, Cohn, Ferris, Glovsky and Popeo, P.C. (https://www.mintz.com/insights-center/viewpoints/2231/2025-06-06-sep-licensing-wins-continue-multinational-litigation). 06.06.2025).***

***

«…У першій великій судовій битві між голлівудськими студіями та компанією зі штучного інтелекту, Disney та Universal подали позов проти ШІ-генератора зображень Midjourney за порушення авторських прав. У позові, поданому до федерального суду Каліфорнії, стверджується, що Midjourney незаконно навчала свої ШІ-моделі на інтелектуальній власності студій і тепер функціонує як "віртуальний торговий автомат" для плагіату, дозволяючи своїм 21 мільйону користувачів створювати несанкціоновані образи відомих персонажів з таких франшиз, як "Зоряні війни", "Русалонька" і "Нікчемний я"…

Цей випадок знаменує собою значну ескалацію конфлікту навколо даних для навчання ШІ, оскільки художники, письменники та актори висловлюють занепокоєння тим, що їхні роботи використовують без дозволу для розробки інструментів, які можуть їх замінити. Хоча Midjourney вже зіткнулася з окремим позовом від художників, нова скарга є першою у своєму роді від великої студії. Головний юридичний директор Disney прямо заявив: "Піратство є піратством, і той факт, що воно здійснюється компанією, яка займається розробкою штучного інтелекту, не робить його менш злочинним". Студії стверджують, що Midjourney проігнорувала їхні прохання припинити порушення, незважаючи на технологічну можливість фільтрувати контент, як це вже робиться щодо насильства та оголеної натури…

Disney та Universal вимагають відшкодування значних збитків, зокрема 150 000 доларів за кожну з понад 150 згаданих робіт, що може перевищити 20 мільйонів доларів, а також судового наказу про недопущення порушень авторських прав у майбутньому…» ***(Clare Duffy. Disney and Universal team up to sue AI photo generator Midjourney, claiming copyright infringement // Cable News Network (https://edition.cnn.com/2025/06/11/tech/disney-universal-midjourney-ai-copyright-lawsuit). 11.06.2025).***

***

«…Судова тяганина між компанією Cox Communications та найбільшими звукозаписними компаніями на чолі з Sony Music загострилася на тлі розгляду Верховним судом США питання про те, чи можуть інтернет-провайдери нести відповідальність за порушення

авторських прав їхніми абонентами. Суд штату Вірджинія спочатку постановив, що Cox має сплатити 1 мільярд доларів збитків за нездатність протистояти розгулу піратства з боку користувачів-порушників, після чого Cox подав апеляцію до Верховного Суду. Інтернет-провайдер стверджує, що просте знання про піратство абонентів не є «навмисним» порушенням, яке вимагає знання або необережного ігнорування незаконної діяльності.

Нещодавня заява уряду США, подана Генеральним прокурором, підтримує Cox, стверджуючи, що інтернет-провайдери не несуть автоматичної відповідальності за те, що вони не закривають облікові записи після отримання повідомлень про порушення. Він підкреслює, що просте усвідомлення порушень третьою стороною не рирівнюється до умисного порушення, і закликає Суд відхилити клопотання торговельних марок. Ця позиція зустріла рішучу опозицію з боку звукозаписних компаній, які називають позицію уряду «незрозумілою» і наполягають на тому, що відповідальність Cox є «прямою». Вони стверджують, що бездіяльність провайдера, який не вжив значущих заходів, таких як відключення повторних порушників, була навмисною, оскільки він отримував прибуток від піратства та ігнорував чіткі попередження про неправомірну поведінку конкретних користувачів.

Компанії стверджують, що суди нижчих інстанцій вже встановили чіткі стандарти відповідальності, маючи беззаперечні докази навмисної бездіяльності Cox. Вони стверджують, що інтернет-провайдер не оспорював висновки про умисність під час апеляції і повинен понести відповідальність за те, що дозволив порушенням тривати. Лейбли закликають Верховний Суд задовольнити їхнє клопотання і відмовити Cox, попереджаючи, що рішення на користь інтернет-провайдера може створити небезпечний прецедент для відповідальності в масштабах всієї галузі. Ця справа має значні наслідки для інтернет-провайдерів та правовласників, оскільки ставить під сумнів баланс між відповідальністю платформи та свободою від відповідальності за дії користувачів, що матиме ширші наслідки для правозастосування цифрового контенту та поведінки споживачів…» ***(Ashley King. Major Labels Fire Back Against U.S. Government in Cox v. Sony Music Infringement Battle // Digital Music News (https://www.digitalmusicnews.com/2025/06/15/major-labels-fire-back-against-u-s-government-in-cox-v-sony/). 15.06.2025).***

***

«Хоча за останні три роки кількість судових спорів щодо порушення патентних прав у США загалом зменшилася, Східний округ Техасу став найпопулярнішим місцем розгляду таких спорів. Новий звіт Lex Machina показує, що окружний суддя США Родні Гілстрап у Маршаллі у 2024 році отримав 795 нових патентних позовів - у шість разів більше, ніж будь-який інший федеральний суддя в країні. Це відродження відбулося після періоду, коли Західний округ Техасу, очолюваний суддею Аланом Олбрайтом, домінував у патентних спорах, переживаючи сплеск кількості справ після того,

як Олбрайт реформував процедури подачі заявок у 2019 році. Однак подальший перехід до випадкового розподілу справ у 2022 році призвів до значного зменшення кількості патентних справ у Західному окрузі…

Відродження Східного округу пояснюється зростанням збитків у патентних справах та невизначеністю щодо того, до якого судді будуть призначені позивачі. У звіті підкреслюється значна роль техаських юридичних фірм у поданні цих справ, а також переважання великих національних фірм з офісами в Північному Техасі, які представляють інтереси відповідачів. Загалом на Східний округ Техасу припадає один з п'яти позовів про порушення патентних прав, поданих у США у 2024 році, що свідчить про його незмінну важливість у складному світі патентних судових спорів…» ***(Mark Curriden. The Marshall plan: Texas judge again the king of patent litigation // The Dallas Morning News (https://www.dallasnews.com/business/technology/2025/06/17/the-marshall-plan-texas-judge-again-the-king-of-patent-litigation/). 17.06.2025).***

***

«Верховний суд США відмовився розглядати позов про порушення авторських прав проти поп-зірки Еда Ширана, підтвердивши попередні рішення про те, що його пісня "Thinking Out Loud" не копіює пісню Марвіна Гея "Let's Get It On". Це рішення залишає в силі рішення 2-го окружного апеляційного суду США, винесене на користь Ширана після вердикту присяжних у 2023 році, які також не знайшли порушення авторських прав…

Позов був поданий компанією Structured Asset Sales (SAS), яка володіє частковою часткою роялті від "Let's Get It On". Їхнє звернення до Верховного Суду ставило під сумнів те, що апеляційний суд надмірно поклався на інтерпретацію Закону про авторське право від 1909 року, надану Бюро з авторських прав США. Цей юридичний аргумент з'явився на тлі нещодавнього кроку Верховного Суду, спрямованого на обмеження судової поваги до тлумачення федеральними агентствами нечітких законів…

Бюро з авторських прав дійшло висновку, що захист пісні "Let's Get It On" обмежується рукописним нотним текстом, поданим у 1970-х роках. SAS стверджувало, що пісня Ширана копіює такі елементи, як барабани і темп, стверджуючи, що під загрозою опинилися права багатьох інших класичних композиторів. Однак адвокати Ширана заперечили, що в нотах не було вказано темпу, а сам закон про авторське право є чітким і не вимагає посилання на інтерпретацію Бюро з авторських прав» ***(John Fritze. Supreme Court declines to hear copyright appeal that alleged Ed Sheeran copied Marvin Gaye song // Cable News Network (https://edition.cnn.com/2025/06/16/politics/ed-sheeran-marvin-gaye-supreme-court). 16.06.2025).***

***

«У п'ятницю тайванський виробник електроніки Asus переміг свого конкурента Lenovo в судовому процесі щодо блокування імпорту ноутбуків Zenbook та інших комп'ютерів Asus до США в рамках патентного спору між двома компаніями.

Рішення Міжнародної торгової комісії США (ITC) стало поразкою для гонконгської компанії Lenovo в патентній суперечці з Asus, яка поширилася на федеральний суд Каліфорнії та Єдиний патентний суд Європи.

Lenovo звинувачує комп'ютери Asus у порушенні патентів, пов'язаних з бездротовим зв'язком, діагональним прокручуванням тачпада та іншими технологіями.

Рішення комісії, прийняте в п'ятницю, яке підтвердило попереднє рішення судді ITC від лютого, може бути оскаржене в Апеляційному суді США для федерального округу, що базується у Вашингтоні…

Lenovo, найбільший у світі виробник ПК, подав позов проти Asus у Сан-Хосе, Каліфорнія, та в ITC у 2023 році, стверджуючи, що технології в ноутбуках Asus Zenbook Pro та Zenbook Flip 14 порушують низку його патентів. Lenovo звернувся до суду Каліфорнії з вимогою про відшкодування грошових збитків у невизначеній сумі, включаючи втрачену вигоду та роялті, а також про винесення рішення про постійне блокування передбачуваного порушення.

Судовий процес у Каліфорнії був призупинений на час розгляду справи в ITC» ***(Blake Brittain. Asus fends off bid to ban US laptop imports in Lenovo patent dispute // (https://www.reuters.com/legal/litigation/asus-fends-off-bid-ban-us-laptop-imports-lenovo-patent-dispute-2025-06-20/). 21.06.2025).***

***

Федеративна Республіка Бразилія

«Оператору популярного сервісу потокового ріпінгу Yout Джонатану Надеру загрожує до чотирьох років ув'язнення в бразильській в'язниці після того, як суддя відхилив його прохання зняти з нього кримінальні звинувачення в порушенні авторських прав. За цією справою, слухання якої заплановано на серпень, уважно стежить музична індустрія, оскільки більшість суперечок щодо стрімінгових сервісів історично були цивільними позовами, а не кримінальними переслідуваннями. Американець Надер стверджував, що бразильська прокуратура не має достатніх доказів і "достатніх підстав" для розгляду справи, але суддя Єва Лобо Чаїб Діаш Хорхе постановила, що обвинувачення виконало всі необхідні вимоги, щоб рухатися далі.

Надер неодноразово конфліктував з музичною індустрією через діяльність Yout, яка дозволяє користувачам завантажувати постійні копії тимчасових потоків - практика, яку давно критикують власники авторських прав. Його найвідоміший конфлікт був пов'язаний з позовом до Американської асоціації звукозапису (RIAA) після того, як торговельна група намагалася видалити Yout з результатів пошуку Google. Однак справа бразильця має більш

серйозні наслідки, оскільки передбачає кримінальне звинувачення в порушенні авторських прав, що може призвести до тюремного ув'язнення, якщо його визнають винним…

Надер стверджує, що Yout не порушує авторських прав, оскільки не розміщує і не копіює безпосередньо захищені матеріали. Однак бразильська прокуратура стверджує, що, сприяючи стрім-рипу, він порушує "право на доступність" власників авторських прав. Справа триває вже кілька років, і раніше прокуратура вже пропонувала Надеру угоду, яка передбачала блокування бразильських користувачів, передачу даних про доступ владі та сплату штрафу в розмірі близько 400 000 доларів США. Надер вирішив боротися зі звинуваченнями в суді…

Суддя постановив, що хоча початкова фаза справи не вимагає вичерпних доказів, документація обвинувачення є достатньою для продовження розгляду. На наступному слуханні в серпні будуть заслухані свідчення представника музичної індустрії, а Надер візьме в ньому віртуальну участь. Результат може створити важливий прецедент для того, як будуть розглядатися справи про стрімінг у майбутньому…» ***(Chris Cooke. Yout stream ripper could face prison as Brazil pushes ahead with criminal copyright case // CMU (https://completemusicupdate.com/yout-stream-ripper-could-face-prison-as-brazil-pushes-ahead-with-criminal-copyright-case/). 02.06.2025).***

***

Сучасний стан авторського права в Україні та світі

«У швидкозмінній індустрії розваг, де творчість перетинається з юридичними складнощами, страхування від помилок та упущень (E&O) є не просто корисним, а часто обов'язковою вимогою для кінематографістів, продюсерів, дистриб'юторів та творців контенту. Цей важливий вид страхування діє як "мовчазний співпродюсер", захищаючи проекти від судових позовів, таких як порушення авторських прав, наклеп, вторгнення в особисте життя, порушення прав на торговельну марку або плагіат, які в іншому випадку можуть зірвати реліз або завдати значних фінансових збитків. Насправді, більшість дистриб'юторів і потокових платформ вимагають підтвердження страхування від E&O перед тим, як розпочати роботу над проектом.

Страхування відповідальності за збитки в індустрії розваг покриває судові позови, в яких стверджується, що проект містить несанкціонований контент або завдав репутаційної чи фінансової шкоди. Хоча найкраща практика диктує ліцензування інтелектуальної власності, E&O слугує важливим додатковим рівнем захисту, покриваючи витрати на судовий захист, врегулювання або судові рішення, навіть якщо претензії в кінцевому підсумку є необґрунтованими. Наприклад, позов про наклеп, навіть безпідставний, може

спричинити десятки і сотні тисяч доларів судових витрат, які E&O допомагає покрити, запобігаючи фінансовому краху. За договором, ліміти покриття зазвичай становлять від $1 000 000 до $3 000 000 за один випадок і від $3 000 000 до $5 000 000 загалом…

Типовий поліс страхування від помилок та упущень покриває витрати на судовий захист (незалежно від обґрунтованості позову), врегулювання, судові рішення та конкретні позови про наклеп, наклеп, дифамацію, порушення авторських прав/торгових марок, а також порушення прав на публічність або приватність. Поліси, як правило, видаються на основі «заявлених претензій», тобто поліс повинен бути активним, коли відбулося передбачуване правопорушення і коли було заявлено претензію. Однак поліс страхування від помилок та упущень покриває не всі випадки; поширеними винятками є тілесні ушкодження, майнові збитки (покриваються загальною відповідальністю), навмисні дії, шахрайство, а також певні спори, пов'язані з контрактами або трудовими відносинами. Страховики часто вимагають звіт від юриста у сфері розваг, щоб перевірити сценарій на наявність потенційних юридичних ризиків у рамках процесу подання заявки.

Покриття помилок і упущень є життєво важливим для всіх, хто створює або поширює контент, зокрема для незалежних кінематографістів, продюсерських компаній, студій, документалістів, виробників подкастів, творців онлайн-контенту та видавців, оскільки навіть короткометражні фільми або веб-серіали можуть стати об'єктами судових позовів, якщо стануть доступними для громадськості. Що стосується закінчення терміну дії політики, то існуюча політика щодо помилок і упущень може продовжувати покривати оригінальний, незмінений контент, що транслюється за попередньою угодою, навіть після закінчення терміну дії політики. Однак, якщо підписуються нові угоди про розповсюдження або контент редагується після закінчення терміну дії, то для забезпечення покриття цих нових обставин знадобиться нова або оновлена політика щодо помилок і упущень» ***(Novika Ishar, Ellie Sanders. E&O Insurance in Entertainment: What It Covers, Why You Need It, and When to Renew // ROMANO LAW PLLC (https://www.romanolaw.com/eo-insurance-in-entertainment-what-it-covers-why-you-need-it-and-when-to-renew/). 02.06.2025).***

***

«Незважаючи на зусилля, витрачені на створення оригінального рецепту - від вибору інгредієнтів до експериментів, - самі рецепти, як правило, не можуть бути захищені авторським правом. Це пов'язано з тим, що закон про авторське право захищає висловлювання, а не ідеї чи факти. Простий список інгредієнтів та інструкції вважаються фактичним документом, покликаним допомогти іншим відтворити ідею, а не творчим твором, що заслуговує на авторське право…

Такий підхід запобігає монополії на основні кулінарні концепції. Уявіть, що класичний рецепт макаронів з сиром був би захищений авторським правом,

і ніхто інший не зміг би ним поділитися. Більше того, незначні варіації, такі як зміна кількості сиру, створили б складні юридичні проблеми. Секретність відомого рецепту Coca-Cola демонструє цей принцип; публічне розкриття рецепту ліквідує будь-який правовий захист.

Однак ви можете захистити свою важку працю, перетворивши рецепт з базової концепції на оригінальне, творче самовираження. Ця дихотомія "ідея-вираження" є причиною того, що рецептурні блоги та кулінарні книги містять більше, ніж сам рецепт - вони включають історії, фотографії та особисті анекдоти. Ці елементи, як оригінальні твори, захищені авторським правом. Навіть якщо хтось копіює інгредієнти та інструкції (основний рецепт), він не може скопіювати загальне вираження вашої роботи…

Тому, щоб захистити свій рецепт, зосередьтеся на створенні унікальної презентації - включно з привабливими фотографіями та цікавим контентом блогу. І не соромтеся адаптувати вже існуючі рецепти; ви можете спиратися на існуючі ідеї, не порушуючи авторських прав. Головне - перетворити фактичний рецепт на самостійний, творчий витвір» ***(Willow Roberts. The Reason It's So Hard To Copyright Recipes // Static Media® (https://www.thetakeout.com/1884090/reason-copyrighting-recipes-hard/). 15.06.2025).***

***

«…Музичний семплінг, практика використання частин існуючих пісень у нових композиціях, є поширеним творчим інструментом, який залишається спірним питанням у законодавстві про авторське право, про що свідчить відома справа "Розмиті лінії" (Blurred Lines). Правові рамки використання семплів суттєво відрізняються між Індією та Сполученими Штатами…

В Індії, де немає спеціального закону про музичні семпли, порушення визначається відповідно до загального законодавства про авторське право. Використовується двосторонній тест, який оцінює, чи було скопійовано твір і чи є "суттєва схожість" між оригіналом і новим твором, з акцентом на якісній важливості семплу, а не тільки на його довжині. Основним правовим захистом є "чесна угода", вузько визначений виняток, обмежений конкретними цілями, такими як приватне використання, дослідження або критика…

І навпаки, у США будь-яке несанкціоноване відбирання зразків спочатку розглядається як порушення prima facie. Основним способом захисту є доктрина "добросовісного використання", яка є ширшою та гнучкішою, ніж індійська доктрина "чесної угоди". Американські суди застосовують чотирифакторний тест у кожному конкретному випадку, враховуючи мету нового твору, характер оригіналу, кількість використаних матеріалів та вплив на ринкову вартість оригіналу. Хоча обидві правові системи захищають авторське право і використовують стандарт "суттєвої схожості", американська доктрина "добросовісного використання" забезпечує більш структуровану і

широку базу для винятків, ніж більш обмежувальний підхід Індії…» ***(Music Sampling & Copyright Laws: A Comparative Analysis of India & the US // Khurana And Khurana (https://www.khuranaandkhurana.com/2025/06/18/music-sampling-copyright-laws-a-comparative-analysis-of-india-the-us/). 18.06.2025).***

***

Україна

«…Музика — це не лише мистецтво, але й важлива креативна індустрія, що існує та розвивається завдяки правам інтелектуальної власності (IP), які є фундаментом для захисту та монетизації творчості. Вони гарантують, що автори та виконавці можуть контролювати використання своїх творів, отримувати справедливу винагороду та інвестувати в нові таланти. Хоча авторське право в Україні виникає автоматично в момент створення твору, стрімкий розвиток цифрових технологій створив нові виклики, такі як інтернет-піратство та плагіат.

Тому для надійного захисту, спрощення процесів ліцензування та отримання роялті, музикантам рекомендується офіційно реєструвати свої авторські права в Українському національному офісі інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ), оскільки свідоцтво про реєстрацію є найпереконливішим доказом у разі судових спорів. Важливість цього підтверджують реальні кейси: від мирного врегулювання, як у випадку співака Shumei та спадкоємиці прав на пісні Миколи Мозгового, до кримінальних справ, як-от багаторічний спір між спадкоємцями Кузьми Скрябіна та лейблом Moon Records щодо шахрайства з роялті…

Для боротьби з порушеннями в інтернеті законодавство було оновлено, зокрема, нова редакція Закону "Про авторське право і суміжні права" передбачає процедуру видалення нелегального контенту. Крім того, Україна долучилася до міжнародної ініціативи WIPO ALERT для протидії розміщенню реклами на піратських сайтах. У контексті повномасштабної війни захист IP також набуває стратегічного значення як інструмент протидії російській культурній апропріації. Таким чином, реєстрація авторського права є ключовим інструментом для монетизації творчості, захисту від недоброчесності та утвердження української культури» ***(Олена Орлюк. Інтелектуальна власність і музика: чому важливо подбати про захист своєї творчості // АТ «НСТУ» (https://suspilne.media/culture/1035567-intelektualna-vlasnist-i-muzika-comu-vazlivo-podbati-pro-zahist-svoei-tvorcosti/). 09.06.2025).***

***

«…Україна проходить складний шлях трансформації у сфері авторського права, долаючи важку радянську спадщину, де творчість була інструментом ідеології, а права автора ігнорувалися на користь держави. Сьогодні, в умовах війни та євроінтеграції, питання захисту інтелектуальної

власності набуває стратегічного значення, стаючи частиною боротьби за повернення до європейської ідентичності. Цей процес змін відбувається на кількох рівнях: через гармонізацію законодавства з директивами ЄС, що відкриває українським митцям доступ до європейського ринку, та через поступову зміну суспільної свідомості…

Головним викликом залишається подолання ментальних стереотипів, успадкованих від СРСР, адже змінити закони легше, ніж сформувати культуру поваги до творчості. Проте вже є позитивні зрушення: зростає інтерес до легального контенту, українці все частіше користуються платними підписками, а суворі політики цифрових платформ щодо авторських прав виховують відповідальне ставлення. Таким чином, Україна системно рухається від моделі, де автор був інструментом держави, до європейської парадигми, де повага до творчості та справедлива винагорода є основою функціонування креативних індустрій…» ***(Олена Спесивцева. Авторське право в Україні: між радянським минулим та європейським майбутнім // Центр демократії та верховенства права (https://cedem.org.ua/analytics/avtorske-pravo-ukraine-eu/). 10.06.2025).***

***

«Український центр оцінювання якості освіти (УЦОЯО) спростував звинувачення у плагіаті завдань з англійської мови в тестах НМТ. Директорка УЦОЯО Тетяна Вакуленко заявила в ефірі телемарафону, що усі завдання створюються на основі оригінальних автентичних текстів і розробляються спеціально для Центру авторами за замовленням. Вона наголосила, що подібні звинувачення виникли через поширення неправдивої інформації в інтернеті, і що тексти можна перевірити на оригінальність. За словами Вакуленко, у Центрі проаналізували ситуацію і знайшли лише один випадок, коли текст про піцу, адаптований для тесту НМТ, частково збігався з текстом, який використовується репетиторкою для підготовки до тесту IELTS (міжнародна система тестування англійської мови). У тесті УЦОЯО було використано лише два абзаци цього тексту для перевірки знань лексики й граматики, тоді як у матеріалах репетитора використано всі вісім абзаців з окремими питаннями до кожного. Вакуленко підкреслила, що текст є міжнародним і оригінальним, а звинувачення у плагіаті безпідставні…» ***(Тест НМТ з англійської: УЦОЯО прокоментував звинувачення у плагіаті // inshe.tv (https://inshe.tv/suspilstvo/2025-06-13/932708/). 13.06.2025).***

***

«…Музика є не лише мелодією, а й складним юридичним світом, де авторські права захищають творчість, визначаючи, хто, як і за яких умов може використовувати композицію. Ці права є багатошаровими і поділяються на право на музичний твір (належить композитору), право на текст (належить автору слів), право на виконання (належить артисту) та право на звукозапис (належить продюсеру чи студії), причому ці права можуть належати

різним особам, ускладнюючи використання музики, наприклад, для реклами, де потрібен дозвіл усіх правовласників. В Україні авторські права регулюються Законом "Про авторське право і суміжні права" і діють протягом життя автора плюс 70 років після його смерті, після чого твір переходить у суспільне надбання. Реєстрація творів в організаціях колективного управління, таких як УААСП або ГО “Автори та Видавці”, не є обов’язковою, але полегшує доведення авторства; ці організації збирають та розподіляють роялті за використання музики, хоча система іноді критикується за непрозорість та низькі виплати (наприклад, 50-100 грн за ротацію на радіо у 2024 році за даними УААСП)…

Для захисту музики рекомендується фіксувати твір на носії, зберігати докази створення, реєструвати авторство (в УААСП або у нотаріуса), використовувати ліцензії (наприклад, Creative Commons) та моніторити платформи на предмет незаконного використання. Типовими порушеннями є плагіат (копіювання мелодії чи тексту), незаконне використання (відтворення в публічних місцях без ліцензії) та піратство (поширення через торенти). Ліцензування, тобто дозвіл на використання музики за певних умов, буває ексклюзивним, неексклюзивним та Creative Commons, і є важливим для уникнення штрафів. Існують цікаві факти, як-от тривалі судові спори (The Beatles), платформи з вільною музикою (Jamendo), роялті за "тиху композицію" та необхідність ліцензій для каверів на YouTube. Авторські права також дозволяють заробляти через стрімінгові платформи (Spotify, Apple Music), ліцензування для реклами чи фільмів та публічне виконання…

Міжнародні аспекти авторських прав регулюються національними законами та міжнародними угодами (наприклад, Бернська конвенція), і для глобального захисту музиканти можуть реєструвати твори через WIPO. Майбутнє авторських прав у музиці пов'язане з технологіями: штучний інтелект створює музику, блокчейн захищає права, а NFT дозволяють продавати унікальні цифрові треки (ринок NFT-музики значно зріс у 2025 році), однак це породжує нові виклики, як-от визначення авторства ШІ-створених пісень та захист прав у метавсесвіті, але авторські права залишаться ключовими для музичної індустрії…» ***(Олександр Демиденко. Авторські права на музику: усе, що потрібно знати // Ретро (https://retro.ua/avtorski-prava-na-muzyku-use-shho-potribno-znaty/). 18.06.2025).***

***

Австралійський Союз

«…Нещодавні звинувачення у плагіаті рецептів проти відомого кулінарного інфлюенсера, коли автор кулінарної книги Нагі Маехаші з RecipeTin Eats звинуватила Брук Белламі у копіюванні двох рецептів з її кулінарної книги "Bake with Brooki", стверджуючи, що вони містять ідентичні інгредієнти, вимірювання та інструкції, вивели роль авторського

права у захисті рецептів на публічну дискусію, незважаючи на те, що Белламі та її видавець заперечують ці звинувачення. Хоча в дописах Маехаші в соціальних мережах йшлося про "плагіат", який не є юридичним поняттям, цей інцидент піднімає питання про порушення авторських прав…

В Австралії авторське право, яке надає виключні права на відтворення та публічне сповіщення, є безкоштовним і автоматичним, не потребує реєстрації. Однак закон про авторське право не захищає ідеї, інформацію чи методи як такі. Це означає, що концепція рецепта, список інгредієнтів та основні методи приготування, як правило, не є об'єктами авторського права. Натомість авторське право захищає матеріальну форму, в якій виражений рецепт. Рецепт у кулінарній книзі або на веб-сайті можна вважати "літературним твором" за його письмовий текст, "художнім твором" за фотографії, що його супроводжують, і потенційно "друкованим виданням" за його макет.

Для того, щоб текст рецепта охоронявся як літературний твір, він повинен бути "оригінальним", тобто походити від автора, а не бути скопійованим з іншого твору, навіть якщо він базується на більш ранньому рецепті, за умови, що при його створенні були використані незалежні навички. Новизна або винахідливість не є обов'язковими для оригінальності. Порушення відбувається тоді, коли "істотна частина" оригінального твору відтворюється без дозволу, де "істотна" означає якість і суттєвість частини, а не тільки її кількість. Також має бути встановлений причинно-наслідковий зв'язок між оригіналом і твором, що порушує авторські права; незалежне створення, навіть якщо воно призводить до створення схожого твору, не є порушенням…

Просте дотримання рецепту не порушує авторських прав, оскільки це і є його призначенням. Однак розміщення зображення рецепту в Інтернеті для перегляду іншими без дозволу власника авторських прав, швидше за все, є порушенням. Щоб захистити свою інтелектуальну власність, автори повинні зберігати докази створення своєї роботи (наприклад, датовані чернетки) і розглянути можливість використання таких інструментів, як передача інформації конфіденційно, застосування заходів технологічного захисту та складання чітких умов контракту в договорах на замовлення щодо авторських прав…» ***(Timothy Seton, Michael Nurse, Victoria Lekkas. Imitation is the greatest form of flattery - until it becomes a breach of copyright // Colin Biggers & Paisley Lawyers (https://www.cbp.com.au/insights/publications/imitation-is-the greatest-form-of-flattery-until-it-becomes-a-breach-of-copyright). 05.06.2025).***

***

«…Захист логотипу вашого бізнесу в Австралії має вирішальне значення для підвищення впізнаваності та довіри до бренду. Хоча захист авторських прав є автоматичним для оригінальних художніх логотипів, його часто буває недостатньо для надійного захисту бренду. Реєстрація торговельної марки надає сильніші юридичні права, дозволяючи вам заборонити іншим використовувати схожі логотипи або назви в тій самій галузі…

Захист авторських прав виникає автоматично, коли логотип є оригінальним художнім твором, але довести право власності може бути складно без документального підтвердження. Угода про передачу авторських прав має важливе значення, якщо третя сторона розробляє ваш логотип, щоб офіційно передати право власності вашому бізнесу. Реєстрація торгової марки, якою керує IP Australia, забезпечує захист на національному рівні і може бути продовжена на невизначений термін. Процес включає пошук існуючих торгових марок, подання заявки та можливу відповідь на будь-які заперечення…

Окрім авторських прав і торгових марок, юридичні документи, такі як угоди про нерозголошення (NDA) та чіткі умови використання веб-сайту, можуть додатково захистити ваш бренд. Якщо ви виявили порушення прав на логотип, ви можете надіслати лист із вимогою припинити порушення або подати позов до суду. Вибір правильної бізнес-структури та проактивне забезпечення захисту логотипу з самого початку спростить майбутнє зростання та захистить довгострокову цінність вашого бренду. Основні кроки, які необхідно зробити, включають створення унікального логотипу, захист авторських прав, ведення детальних записів, розгляд питання про реєстрацію торгової марки та регулярний моніторинг на предмет порушень…» ***(Alex Solo. Protecting Your Logo Copyright in Australia: Essential Legal Guide // SPRINTLAW PTY LTD (https://sprintlaw.com.au/articles/protecting-your-logo-copyright-in-australia-essential-legal-guide/). 11.06.2025).***

***

Європейський Союз

«Європейська комісія опублікувала звіт "Майбутнє минулого Європи - чому держави-члени повинні докладати більше зусиль для просування оцифрування культурної спадщини", в якому оцінюється прогрес, досягнутий державами-членами в оцифруванні культурної спадщини за два роки після рекомендації ЄС від 2021 року. Рекомендація заохочує країни оцифровувати всі види культурної спадщини, щоб зберегти активи, захистити ті, що перебувають під загрозою, і сприяти їх повторному використанню в таких секторах, як освіта, туризм і креативні індустрії, роблячи їх доступними через простір даних Europeana…

Хоча у звіті визнається помітний прогрес між 2021 і 2023 роками, він попереджає, що амбітні цілі з оцифрування на 2025 і 2030 роки є значно недосяжними. Щоб досягти цих цілей, Комісія закликає держави-члени активізувати свої зусилля, зокрема, розширюючи оцифрування 3D і впроваджуючи передові технології, такі як штучний інтелект і віртуальна реальність…

Більшість країн зараз мають спеціальні національні стратегії та розробляють нові плани, фінансування та навчання. Однак у звіті визначено

значний розрив у цифрових навичках серед фахівців зі спадщини та правову невизначеність щодо авторських прав і повторного використання як головні виклики. У відповідь на це держави-члени встановлюють цілі для розвитку цифрових навичок, а нещодавнє законодавство ЄС, як очікується, прояснить правові бар'єри. У висновку звіту зазначається, що поєднання національних та європейських інструментів фінансування залишається вирішальним для прискорення прогресу, причому державне фінансування все більше прив'язується до забезпечення широкого доступу до цифрової спадщини на європейських платформах…» ***(EU Report calls on Member States to accelerate Digitisation of Cultural Heritage // Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology (https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/eu-report-calls-member-states-accelerate-digitisation-cultural-heritage). 05.06.2025).***

***

«За даними служби літературного авторського права Sanasto, фінські бібліотеки у 2024 році позичили більше книг, ніж у будь-який рік з 2005 року.

Позики на дитячу художню літературу досягли нового максимуму третій рік поспіль, а друковані книги загалом зросли на чотири відсотки у річному обчисленні.

Незважаючи на збільшення кількості бібліотечних позик, компенсація, що виплачується авторам, знижується, повідомляє служба авторського права…» ***(Library loans hit highest level in nearly 20 years // Yle (https://yle.fi/a/74-20168298). 17.06.2025).***

***

Малайзія

«Музика є універсальною силою, що збагачує наше життя, а права інтелектуальної власності (ІВ), зокрема авторське право, мають важливе значення для підтримки динамічної та різноманітної музичної індустрії. Закони про авторське право уможливлюють інтеграцію музики в такі сектори, як кіно, ігри та технології, сприяючи економічному зростанню, про що свідчить дохід індустрії у розмірі 29 мільярдів доларів США у 2023 році, отриманий завдяки стрімінгу та живим виступам. Однак ця економічна цінність також приваблює широкомасштабне піратство…

У Малайзії захист авторських прав на музичні твори та звукозаписи триває протягом життя автора плюс 50 років (менше, ніж 70 років у багатьох країнах), надаючи ексклюзивні права на відтворення, розповсюдження та створення похідних творів. Похідні твори - такі як переклади (наприклад, "Macarena" англійською мовою), кавери (наприклад, версія пісні Вітні Х'юстон "I Will Always Love You") або семпли - можуть оживляти оригінали і приносити

значні роялті, хоча несанкціоноване використання може призвести до судового розгляду, як це було у випадку з "Blurred Lines"…

Музичне піратство еволюціонувало разом із технологіями: від копіювання нот до фізичних носіїв (вініл, касети, компакт-диски) та цифрових форматів (MP3, P2P-обмін на кшталт Napster, торренти). Малайзія бореться з піратством за допомогою таких законів, як Закон про оптичні диски 2000 року та Поправка до Закону про авторське право 2022 року (що передбачає покарання за нелегальне потокове мовлення у вигляді штрафів та тюремного ув'язнення), а також правозастосовних та освітніх зусиль таких груп, як Малайзійська асоціація захисту авторських прав (MACP)…

Хоча судові позови та розвиток потокових сервісів допомогли пом'якшити цю проблему, найновіший і найскладніший виклик походить від штучного інтелекту. Музика і вокал, створені штучним інтелектом, піднімають фундаментальні питання про авторство, оскільки авторське право традиційно вимагає наявності людини-творця. Крім того, ШІ може порушувати право артиста на публічність, імітуючи його унікальний голос без дозволу, як показав нещодавній конфлікт, пов'язаний з вокалом Тупака Шакура, згенерованим штучним інтелектом. Оскільки технології продовжують розвиватися, існує нагальна потреба в адаптації законів про інтелектуальну власність для вирішення цих нових етичних і правових дилем, забезпечуючи захист авторів у постійно мінливій індустрії…» ***(Lim Eng Leong. Syncing music copyright with the beat of IP // Legal Benchmarking Limited (https://www.managingip.com/article/2evvr6lxkiwplkt9xt14w/sponsored-content/syncing-music-copyright-with-the-beat-of-ip). 03.06.2025).***

***

Південно-Африканська Республіка

«…Незважаючи на законодавчі заборони та етичні проблеми, несанкціоноване відтворення та розповсюдження підручників залишається значною проблемою в Південній Африці, увічнюючи цикл неповаги до інтелектуальної власності, підриваючи права авторів і видавців, знецінюючи академічну роботу та загрожуючи якості освіти в довгостроковій перспективі. Південноафриканський Закон про авторське право № 98 від 1978 року захищає підручники як літературні твори, надаючи право на їх відтворення лише власникам авторських прав або ліцензіатам; будь-яке несанкціоноване копіювання, навіть фотокопіювання, є порушенням авторських прав. Ці дії є кримінальними злочинами, що тягнуть за собою суворі покарання, включаючи штрафи до 5 000 рандів або позбавлення волі до трьох років за кожну статтю, з більш суворими наслідками для рецидивістів, які застосовуються як до тих, хто виготовляє, так і до тих, хто розповсюджує копії, в тому числі й до освітян…

Закон про авторське право існує насамперед для того, щоб захистити інтелектуальний капітал і важку працю авторів, багато з яких є освітянами та юристами. Піратські роботи, такі як нещодавно випущене друге видання "Dean & Dyer: Вступ до права інтелектуальної власності", зневажає не лише законні права авторів, але й їхні масштабні дослідження та відданість справі. Така практика підживлює хибний наратив про те, що знання мають бути безкоштовними за будь-яку ціну, ігноруючи законні канали забезпечення освітньої справедливості, такі як стипендії та інституційне ліцензування…

Поширене піратство не стимулює видавців інвестувати в нові або оновлені навчальні матеріали, що призводить до застарівання контенту та зниження якості освіти, зрештою, шкодить південноафриканським учням, які потребують високоякісних ресурсів, що відповідають місцевим умовам. Відповідальність за боротьбу з цим явищем покладається на навчальні заклади, які повинні впроваджувати чітку політику щодо авторського права, інвестувати в легальні ресурси та навчати персонал своїм обов'язкам, оскільки потурання піратству надсилає негативний етичний сигнал і створює юридичні ризики. Зрештою, боротьба з піратством підручників - це розвиток академічної культури, яка поважає інтелектуальні зусилля, забезпечення сталості якісних освітніх ресурсів і визнання того, що закон про авторське право захищає, а не перешкоджає навчанню…» ***(Textbook Piracy: The Long Term Impact of Copying Textbooks // Spoor & Fisher (https://spoor.com/textbook-piracy/). 09.06.2025).***

***

Республіка Індія

«У вівторок Міністерство торгівлі та промисловості заявило, що з моменту оцифрування процесу реєстрації авторських прав було зареєстровано понад 3 50 000 авторських прав.

…ці цифри відображають значне зростання обізнаності та впровадження механізмів захисту авторських прав серед авторів у різних галузях.

Закон про авторське право 1957 року є наріжним каменем права інтелектуальної власності в Індії, регулюючи права авторів на їхні літературні, драматичні, музичні та художні твори, а також кінематографічні фільми та звукозаписи.

З моменту ухвалення Закон зазнав різних змін, щоб йти в ногу з технологічним прогресом та міжнародними договорами» ***(Over 3.50 lakh copyrights registered since digitization // Cable News Network LP, LLLP (https://www.news18.com/agency-feeds/over-3-50-lakh-copyrights-registered-since-digitization-9366957.html). 04.06.2025).***

***

«…У сучасній динамічній музичній індустрії розуміння авторського права вже не є необов'язковим, а необхідним для творців, особливо

незалежних артистів і жінок, які повинні орієнтуватися в складному ландшафті прав власності та роялті. Хоча цифрові платформи демократизували розповсюдження музики, дозволивши пісням стати вірусними в усьому світі за лічені години, багато артистів не усвідомлюють цінності своїх прав і часто відмовляються від них, не розуміючи довгострокових фінансових наслідків. Брак знань може призвести до ситуації, коли робота автора стає успішною, але він не бачить своєї частки доходу. Надання митцям знань про їхні права - отримувати роялті, коли їхню музику відтворюють, транслюють або виконують - має вирішальне значення для побудови сталої кар'єри та забезпечення справедливої винагороди. Усвідомлюючи свої права, реєструючи свої роботи та ставлячи критичні питання щодо кредитування та роялті, автори можуть не лише захистити свою роботу, але й активно формувати більш справедливу творчу екосистему, зміцнюючи свою роль на передовій музичної революції в Індії…» ***(Rumpa Banerjee. Music And Ownership: Why Today's Artists Must Know Their Rights // Digitalist Techmedia Pvt Limited (https://www.shethepeople.tv/author-spotlight/guest-contributions/music-ownership-why-todays-artists-must-know-their-rights-rumpa-banerjee-9330720). 03.06.2025).***

***

Республіка Індонезія

«…Розуміння різниці між торговельними марками та авторськими правами має фундаментальне значення для захисту інтелектуальної власності, оскільки вони захищають різні аспекти творчих та брендових активів. Торгова марка - це знак (слово, логотип чи слоган), який відрізняє товари чи послуги одного підприємства від іншого, забезпечуючи насамперед ідентифікацію бренду та довіру споживачів. Для отримання повного правового захисту та виключних прав торгові марки, як правило, потребують реєстрації, яка може поновлюватися кожні 10 років і має територіальну сферу дії. Порушення може призвести до судових позовів та фінансових санкцій.

І навпаки, авторське право захищає оригінальні авторські твори, зафіксовані на матеріальному носії, такі як література, музика, мистецтво, фільми або програмний код. Захист авторського права відбувається автоматично після створення твору, тобто формальна реєстрація не є обов'язковою, хоча реєстрація в таких органах, як DGIP Індонезії, може посилити позицію в суперечках. Авторське право захищає вираження ідей, а не самі ідеї, а також не захищає імена, назви чи логотипи; воно надає авторам виключні права на відтворення, розповсюдження, виконання, демонстрацію чи ліцензування їхніх творів, які, як правило, тривають протягом життя автора плюс 50-70 років…

Основна відмінність полягає в тому, що захищає кожна з них: торгові марки захищають ідентифікатори бренду, тоді як авторські права захищають

творчі вираження. У той час як реєстрація торговельних марок пов'язана з різними витратами (у тому числі зборами за подання заявки, пошук і поновлення), захист авторських прав, як правило, дешевший завдяки своїй автоматичній природі, з відносно низькими реєстраційними зборами, якщо його здійснювати. Якщо не забезпечити належний захист активу, це може призвести до значних юридичних і фінансових ризиків.

Один твір, наприклад, унікальний дизайн логотипу, може бути захищений як торговельною маркою (як ідентифікатор бренду), так і авторським правом (як оригінальний художній твір), що надає йому більшої юридичної сили. Компанії часто використовують обидва способи, реєструючи елементи бренду як торгові марки і водночас охороняючи авторське право на маркетингові матеріали та документацію про продукцію. У той час як авторське право користується ширшим міжнародним захистом завдяки таким договорам, як Бернська конвенція, права на торговельні марки, як правило, є територіальними і вимагають реєстрації в кожній конкретній країні, де шукається захист…» ***(Trademark vs Copyright Explained with Key Differences Costs and Real Life Examples // AMR Partnership Intellectual Property Law Firm (https://amr.co.id/trademark-vs-copyright-explained-with-key-differences/). 16.06.2025).***

***

Соціалістична Республіка В'єтнам

«Захист інтелектуальної власності форматів реаліті-шоу є значним глобальним викликом, оскільки сам формат є складною комбінацією елементів, а не окремим твором, що легко охороняється. Авторське право намагається захистити ці формати, оскільки воно розрізняє "ідеї" (наприклад, правила гри або структуру), що не охороняються, і "вираження" (наприклад, детальний сценарій), що охороняються, - відмінність, яку важко застосувати до шоу без сценарію, де загальний "вигляд і відчуття" є основним творчим активом. Така правова невизначеність призводить до поширених порушень прав інтелектуальної власності, включаючи пряме копіювання форматів, неліцензійне використання музики та зображень, а також суперечки щодо права власності на контент, створений конкурсантами. Продюсери та суди стикаються з численними проблемами, такими як визначення розмитої межі між натхненням та порушенням, балансування між захистом ІВ та необхідністю творчої свободи в індустрії, а також навігація в суперечливих правових рамках різних країн - проблема, яка ускладнюється зростанням глобальних платформ для потокового мовлення. Щоб орієнтуватися в цьому невизначеному середовищі, рекомендована стратегія полягає в тому, щоб не покладатися на один правовий інструмент, а застосовувати багатогранний підхід: виробники повинні зосередитися на створенні унікальної комбінації елементів, ретельно задокументувати її в детальній "біблії формату", використовувати угоди про

конфіденційність і стратегічно реєструвати авторські права на конкретні матеріали, такі як сценарії та графічні елементи, використовуючи при цьому торгові марки для захисту ідентичності бренду» ***(Tran Chau Hoai Han. Copyright Issues in Reality Television Shows // Apolat Legal (https://apolatlegal.com/copyright-issues-in-reality-television-shows/). 03.06.2025).***

***

«…Відповідно до в'єтнамського Закону про інтелектуальну власність (ІВ), перекладені твори вважаються похідними творами, і виключне право дозволяти їх створення належить виключно власнику авторських прав на оригінальний твір. Цим власником може бути автор, співвласник, роботодавець, спадкоємець або особа, якій передані права. Для того, щоб переклад отримав власний захист авторського права, він повинен бути створений з дозволу власника авторських прав на оригінал і бути результатом незалежних інтелектуальних зусиль перекладача. Важливо, що навіть за наявності дозволу необхідно поважати моральні права автора оригіналу, тобто ім'я або псевдонім автора оригіналу повинен бути зазначений у перекладі. Створення перекладу без необхідної згоди є порушенням і тягне за собою юридичні санкції, включаючи штрафи в розмірі від 5 до 10 мільйонів донгів для фізичних осіб і від 10 до 20 мільйонів донгів для організацій, а також обов'язкове вилучення всіх копій, що порушують авторські права…» ***(TRAN TRIEU VY. Some issues to note when creating translated works // Apolat Legal (https://apolatlegal.com/some-issues-to-note-when-creating-translated-works/). 09.06.2025).***

***

Сполучені Штати Америки

«Міністерство оборони США на чолі з міністром Пітом Хегсетом наполягає на включенні положення про "право на ремонт" до нових та існуючих оборонних контрактів для армії. Ця ініціатива, детально викладена в меморандумі від 30 квітня, має на меті заощадити час і гроші, дозволивши армії обслуговувати і модернізувати власне озброєння, а не покладатися виключно на оригінальних виробників, таких як Lockheed Martin Corp і Boeing Co, за дорогі сервісні послуги і фірмові деталі. Запропоновані зміни нададуть армії доступ до необхідних інструментів, програмного забезпечення та технічних даних без обмежень, пов'язаних з інтелектуальною власністю, зберігаючи при цьому інтелектуальний капітал галузі. Сенатор Елізабет Уоррен підтримує цю реформу, вважаючи, що вона зробить армію більш стійкою і зменшить її залежність від оборонних підрядників. Цей крок є частиною більш широких зусиль Міністерства оборони, спрямованих на прискорення модернізації та підвищення ефективності закупівель, включаючи зміни в закупівлях програмного забезпечення та стратегічні інвестиції в критично

важливі військові спроможності…» ***(Pentagon to seek 'Right to Repair' provisions in Army contracts // Jpost Inc. (https://frontend.jpost.com/american-politics/article-852279). 01.06.2025).***

***

«…Бюро з авторських прав США, зазвичай тихе і стабільне відомство, наразі переживає безпрецедентні потрясіння після низки різких змін керівництва та публікації важливої доповіді про штучний інтелект і авторське право. Президент Трамп нещодавно звільнив Карлу Хейден, бібліотекаря Конгресу, а за нею - Ширу Перлмуттер, керівника Бюро з авторських прав. Перлмуттер подала до суду на президента Трампа, стверджуючи, що її звільнення було неконституційним і порушувало принцип поділу влади, аргументуючи це тим, що органи законодавчої гілки влади не мають повноважень приймати на роботу і звільняти, тоді як адвокати Трампа стверджують, що ці кроки були законними відповідно до Закону про реформування федеральних вакантних посад…

На тлі цих змін у керівництві, включаючи призначення Тодда Бланша новим Бібліотекарем Конгресу і Пола Перкінса новим Реєстратором авторських прав, Бюро з авторських прав тимчасово призупинило видачу нових реєстраційних свідоцтв і тепер надсилає їх без підпису Реєстратора…» ***(Andrew Limbong. The U.S. Copyright Office used to be fairly low-drama. Not anymore // npr (https://www.npr.org/2025/06/06/nx-s1-5399781/copyright-office-explainer-perlmutter-trump). 06.06.2025).***

***

«…Між адміністрацією Трампа і Конгресом виникла суперечка щодо контролю над Бібліотекою Конгресу, яка традиційно вважається установою законодавчої гілки влади. Адміністрація Трампа наполягає на тому, що бібліотека є частиною виконавчої гілки влади і підпорядковується президентському керівництву, що було оскаржено законодавцями і призвело до судового розгляду…

Конфлікт розпочався, коли адміністрація звільнила бібліотекаря Конгресу Карлу Хейден і Ширу Перлмуттер, очільницю Бюро з авторських прав США. Потім вона спробувала призначити своїх виконуючих обов'язки, включно з колишнім адвокатом Трампа, але працівники бібліотеки фізично відштовхнули їх від себе. Адміністрація заявила, що причиною звільнення Хейден було розміщення в бібліотеці "невідповідних книг", але ця заява була відхилена як безглузда, в той час як припускають, що Перлмуттер була звільнена через звіт її офісу про ШІ і порушення авторських прав, який був невигідний деяким технологічним компаніям…

Це протистояння перейшло до суду, де Перлмуттер подав позов про неконституційне захоплення влади. Правовий аргумент адміністрації Трампа полягає в тому, що оскільки президент призначає бібліотекаря, а Бюро з

авторських прав є регуляторним органом, то вся установа є виконавчим органом. І навпаки, історичний прецедент показує, що бібліотека була створена, фінансується і контролюється Конгресом, а її основні функції, включно з Дослідницькою службою Конгресу, полягають у безпосередньому обслуговуванні законодавчої гілки влади. Хоча окружний суд виніс рішення проти Перлмуттер у вузькому питанні її звільнення, він не прийняв рішення щодо більш широкого конституційного питання. У відповідь на це деякі республіканці в Конгресі розглядають законопроект про офіційне перенесення Бюро з авторських прав і призначення бібліотекаря безпосередньо Конгресом, щоб вирішити цю невизначеність…» **(Kevin R. Kosar. Trump and Congress Clash over Who Has Final Say on the Library of Congress // American Enterprise Institute (https://www.aei.org/op-eds/trump-and-congress-clash-over-who-has-final-say-on-the-library-of-congress/). 06.06.2025).**

***

«…Стівен Кінг подав позов про припинення авторських прав проти Warner Bros., щоб повернути собі права на свою книгу 1982 року «Втеча з Шоушенка»...

Кінг опублікував книгу в 1982 році, але ліцензував її Warner для екранізації. Фільм вийшов у 1994 році і, попри скромний успіх на той час, став одним із його найвидатніших творів…

Однак, через тридцять років Кінг сподівається розірвати початкову угоду, можливо, в рамках спроби перезавантажити фільм. Припинення авторських прав – це процес згідно із законодавством США про авторське право, який дозволяє оригінальним творцям розривати ексклюзивні контракти після певного періоду. Warner може оскаржити розірвання, але враховуючи, що Кінг ліцензував уже написану книгу, це навряд чи вдасться…» ***(Rachael Fiddis. Stephen King's Most Iconic Movie Could Be Heading for a Reboot After Rumored Plans To Terminate Warner Bros.' Copyright License // Valnet Inc. (https://gamerant.com/stephen-king-movie-adaptation-warner-bros-copyright-license-termination/). 02.06.2025).***

***

«У знаковий момент для прав артистів Тейлор Свіфт оголосила 30 травня 2025 року, що вона отримала право власності на свої оригінальні майстер-записи, що стало кульмінацією публічної боротьби, яка розпочалася, коли її каталог був проданий без її згоди у 2019 році. Хоча юридичні шляхи були безуспішними, Свіфт перемогла в суді громадської думки, представивши продаж як морально неправильний, досягнувши унікальної перемоги в історії американської музики…

Ця боротьба є частиною ширшого виступу Свіфт на захист митців у складній індустрії і висвітлює довгу історію боротьби творців за контроль над своєю роботою. Основи цих прав закріплені в Конституції США, а перший

закон про авторське право був прийнятий у 1790 році, хоча ноти не були захищені до 1831 року. Фінансовий потенціал музичного авторського права став очевидним завдяки хіту Стівена Фостера 1840-х років "Oh! Susanna", але сам Фостер не зміг скористатися своїм успіхом і помер без гроша в кишені. Його досвід провістив зростаючу тенденцію, коли професіоналізація музичної індустрії, починаючи з Tin Pan Alley, все більше відокремлювала авторів пісень від комерційної сторони їхніх творінь…

Ця динаміка зберігалася протягом усього 20-го століття. У той час як винахідливі артисти, такі як Вуді Гатрі, навчилися захищати свої роботи за допомогою авторських прав, багато хто, включаючи Чака Беррі та Джона Фогерті, відмовлялися від своїх прав на початку кар'єри, що було необхідним компромісом для входження в індустрію. На Фогерті навіть подали до суду за те, що він звучав занадто схоже на себе після того, як став сольним виконавцем. До Свіфт Прінс був яскравим прикладом артиста, який використовував культурний вплив, щоб відновити контроль над собою: він змінив своє ім'я на невимовний символ, щоб зірвати контракт зі своїм лейблом звукозапису…

Наслідуючи цю традицію творчого опору, стратегія Свіфт більше спиралася на зв'язки з громадськістю, ніж на судовий процес. Натхненна пропозицією Келлі Кларксон, вона почала перезаписувати свої старі альбоми, успішно мобілізувавши свою віддану фан-базу, яка віддавала перевагу новим релізам "(Taylor's Version)" над оригіналами. Таке потужне залучення фанатів у поєднанні з розумним маркетингом принесло цьому підприємству величезний успіх. Тріумф Свіфт не лише кинув виклик тропу про митця, якому бракує ділової хватки, але й суттєво підняв суспільну дискусію про авторське право. Він надихнув інших артистів, наприклад, Джона Фогерті, який планує випустити власний альбом "(John's Version)", і змусив великі лейбли переглянути умови контрактів у новій "пост-(Taylor's Version)ері", коли артисти більше, ніж будь-коли, усвідомлюють свою цінність і владу…» ***(Jason Lee Guthrie. The History of Music Copyright—Before (Taylor's Version) // TIME USA, LLC. (https://time.com/7290761/music-copyright-taylors-version/). 05.06.2025).***

***

«Управління авторськими правами на спільні роботи передбачає визнання співавторів, які зробили оригінальний, значний та інтегрований творчий внесок, причому кожен з них має неподільну частку в усьому творі. Співавтори мають рівні права на використання та ліцензування твору, що, як правило, вимагає взаємної згоди, а офіційні угоди повинні уточнювати частки власності, розподіл роялті та умови ліцензування, щоб запобігти конфліктам. Закон про авторське право відрізняє спільні твори - спільні творіння, створені як єдине ціле - від простих компіляцій, підкреслюючи нероздільність і взаємозалежність творчого самовираження авторів.

Для встановлення спільного авторства співавтори повинні зробити незалежні внески, що охороняються авторським правом, які об'єднуються з наміром створити єдиний твір. Суди оцінюють як оригінальність і значущість внесків, так і спільний намір співавторів об'єднати свої зусилля. Незначні або похідні внески не відповідають критеріям спільного авторства. Про намір створити спільний твір часто свідчать явні домовленості, скоординовані творчі зусилля та взаємне розуміння нерозривності.

Співавтори поділяють юридичні права та обов'язки, включаючи право на ідентифікацію свого внеску та обов'язок керувати цілісністю твору та дозволами. Кожен співавтор має рівну, неподільну частку в усьому творі, що дозволяє йому використовувати або ліцензувати його незалежно, але вимагає звітування перед іншими учасниками за отримані прибутки. Така структура врівноважує індивідуальну творчість з уніфікованою власністю, забезпечуючи справедливе визнання та контроль.

Ефективне управління спільними роботами передбачає чіткі рамки для розподілу роялті - зазвичай на основі внеску або взаємної домовленості - і добре структуровані ліцензійні угоди, які визначають вимоги до дозволу, розподілу доходів і згоди. Механізми вирішення спорів, такі як медіація та арбітраж, допомагають вирішувати конфлікти щодо права власності, роялті або ліцензування, часто забезпечуючи конфіденційну, економічно ефективну альтернативу судовому розгляду.

Складання чітких угод має важливе значення для з'ясування прав власності, дозволеного використання, умов ліцензування та розподілу доходів, зменшення двозначності та захисту учасників від ненавмисних порушень або зловживань. Незважаючи на чіткі домовленості, суперечки можуть виникати, і використання структурованих процесів медіації або арбітражу на ранніх стадіях має вирішальне значення для підтримки професійних відносин і забезпечення справедливого управління спільними авторськими інтересами.

Загалом, розуміння юридичних критеріїв спільного авторства, укладання чітких угод та впровадження надійних стратегій вирішення спорів є ключовими для успішного управління складнощами спільного володіння авторськими правами та захисту спільних творчих робіт…» ***(Aaron Hall. How to Handle Copyright Ownership for Joint Works // Aaron Hall (https://aaronhall.com/how-to-handle-copyright-ownership-for-joint-works/). 09.06.2025).***

***

«…Щоб забезпечити захист авторських прав на творчі результати діяльності компанії - логотипи, маркетингові матеріали, програмне забезпечення, архітектурні креслення та інші подібні твори - бізнес повинен спочатку підтвердити, що кожен твір (i) створений незалежно і містить хоча б мінімальну іскру творчості та (ii) "зафіксований" на матеріальному носії, наприклад, у цифровому файлі, друкованому документі, записі або кресленні. Роботи, які є лише ідеями, процедурами або

фактами, не можуть бути зареєстровані, а матеріали, скопійовані у третіх осіб, також не приймаються, якщо вони не містять достатнього оригінального вираження.

Після того, як з'ясовано, чи відповідає твір вимогам, власник авторських прав збирає основні документи: відповідну форму заявки для конкретної категорії творів, повний і точний опис, а також депозитні копії, підготовлені у форматах і розмірах файлів, визначених Бюро з авторських прав. Більшість компаній зараз віддають перевагу подачі заявок через портал електронного авторського відомства (eCO), оскільки це дешевше і обробляється швидше, ніж традиційний паперовий спосіб, хоча паперові заявки залишаються доступними для особливих обставин і певних класів творів. Незалежно від того, чи подається заявка онлайн, чи поштою, вона повинна супроводжуватися відповідним збором і депозитними матеріалами, які повністю представляють твір, на який подається заявка. Після подання заявки черга на експертизу в Відомстві може тривати від кількох тижнів до багатьох місяців; уважно стежте за електронними листами з підтвердженням або повідомленнями про запити кореспонденції, щоб не відставати від графіка…

Реєстрація - це лише початок. Компанії повинні зберігати сертифікати, відстежувати тривалість кожного терміну дії авторських прав і заносити в календар дати поновлення, щоб права ненавмисно не стали суспільним надбанням. Вони також повинні стежити за ринком: автоматизовані сервіси веб-сканування, водяні знаки, цифрові відбитки пальців і регулярні перевірки платформ електронної комерції та конкурентів можуть виявити неправомірне використання. Коли з'являється несанкціоноване використання, ескалація примусових заходів - листи з вимогами, вилучення DMCA, ліцензії на основі переговорів або, за необхідності, судові розгляди - зберігає цінність твору і запобігає майбутнім порушенням.

Протягом цього життєвого циклу найчастішими помилками є банальні, але дорогі помилки: подання неповних форм, неправильна класифікація твору, ігнорування вимог щодо депозитної копії, завантаження неправильного типу файлу в систему eCO або неправильне розуміння тарифів на послуги. Подвійна перевірка кожного поля, підтвердження сумісності файлів перед завантаженням, збереження точних дублікатів усіх поданих документів та оперативне реагування на будь-які запитання експертів мінімізують ризик відмови. Коротше кажучи, реєстрація авторських прав є значною мірою адміністративною процедурою, проте успіх залежить від ретельної уваги до базових вимог, ретельної документації, дисциплінованого моніторингу та швидкого правозастосування - кожен крок зміцнює правову броню, яка дозволяє бізнесу впевнено використовувати та захищати свої творчі активи…» ***(Aaron Hall. How to Register Copyrights for Business's Creative Works // Aaron Hall (https://aaronhall.com/how-to-register-copyrights-for-business-creative-works/). 08.06.2025).***

***

«Ви можете бути здивовані, отримавши Свідоцтво про реєстрацію авторського права без підпису. Ось що відбувається і деяка потенційна невизначеність, пов'язана з цими свідоцтвами.

Як ви, можливо, читали в новинах, 10 травня 2025 року Реєстратор Бюро з авторських прав США Шира Перлмуттер була повідомлена про те, що її "посада Реєстратора авторських прав і директора Бюро з авторських прав США була негайно припинена". Перлмуттер подала позов до суду, який наразі перебуває на розгляді.

Останнім часом Бюро з авторських прав США видає свідоцтва про реєстрацію без підпису з Реєстру авторських прав. Як правило, на будь-якому свідоцтві про реєстрацію є два ключові елементи, як показано нижче: (1) печатка Бюро з авторських прав і (2) підпис Реєстратора авторських прав.

Certificate of Registration

This Certificate issued under the seal of the Copyright Office in accordance with title 17, *United States Code*, attests that registration has been made for the work identified below. The information on this certificate has been made a part of the Copyright Office records.

United States Register of Copyrights and Director

Варто зазначити, що 17 Розділ 410 (a) Своду законів США говорить "Коли після розгляду Реєстратор авторських прав визначає, що, відповідно до положень цього розділу, депонований матеріал є об'єктом авторського права і що інші юридичні та формальні вимоги цього розділу були виконані, Реєстратор реєструє заяву і видає заявнику свідоцтво про реєстрацію за печаткою Бюро з авторських прав" (виділено автором)". Тим не менш, як повідомляється, у спробі продовжити важливу роботу з видачі свідоцтв про реєстрацію Бюро з авторських прав США віднедавна видає свідоцтва про реєстрацію з печаткою Бюро з авторських прав США, але без підпису керівника Реєстру авторських прав.

Як відомо, для того, щоб подати позов про захист авторських прав до федерального суду, необхідно мати Свідоцтво про реєстрацію авторського права. Непідписані Свідоцтва про реєстрацію викликають питання щодо того, чи можуть вони бути оскаржені в майбутньому, коли сторона в судовому процесі покладається на них, оскільки на них немає підпису Реєстратора. У той же час, компанія має право на відшкодування збитків та оплату послуг адвоката лише в тому випадку, якщо вона подала заявку на реєстрацію свого твору до

того, як відбулося порушення, або протягом 90-денного пільгового періоду з моменту першої публікації, тому вичікувальна позиція також є ризикованою.

На момент написання цієї статті залишається невідомим, чи будуть оскаржені ці сертифікати, чи пізніше Бюро з авторського права США вирішить перевидати їх або вирішить ці питання іншим чином…» ***(Linda J. Zirkelbach. I Just Received My Copyright Certificate of Registration with No Signature—Now What? // Venable LLP (https://www.venable.com/insights/publications/2025/06/i-just-received-my-copyright-certificate-of). 05.06.2025).***

***

«…Навчання штучного інтелекту переходить від використання виключно інтернет-контенту до залучення величезних, старих сховищ знань з бібліотек. Гарвардський університет знаходиться в авангарді цього руху, випустивши майже мільйон книг, виданих ще в 15 столітті 254 мовами, в рамках свого набору даних Institutional Books 1.0. Незабаром публічна бібліотека Бостона також надасть величезну кількість старих газет і урядових документів. Цей стратегічний крок вважають "розумним" такі технологічні компанії, як Microsoft і OpenAI, які борються з позовами про порушення авторських прав за використання сучасних творчих творів; бібліотечні дані, що перебувають у суспільному надбанні, пропонують менш суперечливу альтернативу. Вони також надають важливу культурну, історичну та лінгвістичну інформацію, якої часто бракує в новітніх коментарях в інтернеті, вирішуючи проблеми з нестачею та якістю даних…

Підтримувана "необмеженими подарунками" від Microsoft і OpenAI, Гарвардська ініціатива інституційних даних має на меті розширити можливості традиційних установ, зробивши історичні колекції готовими до використання штучного інтелекту. Нещодавно випущений Гарвардом набір даних містить понад 394 мільйони відсканованих сторінок і приблизно 242 мільярди токенів, забезпечуючи "першоджерела", які обіцяють підвищити точність і надійність системи ШІ, особливо з огляду на те, що раніше вона покладалася на піратські книги. Хоча оцифрування зазвичай є дорогим процесом, попит з боку ШІ-компаній зараз допомагає фінансувати ці масштабні проекти. Гільдія авторів, яка раніше судилася з Google через оцифрування книг, а нещодавно - з компаніями, що розробляють ШІ, високо оцінила цей "легальний великий навчальний набір даних" як крок до демократизації створення ШІ-моделей. Хоча лінгвістичне розмаїття і глибина думки 19-го століття в цих колекціях можуть бути "надзвичайно важливими" для створення більш досконалого ШІ, здатного міркувати і планувати, розробники також повинні пам'ятати про застарілий, розвінчаний або потенційно шкідливий контент, присутній в історичних текстах…» ***(MATT O'BRIEN. AI chatbots need more books to learn from. These libraries are opening their stacks // The Associated Press (https://apnews.com/article/ai-chatbot-training-data-libraries-idi-e096a81a4fceb2951f232a33ac767f53). 12.06.2025).***

«20 травня 2025 року Американський інститут права (ALI) затвердив фінальні розділи Переосмислення авторського права, завершивши суперечливий десятирічний проєкт, який спричинив відставку понад третини його радників і зв'язкових, включно з видатними дослідниками авторського права та колишніми посадовцями Бюро з авторського права США, всього за кілька днів до щорічних зборів ALI, після чого відбулися подальші відставки. Ці відставки стали наслідком глибокого розчарування змістом проекту та процедурними питаннями, які, на думку критиків, спотворюють закон про авторське право та відображають упередженість лідерів проекту. Незважаючи на твердження директора ALI Діани Вуд про те, що такі розбіжності є рутинними, масштаб і час відставок викликають серйозні питання щодо легітимності та методології як Переосмислення, так і самої ALI.

У листах про відставку провідні діячі та організації, зокрема професори права Джейн Гінзбург, Девід Німмер і Пітер Менелл, Секція права інтелектуальної власності Американської асоціації юристів та Асоціація власників інтелектуальної власності, розкритикували Переосмислення за прийняття інтерпретацій меншості та ревізіоністських інтерпретацій, які спотворюють чинне законодавство про авторське право і не представляють збалансованого погляду. Фахівці галузі та експерти з авторського права звинуватили Доповідачів у тому, що вони ігнорують суттєві занепокоєння, висловлені Бюро з авторського права, суддями та учасниками, що призвело до появи документа, який суттєво відхиляється від Закону США про авторське право та судових прецедентів. Кілька учасників попросили видалити їхні імена, якщо не буде додано застережень або проект не буде перетворено на Переосмислення принципів, що підкреслює широке незадоволення…

Від самого початку багато хто ставив під сумнів передумови переосмислення федерального закону про авторське право - сфери, що регулюється статутом, а не загальним правом, - і попереджав, що проект відображатиме особисті погляди репортерів, а не встановлене законодавство. Ці занепокоєння були висловлені на ранньому етапі авторсько-правовими організаціями, Реєстром авторських прав, директором Бюро патентів і торговельних марок США, адвокатами Нью-Йорка, членами Конгресу та Американською асоціацією адвокатів, які застерігали, що переформулювання ризикує створити плутанину через відхилення від тексту закону та законодавчої історії. Незважаючи на ці застереження, робота над проектом тривала і завершилася прийняттям остаточної версії, яку розкритикували за обмежувальне і викривлене зображення авторського права, що відповідає скоріше прагненням доповідачів, ніж правовій реальності…

Хоча Переосмислення ALI традиційно слугують авторитетними посібниками для судів та юристів-практиків, довіра до Переосмислення авторського права серйозно підірвана його процесуальними недоліками та упередженістю по суті. Ключові доктрини, такі як добросовісне використання, фіксація та вторинна відповідальність, представлені неточно, що робить ці

розділи ненадійними для судового цитування. Критики попереджають, що акцент на рішеннях меншості та винятках у поєднанні зі створенням непідтверджених правових стандартів відображає глибинні антиавторські настрої та загрожує введенням судів в оману…

У відповідь на критику один із радників проекту назвав ці відставки скаргами "тих, хто програв", що підкреслює фундаментальну проблему: переосмислення повинно нейтрально відображати закон, а не слугувати платформою для спірних політичних програм. З огляду на ці серйозні побоювання, до Переосмислення авторських прав слід ставитися з обережністю і не надавати йому тієї авторитетної ваги, яка зазвичай надається Переосмисленням ALI…» ***(Kevin Madigan. Mounting Resignations Call into Question Legitimacy of ALI Copyright Restatement // Copyright Alliance (https://copyrightalliance.org/question-legitimacy-of-ali-copyright-restatement/). 03.06.2025).***

***

«…Нещодавній сплеск екранізацій фільмів жахів на основі творів суспільного надбання, таких як "Вінні-Пух: Кров і мед" та "Шлюпка", викликала критику за відхилення від першоджерела або нездатність запропонувати унікальні перспективи, що призвело до скептицизму щодо самого суспільного надбання. Однак ця критика ігнорує фундаментальну перевагу суспільного надбання: надання можливості будь-якому творцеві, а не лише корпораціям, адаптувати та реміксувати вже існуючі твори. Ці адаптації, незважаючи на їхню суперечливість, висвітлюють основні умови сучасної індустрії та підкреслюють незмінну роль суспільного надбання у сприянні творчій свободі поза межами корпоративного контролю…

Ця тенденція є логічною відповіддю на сучасний кінематографічний ландшафт, який значною мірою зумовлений неприйняттям фінансових ризиків і покладанням на визнану інтелектуальну власність (ІВ) для забезпечення гарантованої аудиторії та прибутків, прикладом чого є блокбастери, засновані на ІВ. Для незалежних кінематографістів, обмежених у бюджеті, жанр жахів є історично недорогим варіантом, що використовує такі елементи, як обмежені локації та невеликі акторські склади. Хоча оригінальні малобюджетні фільми жахів розпочали кар'єру, суворий захист інтелектуальної власності студіями, які не схильні до ризику, робить твори, що є суспільним надбанням, привабливим шляхом до творчої свободи без надмірних витрат…

Фільми жахів, що з'являються у відкритому доступі, широко варіюються: від епатажної продукції до більш рефлексивних, метатекстових коментарів до самого авторського права. "Вінні-Пух: Кров і мед" використав впізнаваність культового персонажа, щоб привернути до себе негайну увагу, демонструючи, як навіть суспільне надбання може приносити комерційну вигоду. Незважаючи на незадоволення критиків своїм кривавим відхиленням, фільм відстоює суспільне надбання як засіб, за допомогою якого незалежні творці можуть

реміксувати старі твори для власної вигоди, не применшуючи оригінальних історій і не встановлюючи нових монополій. Ця адаптація, яка значною мірою прищеплює іконографію Вінні-Пуха до стандартного слешеру, відображає сучасне середовище кінематографу, що керується інтелектуальною власністю і не схильне до ризику, а також його тяжіння до франшиз…

У майбутньому, коли ці фільми самі стануть суспільним надбанням (майже через 100 років), вони, ймовірно, будуть переоцінені не як дивацтва, а як емблеми своєї епохи. Вони інформуватимуть покоління про суспільні та творчі норми 2020-х і 2030-х років, подібно до того, як твори з минулого, що стали суспільним надбанням, контекстуалізують їхні власні моменти в історії. Ці екранізації жахів можуть бути химерними, але вони є важливим відображенням часу, коли суспільне надбання стало рідкісним притулком для творчої автономії в індустрії, яку дедалі більше контролюють корпоративні воротарі. Не будучи творчими глухими кутами, вони підкреслюють неминущу важливість суспільного надбання: простору, де історії можна переосмислювати, підривати і перепрофільовувати, гарантуючи, що культурна спадщина залишається живою силою, що розвивається, а не монополізованим товаром» ***(Sterling Dudley. Screams in the Vault: Public Domain Horror in the Age of IP // Internet Archive Blogs (https://blog.archive.org/2025/06/13/screams-in-the-vault/). 13.06.2025).***

***

«Зображення та кліпи з фільмів і телебачення можуть значно покращити письмові документи та презентації, надаючи візуальний контекст, підтримуючи аналіз і збільшуючи залученість. Вони прояснюють складні ідеї, роблячи їх більш доступними і такими, що краще запам'ятовуються, і особливо корисні для ілюстрації абстрактних наукових концепцій, заохочення допитливості, надання релевантних реальних прикладів, сприяння дискусіям і розширення доступу до досліджень…

Однак дуже важливо розуміти юридичні та етичні аспекти, оскільки фільми та телепередачі, включно з кадрами до них, захищені авторським правом. Це надає авторам винятковий контроль над використанням їхніх творів, а несанкціоноване використання може призвести до порушення авторських прав, що спричинить юридичні та репутаційні збитки…

Хоча "добросовісне використання" - це правова доктрина, що дозволяє обмежене використання захищених авторським правом матеріалів без дозволу для таких цілей, як критика або коментарі, воно не є загальним винятком. Добросовісне використання - це позитивний захист, який не має чіткого правила, і його застосовність визначається судами в кожному конкретному випадку, оцінюючи такі фактори, як мета і характер використання, обсяг використаного оригінального твору і його вплив на ринкову вартість оригіналу…

Тому дослідники завжди повинні діяти з обережністю. Найкращі практики включають консультації з юрисконсультом або відповідальними за дотримання авторських прав, або безпосередньо з правовласником, щоб визначити, чи потрібен дозвіл або ліцензія, і отримати їх перед використанням. Хоча зазначення авторства є доброю професійною практикою, воно не замінює потреби в явному дозволі, якщо цього вимагає закон про авторське право. По суті, включення цих візуальних матеріалів може збагатити дослідження, але дотримання авторських прав шляхом отримання належного дозволу є важливим для зменшення ризиків порушення і вшанування творців контенту…» ***(Beth Johnson. Editorial Excellence: Why Permission Is Your Ticket to Using Film and TV Images Responsibly // (https://www.copyright.com/blog/why-permission-is-your-ticket-to-using-film-tv-images-responsibly/). 05.06.2025).***

***

«Фотограф Джексон Лі подав позов проти MediaNews Group, звинувачуючи їх у порушенні авторських прав через несанкціоноване використання його фотографій таких знаменитостей, як Бейонсе та Дженніфер Лопес, на своїх новинних сайтах. Цей випадок підкреслює важливу відмінність між авторським правом і правом на публічність.

Авторське право, федеральний захист, поширюється на оригінальні твори, такі як фотографії, і право власності на них, як правило, належить їхньому автору. Лі, як фотограф, володіє авторським правом на ці зображення, незалежно від того, що на них зображені знаменитості. Хоча висвітлення новин є фактором добросовісного використання, суди оцінюють конкретне використання твору, захищеного авторським правом. Використання повних професійних фотографій без ліцензії може завдати шкоди ринку оригінального твору, що робить захист добросовісного використання малоймовірним для видавця.

І навпаки, право на публічність, доктрина державного рівня, захищає людей від несанкціонованого комерційного використання їхньої зовнішності. Однак, як правило, воно не перешкоджає використанню зображень публічних осіб у редакційному або новинному контенті, що має відношення до тієї чи іншої історії. Оскільки Бейонсе та Дженніфер Лопес є публічними особами, використання їхніх зображень у новинах, найімовірніше, не порушуватиме їхнього права на публічність, яке зазвичай застосовується до комерційної підтримки.

Таким чином, позов зосереджений виключно на порушенні авторських прав, оскільки зображення Лі були використані без необхідних ліцензій. Видавців застерігають розуміти ці окремі юридичні концепції та забезпечити отримання прав від власника авторських прав, навіть якщо права на публічність публічних осіб не є предметом спору…» ***(Nate Garhart. The Distinct Concepts of Copyright and Right of Publicity In Photos // Farella Braun + Martel LLP***

(https://perspectives.fbm.com/post/102kfhi/the-distinct-concepts-of-copyright-and-right-of-publicity-in-photos). 12.06.2025).

***

Федеративна Республіка Нігерія

«Нігерійська комісія з авторських прав (NCC) винесла суворе попередження диск-жокеям (DJ), заявивши, що публічне виконання музики без дійсної ліцензії або дозволу від власників авторських прав є незаконним і переслідуватиметься за законом. За словами генерального директора NCC, доктора Джона Асейна, така практика є порушенням авторських прав відповідно до Закону Нігерії про авторське право від 2022 року, і порушникам загрожує покарання у вигляді штрафу в розмірі 1 мільйона нігерійських найрів, п'ятирічного тюремного ув'язнення або і те, і інше. Комісія підкреслила, що діджеї повинні отримувати відповідні ліцензії та сплачувати роялті через офіційно затверджену організацію колективного управління - Товариство музичних авторських прав Нігерії (MCSN). Щоб сприяти дотриманню цієї вимоги, Асоціація диск-жокеїв Нігерії (DJAN) вже налагодила партнерство з MCSN, щоб допомогти ді-джеям по всій країні управляти виплатами роялті, а NCC співпрацюватиме з іншими органами влади, щоб забезпечити дотримання цієї законодавчої вимоги…» ***(Nnaemeka Onyekachi. NCC cracks down on DJs over copyright violations, issues 5-year jail threat // Nairametrics (https://nairametrics.com/2025/06/04/ncc-cracks-down-on-djs-over-copyright-violations-issues-5-year-jail-threat/). 04.06.2025).***

***

Підсумки наукових конференцій, нарад та інших організаційних заходів

«Шостий Міжнародний саміт із захисту прав інтелектуальної власності, що відбувся в Афінах 12-13 червня 2025 року, зібрав рекордну кількість учасників з понад 40 країн світу - понад 300 відвідувачів на місці та онлайн... Основна увага на саміті була зосереджена на пошуку рішень для посилення боротьби з підробками та піратством в Європі та в усьому світі…

На заході виступили спікери високого рівня, серед яких заступник міністра розвитку Греції Лазарос Цавдарідіс, виконавчий директор EUIPO Жоао Неграу та генеральний директор Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) Дарен Тан, серед інших. Конференція 2025 року мала посилений міжнародний вимір, у ній взяли участь спікери з Бразилії, Індії, Кореї та Філіппін, а також представники провідних компаній, таких як Sanofi, OpenAI та Alibaba Group.

Час проведення саміту збігся з поточними зусиллями ЄС у боротьбі зі злочинами у сфері інтелектуальної власності, які залишаються пріоритетом у боротьбі з організованою та серйозною міжнародною злочинністю. Незважаючи на прогрес, досягнутий завдяки спільним розслідуванням та вилученню контрафактної продукції, ефективному правозастосуванню перешкоджає низка бар'єрів, зокрема, юрисдикційна фрагментація, обмеженість ресурсів та потреба у розширенні міжнародної співпраці. Наступний цикл програми ЄС EMPACT (2026-2029 рр.) включатиме боротьбу зі злочинами у сфері ІВ як субпріоритет, що свідчить про рішучу прихильність ЄС до захисту інновацій, захисту споживачів та боротьби з організованою злочинністю…

Під час саміту Відомство інтелектуальної власності Європейського Союзу запустило мобільний додаток Порталу захисту прав інтелектуальної власності (IPEP), який, як очікується, розширить доступ оперативних співробітників до інформації від правовласників та збільшить базу користувачів IPEP. Учасники також обговорили ключові політичні питання, зокрема, виконання рекомендацій Європейської комісії щодо боротьби з підробками та захисту прав інтелектуальної власності, а також хід роботи над Законом про штучний інтелект та Законом про цифрові послуги. Загалом, саміт надав експертам платформу для обміну думками та пошуку ефективних рішень для боротьби зі злочинами у сфері ІВ в цифрову епоху…» ***(Record participation at the 2025 IP Enforcement Summit // European Union Intellectual Property Office (https://www.euipo.europa.eu/en/news/record-participation-at-the-2025-ip-enforcement-summit). 13.06.2025).***

***

«Учасники ІІІ Конференції “Бізнес VS Санкції”, організованої виданням “Юридична практика” 19 червня 2025 року в Києві, обговорили актуальні виклики санкційного режиму та його ефективність у умовах війни та глобальної нестабільності. Олена Орлюк, директорка Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ/IP офісу), виступила з доповіддю про санкційну політику в сфері інтелектуальної власності (IP).

Олена Орлюк зазначила, що інтелектуальні активи є одним із найцінніших нематеріальних ресурсів сучасності, і інвестиції в них стрімко зростають у всьому світі. Близько 50% ВВП Європейського Союзу формується завдяки індустріям, заснованим на інтелектуальній власності, а у 2024 році глобальні інвестиції в IP зросли в середньому на 29%. УКРНОІВІ, як національний орган інтелектуальної власності, забезпечує реалізацію санкційної політики в межах Закону України “Про санкції” та відповідних рішень Ради національної безпеки і оборони України.

За 2024 рік УКРНОІВІ провело ідентифікацію 142 заявок на реєстрацію об’єктів права інтелектуальної власності та 551 охоронний документ по 261 особі, щодо яких виникла підозра про перебування під санкціями. Внаслідок

проведених ідентифікаційних заходів застосовано санкції щодо 69 осіб, що дозволило блокувати їх активи у вигляді 188 об'єктів. Крім того, на виконання рішень суду було здійснено кроки стосовно блокування авторських прав на твори, які належали підсанкційним особам, зокрема, на музику та слова до дев'яти музичних творів Таїсії Повалій.

Олена Орлюк також наголосила на тому, що Європейський Союз, як і Україна, вживає активних заходів для обмеження прав на інтелектуальну власність, яка належить підсанкційним суб'єктам із Росії. У червні 2024 року Рада ЄС ухвалила 14-й пакет економічних та індивідуальних обмежувальних заходів проти Росії, який наклав обмеження на приймання заявок на реєстрацію інтелектуальної власності від російських громадян та юридичних осіб. Ці рішення реалізуються патентними відомствами країн-членів ЄС, що свідчить про єдність позицій у підході до санкційної політики в ІР сфері.

Олена Орлюк підкреслила, що Україна стикається з новим викликом – управлінням нематеріальними активами, переданими в межах санкційних механізмів. Вже є приклади, коли торговельні марки, що мають значну комерційну цінність, передано в управління державі. Проте законодавство поки що не дає чітких алгоритмів, як діяти з такими активами. Це питання потребує системного підходу і може стати підґрунтям для формування нової міжнародної практики ефективного управління заблокованою інтелектуальною власністю.

Спікерка зауважила, що Україна може стати першою країною, яка розробить механізм управління підсанкційною інтелектуальною власністю, адже подібних моделей в інших країнах наразі немає» ***(Україна може стати першою країною, яка розробить механізм управління санкційними ІР активами – Олена Орлюк // Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) (https://nipo.gov.ua/biznes-vs-sanktsii-konferencia/). 20.06.2025).***

***